Walter N. Sanning

Zánik východoevropského Židovstva

Zánik východoevropského Židovstva

WALTER N. SANNING

1990
INSTITUTE FOR HISTORICAL REVIEW

Dissolution of Eastern European Jewry
Walter N. Sanning

Copyright © 1983 by Walter Sanning

Vydal Institute for Historical Review
1822½ Newport Blvd., Suite 191
Costa Mesa, California 92627

Německojazyčné vydání
Die Auflösung des osteuropäischen Judentums
Grabert-Verlag
Tüningen/Německo

První vydání červenec 1983

Translation © Erik Sedláček, 2012

Přeloženo ze třetího vydání, listopad 1990, Institute for Historical Review, s přihlédnutím k německé verzi.

Obsah

Předmluva překladatele 9
Předmluva 10
Úvod 13

I. DÍL: SOVĚTSKÝ SVAZ A VÝCHODNÍ ŽIDÉ

1. kapitola: Východní Židovstvo
Demografická struktura polských Židů 17
Židé v ostatních východoevropských zemích 27
2. kapitola: Nárůst sovětského Židovstva
Rozdělení polského Židovstva 31
Židovští nově příchozí v sovětské říši 36
Židovské populační trendy v Sovětském svazu 37
3. kapitola: Spálená země
Sovětský vojenský vzestup 42
Sovětská politika destrukce 45
Sovětské masové deportace 50
Prázdná města 58
Vylidněná Ukrajina 66
4. kapitola: Osud Židů v Sovětském svazu: 1941-1945
Sovětští Židé v německé sféře vlivu 71
Evakuace Volyně 74
Ti, kteří zůstali 79
Smrt na Sibiři 82
5. kapitola: Židé v poválečném Sovětském svazu
Přeživší 85
Revidované odhady 89
Židovské ztráty a celkové sovětské ztráty 95

II. DÍL: TAŽENÍ NA ZÁPAD

6. kapitola: Osud Židů v Němci okupované Evropě

Francie, Benelux, Dánsko, Norsko a Itálie 101
Řecko a Jugoslávie 104
Německo a Rakousko 105
Maďarsko 107
Československo 112
Rumunsko 114
Bulharsko 119
Shrnutí 120

7. kapitola: Židovská emigrace po druhé světové válce

Spojené státy 123
Izrael 129
Latinská Amerika a anglosaské země 132
Francie 134
„Pohřešovaní“ 134
Organizovaný útěk 137

8. kapitola: Světová židovská populace

Předválečný demografický vývoj 140
Otázka milionů 147
Velká migrace 155

Bibliografie 160

DODATEK

Oběti holocaustu: statistické analýzy W. Benze a W. N. Sanninga – porovnání 165

„... je sporné, zda má člověk akceptovat nepravděpodobná čísla z nepříliš přátelského zdroje.“

Americká židovská ročenka

Předmluva překladatele

Do dnešního dne vyšly pouze dvě zásadní obsáhlé demografické práce zabývající se osudem Židů za druhé světové války. První z nich je *Zánik východoevropského Židovstva* od Waltera N. Sanninga (1983) a druhou *Rozměr genocidy* (Dimension des Völkermords, 1991) od Wolfganga Benze, napsaný z hlediska oficiální historie v zásadě jako reakce na Sanningovu knihu.

Zánik východoevropského Židovstva bezesporu obsahuje určité chyby, omyly a nedostatky, na které je poukazováno i v revizionistických kruzích. Například Jürgen Graf píše:[*]

> Sanning vykonal obdivuhodnou práci a žádný seriózní badatel si nemůže dovolit ji ignorovat. Avšak to, co jsem řekl o Butzově knize *The Hoax of the Twentieth Century*, lze stejně aplikovat na Sanningovu demografickou studii: i výjimečná práce může obsahovat jisté chyby. Sanningova kniha trpí dvěma nedostatky: autor nebere v úvahu Korherrovu zprávu, nejdůležitější německý válečný dokument ohledně přesunu židovské populace, a vkládá příliš velkou důvěru do sovětských zdrojů. Ve velkém se například spoléhá na Davida Bergelsona, prezidenta Židovského antifašistického výboru, podle kterého bylo 80 procent sovětských Židů evakuováno před příchodem wehrmachtu a nikdy Němce nevidělo. Sanning nebere do úvahy možnost, že Bergelson zveličil počet evakuovaných sovětských Židů, aby vytvořil lichotivý obraz Rudé armády, „spasitele Židů před fašismem“. Tvrzení komunistického propagandisty jsou příliš slabým základem pro demografické statistiky. Dle mého mínění je Sanningův odhad židovských ztrát (okolo půl milionu obětí v německé sféře vlivu) příliš nízký; skutečný počet by klidně mohl být dvojnásobný.

Abych výše uvedené problémy do jisté míry kompenzoval a poskytl čtenářům hlubší náhled do problematiky, doplňuji překlad o kapitolu „Oběti holocaustu: statistické analýzy W. Benze a W. N. Sanninga – porovnání“ z knihy *Dissecting the Holocaust* od Germara Rudolfa.[**]

Pokud se snad někomu Sanningova práce bude zdát příliš obtížně čitelná nebo mu postačí seznámit se s jeho závěry bez detailního studia jednotlivých podrobností, může celou knihu přeskočit a pustit se rovnou do četby Rudolfova porovnání, zpracovaného pro autora typicky lehce čtivou a snadno srozumitelnou formou. Pro pochopení základů problematiky je i tento Rudolfův souhrn naprosto dostačující.

Překladatel

---

[*] *Co se stalo se Židy, kteří byli deportováni do Osvětimi, ale nebyli v ní registrováni?*, přednáška Jürgena Grafa, 2001.

[**] Germar Rudolf, *Dissecting the Holocaust: The Growing Critique of ‚Truth' and ‚Memory'*, 2nd revised paperback edition, Theses & Dissertations Press, 2003.

Předmluva

Když řeknu, že je studium proměn židovské populace ve 20. století spojeno s neřešitelnými problémy, je to ještě velmi mírně řečeno. I tak však existuje mnoho spolehlivých pozorování. Základními hybnými proudy byl vzestup sionismu jako významné mezinárodní síly a vzestup protižidovských hnutí v Evropě, hlavně v Německu. Obojí v sobě zahrnovalo cíl – byť odlišně motivovaný – hromadně přesídlit evropské Židy. A tento společný cíl představoval základ nikoliv bezvýznamné spolupráce mezi sionisty a německými úřady v letech 1933-1939.

Další významnou hybnou silou bylo přijetí prožidovské politiky ze strany USA a SSSR, u druhého jmenovaného až do roku 1948 (založení státu Izrael).[*] Tito vítězové druhé světové války pokračovali – rovněž s odlišnou motivací – v procesu přesidlování Židů, který vedlo Německo, jež na tomto poli ovšem také nebylo první, protože k velkému stěhování Židů docházelo již dříve pod záštitou sionistů a Sovětů.

Když masivní přesuny v poválečném období výrazně zeslábly, obrysy této události získaly jasnější kontury. Židovská komunita se ve velké části střední a východní Evropy, hlavně v Polsku, drasticky zmenšila nebo dokonce prakticky zmizela. S tím korespondovalo velké stěhování Židů do Palestiny, USA i dalších zemí díky prostředkům poskytovaným židovskými organizacemi a Američany řízenou UNRRA,[**] jejímiž řediteli byli newyorští sionisté Herbert Lehman a Fiorello LaGuardia. Mnoho Židů, zejména polských Židů, se také rozplynulo v Sovětském svazu. Odtud výborný název této knihy.[***]

Ačkoliv je celkový obrázek jasný, mnoho detailů zůstává neznámých, zahalených nebo nedostupných. Obzvlášť problematické jsou kvantitativní aspekty. Nevíme, kolik se jich rozplynulo v Sovětském svazu, kolik emigrovalo do USA či dalších konkrétních zemí, nebo kolik zůstalo dál žít ve střední a východní Evropě. Ani není jasně vyčísleno, kolik jich zahynulo. Pokud jde o to poslední, údajně přesná čísla předkládají jen propagandisté a neinformovaní lidé.

Najít důvody těchto mezer ve znalostech není nijak složité. Přesouvání Židů přes tábory UNRRA se maskovalo, jak to za daných okolností jen šlo, mimo jiné proto, že následné stěhování do Palestiny bylo ilegální a UNRRA měla sloužit jako „pomoc a obnova Spojených národů“ pro válkou zničený kontinent, ne pro dobytí neevropského území obyvateli pocházejícími z Evropy.

Získat použitelná data o poválečné migraci a přesidlování je obtížné až nemožné. Americký Imigrační a naturalizační úřad židovské imigranty jako takové od roku 1943 nepočítá a So-

---

[*] SSSR byl jeden z prvních států, které v roce 1948 uznaly Izrael. Podle oficiální verze historie Stalin doufal, že se Izrael stane komunistickým státem a satelitem SSSR na Blízkém východě. Když se tyto jeho naděje nenaplnily, postoj SSSR k Izraeli i sionismu se prakticky otočil o 180 stupňů; pozn. překl.

[**] United Nations Relief and Rehabilitation Administration – Správa Spojených národů pro pomoc a obnovu, mezinárodní organizace založená na základě washingtonské dohody z roku 1943 za účelem hospodářské pomoci státům poškozeným ve 2. světové válce. Projekt ze svou třetin dotovaly a de facto řídily USA; pozn. překl.

[***] V originále doslova „Rozpuštění východoevropského Židovstva“. První význam slova „dissolution“ je rozpuštění (dále pak zmizení, rozpad, zánik, atd.). Pro český překlad jsem zvolil výraz, který sice postrádá konotace obsažené v originálním názvu, nicméně „rozpuštění“ či „rozplynutí“ východoevropského Židovstva – vystihující originální název mnohem lépe – by v češtině znělo poněkud zvláštně; pozn. překl.

věty ovládaná východní Evropa nevítá zahraniční nebo vědecké bádání v politicky citlivých věcech.

Velkou pomoc nepředstavují ani data ze sčítání lidu. V USA, které jsou dnes předním centrem židovské populace, pro účely sčítání kategorie „Židé“ neexistuje, a Židé rozhodně odmítají být předmětem sčítání. Aktuální ilustrací této averze je diskuse pokračující na toto téma v Británii.[*] Sověti se při sčítání obyvatel o počítání Židů snaží, ale je na každém, co sčítacímu komisaři na tuto otázku odpoví. Když k tomu připočteme výše uvedenou židovskou averzi (navíc ve státě podporujícím klima antisionismu) a obvyklý skeptický přístup k sovětským informacím, mají data ze sovětského cenzu malou hodnotu. Židovští mluvčí na Západě tvrdí, že sovětská čísla jsou nereálně nízká.[**]

Při těchto úvahách je třeba myslet i na problém se stanovením použitelné definice „Žida“. To je vzhledem k velkému množství smíšených manželství a větší míře náboženského odpadlictví zásadní problém zejména v západních liberálních demokraciích.

Tato kniha se vrhá přímo do nevábných vod židovské demografie a migrace ve 20. století a pokouší se tyto změny v židovské populaci zrekonstruovat, především v jejich kvantitativních aspektech. Vzhledem ke zvolenému tématu člověku hledajícímu snadnou četbu radím, aby se poohlédl jinde; tato kniha se těžko čte i někomu, kdo je zvyklý na texty obsahující spoustu číselných údajů jako já. Další věcí je to, že čtenář hledající na otázky typu „kolik“ definitivní a konečné odpovědi namísto přinejlepším provizorních odhadů bude zklamán. V této knize se sotva najde odhad, který by na základě hodnověrných protiargumentů nemohl být změněn.

Autor za zmíněné nedostatky nemůže. Neexistuje totiž způsob, jak se s tímto tématem vypořádat lehce čtivým textem, ani neexistuje způsob, jak určit důležitá čísla s přesností a spolehlivostí, řekněme, celkového sčítání lidu v nějaké současné západní zemi. Autor si je těchto limitů a omezení dobře vědom a výslovně čtenáře upozorňuje, že si žádný odhad „nenárokuje absolutní jistotu“. Kdybych si měl vybrat jednu věc, kterou by podle mě autor měl udělat jinak, chtěl bych, aby víc zdůrazňoval provizorní povahu kvantitativních závěrů, k nimž dospěl.

Jestliže jsem hned na začátku odhalil negativa knihy, jaká jsou pozitiva, která vyvolala mé nadšení, když byla ještě v rukopise, a která mě přiměla naléhavě doporučovat její vydání?

Jde o první plnohodnotnou seriózní studii změn v židovské populaci souvisejících s druhou světovou válkou. Její ezoterický[***] nádech je možná dokonalým protilékem na vulgární nesmysly, které nám dnes a denně servírují média, která se o nedávné změny v židovské populaci také silně zajímají, i když jen zřídka používají takovou suchou terminologii.

Tato kniha podává veskrze správné vysvětlení tématu. Její výchozí základna není nová, ale šířka i hloubka studie jsou tak velké, že si troufám tvrdit, že pokud nedojde k zázračnému zveřejnění doposud utajovaných informací hlavně ze sionisty a Sověty kontrolovaných zdrojů, nelze téma zpracovat podrobněji, než jak to učinil autor.

Ačkoliv komplikovanost tématu někomu může vadit, je důležité poznat – a z této knihy poznáváme lépe než z jakékoliv jiné –, proč tato komplikovanost existuje. Ačkoliv spousta číselných odhadů není průkazná a nezvratná, je důležité poznat – a z této studie zkoumáním jejích zdrojů poznáváme lépe než z jakékoliv jiné –, že takové odhady lze provádět pečlivým

---

[*] *Jewish Chronicle,* 28 Dec 79, str. 5; 7 Mar 80, str. 9; 11 Feb 83, str. *4; Patterns of Prejudice,* Jan 80, str. 24 ad.

[**] *American Jewish Year Book 1981*, str. 239 ad.

[***] Srozumitelný jen zasvěceným; pozn. překl.

vyvozováním ze všeobecně uznávané, přesně citované a – v nejdůležitějších bodech – většinou židovské literatury.

Výsledkem je to, že hloupé legendy, které zakonzervovaly poválečné uvažování o židovském aspektu druhé světové války, dostávají další z mnoha úderů, kterým jsou v posledních letech vystavovány.

Únor 1983

Arthur R. Butz
Evanston, Illinois

Úvod

Ještě před sto lety byla centrem světové židovské populace východní Evropa – Halič, Ukrajina, Maďarsko –, ale dnes se toto centrum přesunulo na západní polokouli a do Izraele. Zatímco dřív existovalo jen málo pochyb o tom, kdo je Žid, dnes je stanovení uspokojivé definice mnohem obtížnější; stále větší sekularizace průmyslové společnosti zasáhla především židovský národ. Není divu, že otázka početní velikosti světové židovské populace je jedna z nejkontroverznějších demografických statistik. Člověk nikde jinde nenarazí na tolik rozporů, jako když se snaží určit světovou židovskou populaci i s tolerancí chyby jeden milion. Například uznávaná *Americká židovská ročenka* uvádí v roce 1979 celosvětový počet Židů 14,5 milionů; překvapený laik však při bližším pohledu zjistí, že toto číslo zahrnuje i několik set tisíc Nežidů. Jiní vysoce uznávaní odborníci, jako například dr. Nahum Goldmann, věří, že 3,3 miliony izraelských Židů tvoří téměř pětinu světového Židovstva; uvádí celosvětový počet Židů 16,5 milionů.

Když člověk zjistí, že druhou světovou válku mělo přežít jen 11 milionů Židů a že zdecimovaný zbytek – s výjimkou Izraelců – v poválečném období zažívá jen velmi pomalý přirozený přírůstek kvůli vysokému průměrnému věku, málo početným rodinám, stále vyšší tendenci asimilovat a mnoha smíšeným manželstvím, obě výše uvedená čísla se zdají být sporná.

Jakákoliv snaha vysledovat migrační tok židovského národa během posledních 50 let a vymezit velikost židovské populace – tehdy a nyní – může být úspěšná pouze v případě, když se podaří rozmotat její tajemné demografické charakteristiky v oblastech, odkud odešla – tj. ve východní Evropě – a navíc se na migrační pohyby musí nahlížet v historickém rámci.

Je nesporné, že zdaleka největší dopad na početní vývoj židovské populace v moderní době měla druhá světová válka. Proto zasluhuje mimořádnou pozornost především německo-sovětský konflikt do roku 1945 a následné rázné odhodlání Židů odejít ze svých původních zdevastovaných zemí.

Především aby se vypořádala s eventuálními námitkami, je tato analýza založena prakticky výhradně na spojeneckých, sionistických a dalších „sympatizujících“ zdrojích. Význam statistických analýz v této studii spočívá rovněž v tom, že demonstrují, že je na základě údajně směrodatných a převážně židovských zdrojů *lze* sestavit. Nejpozoruhodnější zjištění této studie jsou:

A. Světová židovská populace čelila vážné demografické krizi už před druhou světovou válkou. To platilo i pro Židy ve východní Evropě.
B. Během 30. let zhruba milion Židů opustil svá historická území ve střední a východní Evropě a přesunul se do Severní i Jižní Ameriky, Palestiny, západní Evropy a několika dalších, méně významných oblastí.
C. Na začátku druhé světové války bylo na světě méně než 16 milionů Židů (sionistická data jsou v závorkách):

Spojené státy	5,0	(4,8) mil.
SSSR (včetně pobaltských států)	5,3	(3,3) mil.
Palestina	0,4	(0,4) mil.
Evropské země okupované		

za války Německem	2,9	(6,0) mil.
Zbytek světa	2,4	(2,2) mil.
	16,0	(16,6) mil.

D. Z 5,5 milionů Židů v Sovětském svazu byla při vypuknutí války zdaleka největší část evakuována na Sibiř; do německých rukou padlo méně než 15 %.

E. Milion Židů zemřelo v boji v Rudé armádě nebo v sibiřských pracovních táborech; tento aspekt sionistické zdroje obvykle opomíjejí.

F. Válku přežilo 14,7 milionů Židů (sionistická data jsou v závorkách):

Spojené státy	5,2	(5,0) mil.
SSSR (včetně pobaltských států)	4,3	(2,0) mil.
Palestina	0,6	(0,6) mil.
Evropské země okupované za války Německem	2,4	(1,1) mil.
Zbytek světa	2,2	(2,3) mil.
	14,7	(11,0) mil.

G. Dnešní židovská populace činí 16,5 milionů (data *Americké židovské ročenky* jsou v závorkách):

Spojené státy*	6,7	(5,9) mil.
SSSR	3,4	(2,6) mil.
Izrael	3,2	(3,2) mil.
Evropské země okupované za války Německem	1,0	(1,0) mil.
Zbytek světa	2,0	(1,8) mil.
	16,3	(14,5) mil.

H. Světová židovská populace se pravděpodobně v následujících desetiletích bude zrychlujícím se tempem zmenšovat.

Tato studie představuje jen jeden krok ve snaze vysledovat rozplynutí východního Židovstva během posledních 50 let. Až další výzkumy odhalí nové a/nebo spolehlivější zdroje, mnohá zde prezentovaná čísla budou nepochybně korigována. Nezbývá než doufat, že badatelé pohybující se v tomto fascinujícím tématu vyjdou z podstaty mojí analýzy, jež poukazuje na tři různé oblasti, jejichž další zkoumání by mělo být přínosné:

1) Sovětské deportace civilistů, zvláště Židů, před a během druhé světové války.
2) Důležitost Turecka jako tranzitní země pro židovské uprchlíky přijíždějící vlaky (Bulharsko) nebo loděmi (Constanza/Rumunsko); turecké archivy jsou v tomto ohledu panenským územím.
3) Židovské uprchlické tábory (UNRRA) od Íránu po Maroko.

* Včetně několika set tisíc Nežidů zahrnutých do čísel 5,9 a 14,5 milionů v *Americké židovské ročence*.

I. DÍL

SOVĚTSKÝ SVAZ A VÝCHODNÍ ŽIDÉ

PRVNÍ KAPITOLA

Východní Židovstvo

Mýty umírají pomalu, ale z historických mýtů se někdy stávají „fakta“. Obvykle je skoro nemožné je demaskovat, protože mýty v sobě mají něco, co chladným faktům schází, totiž to, že jim lidé *chtějí* věřit – často z rozporuplných důvodů. Jeden z mýtů s problematickým vlivem na naše pochopení a analýzu historického vývoje se týká porodnosti východoevropského Židovstva.

Pokud mělo východní Židovstvo charakteristický rys, na němž se nacionální socialisté i sionisté shodli, pak to nepochybně byla jeho tendence rychle se množit. To, co jedni pokládali za hrozbu, bylo pro druhé nadějí.

Východní Židovstvo, prodchnuté ortodoxií a tradicí, dosáhlo v posledním století hojného přirozeného přírůstku. Důvody jsou jasné: jeho vyšší úroveň vzdělání umožňovala zredukovat úmrtnost mnohem dříve a rychleji, než jak tomu bylo u domorodých hostitelských národů. Zároveň zde působily tradice, náboženství a silná rodinná pouta, vedoucí je k tomu mít velké rodiny.

S rostoucím politickým sebevědomím a průmyslovou společností vynuceným zesvětšťováním se však staré sociální struktury začínaly drolit – často s dech beroucí rychlostí. Sociální charakteristiky se během krátké doby úplně změnily. Navíc na životě východního Židovstva zanechaly trvalé stopy otřesy vyvolané první světovou válkou. Rychlost tohoto vývoje sionisté ani jejich protivníci téměř nepostřehli.

V této kapitole si ukážeme, že se východní Židovstvo do 30. let od přelomu století a zvláště od první světové války zásadně změnilo. Na konci 20. let žily dvě třetiny východoevropských Židů (bez SSSR) v Polsku. Proto se ve snaze zjistit jejich demografické charakteristiky zaměříme na polské Židy.

Demografická struktura polských Židů

Anglo-americký výbor pro evropské Židovstvo a Palestinu[*] (Anglo-americký výbor) stanovil počet Židů žijících v Polsku na začátku druhé světové války na 3 351 000. Židovský autor Gerald Reitlinger však tvrdí, že polský cenzus z 9. prosince 1931 odhalil jen 2 732 600 „rasových“ Židů.[1] Přirozený přírůstek o 620 000 během následujících osmi let je však vyloučený: znamenalo by to roční přírůstek 2,6 %, dalece převyšující porodnost hostitelské populace Poláků a Ukrajinců; *Univerzální židovská encyklopedie* (Universal) tuto možnost jednoznačně popírá a židovská imigrace do antisemitského Polska neexistovala.[2]

Statesman's Yearbook 1944 (Ročenka) uvedla, že polské sčítání lidu obsahovalo pro židovskou skupinu obyvatel dvě čísla: jedno založené na „jazyce“ a druhé na „náboženství“.[3] To první přesně odpovídá Reitlingerovu počtu tzv. „rasových“ Židů. Pokud jde o nábožen-

[*] Anglo-American Committee on European Jewry and Palestine.
[1] Reitlinger, Gerald. *The Final Solution*, New York, 1961, str. 497.
[2] *Universal Jewish Encyclopedia*, New York, Vol. 10., 1943, str. 33.
[3] *Statesman's Yearbook (The)*. New York, 1944, str. 1196.

skou příslušnost, *Ročenka* udává 3 113 900 polských obyvatel židovské víry. Výsledný rozdíl 237 000 (3 351 000 mínus 3 113 900) by mohl představovat přirozený přírůstek údajně velmi plodného východního Židovstva od konce roku 1931 do konce roku 1939.

Universal uvádí, že průměrná roční porodnost polských Židů v letech 1930 až 1935 činila 85 000;[4] to by odpovídalo 2,8 % ze skoro třímilionové populace. Pokud je správná úmrtnost asi 40 000 ročně, uváděná týmž zdrojem,[5] přírůstek v letech 1930 až 1935 by činil zhruba 45 000 ročně. V časovém rozpětí 1932 až 1939 by se tedy polské Židovstvo mohlo rozrůst o 360 000 a do začátku války dosáhnout 3,5 milionů; toto číslo se často uvádí také v poválečné literatuře.

Tabulka 1
Procentuální rozdělení židovského a nežidovského obyvatelstva v Polsku podle vojvodství k 9.12.1931

Vojvodství	**Židé**	**Ostatní**
Bialystok	6,34	5,02
Wilna	3,56	4,05
Nowogródek	2,66	3,38
Polesie	3,66	3,53
Volyň	6,67	6,52
Lvov	11,00	9,67
Stanislav	4,49	4,65
Tarnopol	4,31	5,09
Východní Polsko	**42,68**	**41,92**
Varšava město	11,33	2,84
Varšava venkov	7,04	8,02
Lodž	12,16	7,82
Kielce	10,18	9,09
Lublin	10,09	7,47
Krakov	5,58	7,38
Střední Polsko	**56,37**	**42,62**
Poznaň	0,23	7,29
Slezsko	0,61	4,43
Pomořansko	0,11	3,74
Západní Polsko	**0,95**	**15,46**
Polsko celkem	100,00	100,00

Zdroj: *Drugi Powszechny Spis Ludnośći Z Dn. 9. XII. 1931 R.*; Mieszkania 1 Gospodarstwa Domowe, Ludność, Stosunki, Zawodowe; Polska (Dane Skrócone); Glowny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Statystyka Polski, Seria C, Zeszyt 62 (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*; Logements et Ménages, Population, Professions; Pologne – Données Abrégées-), Warsaw, 1937.

[4] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 36.

[5] *Tamtéž*, str. 36. V letech 1930 až 1937 byla v Polsku průměrná roční úmrtnost 479 000 (*Schlag nach über Polen.* Leipzig: Bibliographisches Institut, 1940 [?] str. 15). Židé v roce 1931 tvořili 9,8 % populace, ale ve věkové skupině nad 50 let, kde se vyskytovala většina úmrtí z přirozených příčin, to bylo 10,9 % (ohledně zdroje viz graf 2). I kdybychom u Židů připustili nižší úmrtnost ve specifické věkové skupině než u polského či ukrajinského obyvatelstva, průměrný počet úmrtí Židů v Polsku ve 30. letech musel být nejméně 45 000 ročně.

Nicméně výše citované údaje ukazují, že velikost polské židovské populace v době vypuknutí druhé světové války vůbec není jistá; židovské zdroje se od sebe výrazně liší a často si dokonce odporují. Abychom tyto nejasnosti odstranili nebo alespoň omezili, je třeba odkrývat strukturu a vývoj židovské populace v Polsku na základě dostupných primárních zdrojů. Jedině tak bude možné vrhnout na předválečné východoevropské Židovstvo více světla.

Podle polského sčítání lidu z 9. prosince 1931 se 3 113 933 z 31 915 779 obyvatel (nepočítaje příslušníky armády) hlásilo k židovské víře[6] a celkem šlo téměř o 9,8 % obyvatel. V porovnání s nežidovským obyvatelstvem se Židé značně lišili, co se týče geografického rozdělení, soustředění ve městech, povolání, přirozeného přírůstku a vystěhovalectví.

Tabulka 2
Židovské obyvatelstvo v polských vojvodstvích (v procentech) k 9.12.1931

Vojvodství	**Celkem**	**Města**
Bialystok	12,01	38,40
Wilna	8,68	29,17
Nowogródek	7,84	42,55
Polesie	10,07	49,14
Volyň	9,96	49,12
Lvov	10,95	33,23
Stanislav	9,44	34,83
Tarnopol	8,38	34,68
východní Polsko	**9,92**	**36,90**
Varšava město	30,01	30,01
Varšava venkov	8,66	29,70
Lodž	14,38	31,24
Kielce	10,80	30,17
Lublin	12,75	43,71
Krakov	7,56	24,77
střední Polsko	**12,51**	**30,94**
Poznaň	0,34	0,81
Slezsko	1,46	3,90
Pomořansko	0,27	0,85
západní Polsko	**0,66**	**1,62**
Polsko celkem	9,76	27,26

Zdroj: jako u tabulky 1.

[6] *Drugi Powszechny Spis Ludnośći Z Dn. 9.XII 1931 R.* „Polska (Dane Skrócone): Mieszkania I Gospodarstwa Domowe, Ludność, Stosunki Zawodowe“, Głowny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Statystyka Polski, Seria C, Zeszyt 62 (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*. „Pologne (Données Abregées): Logements et Ménages, Population, Professions“, Office Central Statistique de la Republique Polonaise, Statistique de la Pologne, Serie C, Fascicule 62), Warsaw 1937.

Například v západních vojvodstvích (Poznaň, Pomořansko a Slezsko) žilo 15 % Nežidů, ale v případě Židů to bylo jen 1 %. Zbylých 85 % Nežidů bylo poměrně rovnoměrně rozděleno mezi východní a centrální vojvodství. Vzhledem k velké židovské populaci ve Varšavě – roku 1931 žil v hlavním městě každý devátý Žid – spadala do centrálních vojvodství nadpoloviční většina Židů, ale i tak jich bylo přes 40 % ve východních vojvodstvích (tabulka 1).

V centrálních a východních vojvodstvích byl Žid „jen" každý osmý nebo desátý obyvatel, ale ve městech vypadala situace docela jinak. Tam byl podíl Židů 31, respektive 37 % (tabulka 2). Města se židovskou populací 50 a více procent nebyla nijak výjimečná, hlavně menší města východního Polska.

V porovnání s velkým procentuálním zastoupením Židů v polských městech jich bylo poměrně málo na venkově: v celém Polsku to bylo asi 108 Židů na 1 000 Nežidů, ale ve městech to bylo 375 a na venkově jen 33 Židů (tabulka 3).

Pouhá *čtvrtina* nežidovského obyvatelstva bydlela ve městech, u Židů to byly *tři čtvrtiny*. Oficiální statistiky přitom podíl venkovského židovského obyvatelstva značně nadsazují. Východní Židé z velké části žili ve většinou malých, ale přesto městečkům podobných tzv. „shtetlech", lokálních obchodních a výrobních střediscích pro rolníky z okolí. Tyto „shtetly" se vůbec nedaly srovnávat s vesnicemi (v evropském smyslu), což vyplývá ze skutečnosti, že se většina tamních židovských obyvatel nezabývala zemědělstvím.

Tabulka 3
Urbanizace v Polsku: židovské a nežidovské obyvatelstvo k 9.12.1931

	Obyvatelstvo				Židů na 1000
	Židé	%	Nežidé	%	Nežidů
Venkov	733 858	23,6	22 450 874	77,9	33
Města	2 380 075	76,4	6 350 972	22,1	375
Z nich: města s populací					
< 20 000	929 852	29,9	2 301 566	8,0	404
> 20 000	1 450 223	46,6	4 049 406	14,1	358
Celkem	3 113 933	100	28 801 846	100	108

Zdroj: jako u tabulky 1.

V celém Polsku bylo z 3,1 milionu Židů pouze 125 123 (včetně členů rodin) zaměstnáno v zemědělství. Za předpokladu, že jich dvě třetiny žily ve východních vojvodstvích, můžeme počítat mezi rolníky jen každého pátého z asi 400 000 „venkovských" Židů ve východním Polsku. Z tohoto důvodu se mohl stupeň urbanizace polských Židů v roce 1931 blížit 90 %. V případě Nežidů to bylo naopak: z 22,5 milionů venkovských nežidovských obyvatel Polska pracovaly 19,2 miliony neboli 85 % v zemědělství.

Bohužel polské sčítání obyvatel na tom bylo poněkud hůře s daty o náboženské příslušnosti v jednotlivých městech. U východopolských vojvodství, která nás zajímají především, tak lze dohledat pouze 23 měst s údaji o židovském obyvatelstvu: ve dvou městech jejich podíl tvořil 56 a 63 %, v 11 městech od 40 do 49 %, v 7 městech 31 až 36 % a ve třech městech

Tabulka 4
Východopolská města: celková populace a Židé k 9.12.1931

Vojvodství	Město	Celkem obyvatel	Židovských obyvatel	Podíl Židů v %
Wilna	Wilna	197 071	55 006	28
Nowogródek	Baranowycze	22 818	9 680	42
Bialystok	Bialystok	91 101	39 165	43
	Grodno	49 669	21 159	43
	Lomza	25 022	8 912	36
	Suwalky	21 826	5 811	27
Polesie	Brest	48 385	21 440	44
	Pinsk	31 912	20 220	63
Volyň	Kovel	27 677	12 842	46
	Rovno	40 612	22 737	56
	Lutsk	35 554	17 366	49
	Vladiměř	24 591	10 665	43
Lvov	Lvov	312 231	99 595	32
	Boryslav	41 496	12 996	31
	Drohobyč	32 261	12 931	40
	Jaroslaw	22 195	6 272	28
	Přemyšl	51 038	17 326	34
	Řešov	26 902	11 228	42
	Sambor	21 923	6 274	29
	Kolomyja	33 788	14 332	42
Stanislav	Stanislav	59 960	24 823	41
	Stryj	30 491	10 869	36
Tarnopol	Tarnopol	35 644	13 999	39
	23 měst	1 282 167	475 648	37

Skupina	Měst	Obyvatel	Židovských obyvatel	Podíl Židů v %
50-63 %	2	72 524	42 957	59
40-49 %	11	452 706	195 631	43
30-39 %	7	517 845	169 971	33
27-29 %	3	239 092	67 089	28
27-63 %	23	1 282 167	475 648	37
	Ostatní města	1 221 809	448 364	37
	Všechna města	2 503 976	924 012	37
	Venkov	10 898 567	405 069	4
	Východní Polsko	13 402 543	1 329 081	10

Zdroj: jako u tabulky 1, ale Zeszyt 48 (Miasto Wilno); 58 (M. Lwów); 65 (Województwo Stanisławowskie); 68 (W. Lwowskie); 70 (W. Wołyńskie); 71 (W. Nowogródzkie); 78 (W. Tarnopolskie); 83 (W. Białostockie); 87 (W. Poleskie).

27 a 28 %! Jinak řečeno v žádném městě nebylo méně než 25 % Židů (tabulka 4).

Nepatrné zastoupení Židů v polském zemědělství již bylo zmíněno. Je tedy jasné, že role Židů mimo polské zemědělství byla o to vyšší. Na každého Žida v průmyslu, řemeslech, obchodu a dalších nezemědělských profesích tedy připadalo jen něco málo přes tři Nežidy, a to i navzdory skutečnosti, že Židé tvořili necelou desetinu obyvatelstva.

Přitom je zajímavé, že v kategorii „OSVČ“, tj. obchodníci, řemeslníci, doktoři, právníci atd. byl poměr Židů a Nežidů zhruba jedna ku jedné. Vzhledem k malému podílu Židů v polských západních vojvodstvích – kde se vzhledem k rozvinutějšímu hospodářskému systému nacházela podstatná část nežidovských „osob samostatně výdělečně činných“ – je silný židovský vliv v sekundárním a terciárním sektoru středního a východního Polska ještě jasnější. Mezi Židy bylo sedmkrát víc „OSVČ“ než mezi Nežidy; u úředníků byl poměr Židů o 50 % vyšší, než by odpovídalo jejich zastoupení v populaci, a jen v dělnických profesích mezi oběma skupinami prakticky nebyl rozdíl (tabulka 5).

Jak lze očekávat, tyto výrazné socioekonomické rozdíly mezi Židy a Nežidy ovlivňovaly i jejich přirozený přírůstek. U židovské skupiny 3,1 milionu obyvatel tvořily děti do 1 roku věku jen 1,7 % neboli 52 305, ale u nežidovského obyvatelstva to bylo 2,6 %. Tento značný rozdíl mezi porodností Židů a Nežidů kupodivu začal vznikat až od první světové války. Do 20. let tvořila židovská populace v průměru asi 12 % nežidovské – ačkoliv byl patrný lehce klesající trend ze 13 na 11 %; po roce 1924 však nastal strmý propad (graf 1). V roce 1931 bylo nakonec pouhých 7 židovských porodů na 100 nežidovských!

Tabulka 5
Profese v Polsku: Židé a Nežidé k 9.12.1931

Ekonomický sektor	[1] Židé	%	[2] Nežidé	%	Poměr zastoupení Židů
Zemědělství	125 123	4	19 221 825	67	– 94 %
Nezemědělský sektor	2 988 810	96	9 580 021	33	+ 189 %
Z něj:					
OSVČ	699 244	22	763 617	3	+ 747 %
Úředníci	91 970	3	555 274	2	+ 53 %
Dělníci	277 555	9	2 473 344	9	+ 4 %
Ostatní	54 256	17	420 206	15	+ 19 %
Nepracující	1 865 785	60	5 367 580	19	+ 222 %
Celkem	3 113 933	100	28 801 846	100	

Zdroj: *Drugi Powszechny Spis Ludności Z Dit. 9.XII 1931 R.* Polska: Stosunki Zawodowe – Ludność Poza Rolnictwern (Cześć 11); Głowny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej; Statystyka Polski, Seria C, Zeszyt 94d (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*, Pologne: Professions – Population hors l'Agriculture – II Partie; Office Central de Statistique de la Republique Polonaise, Statistique de la Pologne), Warsaw, 1939.

Ovšem i u nežidovského obyvatelstva bylo patrné snižování porodnosti. Jak židovské tak nežidovské obyvatelstvo za první světové války utrpělo velkým snížením počtu narozených, který se po skončení války u obou skupin prudce zvýšil. Nežidovská populace sice od 20. let nezaznamenala žádný nárůst v počtu narozených, ale ten se udržoval na relativně vysokém čísle 730 000. Ne tak u Židů: po dosažení maxima 74 875 v roce 1925 počet jejich narození trvale klesal až na 52 305 v roce 1931 (graf 2).

Takže zatímco k poslednímu sčítání v roce 1931 bylo nežidovské obyvatelstvo takřka dvojnásobně početnější než ve válečném roce 1917 a na přelomu století – před 30 až 35 roky – židovské v obou případech vzrostlo jen minimálně. *Universal* měla naprostou pravdu, když k polským Židům uvedla: „Ale i ve východní Evropě porodnost klesala a začala se přibližovat té v západní Evropě.“[7] A před druhou světovou válkou již byla nižší než úmrtnost.

Pokud je známo, předválečné statistiky o úmrtnosti polských Židů neexistují. Pokud člověk akceptuje úmrtnost uváděnou *Universal* pro období 1930 až 1935 v průměrné výši 40 000 ročně – u sovětského Židovstva s přibližně stejně velkou populací se uvádělo číslo 43 000 – pak by se Židé v roce 1931 těšili ročnímu přírůstku asi 12 000 (52 305 – 40 000) neboli *0,4 %*!

Samozřejmě, že přirozený přírůstek polských Židů výrazně negativně ovlivnila emigrace před a po první světové válce, protože se k odchodu zpravidla rozhodnou mladší, plodné ročníky; starší lidé mají často v rodné zemi příliš hluboko zapuštěné kořeny. Dobrý příklad silné vazby starších lidí k rodné zemi ukazuje naprosto odlišná emigrace mladších a starších německých Židů ve 30. letech.

Ze zhruba 500 000 Židů žijících v roce 1933 v Německu bylo asi 160 000 starších 50 let. Do srpna 1939 německo-židovská populace klesla na 272 000; z toho bylo 140 000 lidí starších 50 let. To znamená, že se počet Židů pod 50 let snížil skoro o dvě třetiny z 340 000 na méně než 140 000, zatímco věková skupina „nad 50“ se zredukovala pouze o osminu ze 160 000 na 140 000.[8]

Srovnatelná čísla pro polsko-židovské obyvatelstvo ze 30. let sice nemáme, ale přesto polské sčítání lidu z roku 1931 naznačuje, že se něco podobného odehrávalo i u polských Židů. Poměr mužů a žen u věkové skupiny narozené v letech 1917 až 1931 – děti od 0 do 14 let – byl v průměru 102,9 na 100 u Židů a 102,5 na 100 u Nežidů. U věkové skupiny 15 až 29 (ročníky 1902-1916) už byl poměr jen 85,7, respektive 93 na 100.[9]

Je jen přirozené, aby se původní mužská převaha postupně měnila v mírnou převahu žen, ale tak drastické snížení poměru mužů musí být připsáno buď mnohem vyšší emigraci mladých židovských mužů, nebo – jelikož polský cenzus nezahrnoval 191 473 vojáků – vojenské službě, případně obojímu. Pokud předpokládáme (data jsou nedostupná), že tři čtvrtiny vojáků byly mladší 30 let a Židé tvořili asi 10 % (v souladu s populačním zastoupením), pak získáme dalších 14 361 mladých Židů, které lze přičíst k 424 575 ve věkové skupině 15 až 29 let. Srovnáním se 495 405 Židovkami v této věkové skupině získáme poměr 88,6/100; tatáž nežidovská věková skupina vykazuje poměr 96/100.

---

[7] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 33.

[8] Ruppin, Arthur. *The Jewish Fate and Future*, London, 1940, str. 100.

[9] Vypočteno na základě dat obsažených v *tabulce 12* z *Drugi Powszechny Spis Ludnośći Z Dn. 9. XII 1931 R.* „Polska: Mieszkania 1 Gospodarstwa Domowe, Ludnośći, Seria C“, Zeszyt 94a (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*, „Pologne: Logements et Ménages, Population“, Serie C, Fascicule 94a), Warsaw 1938.

Graf 1
Poměr židovského obyvatelstva v Polsku k nežidovskému podle věku a roku narození k 9.12.1931

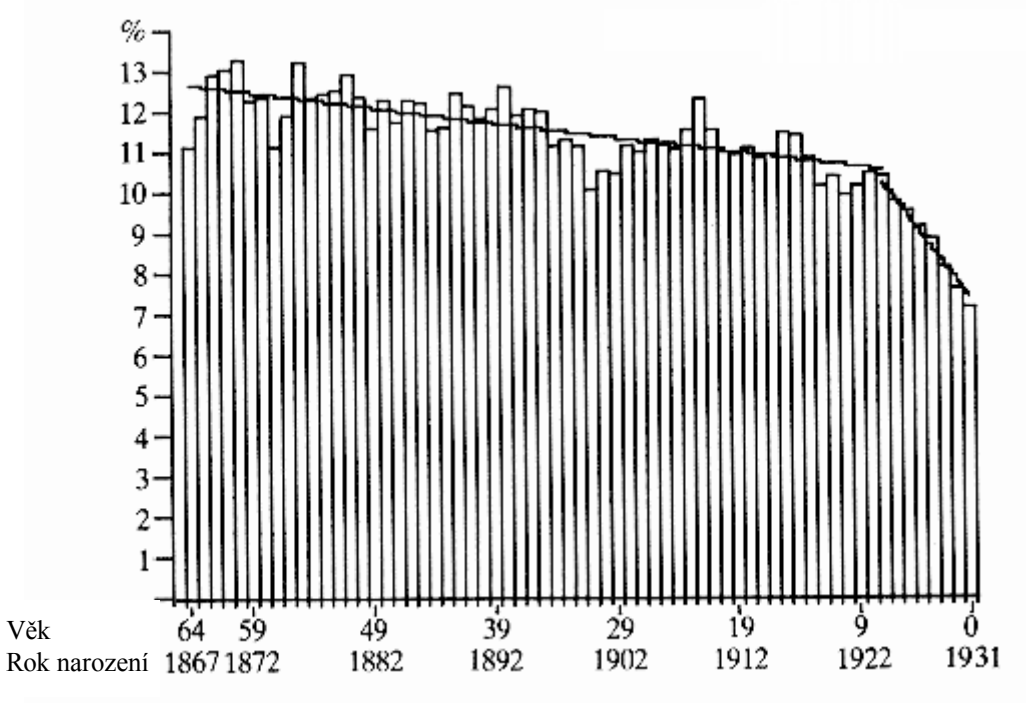

Zdroj: Drugi Powszechny Spis Ludności Z Dit. 9.XII 1931 R. Polska: Mieszkania I Gospodarstwa Domowe, Ludność; Glowny Urzad Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej; Statystyka Polski, Seria C, Zeszyt 94a (Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931; Pologne: Logements et Ménages, Population), Warsaw, 1938.

Graf 2
Populační pyramida židovského a nežidovského obyvatelstva v Polsku k 9.12.1931

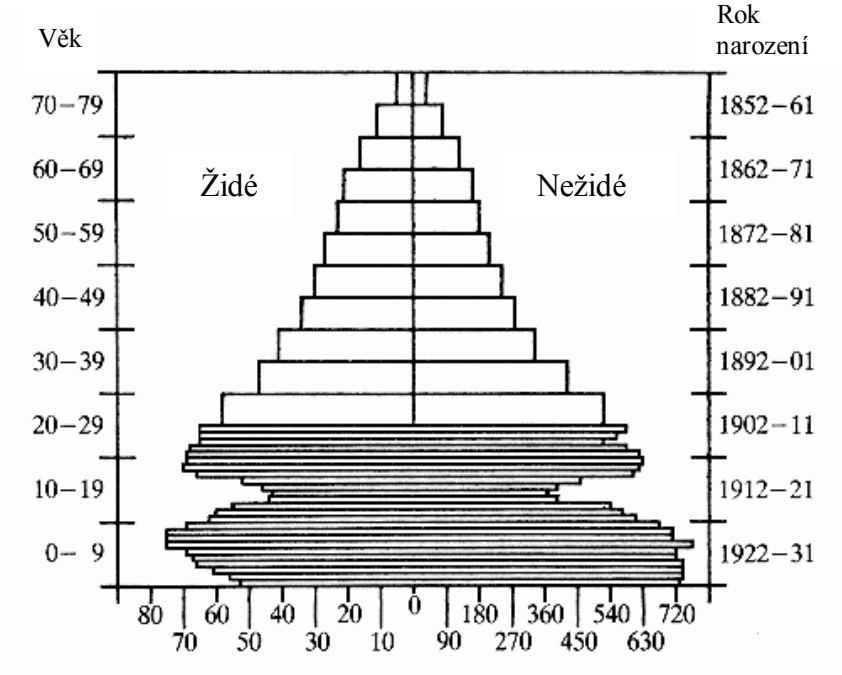

Ročníky před rokem 1902 rovněž vykazují jasnou ženskou většinu, ale to je pochopitelné vzhledem k vyšší průměrné délce života žen a mužskými ztrátami za první světové války. Poměr muži/ženy u ročníků 1872-1901, kterých se za první světové války týkala povinná vojenská služba, byl u Židů i Nežidů 88/100. O to pozoruhodnější je, že u Židů z ročníků 1902-1916 vidíme poměr muži/ženy 88,6/100. Po první světové válce tedy z Polska musela odejít spousta mladých židovských mužů bez rodin.[10] Jejich přibližný počet lze odhadnout z rozdílu mezi muži a ženami v této věkové skupině: zhruba 56 000!

Je fakt, že oficiální polské statistiky vykazují jen relativně malou židovskou emigraci. Ovšem dojít na základě toho k závěru, že Polsko opustil pouze malý počet emigrantů, by bylo stejně chybné, jako uznat malou mexickou imigraci ve Spojených státech po druhé světové válce na základě mexických emigračních statistik. Ilegální odchod za hranice nelze vysledovat v oficiálních emigračních statistikách.

Oficiální polské údaje uvádí v letech 1921 až 1931 celkem 294 139 židovských emigrantů.[11] Když odečteme výše uvedených 56 000 židovských mužů, kteří odešli bez rodin, zbývá 238 000 lidí, kteří odešli v rodinných skupinách. Při počtu pěti osob na rodinu nám vyjde 48 000 vystěhovalých židovských rodin.

Obrovský počet mladých, často velmi mladých mužů, kteří hledali živobytí v cizině, odhaluje bídu polských Židů po první světové válce. Něco takového je v židovské historii bezprecedentní. Vzhledem k velkému počtu židovských rodin, které během ruské občanské války utekly z Ruska, za první světové a pozdější polsko-sovětské války ztratily domov a prakticky neviděly jiné řešení své zoufalé situace, než nepokojné, antisemitské Polsko opustit, vypadá takřka směšně, kdyby se měl předpokládat nižší počet vystěhovalých židovských rodin než jednotlivých židovských mladíků, zvlášť když měla většina východních Židů početné příbuzenstvo v zahraničí, zejména v Severní Americe. Existuje jen jeden možný závěr: tyto polské statistiky jsou bezcenné.

Oficiální polská statistika uvádí pro roky 1934 až 1937 jen 75 527 židovských emigrantů.[12] Jak vzdálená jsou tato čísla realitě lze vidět z rozsáhlého židovského přistěhovalectví do západních zemí a Palestiny před druhou světovou válkou, ze skutečnosti, že valná většina mimosovětských východoevropských Židů žila právě v Polsku (do roku 1939) i z holého faktu, že se Židy žádná země nezacházela hůř než Polsko (minimálně do roku 1938). Polsko se svých Židů snažilo zbavit stůj co stůj; na druhou stranu západní země odmítaly židovské emigranty přijímat. Proto bylo v polském zájmu neupozorňovat svět na skutečný rozsah židovské emigrace.

Například v letech 1934 až 1937 dorazilo do Palestiny 68 000 Židů z Polska.[13] Kdyby byly polské statistiky emigrace přesné, 90 % polsko-židovských emigrantů by odešlo do Palesti-

---

[10] Potvrzení správnosti tohoto závěru nalézáme ve *Statistical Abstract of Israel*. Podle č. 31 (1980), str. 133, emigrovalo do Palestiny v letech 1919/1923 a 1924/1931 celkem 35 183 a 81 613 Židů. V č. 2 (1950/51), str. 26, byl stanoven podíl mužských imigrantů na 63,2 a 54 %. Z toho vyplývá průměrný podíl 57 % mužských imigrantů v Palestině od konce první světové války do roku 1931, tj. Židé početně převyšovali Židovky o třetinu. Velká, pravděpodobně největší část těchto imigrantů pocházela z Polska.

[11] Lestschinsky, J. „National Groups in Polish Emigration", *Jewish Social Studies*, Vol. 5, 1943, str. 109.

[12] *Tamtéž*, str. 109.

[13] Počet 68 000 polsko-židovských imigrantů v Palestině byl stanoven následovně: židovská emigrace do Palestiny uvedená v *Encyclopaedia Judaica*, Jerusalem, 1972, Vol. 4, str. 534: 45 267 (1934), 66 472 (1935), 29 595 (1936), 10 629 (1937). Počet Židů pocházejících z Polska podle Arieha Tartakowera a Kurta R. Grossmanna, *The Jewish Refugee*, New York, 1944, str. 345 byl 43 % (1934), 49 % (1935), 41 % (1936) a 35 % (1937); podíl židovských emigrantů z Německa byl k příslušným rokům stanoven na 16, 11, 27 a 34 %; a podíl židovských emigrantů ze všech ostatních zemí 41, 40, 32 a 31 %. Protože „ostatní" židovští

ny, ačkoliv polští Židé měli nejbližší příbuzenské vazby na statisíce Židů v Americe. V sedmé kapitole uvidíme, že v letech 1933 až 1943 do USA přišlo 400 000 Židů. Jen malou část tvořili Židé z Německa; židovské zdroje každopádně uvádí, že do konce roku 1940 šlo jen 26 % německo-židovských emigrantů do Spojených států, tj. 100 000.[14]

Jistě, velkou židovskou emigraci zaznamenaly i další středo a východoevropské země, ale největší část židovského přistěhovalectví do USA musí pocházet z Polska. Ze 4,3 milionů Židů žijících před válkou v geografické oblasti zahrnující Polsko, pobaltské státy, Rumunsko, Maďarsko a Československo, jich zhruba dvě třetiny byly v Polsku. Tudíž největší část židovských imigrantů v Severní Americe v letech 1933 až 1943 prostě musí pocházet odtud.

Západoevropské země ve 30. letech přijaly desetitisíce židovských uprchlíků a emigrantů z Německa i východní Evropy. Na konci 20. let žilo ve Francii a zemích Beneluxu celkem 315 000 Židů,[15] ale do začátku války se jejich počet odhadoval na 480 000.[16] Přirozený přírůstek této z valné míry městské populace s nízkou porodností byl minimální; přírůstek 165 000 vyplýval téměř výhradně z imigrace. Jelikož však židovské zdroje uvádí, že 83 % Židů prchajících z Německa mířilo do Severní a Jižní Ameriky, Palestiny, Šanghaje a Anglie,[17] zdaleka největší část židovských imigrantů ve Francii a Beneluxu musela pocházet rovněž z východu, kde jako hlavní pramen židovské emigrace připadá v úvahu jen jedna země, Polsko.

Dokonce i Institut pro soudobou historii (Institut für Zeitgeschichte) v Mnichově v této souvislosti přiznal:[18]

> Vlna emigrace německých Židů byla jen částí – a ani ne největší částí – celkové židovské emigrace ze střední, východní a jihovýchodní Evropy. Od roku 1933 se z Polska každoročně vystěhovalo asi 100 000 Židů, částečně kvůli rostoucímu antisemitismu polské vlády, ale také kvůli stále silnějšímu chudnutí polských Židů. Podobné tendence se objevily v Lotyšsku, Litvě, Rumunsku a v menší míře v Maďarsku.

Ekonomická situace polských Židů se ve 30. letech drasticky zhoršila. Pořádaly se systematické kampaně na jejich vytlačení z ekonomiky, brutálně se prosazoval bojkot židovských obchodů a soudy to označovaly za zákonné, polská katolická církev za požehnané a vláda za oficiálně schválené. Celým Polskem se šířily antisemitské incidenty a vyžádaly si mnoho obětí. V Brest-Litovsku a Czestochowé došlo roku 1937 ke krvavému pronásledování.[19]

Prohlášení Institutu pro soudobou historii, jehož prosionistickou tendenci nelze zpochybnit, že největší vlna emigrace nepocházela z Německa, je tedy naprosto správné. Stejně správné je jeho zjištění, že od roku 1933 z Polska každoročně emigrovalo 100 000 Židů; sice to

---

emigranti mohli pocházet prakticky jen z východní Evropy, Židé pocházející z ostatních východoevropských zemí byli skoro stejně početní jako ti z Polska. Vzhledem k velké početní převaze polských Židů vůči ostatním východoevropským Židům (kromě SSSR) se to však zdá nepravděpodobné; mezi „ostatní" židovské imigranty v Palestině bylo nejspíš počítáno mnoho Židů, kteří původně rovněž pocházeli z Polska. Polsko-židovská skupina imigrantů v Palestině v letech 1934 až 1937 musela dalece převyšovat 68 000, možná přesahovala i 80 000!

[14] Adlerstein, Fanny R., „Foreign Department", *The Jewish Social Service Quarterly*, New York, Vol. XVII, No. 4, June 1941, str. 386. Do čísla 100 000 jsou zahrnuti i emigranti z Rakouska.

[15] *Brockhaus (Der Große)*. Leipzig, 1931, Neunter Band, J-Kas, str. 473.

[16] Reitlinger, *Final Solution*, str. 71.

[17] Adlerstein, *Jewish Social Service Quarterly*, June 1941, str. 386.

[18] *Gutachten des Instituts für Zeitgeschichte*, Munich, 1958, str. 79 a 80.

[19] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 8, str. 574.

odporuje oficiálním polským emigračním statistikám, jejichž spolehlivost je pochybná, ale tvrzení Institutu podporuje masivní židovská emigrace do Palestiny, USA, Jižní Ameriky, Francie, zemí Beneluxu, Anglie atd.

Vzhledem k vytrvalé emigraci zejména mladých židovských mužů ve věku ideálním k zakládání rodin a zvětšující se hospodářské tísni je poměrně nepravděpodobné, že by se po roce 1931 zastavil pokles porodnosti trvající od 20. let. Všechno ukazuje na to, že ve druhé polovině 30. let v židovské populaci převládala úmrtnost nad porodností. Proto se i průměrný roční přírůstek 0,2 % u polsko-židovského obyvatelstva v letech 1932 až 1939 jeví jako příliš vysoký.[20]

Stanovením počtu židovských emigrantů z Polska za sedm let a osm měsíců od začátku roku 1932 do září 1939 na 500 000 – mnichovský Institut pro soudobou historii hovoří o 100 000 ročně *po* roce 1933 – tedy dojdeme k asi 2 664 000 Židů v Polsku na začátku války. Když odečteme 31 216 polsko-židovských vojáků, kteří byli podle polského generálního štábu zabiti v německo-polské válce,[21] počet polských Židů po zastavení bojových akcí na konci září 1939 nepřesahoval 2 633 000. Číslo 3 351 000 udávané Anglo-americkým výborem se tedy ukazuje jako zveličené o 700 000!

Židé v ostatních východoevropských zemích

Valná část toho, co bylo řečeno o polských Židech, platí i pro Židovstvo v dalších východoevropských zemích. Až na několik výjimek byla jejich porodnost malá, v čistých číslech dokonce záporná, a soustředění ve městech mimořádné; průměrný věk novomanželů vysoce převyšoval standard hostitelských národů a emigrace byla rozšířená, hlavně mezi mladými muži. Nicméně oproti situaci v Polsku existovaly určité rozdíly, které stojí za povšimnutí.

Československé Židy nelze pokládat za jednotnou skupinu, neboť rozdíly mezi českými, slovenskými a rusínskými (podkarpatskými) Židy byly příliš velké – odrážely rozdíl v ekonomické rozvinutosti západních a východních částí tohoto mnohonárodnostního státu. I zde mladí židovští muži odcházeli z chudých východních oblastí, ale místo aby šli do zahraničí, přesouvali se do průmyslových oblastí v Čechách a na Moravě. Zatímco rusínští a slovenští židovští muži ve věku 15-29 let tvořili ve srovnání se Židovkami stejné věkové skupiny pouze 81,3 a 95,1 %, v Čechách a na Moravě byla situace opačná. Zde podle sčítání lidu z roku 1930 židovští muži ve věku 15-29 let převyšovali opačné pohlaví o 23,5 %.[22] Tato jednostranná migrace dosti nepříznivě ovlivňovala porodnost Židů na Slovensku a Podkarpatské Rusi, ale v Čechách a na Moravě neměla žádný pozitivní efekt.

V těchto dvou částech země Židovstvo ubývalo už před první světovou válkou. V roce 1931 největší věkovou skupinu tvořili narození v letech 1906-1910; tato skupina reprezentovala téměř 10 % z celkového počtu neboli 2 % každý rok. Potom následoval strmý pokles: ročníky 1911-1915 měly roční průměr 1,35 % a 1916-1920 průměr 0,77 %; po první světové

[20] Podle oficiálních polských průzkumů porodnost v letech 1931 až 1937 poklesla z 3,02 % na 2,49 % (*Schlag nach über Polen*), str. 15. Židovská porodnost již v roce 1931 činila 1,7 % a je nepravděpodobné, že by se v dalších letech vymykala polskému trendu poklesu. Proto je u polské židovské populace na konci 30. let velmi pravděpodobný porodnostní deficit.

[21] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 8, str. 576.

[22] *Sčítání lidu v republice Československé ze dne 1. prosince 1930* (Díl 1.: Růst, koncentrace a hustota obyvatelstva, pohlaví, věkové rozvrstvení, rodinný stav, státní příslušnost, národnost, náboženské vyznání), vydal Státní úřad statistický, Československá statistika – Svazek 98, Řada VI., Sešit 7, Praha, 1934, tab. 19, str. 156-164.

válce menší baby boom umožnil dosáhnout skupině narozené 1921-1925 celkem 1,1 % ročně, ale ročníky 1926-1930 opět poklesly na roční průměr 0,8 %. Vzhledem k trendu těchto let je třeba uvést, že kategorie do jednoho roku v roce 1930 zahrnovala jen 0,6 % českých Židů. Tato nízká porodnost znamenala vyšší počet úmrtí než narození někde mezi 0,5 a 1 % ročně.

Na Slovensku nebyla židovská demografická krize tak hluboká, ale trend byl podobný. Od let 1906/1910 do 1926/1930 poklesl průměrný roční početní stav zmíněných věkových skupin ze 2 na 1,66 %. Narození v roce 1930 zřejmě představovali jen asi 1,5 % slovenských Židů, což nebylo o moc víc než úmrtnost.

Pouze v zaostalé Podkarpatské Rusi zůstávala tradiční východní židovská rodina nedotčená, ale i zde bylo patrně dosaženo bodu zlomu. Ročníky 1926/1930 představovaly průměrně 2,9 % tamního židovského obyvatelstva v porovnání s 2,8 % v období 1921/1925. Porodnost 2,9 %, kdyby byla zachována, by ve 30. letech znamenala vysoký přirozený přírůstek, možná až 1,5 % nebo i více. Vzhledem k vystěhovalectví mladých mužů do Čech, hospodářské krizi 30. let a rostoucí sekularizaci života na Podkarpatské Rusi před druhou světovou válkou je pravděpodobné, že porodnost po roce 1930 poklesla, byť na tehdejší dobu zřejmě zůstala poměrně vysoká. Každopádně když v roce 1941 provedlo sčítání Maďarsko, které získalo Podkarpatskou Rus, napočítalo zde zhruba 109 000 Židů (viz kapitola 6) oproti 102 542 z československého sčítání v roce 1930; to odpovídá přirozenému ročnímu přírůstku 0,6 % mezi lety 1930 až 1941. Tento poměr se u tak plodné populace zdá poměrně nízký, ale zřejmě odráží pokračující vystěhovalectví mladých mužů do průmyslových českých oblastí.

Maďarští Židé – podle sčítání v roce 1930 jich bylo 444 567[23] – žili převážně ve větších městech. 204 371 neboli 46 % se soustředilo v hlavním městě, dalších 130 207 žilo ve Velké maďarské nížině východně od Dunaje, 49 252 na severu a jen 60 737 západně od Dunaje. Od roku 1920 se počet maďarských Židů z původních 473 355 snížil o 28 788.[24]

Od roku 1927 maďarští Židé zaznamenávali výrazně vyšší počet úmrtí než narození. V letech 1927 až 1930 činil průměrný roční pokles 467 (0,1 %)[25] a v roce 1938 dosáhl 0,5 %.[26]

Rok	Narození	Úmrtí	Bilance	Přirozený přírůstek v % židovské populace
1930	5 533	5 917	– 384	– 0,1
1931	5 187	6 244	– 1 057	– 0,3
.	.	.	.	.
1937	.	.	– 1 574	– 0,4
1938	.	.	– 1 899	– 0,5

Maďarští Židé se ve 30. letech nacházeli uprostřed vážného demografického propadu, kdy počet úmrtí asi o 40 % převyšoval počet narození.

V roce 1941 po připojení sousedních území s asi 325 000 Židů, což byl oproti roku 1930 nárůst o 73 %, byl celkový počet narození (8 380) jen o 50 % vyšší než v roce 1930, ale počet

[23] *Annuaire Statistique Hongrois 1931*, Nouveau Cours XXXIX, l'Office Central Royal Hongrois de Statistique, Budapest, 1933, tab. 10, str. 11.
[24] *Tamtéž*, tab. 9, str. 10.
[25] *Tamtéž*, tab. 21, str. 28.
[26] *Magyar Statisztikai Évkönyv 1942*, Új Folyam L, A Magyar Kir Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1944, tab. 21, str. 36.

úmrtí (10 074) překonal úroveň z roku 1930 také o 73 %.* V roce 1942 Židé velkého Maďarska zaevidovali jen 8 413 narození, ale 10 787 úmrtí, vzhledem k jejich celkovému počtu 1,2 a 1,5 % – přirozený úbytek 0,3 %.[27]

Jinak řečeno přírůstek 325 000 Židů z připojených území (viz kapitola 6) nevedl k žádnému viditelnému zlepšení přirozeného úbytku ani navzdory skutečnosti, že třetina z oněch 325 000 „nových" maďarských Židů patřila k relativně plodnému podkarpatskému Židovstvu. Je zjevné, že Židé z nově připojených území severního Sedmihradska,** Banátu a jižního Slovenska zaznamenávali podobnou porodnost i úmrtnost jako Židé ve „starém" Trianonském Maďarsku,*** kde byl jejich přirozený demografický vývoj rovněž silně záporný.

Takže Židovstvo v oblastech Trianonského Maďarska, bývalých oblastí Slovenska, Banátu (Srbska) a severního Sedmihradska (Rumunska) trpělo velkým ročním úbytkem populace v důsledku nízké porodnosti. Podkarpatští Židé, jejichž porodnost se do druhé světové války rovněž nepochybně snížila, nicméně zaznamenávali pozitivní přírůstek. To však byla v celkovém židovském demografickém modelu ve východní Evropě a na Balkáně výjimka, a jejich malý počet nemohl ovlivnit celkový předválečný pokles východního Židovstva.

Pokud jde o přírůstek rumunského Židovstva ve 30. letech, *Univerzální Židovská encyklopedie* k němu uvádí:[28]

> ...v roce 1932 to [počet narození] pro velké Rumunsko bylo 12 586 a 10 039 v roce 1938, zatímco úmrtnost v příslušných letech činila 9 891 a 10 250. Tak byl z přírůstku 2 695 v roce 1932 deficit 213 v roce 1938. Porodnost neustále klesala.

Pozitivní přírůstek – v roce 1932 jen 0,35 % – se do roku 1938 změnil v deficit; stanovit průměrný přírůstek ve 30. letech na 0,2 % je očividně víc než dostatečné.

V Lotyšsku se celostátní porodnost propadla už dlouho před první světovou válkou. V roce 1935 činila 1,67 % a úmrtnost za předchozích 5 let byla v průměru 1,38 %. Čistý přírůstek obyvatelstva byl tedy nižší než půl procenta a dál klesal. Židovská populace – 93 479 podle sčítání z roku 1935[29] – představovala méně než 5 % celkového obyvatelstva.

Asi 50 % lotyšských Židů žilo v hlavním městě Riga nebo poblíž; dalších 30 % obývalo nejvýchodnější provincii Latgale. Urbanizace byla téměř úplná: ve městech žilo skoro 93 % lotyšských Židů oproti pouhým 34 % nežidovského obyvatelstva; kvůli svému relativně malému počtu však Židé tvořili menší část městského obyvatelstva, než bylo ve východní Evropě

---

* Ve skutečnosti šlo o 51,45 % místo 50 % a 70,25 % místo 73 %. Sanning občas méně důležitá čísla zaokrouhluje nebo uvádí jen přibližně, čímž může docházet ke drobným nepřesnostem v navazujících výpočtech. Totéž se ovšem týká i sionistických a židovských materiálů, které Sanning cituje (viz např. str. 32: 10 665 z 25 000 není 44 %, jak uvádí *Judaica*, ale 42,66 %). Pokud to není nutné, dále v textu na to již neupozorňuji; pozn. překl.

[27] *Tamtéž*, tab. 14, str. 33 a tab. 16, str. 34.

** Sedmihradsko = Transylvánie; pozn. překl.

*** Trianonskou smlouvou ze 4. června 1920 byly stanoveny nové hranice Maďarska jakožto nástupnického státu Uherska. Maďarsko ztratilo 71,5 % svého území a 25 % obyvatel; pozn. překl.

[28] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 9, str. 265.

[29] *Ceturtā Tautas Skaitīšana Latvijā 1935. gadā*, III: Vecums, Gimenes Stāvoklis (*Quatrième Recensement de la Population en Lettonie en 1935*, III: Age, Etat Civil), Valsts Statistiskā Pārvalde, Riga, 1937, tab. 10, str. 217; tab. 8, str. 206 a 120-121.

běžné. Z větších měst měly pouze Daugavpils a Rezekne podíl Židů 25 %, ve všech dalších městech (včetně Rigy) dosahovali v průměru jen 11 %.[30]

Pokud jde o přirozený přírůstek, lotyšští Židé se silně podobali polským. Na přelomu století zde byl prudký nárůst, který se však před první světovou válkou zpomalil. Za války klesla porodnost téměř na polovinu, aby po ukončení bojových akcí nakrátko vyskočila na hranici blízkou, ale stále nedosahující úrovně předválečných let. Podle sčítání bylo 1 787 Židů ve věku 11 let, pak již následoval prudký pokles. V roce 1935 jich bylo napočítáno jen 1 137 do jednoho roku věku – oproti roku 1924 pokles nejméně o 36 %. Porodnost tak činila jen 1,2 %.[31] Jak již bylo řečeno, celková úmrtnost v Lotyšsku na začátku 30. let činila v průměru 1,4 %. Židovská úmrtnost je neznámá, ale není pravděpodobné, že by se příliš lišila od celostátního průměru. To znamená, že již v roce 1935 i dříve počet Židů klesal. Se zhoršujícími se ekonomickými podmínkami pak porodnost nepochybně dál klesala, takže docházelo ke stále většímu přirozenému úbytku populace.

Tento krátký nástin demografických vzorců v různých východoevropských židovských komunitách mimo Sovětský svaz nám dovoluje konstatovat, že židovské rodiny měly v průměru málo dětí a že východní Židé ve 30. letech nezaznamenávali naprosto žádný přirozený přírůstek. Na začátku 30. let předpokládáme celkovou populaci skoro 4,8 milionů – 93 % východního Židovstva mimo Sovětský svaz. Tato populace, koncentrovaná v oblasti od Rigy po Budapešť a Bukurešť, se nacházela uprostřed demografické revoluce. Rychlé soustředění do větších měst, úpadek jidiš ve prospěch národních jazyků, masivní emigrace mladých židovských mužů, pozdní manželství a převládající rodiny s jedním až dvěma dětmi zničily židovskou ortodoxii. Zbylo pouze pár nepatrných pozůstatků tradičního východního Židovstva, například v Podkarpatské Rusi, příliš malých na vykompenzování ztrát a nacházejících se rovněž pod silnými sekularizačními tlaky. Do konce 30. let ve východní Evropě nebyla žádná země, kde by Židé zaznamenávali přirozený přírůstek. V některých úmrtnost vysoce převyšovala porodnost. Lze po právu říct, že v letech 1930 až 1939 východoevropské Židovstvo zaznamenalo – v průměru – mírný přirozený úbytek.

[30] *Tamtéž*, str. 297, 298 a 319.
[31] *Tamtéž*, str. 216-217.

DRUHÁ KAPITOLA

Nárůst sovětského Židovstva

Rozdělení polského Židovstva

Je třeba objasnit rozčlenění 2 663 000 polských Židů na územích, která byla přičleněna k německé Říši, v takzvaném „Generálním gouvernementu Polsko“ a na územích obsazených Sovětským svazem. Podle *Universal* vypadal německý statistický výpočet na základě polského sčítání lidu z 9. prosince 1931 následovně:[32]

Území přičleněná k Německu	632 000	20,3 %
Generální gouvernement Polsko	1 269 000	40,8 %
Pod německou správou	1 901 000	61,0 %
Anektováno Sovětským svazem	1 212 900	39,0 %
Někdejší polští Židé (1931)	3 113 900	100,0 %

Polské sčítání v roce 1931 ukázalo, že se migrace východopolského Židovstva nelišila od celostátního židovského průměru, ale není známo, zda potom došlo k nějaké změně – což je nepravděpodobné – a zda byly emigrační toky ve všech třech oblastech ve 30. letech podobné. Pokud jde o židovskou populaci, musíme tedy předpokládat, že v letech 1932 až 1939 probíhal ve všech třech oblastech zhruba stejný demografický vývoj.

Jak již bylo řečeno v první kapitole, počet polských Židů od konce roku 1931 do září 1939 klesl ze 3 113 900 na 2 633 000, tj. o 15,4 %. Na základě tohoto procentuálního úbytku nám židovská populace vychází následovně:

Území přičleněná k Německu	534 000	20,3 %
Generální gouvernement Polsko	1 073 000	40,8 %
Pod německou správou	1 607 000	61,0 %
Anektováno Sovětským svazem	1 026 000	39,0 %
Někdejší polští Židé (1939)	2 633 000	100,0 %

Jelikož se porážka Polska začala rýsovat velmi krátce po jeho napadení, mnozí Židé na příchod Němců nečekali a houfně prchali na východní polská území, která ve druhé polovině září obsadil Sovětský svaz – menší část uprchla také do Rumunska. K tomuto útěku se na tiskové konferenci 28. března 1946 v New Yorku vyjádřil lotyšský vrchní rabín, předák organizace Mizrachi a zástupce Světového židovského kongresu Mordechaj Nurok: „Musí se zdůraznit, že několik set tisíc polských i jiných Židů našlo útočiště před nacisty v SSSR.“[33]

Úprk z německé sféry vlivu usnadnilo to, že Sověti podle německo-sovětské dohody o rozdělení polského území původně obsadili oblast mezi řekami Visla a Bug, díky čemuž se mnoha židovským obyvatelům rozdrobeného polského státu podařilo utéct z velkoměst – Var-

[32] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 8, str. 577.
[33] *American Jewish Year Book* (AJYB), New York, 1946, Vol. 48, str. 324.

šava, Lodž atd. – do sovětské okupační zóny. Týden poté se Sověti stáhli z území západně od Bugu, přičemž s sebou vzali téměř všechen dobytek,[34] a spolu s Rudou armádou odešli i židovští uprchlíci a spousta místních Židů. Jako příklad systematického útěku Židů mimo německou kontrolu může sloužit město Tomaszow Lubelski. Podle *Encyclopaedia Judaica* (Judaica) 75 % z tamních 6 000 Židů odešlo s Rudou armádou za novou demarkační linii posunutou dál na východ.[35]

Oficiální německé výpočty ukazují, že na území mezi Vislou a Bugem žilo v době posledního polského sčítání v roce 1931 celkem 386 600 Židů. Pokud byl úbytek židovské populace v této oblasti v letech před vypuknutím německo-polské války procentuálně stejný, jako tomu bylo u polských Židů obecně, v době sovětské okupace (po 17. září 1939) jich zde mohlo být jen 330 000. Není známo, kolik Židů odešlo s Rudou armádou, když tuto oblast po 28. září 1939 opustila, ale masový úprk polských Židů na východ – doložený mnoha svědky – a příklad Tomaszow Lubelski umožňují závěr, že velká většina Židů žijících mezi Vislou a Bugem odešla s Rudou armádou. Je tedy překvapivé, že diskuse o počtu Židů, kteří mohli úspěšně uprchnout na Sověty kontrolovaná území, tuto epizodu prakticky úplně opomíjí, ačkoliv mělo víc než 300 000 Židů nejlepší možnost před Němci vyváznout.[36]

Mezi židovskými uprchlíky na východ byl také tehdy šestadvacetiletý pozdější premiér Izraele Menachem Begin, který se roku 1913 narodil v Brest-Litovsku a do roku 1939 vedl jako student varšavské univerzity sionistické mládežnické hnutí Betar.[37]

Polští Židé Zwi Patscher a Yakov Goldfine u Eichmannova soudu v Jeruzalému dosvědčili, že Němci odváděli Židy v dlouhých čtyřstupech na sovětskou část obsazeného Polska.[38] *Judaica* hovoří stejnou řečí:[39]

> S vypuknutím války v září Poláci začali plenit [židovské] obchody a útočit na Židy... Němci Židy deportovali [v září 1939] na území pod sovětskou kontrolou na druhé straně řeky San... Deportovaní do sovětské zóny žili ve velmi špatné ekonomické situaci. V létě 1940 byli mnozí deportováni do sovětského vnitrozemí.

Nikdo s jistotou neví, kolik Židů buď uprchlo nebo bylo vyhnáno do Sověty obsazené části Polska a kteří se během roku ocitli v sibiřských pracovních a koncentračních táborech – pokud přežili smrtící cestu. Ale víme, že města ve východním Polsku s beztak velkou židovskou populací musela zvládat příliv neuvěřitelné masy židovských uprchlíků. V mnoha městech východního Polska se židovská populace přes noc zdvojnásobila. *Judaica* tento masový úprk omílá stále dokola. Ohledně Vladiměře uvádí: „... ve městě hledaly útočiště tisíce Židů ze západního Polska, takže jejich počet ve městě vzrostl na 25 000 [1931: 10 665 neboli 44 % obyvatel]. ... V létě 1940 bylo mnoho sionistických vůdců a uprchlíků deportováno do sovět-

[34] Fischer, dr. Ludwig und dr. Friedrich Gollert, *Warschau unter deutscher Herrschaft*, Cracov, 1942, str. 186.
[35] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 15, str. 1214.
[36] Židovská populace v oblasti mezi Vislou a Bugem, odkud se Sověti po 28. září 1939 stáhli, podle Spolkového archivu v Koblenzi k 9. prosinci 1931 čítala 386 600 osob. Bestand R 153, Aktenband 287: *Die Bevölkerung des ehemaligen polnischen Staatsgebiets westlich der Grenzlinie vom 28.9.1939 nach dem Bekenntnis auf Grund der polnischen Volkszählung von 1931 sowie die Bevölkerung des polnischen Staatsgebiets westlich der Demarkationslinie vom 21.9.1939 nach dem Bekenntnis auf Grund der polnischen Volkszählung von 1931.*
[37] *International WHO'S WHO (The)*. London, 43rd Edition, 1979, str. 93.
[38] Rassinier, Paul, *Zum Fall Eichmann: Was ist Wahrheit?*, Leoni, 1963, str. 99.
[39] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 11, str. 184.

ského vnitrozemí.“[40] Lutsk: „Mnozí uprchlíci, kteří utekli do Lutsku z nacisty okupovaného západního Polska, byli deportováni do sovětského vnitrozemí.“[41] Pinsk: „Mnoho Židů ze západního Polska našlo útočiště v Pinsku, ale v roce 1940 byli deportováni do sovětského vnitrozemí.“[42] Rovno: „Mnoho židovských uprchlíků ze západního Polska našlo útočiště v Rovnu...“[43]

Vyšetřovací výbor americké Sněmovny reprezentantů (zvláštní výbor pro komunistickou agresi) vedl 22. a 23. září 1954 výslechy, kde představitelé několika židovských organizací pod přísahou vypovídali o pronásledování Židů Sověty. Herschel Weinrauch, bývalý zástupce šéfredaktora sovětských novin *Hvězda*, vypověděl, že byl po sovětské okupaci v roce 1939 příslušníkem civilní správy Bialystoku. Popsal, že komunisté dali na jaře 1940 všem židovským uprchlíkům z Němci okupovaného Polska na vybranou: buď přijmou sovětské občanství, nebo se vrátí na Němci okupované území.

Vzhledem k barbarskému zacházení sovětských mocipánů se Židy ze západních částí Polska si většina vybrala *návrat*. Sovětská vláda však krátce poté nechala všechny zájemce o návrat zatknout a poslat na Sibiř. Jen v samotném Bialystoku bylo zatčeno 50-60 000 židovských uprchlíků. Dohromady Sověti deportovali zhruba 1 000 000 židovských uprchlíků ze západního Polska na Sibiř.[44]

Další svědek Bronislaw Teichholz, v letech 1945 až 1952 předseda Mezinárodního výboru pro židovské uprchlíky z koncentračních táborů, Weinrauchovu výpověď potvrdil. Tehdy pracoval ve Lvově, kde se k návratu rozhodlo asi 50 000 židovských uprchlíků; Sověti všechny naložili po 70 až 80 do železničních vagonů a odvezli je na východ.[45]

Třetí svědek Adolph Held, předseda Židovského výboru práce, se kvůli úmrtí v rodině nedostavil, ale jeho přísežné prohlášení přečetl místopředseda Jacob T. Zukerman. I tento svědek potvrdil, že do Ruska uprchlo až 1 000 000 Židů.[46] Další svědek Henry Edward Schultz, předseda Ligy proti pomluvám B’nai B’rith, stanovil počet židovských uprchlíků ze západního Polska deportovaných na Stalinův příkaz do sibiřských pracovních táborů na 600 000; 450 000 těchto nešťastníků zmizelo beze stopy.[47]

Rovněž polská exilová vláda prohlásila, že Sověti na jaře 1940 deportovali 600 000 židovských uprchlíků ze západního Polska. Židovský statistik J. Kulischer uvedl, že Stalin „evakuoval“ 530 000 Židů – 500 000 z východního Polska a 30 000 z pobaltských zemí.[48] Jiné židovské zdroje uvádějí nižší čísla.

Rabbi Aaron Pechenick popsal sovětské masové deportace ve své knize *Sionismus a judaismus v sovětském Rusku*, vydané roku 1943 v New Yorku, takto:[49]

> Za dva dny a dvě noci [na konci června 1940] byl skoro milion Židů za nejhroznějších podmínek naložen do dobytčáků a deportován na Sibiř a Ural. ... Hrozná cesta

[40] *Tamtéž*, Vol. 16, str. 201.
[41] *Tamtéž*, Vol. 11, str. 589.
[42] *Tamtéž*, Vol. 13, str. 543.
[43] *Tamtéž*, Vol. 14, str. 357.
[44] *Treatment of Jews by the Soviet*. 17th Interim Report of Hearings before the Select Committee on Communist Aggression, House of Representatives, 83rd Congress, New York, 22. and 23. September 1954, str. 40.
[45] *Tamtéž*, str. 46 a 47.
[46] *Tamtéž*, str. 61.
[47] *Tamtéž*, str. 25.
[48] Haganov, Gedeon, *Le Communisme et les „Juifs“*, Supplèment de CONTACT, Paris, Mai 1951, str. 9-15; viz také Aronson, Gregor. *Soviet Russia and The Jews*, New York, 1949, str. 12.
[49] Pechenick, Rabbi Aaron. *Zionism and Judaism In Soviet-Russia*, New York, str. 60.

trvala čtyři až šest týdnů. Na místech určení Židé po dlouhých pracovních dnech v lesích dostávali k udržení naživu jen chléb a vodu.

Universal uvádí, že Spojený distribuční výbor – velká mezinárodní židovská organizace pro pomoc uprchlíkům – na začátku roku 1942 spustil program pomoci pro 600 000 *polsko-židovských* uprchlíků v asijském Rusku.[50] Ovšem kdyby bylo začátkem roku 1942 v sovětské Asii 600 000 těchto uprchlíků, Sověti by jich museli na Sibiř odvézt mnohem víc, protože útrapy a strádání na cestě spousta lidí nepřežila. V souvislosti s nelidskými transporty na východ Spojený distribuční výbor v červnu 1943 napsal: „Pětina až třetina uprchlíků zemřela ... Kdo neviděl tisíce hrobů, většinou dětí, nedokáže si to představit.“[51] To znamená, že se počet židovských uprchlíků ze západního Polska, zatčených Sověty a deportovaných na Sibiř, pohyboval v rozmezí od 750 000 do 900 000! Nelidský transport však přežilo a do cíle dorazilo jen 600 000.

Mezi deportované nešťastníky patřil i Menachem Begin. Sovětská tajná policie ho zatkla krátce po jeho příchodu do Sověty okupovaného východního Polska a poslala ho do sibiřského lágru. Po vypuknutí německo-sovětské války (22. června 1941) vstoupil do Sověty podporované polské armády, jež v roce 1942 opustila SSSR přes Írán. Ještě týž rok nacházíme bývalého vězně ze sovětského gulagu a pozdějšího nositele Nobelovy ceny míru jako nejvyššího velitele teroristického gangu Irgun v Palestině.[52]

Rozměr židovského útěku před německými armádami není nijak pozoruhodný. Po léta trvajících sionistických kampaních a polské propagandě byl strach Židů z Němců bezmezný; to je zřejmě nejpravděpodobnější vysvětlení paniky, která zachvátila polské Židy i Nežidy. Totéž se stalo v květnu 1940, kdy 1,5 až 2 miliony Belgičanů bezhlavě prchaly do Francie, kde krutě trpěly. V polovině srpna 1940 ve Francii stále čekal na návrat domů milion Belgičanů.[53]

Když uvážíme, že z tohoto pouze osmimilionového národa čtvrtina v panice utekla, ačkoliv německá vláda sotva může být obviňována z nepřátelství k belgickému lidu (ale rozhodně vůči Židům), rozměr polsko-židovského útěku není nijak překvapivý. Navíc z hlediska času i geografie měli polští Židé mnohem lepší pozici k útěku na východ než Belgičané do jižní Francie; Guderianovým pancéřovým divizím totiž trvalo přetnutí únikové cesty z Belgie do Francie jen něco málo přes týden.

Kvůli nedostatku dalších důkazů přijmeme nižší číslo 750 000 Židů uprchlých ze západního Polska na Sověty okupované území. Rozdělení židovského obyvatelstva mezi německou a sovětskou okupační zónu v Polsku se tedy změnilo následovně:

Oblasti pod německou kontrolou	857 000	32,5 %
Oblasti pod sovětskou kontrolou	1 776 000	67,5 %
Někdejší polští Židé (konec 1939)	2 633 000	100,0 %

Ovšem nejen Sovětský svaz, ale také Rumunsko, hlavně provincie Bukovina a Besarábie sloužily jako útočiště vyděšeným židovským masám z Polska. Jak si probereme v šesté kapitole, tuto cestu využilo minimálně 100 000 Židů. Rozdělení židovského obyvatelstva v někdejším Polsku tak získává následující podobu:

[50] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 6, str. 176.
[51] Aronson, *Soviet Russia and The Jews*, str. 12.
[52] Zoller, Henri. „Dunkelheit umgibt uns“, *Der Spiegel*, No. 20, 11.5.1981, str. 31.
[53] *Krakauer Zeitung*, Krakau, „Noch 1 Million Belgier in Frankreich“, No. 195, 18./19.8.1940, str. 4.

Oblasti pod německou kontrolou	757 000	28,8 %
Oblasti pod sovětskou kontrolou	1 776 000	67,5 %
Uprchlíci v Rumunsku	100 000	3,8 %
Někdejší polští Židé (konec 1939)	2 633 000	100,0 %

Všechny tyto statistiky pochází z polských, sionistických, amerických a poválečných německých zdrojů a ukazují, že se při obsazení Polska německou a Rudou armádou v roce 1939 pod německou správu nedostalo víc než 757 000 Židů.

Jak blízko skutečnosti tato čísla jsou, lze vidět z informace Spojeného distribučního výboru, který uvedl, že byl v Německu okupovaném Polsku nepřetržitě činný a postupem doby poskytoval 630 000 lidem na více než 400 místech potraviny, léky, péči o děti, oblečení a jinou ekonomickou pomoc.[54] O mnoho víc Židů se už na Německu ovládaném polském území prostě nenacházelo!

Co však o počtu polských Židů pod německou kontrolou říkají německé zdroje? Bohužel, odpověď zní: nic. Samozřejmě, Němci mluvili o milionech Židů na obsazeném polském území, ale jejich čísla nebyla založena na sčítání ani na odhadech. Jednoduše použili čísla z posledního polského sčítání lidu v roce 1931 a připočetli určitý počet odpovídající přirozenému přírůstku. Židé v ghettech dostali jistý druh samosprávy a Němci se nikdy neobtěžovali je počítat.

Tak například *Krakauer Zeitung* stanovily počet Židů v Generálním gouvernementu Polsko v polovině roku 1940 na 1,4 miliony.[55] Při bližším pohledu toto číslo skoro přesně odpovídá polskému sčítání z roku 1931 pro oblast pozdějšího Generálního gouvernementu plus 10 % přírůstek. Obří předválečná emigrace ani masivní úprk Židů na Sověty obsazené území – skutečnost přiznávaná samotnými sionisty – nebyly brány v úvahu.

Když vypukla německo-sovětská válka, Sověty okupovaná Halič byla začleněna do Generálního gouvernementu a Němci začali hovořit o dvoumilionové židovské populaci v rozšířeném Generálním gouvernementu.[56]

Rozdíl 600 000 přesně odpovídá 545 000 Židů žijících v této oblasti podle sčítání z roku 1931 plus 10 %.[57] Ani v tomto případě nebyla masivní sovětská evakuace městského obyvatelstva – doložená německými i sionistickými zdroji – vzata v úvahu.

Německá čísla nejsou příliš překvapivá. Němci měli z propagandistických důvodů zájem maximálně zveličovat „židovské nebezpečí". Existuje spousta příkladů. V případě Rumunska odhadovali velikost židovské populace na 1,5 až 2 miliony,[58] ačkoliv rumunské sčítání odhalilo jen tři čtvrtě milionu a ani nejvyšší sionistické odhady nikdy nepřesáhly 900 000. Ohledně Francie nejvyšší sionistické odhady hovořily o 300 000 Židů, Němci o 1,2 milionech Židů.[59] Všechny tyto německé údaje o židovské populaci v jiných evropských zemích – Francii, Rumunsku, Generálním gouvernementu – jsou ukázkou evidentního zveličování; skutečná čísla byla o více než polovinu nižší.

---

[54] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 6, str. 175.
[55] *Krakauer Zeitung*, „Goralen in die Tucheler Heide verschoben", No. 157, 5.7.1940, str. 5.
[56] *Kauener Zeitung*, Kovno (Kaunas)/Litva, „Die Bevölkerung des General-Gouvernements", No. 42, 19.2.1942, str. 7.
[57] *Die Bevölkerung des polnischen Staatsgebiets westlich der Demarkationslinie vom 21.9.1939 nach dem Bekenntnis auf Grund der polnischen Volkszählung von 1931*, Bundesarchiv in Koblenz: Bestand R 153/287.
[58] *Krakauer Zeitung*, „Kein Jude in Rumäniens Einheitspartei", No. 152, 29.6.1941, str. 3.
[59] *Kauener Zeitung*, „Die jüdische Pest in Frankreich", No. 120, 23.5.1942, str. 3.

Co se s těmito 757 000 Židů stalo? Na konci června 1946 (!), kdy židovským uprchlíkům z roku 1939 vypršel termín volby pro návrat ze Sovětského svazu, bylo v Polsku *evidováno* pouze 240 489 židovských přeživších. Z mnoha set tisíc uprchlíků do Sovětského svazu v roce 1939 využilo možnost návratu do Polska jen 157 420. Jinak řečeno primární zdroj těchto čísel – komunistická organizace Ústřední výbor polského Židovstva – chce, abychom věřili, že druhou světovou válku pod německou správou přežilo jen 83 069 Židů ze západního Polska (240 489 – 157 420).[60] Ovšem *i kdyby* tato čísla byla správná, týkala by se *jen registrovaných* Židů. Ale kolik jich přežilo válku v utajení jako „Nežidé" a/nebo mezi koncem války a červnem 1946 uprchli na Západ a nebyli nikdy registrováni?

Je možné, že statisíce využily 14 měsíců mezi koncem války a nejzazším termínem volby návratu ze Sovětského svazu (červen 1946) k emigraci, útěku nebo vystěhování z Polska; této otázce se budeme věnovat později. Ale i kdyby válku pod německou správou přežili všichni Židé, lze si představit, že by to komunistická polská vláda přiznala tváří v tvář sovětské obžalobě před takzvanými soudy s válečnými zločinci v Norimberku, podle které skoro všechny polské Židy vyvraždili?

Každopádně pokud bylo pod německou kontrolou 757 000 Židů, ale v červnu 1946 se jich „oficiálně" našlo jen 83 069, pak tu máme minimálně 674 000 pohřešovaných Židů – alespoň statisticky.

Židovští nově příchozí v sovětské říši

Shrňme si to: 1,8 milionů Židů z někdejšího polského státu se přes noc ocitlo v sovětské sféře vlivu; z nich prozatím milion zůstal jako sovětští občané ve východním Polsku a tři čtvrtě milionu polsko-židovských uprchlíků, kteří odmítli přijmout sovětské občanství, bylo tím nejnelidštějším způsobem odvlečeno do pracovních a koncentračních táborů na Sibiři. Už jen to si podle sionistických dat vyžádalo až 300 000, ale minimálně 150 000 životů!

V roce 1940 s anexí pobaltských států a části Rumunska v sovětském impériu zmizely další židovské masy. Při posledním sčítání v pobaltských zemích to se židovskou menšinou vypadalo následovně:[61]

Litva (1923)	155 125
Estonsko (1934)	4 302
Lotyšsko (1935)	93 479
Pobaltské státy	252 906

Jak uvedl mnichovský Institut pro soudobou historii, také pobaltské státy před válkou zaznamenávaly značnou židovskou emigraci. V případě Litvy však poslední oficiální sčítání spadá až do roku 1923, takže je nutné počítat rovněž s emigrací ve 20. letech. I kdyby člověk předpokládal mnohem menší emigraci z těchto tří zemí než z Polska, minimem je zřejmě čistý pokles nejméně o 10 %, hlavně vzhledem k mnohem delšímu časovému intervalu v případě Litvy. Díky velké předválečné emigraci a malé porodnosti se do sovětské sféry vlivu v roce 1940 zřejmě nedostalo víc než 225 000 pobaltských Židů.

[60] Reitlinger, *Final Solution*, str. 498.
[61] *AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 602.

Jak si ukážeme v šesté kapitole, když Sovětský svaz v roce 1940 anektoval Besarábii a severní Bukovinu, žilo tam dohromady 225 000 Židů. V Rumunsku bylo navíc asi 100 000 polsko-židovských uprchlíků. Ti se nacházeli po celém severním Rumunsku: v severním Sedmihradsku, Besarábii a severní Bukovině. Není jisté, kolik z uprchlíků před německými armádami v září 1939 žilo v době sovětského záboru v Besarábii a severní Bukovině. Židovské zdroje uvádí, že se v době sovětského obsazení severního a východního Rumunska na sovětské území každopádně dostalo 65 000 Židů – většina zřejmě polského původu.[62] Navíc existují některé důkazy – viz kapitola šest –, že 9 000 polsko-židovských uprchlíků zůstávalo v severním Sedmihradsku v době, kdy Rumunsko roku 1940 muselo tuto část postoupit Maďarsku. Zdá se tedy, že Sovětský svaz okupací těchto rumunských oblastí v roce 1940 získal nejen 225 000 původních rumunských Židů, ale také minimálně 91 000 židovských uprchlíků z Polska.

Územní expanze Sovětského svazu tak do června 1941 přivedla do Stalinova impéria 2 317 000 Židů:

Polští Židé:		
ve východním Polsku a pobaltských státech	1 776 000	
v Rumunsku	91 000	1 867 000
Pobaltští Židé		225 000
Rumunští Židé		225 000
Židovští nově příchozí do SSSR 1939/1940		2 317 000

Do září 1939 podléhalo sovětské nadvládě méně než 20 % (cca 3 miliony) ze zhruba 16 milionů Židů na celém světě. *Důsledkem německo-polské války bylo, že se v roce 1940 nacházela v rámci hranic Sovětského svazu třetina světového Židovstva.* Pro nesovětské východoevropské Židovstvo – které ve 30. letech trpělo trvalými ztrátami nejen kvůli neustálým emigračním tokům, ale i kvůli vyšší úmrtnosti než porodnosti a změnám v náboženské preferenci – představovala sovětská „konfiskace" 2,3 milionů lidí židovského původu úder, z něhož se už nikdy nevzpamatovalo.

Židovské populační trendy v Sovětském svazu

Sovětské sčítání lidu ze 17. prosince 1926 určilo počet Židů 2 680 181.[63] Podle sčítání provedeného 12 let poté, 17. ledna 1939, to již byly 3 020 141 – viditelný nárůst o 340 000 osob.[64] Tato změna by odpovídala přirozenému ročnímu přírůstku 1 %, ovšem proti této interpretaci rozdílů mezi oběma cenzy hovoří některé zásadní argumenty.

Americký vědec a profesor na Princetonské univerzitě, dr. Frank Lorimer, vydal v roce 1946 pod záštitou Společnosti národů knihu *Obyvatelstvo Sovětského svazu: historie a vyhlídky* a zmapoval v ní zásadní rozdíly ve shromažďování dat při sčítáních v letech 1926 a 1939. Například sčítání z roku 1926 bylo založeno na kritériu „narodnost" (národnost ve smyslu etnika), mnohem víc odpovídajícím etnické, kmenové příslušnosti než „nationalnost" (pří-

[62] *Tamtéž*, 1941, Vol. 43, str. 330.
[63] Ruppin, Arthur. *The Jews in the Modern World*, London, 1934, str. 26 a 27.
[64] *AJYB*, 1944, Vol. 46, str. 501.

slušnost, občanství) použitá při sčítání 1939. Výsledkem takto pozměněných definičních kritérií bylo to, že zjištěné změny v různých etnických skupinách SSSR mezi lety 1926 až 1939 měly jen malou souvislost s realitou.[65]

Sovětská sčítání lidu

Národnost	1926	1939	Změny
Rusové	77 791 124	99 019 929	+ 21 228 805 (+ 27,3 %)
Ukrajinci	31 194 976	28 070 404	– 3 124 572 (– 10,0 %)
Bělorusové	4 738 923	5 267 431	+ 528 508 (+ 11,2 %)
Židé[66]	2 680 181	3 020 141	+ 339 960 (+ 12,7 %)
Němci	1 246 540	1 423 534	+ 176 994 (+ 14,2 %)
Ostatní	29 376 171	33 665 747	+ 4 289 576 (+ 14,6 %)
Celkem	147 027 915	170 467 186	+ 23 439 271 (+ 15,9 %)

Při porovnání těchto dvou sčítání jsou zjevné tři trendy:

a) Rusové s necelými 53 % celkového obyvatelstva (1926) měli 90 % podíl na nárůstu populace Sovětského svazu mezi lety 1926 až 1939!
b) Počet rolnických Ukrajinců klesl o 10 %!
c) Ve městech žijící Židé se rozmnožili tempem, které překonalo i běloruské rodiny s mnoha dětmi a téměř se vyrovnalo venkovskému německému obyvatelstvu!

Porovnání počtu židovského obyvatelstva v SSSR v letech 1926 až 1939 tedy vede k chybným závěrům ohledně porodnosti této menšiny. Aby zjistil přirozený přírůstek všech etnických skupin, profesor Lorimer zkoumal tzv. „poměr dítě/žena“, tj. počet dětí ve věku 0-4 roky na 1 000 žen ve věku 20-44 let. Pro rok 1926 stanovil následující poměry:

Nutné k udržení populace	500
Evropské Rusko	844
Rusové	832
Ukrajinci	871
Bělorusové	966
Židé	509 (!)
Němci	933

Tato čísla jsou v ostrém rozporu s údajnými změnami v jednotlivých etnických skupinách.

I když vezmeme v úvahu nucenou kolektivizaci na konci 20. a začátkem 30. let, která způsobila mnohem větší ztráty Ukrajincům než ostatním národům SSSR, výsledek sčítání v roce 1939 lze vysvětlit jedině změnou definičních kritérií. Porodnost Rusů byla pod průměrem evropského Sovětského svazu a – co je pro naší analýzu mnohem důležitější – sovětští Židé měli s bídou dost dětí na pouhé udržení populace. Profesor Lorimer konstatoval: „Nejnižší porodnost vykazovali Židé, převážně městská a vysoce vzdělaná skupina. ... Je zjevné, že židovské obyvatelstvo stěží udržovalo svou populaci...“[67] To platilo už v roce 1926!

[65] Lorimer, dr. Frank. *The Population of the Soviet Union: History and Prospects*, Genf (Völkerbund), 1946, str. 138.
[66] Dr. Lorimer uvedl počet Židů 2 672 499, to je o 6 742 méně, než obvykle uvádí sionistické zdroje.
[67] *Tamtéž*, str. 94 a 97.

Je vyloučené, že by se porodnost Židů v následujících 12 letech výrazně zvýšila, neboť v SSSR právě v těchto letech probíhala obří nucená industrializace spojená s nedostatkem bytů ve městech. Navíc pokračovala židovská migrace na sever do Leningradu, Moskvy a dalších měst. K nižší židovské porodnosti do roku 1939 nepochybně přispěl také viditelný trend smíšených manželství mezi Židy a domácím obyvatelstvem v ruských městech.

Tím rozhodně nepopírám, že v SSSR v roce 1939 žily 3 miliony Židů. Naopak, vzhledem ke snaze Židů asimilovat je pravděpodobné, že jich ve statistice z roku 1939 nebylo několik set tisíc započítáno. Nicméně výzkum dr. Lorimera ukázal, že počet Židů v roce 1926 byl podhodnocený až o několik set tisíc. Závěr je tedy takový, že předválečná židovská populace SSSR stagnovala a nelze zcela vyloučit ani vyšší úmrtnost než porodnost.

Ze 2,7 milionů Židů podle sovětského sčítání v roce 1926 jich 1 981 487 žilo na Ukrajině a v Bělorusku.[68] V roce 1939 jich v obou zemích žilo už jen 1 907 951.[69] Předchozí objasnění však ukazuje, že sovětské sčítání z roku 1926 židovskou populaci podhodnotilo možná až o 300 000 neboli 11 %. Pokud by toto podhodnocení platilo rovnoměrně pro celý Sovětský svaz, není vyloučeno, že na Ukrajině a v Bělorusku byly roku 1926 ve skutečnosti 2,2 miliony Židů místo publikovaných 1,98 milionů. V porovnání s rokem 1939 to představuje úbytek 300 000 neboli 25 000 ročně.

Na severu a východě sovětského území, kde až do první světové války žilo jen velmi málo Židů, jich tedy začátkem roku 1939 muselo být přes 1,1 milion, z nichž většina žila v Moskvě a Leningradu. Neuvěřitelnou migraci Židů ze západu a jihu nejlépe demonstrují tato dvě velkoměsta:[70]

	Židovská populace v	
Rok	Leningradu	Moskvě
1920	25 453	28 000
1923	52 373	86 000
1926	84 505	131 000
1940	200 000	400 000 (450 000)[71]

Třetina sovětských Židů mezi oběma světovými válkami opustila tradiční oblasti na západě a jihu a přesunula se na méně antisemitský sever a východ.

Obrovskou migraci z Ukrajiny a Běloruska na sever a východ (včetně Sibiře) do svých výpočtů zahrnuje i *Universal*; ta stanovila, že jen v roce 1939 v Bělorusku a na Ukrajině ubylo 33 000 Židů (netto), kteří odešli na sever a východ.[72] Na jakém základu *Universal* učinila tento odhad, není známo – oficiální čísla neexistují – a z konzervativního hlediska by člověk neměl předpokládat, že se migrace zrychlovala. Pokud se tedy omezíme na předpoklad, že trend existující před rokem 1939 pokračoval až do poloviny roku 1941, znamenalo by to čistý migrační úbytek v obou „republikách“ 63 000. Židovská populace na severu a východě SSSR,

[68] *AJYB*, 1939, Vol. 41, str. 588.
[69] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 24.
[70] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 11, str. 17 a Vol. 12, str. 365.
[71] *Kauener Zeitung*, „Juden-Metropole Moskau“, No. 130, 4.6.1943, str. 2, uvádí tytéž statistiky pro roky 1920, 1923 a 1926, ale ne pro 1940. Na druhou stranu tyto noviny psaly, že poslední statistické materiály stanovují počet židovských obyvatel Moskvy v roce 1937 na víc než 450 000.
[72] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 24.

který německá armáda nikdy neobsadila, se tak mohla vnitrostátní migrací z jihu a západu zvýšit o 63 000.

Podle sionistických zdrojů žily k 17. lednu 1939 v oblastech později okupovaných Němci 2 092 951 Židů.[73] V první řadě šlo o Bělorusko a Ukrajinu.

Na „svobodném“ území, tj. takovém, které za války nezažilo německou okupaci, žilo v době sčítání 927 190 Židů. Pokud člověk vezme v úvahu změny jak na „svobodném“, tak obsazeném území do června 1941 – vyplývající především z vnitrostátní migrace 63 000 z jihu na sever, protože přirozený přírůstek, pokud vůbec existoval, byl zřejmě naprosto minimální –, pak musí rozdělení 3,02 milionů „starých“ Sovětských Židů vypadat zhruba následovně:

„Svobodná“ sovětská území	990 000
Sovětská území okupovaná za války Němci	2 030 000
„Staří“ sovětští Židé v červnu 1941	3 020 000

Ve Stalinově sféře vlivu se na začátku války nacházelo celkem 5 337 000 Židů.

Židé „získaní“ v letech 1939/1940	2 317 000
„Staří“ sovětští Židé	3 020 000
Židé v SSSR v roce 1941	5 337 000

Tato čísla přibližně odpovídají údajům *Universal*, podle kterých měl Sovětský svaz k 22. červnu 1941 po nabytí 2,2 milionů Židů obsazením západních území celkem 5,5 milionů Židů.[74] *Americká židovská ročenka* dokonce věří, že toto číslo může představovat „konzervativní odhad“.[75]

Pokud uznávané sionistické zdroje stanovují počet Židů v Sovětském svazu po vypuknutí války na 5,5 milionů – zjevně se zohledněním těch, kteří nepřežili deportace v roce 1940 –, tak zároveň poskytují hrubý odhad počtu polských Židů, kteří padli do rukou Němců. Sovětský svaz svou teritoriální expanzí získal židovské obyvatelstvo pobaltských států – maximálně 225 000 – a východního Rumunska v odhadované výši 225 000. Pokud k tomu připočteme 3,02 miliony „starých“ sovětských Židů a toto číslo odečteme od celkových 5,5 milionů, výsledné číslo by mělo odpovídat počtu Židů získaných SSSR z Polska, tj. přibližně 2 miliony. Toto číslo je dokonce o 100 000 vyšší než námi vypočtených 1,9 milionů polských Židů v sovětských rukách a ukazuje, jak konzervativně byly naše výpočty prováděny.

Jelikož Polsko mělo již při vypuknutí druhé světové války maximálně 2,75 milionů Židů, nemohlo se pod německou kontrolu dostat více než 0,75 milionů Židů.

Schematické znázornění dění do jara 1941 vypadá následovně:

[73] Institute of Jewish Affairs. *Hitler's Ten-Year War on the Jews*, New York, 1943, str. 184.
[74] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 9, str. 670.
[75] *AJYB*, 1941, Vol. 43, str. 319.

Polsko (srpen 1939)		2 664 000
Sovětský svaz (1939)		3 020 000
Pobaltské státy (1940)		225 000
Besarábie a severní Bukovina (1940)		225 000
Celkem		6 134 000
mínus		
Židé padlí v polské armádě	31 000	
Židovští uprchlíci z Polska v severním Sedmihradsku	9 000	
Polští Židé pod německou správou	757 000	797 000
Židé pod sovětskou svrchovaností (1939/1940)		5 337 000
mínus		
Židovské ztráty během deportací na Sibiř na jaře 1940		150 000
Židé žijící v SSSR v roce 1940 (max.)		5 187 000
mínus		
Židovští uprchlíci z Polska na Sibiři	600 000	
„Staří“ sovětští Židé ve „svobodné“ části SSSR	990 000	
Židé v části Sovětského svazu, která se vždy nacházela mimo hranice německé vojenské expanze (1940)		1 590 000
Židé žijící v později Německem obsazených částech Sovětského svazu (jaro 1941)		3 597 000

TŘETÍ KAPITOLA

Spálená země

Sovětský vojenský vzestup

Když Hitler odmítl přistoupit na další sovětské teritoriální požadavky v Evropě, Sovětský svaz v létě 1940 najel na válečnou ekonomiku. 26. června 1940 byla nařízena osmihodinová pracovní doba a sedmidenní pracovní týden.[76] Jedno nařízení prohlásilo pozdní příchod do práce o víc než 20 minut za trestný čin trestaný až šesti měsíci nucených prací. Nikdo nesměl změnit zaměstnání bez písemného souhlasu ředitele a naopak komisariáty mohly poslat jakéhokoliv dělníka kamkoliv v Sovětském svazu. Sovětský tisk, rádio, učitelé, veřejní řečníci i představitelé strany, odborů a mládežnických organizací na nespočtu shromáždění přesvědčovali veřejnost, že může kdykoliv nastat údajně dlouho plánovaný „kapitalistický" útok.

Americký inženýr John Scott, pracující do roku 1942 v SSSR, popsal sovětské přípravy na válku takto:[77]

> Ruský rozpočet na obranu se skoro každý rok zdvojnásoboval. Shromažďovaly se obří rezervy válečného materiálu, strojů, paliva, potravin i dalších zásob. Rudá armáda vzrostla z asi 2 milionů v roce 1938 na 6,5 milionů na jaře 1940.

SSSR měl již na začátku roku 1940 v západních vojenských okruzích 150 divizí, z toho 100 na území bývalého východního Polska oproti pouhým 6 (šesti!) německým.[78]

Na konci března 1941 bylo do vojenských okruhů v blízkosti německé hranice povoláno 500 000 záložníků; po nich přišlo dalších 300 000 specialistů z rezerv. Takto Rudá armáda krátce před vypuknutím války posílila hraniční oblast o 800 000 mužů. Generál Žukov posléze potvrdil mobilizaci 170 divizí a 2 brigád v příhraničních oblastech.[79]

Švédský ataše vojenského letectva v Moskvě odhadl, že se v polovině roku 1940 asi 60 % Rudé armády soustředilo na západě SSSR, hlavně u rumunské hranice. Stalinovi šlo zřejmě o rumunská ropná pole, jejichž obsazením by přidusil německou válečnou mašinérii. Rumunská špionáž se dozvěděla, že Stalin prohlásil, že sovětská vláda ještě bude muset přinést velké oběti, aby získala čas, protože příchod války lze oddálit, ale ne odvrátit.[80] Jugoslávský velvyslanec v Moskvě Stalina počátkem roku 1941 varoval před německým plánem Barbarossa; Stalin ve své odpovědi spekuloval o možném datu německého útoku a řekl: „Jen ať přijdou. Budeme na ně připraveni!"[81]

V dubnu byla sovětská pěchota vybavena k boji.[82] Německá rozvědka oznámila, že Rusové celé jaro horečně budovali letiště a muniční sklady. Polští agenti hlásili přesuny ruských vojsk z Dálného východu k západní hranici i formování a pohyb nových armád, které mohly

[76] Helmdach, Erich. *Überfall? Der sowjetisch-deutsche Aufmarsch 1941*, Neckargemünd, 1978, str. 31.
[77] Scott, John. *Jenseits des Ural: Die Kraftquellen der Sowjetunion*, Stockholm, 1944, str. 301-302.
[78] Helmdach, *Überfall?*, str. 10.
[79] *Tamtéž*, str. 30.
[80] Irving, David. *Hitler's War*, New York, 1977, str. 238.
[81] *Tamtéž*, str. 234.
[82] Helmdach, *Überfall?*, str. 30.

sloužit jedině k ofenzivním účelům. Sověti informovali své komisaře, že by se měli připravit na dlouhou a krutou válku s Německem.[83] Vědci a straničtí funkcionáři, posílaní z Moskvy do pobaltských zemí, otevřeně mluvili o úmyslu Sovětského svazu vstoupit do války: Sovětský svaz hodlá „přijít na pomoc evropským národům utlačovaným kapitalismem tak, jako přišel na pomoc pobaltským národům"; začátek války podle nich závisí jen na Sovětském svazu, ale nejprve musí být dokončeny přípravné práce.[84] Rovněž lidmi i výbavou bohatě zásobený systém letecké podpory, budovaný poblíž hranice s Německem, měl jasně ofenzivní charakter, protože nová letiště obsazená letadly nemají v blízkosti hranice pro obranné účely žádný smysl.[85]

Po 7. dubnu si dokonce i německé velvyslanectví v Moskvě všimlo neustálého povolávání rezervistů a branců. 8. dubna Rusové zahájili evakuaci rodinných příslušníků své obchodní mise v Berlíně. V Kyjevu byly viděny vlaky plně naložené vojenským materiálem, mířící k někdejší polské hranici. Německý vojenský ataše v Bukurešti 9. dubna oznámil, že maršál Timošenko, považovaný mnohými za jediného skutečně schopného sovětského generála, svolal do Kyjeva válečnou poradu a nařídil všem jednotkám podél západní hranice pohotovost.[86]

Rozsah sovětských válečných příprav byl takový, že se náčelník německého generálního štábu, generál Halder, podle zápisků ve svém deníku ze 6. a 7. dubna obával, že se dá každou chvíli očekávat sovětský útok.[87] Halder, mimochodem člen „odporu", po válce napsal: „... bylo jeho [Hitlerovo] pevné a nikoliv bezdůvodné přesvědčení, že se Rusko připravuje k útoku na Německo. Dnes z vynikajících zdrojů víme, že měl pravdu."[88]

Stalin podnikal cílené kroky k posílení své pozice proti Německu i na politické úrovni. Vrcholu sovětského nepřátelství bylo dosaženo 27. března 1941, kdy sovětští agenti v srbském vojsku svrhli proněmeckou vládu v sousední Jugoslávii pouhé dva dny poté, co se připojila k Ose.[89] Stalin již 5. dubna 1941 spěšně podepsal dohodu o přátelství s novým protiněmeckým režimem; druhý den německé letectvo zaútočilo na Bělehrad.[90] Z německého pohledu byla ještě zlověstnější smlouva o neutralitě, uzavřená 13. dubna mezi Japonskem a SSSR. Moskva tak měla volné ruce a mohla se plně věnovat evropskému jevišti, jak ukázal okamžitě urychlený přesun vojsk z Dálného východu do evropských částí země.

Hitler a jeho poradci už o Stalinových válečných plánech neměli žádné pochyby. Halder si byl jistý, že kdyby člověk předložil nástin vojenského rozvoje sovětské armády nezávislému odborníkovi, musel by uznat, že má útočný charakter. V březnu byly přesuny sovětských jednotek ke hranici tak intenzivní a zásobování z Moskvy směrem Smolensk a Minsk nabylo takových rozměrů, že se Halder obával bezprostředního sovětského útoku. Tehdy prohlásil, že toto nebezpečí půjde zastavit maximálně do 20. dubna 1941, protože pak už budou mít Rusové velkou převahu.[91]

Sověti si plně uvědomovali, že si Němci o jejich záměrech nedělají žádné iluze a horečně se snaží dosáhnout kapacity k provedení prvního úderu. Proto byla celá Rudá armáda již

[83] Irving, *Hitler's War*, str. 236.
[84] *Kauener Zeitung*, „„Rote Professoren' wußten längst vom Krieg", No. 172, 25.7.1942, str. 5.
[85] Helmdach, *Überfall?*, str. 35.
[86] Irving, *Hitler's War*, str. 236.
[87] Helmdach, *Überfall?*, str. 35.
[88] Halder, Franz. *Hitler als Feldherr*, Munich, 1949, str. 36-37.
[89] Hoggan, David. *Der Unnötige Krieg*, Tübingen, 1977, str. 438 a 486 ad.
[90] Payne, Robert. *Stalin: Macht und Tyrannei*, Munich, 1981, str. 507 ad.
[91] Irving, *Hitler's War*, str. 235.

10. dubna uvedena do stavu vysoké pohotovosti.[92] Generál Klokov z politbyra 16. dubna 1941 oznámil vybrané skupině důstojníků, že válka může propuknout „každou chvíli“ a Rudá armáda „se nesmí nechat překvapit“.[93]

23. dubna z Bukurešti dorazily nové zprávy o mohutném sovětském posilování v Bukovině a Besarábii. Německý vojenský ataše v Bukurešti nazítří oznámil, že do Oděsy dorazily lodě plné rudoarmějců, kteří byli po železnici transportováni k řekám Bug a Dněstr, a že Sověti evakuují *civilní obyvatelstvo* ze své strany řeky Prut.[94] Německá kontrarozvědka již od *února 1940* hlásila, že Sověti systematicky deportují polské, židovské i ukrajinské obyvatelstvo ze západní Ukrajiny. Deportovaní měli jen minimum času na přípravu a směli si vzít jen pár zavazadel.[95] Pravdivost těchto zpráv se potvrdila po dobytí bývalých rumunských oblastí německou a rumunskou armádou: sčítání provedené 16. srpna 1941 Rumunskem na opětovně získaných územích prokázalo celkový úbytek obyvatel 20 %. Sovětskými opatřeními utrpělo hlavně městské obyvatelstvo: jeho podíl na celkovém obyvatelstvu se scvrkl na 10 % (před válkou to bylo asi 20 %). Například Kišiněv ztratil 62 % obyvatel a Černovice asi 42 %.[96]

V květnu 1941 se přesunulo několik armád z vnitrozemí na západ SSSR:

- 22. armáda z Uralu do prostoru Velikeje Luki severně od Vitebsku;
- 21. armáda z Volhy do prostoru Gomelu;
- 19. armáda ze severního Kavkazu do prostoru Šepetovky na půli cesty mezi Kyjevem a německo-sovětskou demarkační čárou;
- 16. armáda z Transbajkalu (u Mandžuska) do prostoru Belaja Čerkov (jihozápadně od Kyjeva);
- 25. střelecký sbor do severní Dviny.

Stalin měl 5. května projev k důstojníkům z vojenské akademie Frunse. Mezi posluchači byli Molotov, Mikojan, Vorošilov, Kalinin a Berija; dále byli přítomni dva generálové a jeden major – kteří později padli do německého zajetí a pozoruhodně shodně nezávisle na sobě popsali obsah onoho projevu. Ribbentrop v roce 1943 a Göring po válce prohlásili, že se německá kontrarozvědka o projevu dozvěděla téměř okamžitě a informovala Hitlera. Podstatou Stalinova projevu bylo:[97]

> Mluvil o nutnosti připravit se na nadcházející válku s Německem a slíbil, že Sovětský svaz bude mít do dvou měsíců jedno z nejlepších a nejrychlejších letadel na světě. Řekl, že válečné plány jsou hotové, letiště postavená a již je tam první sled letadel. Udělalo se vše pro vyčištění týlových prostor, všechny *zahraniční elementy byly odstraněny*. SSSR může během dvou měsíců zahájit válku s Německem. Pakt s Německem byl jen zastírací manévr. Zásobování německé armády paralyzuje

[92] Helmdach, *Überfall?*, str. 38.
[93] *Tamtéž*, str. 75.
[94] Irving, *Hitler's War*, str. 237.
[95] Aschenauer, Rudolf. *Krieg ohne Grenzen*, Leoni, 1982, str. 115.
[96] Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien 1941* (Geheim), Vienna, 1943: V roce 1930 měly Besarábie a severní Bukovina 3,41 milion obyvatel (str. 17). Pokud předpokládáme průměrný přirozený přírůstek 1,5 %, v roce 1941 by zde byly 4,02 miliony lidí. Když odečteme 137 000 německých přesídlenců (str. 27), zbyde 3,88 milionů; nicméně zjištěny byly jen 3,22 miliony (str. 17) – úbytek 20 %. Kišiněv měl před válkou 140 000 obyvatel (1930: 114 896), ale Rumuni jich našli jen 52 962 – úbytek 62 %; Černovice s téměř stejným předválečným počtem obyvatel (1930: 112 427) jich v srpnu 1941 měly už jen 78 825 – mínus 42 % (str. 70-73).
[97] Irving, *Hitler's War*, str. 238-240.

ohromné partyzánské hnutí, pečlivě budované po celé Evropě od začátku války v roce 1939. Začíná éra násilné expanze Sovětského svazu.

Německé letectvo 10. května hlásilo koncentraci 4 000 sovětských letadel na letištích poblíž hranice a soustředění dalších 1 000 v týlových prostorách.[98] Generál Vlasov, který v roce 1942 padl do zajetí, potvrdil, že Sověti plánovali útok na konec léta 1941.[99] Jakov Džugašvili, Stalinův syn, který jako poručík dělostřelectva padl v červenci 1941 do německých rukou, svým vyšetřovatelům řekl, že „se připravovali k útoku, když najednou byli... rozdrceni na prach."[100]

Není pochyb, že německý preventivní úder 22. června 1941 zasáhl sešikovanou sovětskou armádu těsně před tím, než se dal rudý parní válec do pohybu. Sovětský špion Sorge Moskvě šest týdnů před tím, 12. a 15. května, prozradil bezprostředně hrozící útok 150 německých divizí, stanovil přesné datum 22. června 1941 a odhalil německé operační plány.[101]

Němci hned v prvních dnech invaze našli dostatek důkazů, že se sovětská armáda skutečně připravovala k útoku na střední Evropu. Dokonce i v příhraničních kapsách vysunutých na západ kolem Lvova a Bialystoku – plně vystavených německému obklíčení a proto nepoužitelných k obranným účelům – Němci narazili na masivní sovětské útočné síly. Proto došlo k přímým střetům se sovětskou armádou a letectvem hned, jak Němci překročili hranici.

Jelikož se sovětské velení kvůli nepříznivému terénu (rozsáhlé části středního pohraničí byly bahnité) muselo spolehnout jen na 150-200 letišť v blízkosti německé hranice, použitelná místa byla doslova přeplněna letadly připravenými provést plánované útoky na německé pozice. Tudíž již úplně první německé bitevníky a průzkumné eskadry narážely na spousty letišť, kde bylo místy až 100 sovětských letadel. Německé letectvo se pustilo do této masivní koncentrace několika tisíc letadel připravených k útoku na Německo. Jen mezi 22. a 28. červnem 1941 bylo zničeno 4 107 sovětských letadel, z toho 3 000 na zemi.[102] Obdobné ztráty utrpěla Rudá armáda v prostoru Bialystoku. Od 22. června do 1. července ztratila 5 744 tanků, 2 330 děl a 160 000 zajatců, o padlých ani nemluvě.[103]

Sovětská politika destrukce

N. S. Chruščov v projevu na 20. stranickém sjezdu 25. února 1956 označil Stalinovo tvrzení o překvapivosti německého útoku za lež a řekl, že sovětské vedení vědělo z mnoha znamenitých zdrojů (např. Churchill; britský velvyslanec v SSSR Cripps; sovětské velvyslanectví v Londýně a další sovětské diplomatické i vojenské kanály, jakož i sovětský zastupující vojenský atašé v Berlíně Chlopov), že se blíží německý útok.[104]

Stalin také ze strategicko-ekonomického hlediska připravoval válku proti Evropě dávno před tím, než se v politické aréně objevil Hitler jako vůdce znovuvzkříšeného Německa. Na rozdíl od Stalina Nikolaj Bucharin, zlikvidovaný v roce 1938, a další staří bolševici preferova-

[98] *Tamtéž*, str. 265.
[99] Helmdach, *Überfall?*, str. 58.
[100] *Tamtéž*, str. 99.
[101] *Tamtéž*, str. 42.
[102] *Krakauer Zeitung*, „Die Sowjetflugplätze viel zu dicht belegt", No. 151, 1.7.1941, str. 2.
[103] *Tamtéž*, „Entscheidung von weltgeschichtlichen Ausmaßen", No. 153, 3.7.1941, str. 1.
[104] Telpuchowski, Boris Semjonowitsch. *Die sowjetische Geschichte des Großen Vaterländischen Krieges 1941-1945*, (Andreas Hillgruber and Hans-Adolf Jacobsen, Ed.) Frankfurt am Main, 1961, str. 27E a 28E.

li rozvoj lehkého průmyslu; měli za to, že k totální industrializaci může dojít až poté, kdy se vyrábí spotřební zboží pro obyvatelstvo. Stalin v této bitvě zvítězil a ostatní umlčel: Sovětský svaz se poté pustil do největšího programu industrializace v historii.

Základy tohoto obřího podniku položil první pětiletý plán (1928-1932), požadující vytvoření úplně nových průmyslových odvětví a základen. Nejdůležitější částí plánu byl rozvoj těžkého průmyslu na Uralu a Sibiři.

Německá armáda v roce 1918 prošla Ukrajinou a nedalo se vyloučit, že se to bude opakovat, proto Sovětský svaz podle Stalinova názoru potřeboval těžký průmysl mimo dosah potenciálních nepřátel. V únoru 1931 řekl: „Rusko musí v průmyslové a vojenské výkonnosti během 10 let [tedy do roku 1941] předstihnout nejvyspělejší kapitalistické země, jinak nás tyto země zničí.“ Zdůrazňoval, že nový průmysl bude na Urale a Sibiři tisíce kilometrů od nejbližší hranice a mimo dosah nepřátelských letadel.

Aby bylo tohoto cíle dosaženo, byly do země přivezeny tisíce zahraničních expertů, pracujících pro Sovětský svaz nebo zahraniční společnosti a placených zlatem. Američan John Scott napsal, že jen v Magnitogorsku bylo 300 až 400 německých a amerických odborníků. Zatímco se tito cizinci těšili na sovětské poměry neuvěřitelnému luxusu, miliony mužů a žen umíraly hlady, umrzaly nebo podléhaly nelidským pracovním nárokům a životním podmínkám.[105]

Naivitu mnoha západních historiků nejlépe demonstruje jejich zaryté lpění na teorii, že Stalin, který od začátku koncentroval sovětskou industrializaci za Ural jedině ze strategických důvodů a který byl velmi dobře informován o německých preventivních vojenských plánech, byl německým útokem překvapen. Opak je pravdou. Sovětský svaz ještě před vypuknutím války v největším spěchu přesouval lidi i průmyslová zařízení ze západních krajů a okresů. John Scott popisuje, že[106]

> *před* vypuknutím války byla důležitá zařízení k výrobě elektromateriálů přesunuta z Běloruska a oblasti kolem Leningradu na západní Sibiř [a] nejméně jedna zbrojovka, dříve ležící u Leningradu, byla *přemístěna do Magnitogorsku s kompletním strojním vybavením i všemi zaměstnanci*. ... Kromě největších vysokých pecí, oceláren a chemiček bylo vše poměrně snadno a bez větších škod transportováno po železnici do jiných oblastí.

Podle prof. Lorimera byly sovětské plány na odvoz *lidí* i zařízení prováděny okamžitě po vypuknutí války.[107] Prof. Boris Semjonovič Telpučovskij z Institutu marxismu-leninismu při ústředním výboru komunistické strany v Moskvě potvrdil, že se s touto možností počítalo v plánech na okamžité upravení železniční dopravy podle potřeb armády. Z ohrožených oblastí u frontové linie v několika prvních měsících odjel asi milion železničních vagonů naplněných průmyslovými zařízeními, materiálem i *lidmi*.[108]

Němci na začátku války odhadovali počet sovětských osobních a nákladních vagonů na 36 000, respektive 850 000. Na konci roku 1941 bylo 40 % sovětské železniční sítě v německých rukách, ale Sovětům se přesto podařilo odvézt většinu železničního parku: na konci roku

[105] Scott, *Jenseits des Ural*, str. 76, 79, 105, 304-305.
[106] *Tamtéž*, str. 307 a 312.
[107] Lorimer, *Population of the Soviet Union*, str. 195.
[108] Telpuchowski, *Die sowjetische Geschichte*, str. 84.

1941 měly německé jednotky v držení jen 1 100 osobních a 43 000 nákladních vagonů[109] – většiny se zmocnily během prvních čtyř týdnů. Jinak řečeno Rusy německý útok vůbec nepřekvapil, zdá se, že ho čekali.

Za předpokladu, že až 50 %, tj. 400 000 vagonů mělo domovské stanice v oblastech obsazených za války Němci, Sověti dokázali evakuovat do bezpečí asi 90 % železničního parku. Samozřejmě, že všechny tyto vagony putovaly dál na východ plně naložené. Pokud k tomu člověk přičte množství vagonů přijíždějících z východu s vojáky a zbraněmi, které se na zpáteční cestu naložily lidmi, materiálem a stroji, není těžké pochopit, jak se Sovětům podařilo evakuovat tolik lidí za tak krátký čas, zvlášť když území u hranic nebyla příliš industrializovaná ani urbanizovaná, takže se o to víc vagonů mohlo použít k odvozu obyvatel. John Scott k tomu píše:[110]

> Ruské železniční tratě ve východo-západním směru jsou přeplněné vlaky přivážejícími na frontu materiál a zásoby. Nákladní vlaky jedoucí na východ jsou naložené stroji a dělníky. Ačkoliv neznám čísla, jsem přesvědčený, že velká část průmyslových zařízení, nacházejících se předtím v oblastech dočasně obsazených Němci, nepadla do německých rukou, ale naplno funguje ve Stalinově pevnosti Ural 1 500 nebo 2 000 kilometrů od frontové linie z jara 1943.

V oblasti Uralu bylo možné produkovat všechny materiály potřebné k výrobě tanků, těžkých nákladáků, děl i letadel. Před vypuknutím války byly v této oblasti nedostatkové dvě věci: stroje a dělníci. „Obojí," pokračuje Scott, „se tam poslední dobou posílá ve velkém objemu."

Profesor Lorimer dále potvrzuje, že Sověti okamžitě po německém útoku realizovali plány na demontáž továren a jejich opětovné zprovoznění v zázemí; navíc odvezli valnou část zemědělských strojů a spoustu dobytka. I Chruščov přiznal, že se Sovětům podařilo zvýšit vojenskou produkci ve východních částech země a znovu zprovoznit výrobní prostředky odvezené ze západních průmyslových oblastí.[111]

Opětovné využití strojů dopravených ze západních oblastí usnadňovala ta okolnost, že sovětské vedení nechalo postavit tovární budovy na Urale a Sibiři dávno před vypuknutím války, a také zde zajistilo potřebné množství elektrické energie. John Scott, očitý svědek těchto událostí, napsal:[112]

> Železniční a tovární výstavba na Uralu, ve střední Asii a na Sibiři se urychlovala [do jara 1941]. ... Rostly zde nové továrny, které nebyly na žádných stavebních plánech. Nikdo nevěděl, na co budou. Zároveň se dělalo vše pro zvýšení výkonu elektráren, ačkoliv tam pro místní průmysl bylo dost energie, aspoň v Magnitogorsku.

Jak Scott podotkl, toto se dělo jen v oblasti Uralu.

Sověti celou oblast průmyslového Uralu pokryli kvalitní železniční sítí i hustou sítí silnoproudého vedení a odpovídajících elektráren. Elektrárny na Uralu již v roce 1934 produkovaly

---

[109] Reichswirtschaftsministerium. *Die UdSSR Anfang 1942*, (datum neznámé), Bundesarchiv Koblenz, Bestand R 24/817.
[110] Scott, *Jenseits des Ural*, str. 312-313.
[111] Telpuchowski, *Die sowjetische Geschichte*, str. 28E.
[112] Scott, *Jenseits des Ural*, str. 301 a 303.

2 miliardy kWh a v roce 1940 dvojnásobek;[113] do vypuknutí války i během ní pak výroba elektřiny dál rostla. Čtenář si o těchto číslech možná udělá lepší představu, když si vezme, že celé okupované sovětské území, spravované Němci jako „Obsazená východní území", s veškerým svým těžkým průmyslem *před* válkou produkovalo maximálně 10 miliard kWh. Jak víme od Wilhelma Niederreitera, Němci na tomto obřím území i přes vynaložení značných lidských a materiálních zdrojů dokázali v roce 1943 produkovat jen 1 miliardu kWh.[114] Toto porovnání ukazuje nejen rozsah sovětských destrukčních orgií, ale i obří potenciál k výrobě válečného materiálu východně od Volhy již před válkou. Telpučovskij popisuje sovětská opatření následovně:[115]

> Evakuace průmyslových podniků postupovala podle jednotného hospodářského mobilizačního plánu. Tento plán specifikoval lokality, kam mají být podniky přemístěny i pořadí odvozu zařízení. Také se bralo v úvahu propojení mezi jednotlivými továrnami a podniky a jejich vzájemná závislost. ... Stovky průmyslových podniků byly přemístěny na východní území. 455 podniků bylo přesunuto na Ural, kde sloužily jako zbrojovky sovětské armády. Jen za první tři měsíce roku 1941 bylo přesunuto přes 1 360 velkozávodů. Do vnitrozemí se evakuovalo pohyblivé vybavení tisíců kolchozů a sovchozů.[116] Díky heroickému úsilí dělníků a zaměstnanců se evakuované podniky v neuvěřitelně krátké době opět rozjely na nových místech. Vzhledem k evakuaci podniků je nepřítel nemohl využít k výrobě pro vlastní potřebu, jako tomu bylo v západní Evropě. Díky úspěšnému odvozu a opětovnému zprovoznění závodů byla zachráněna valná část průmyslových zařízení. Díky tomu všemu se za pár měsíců mohla zvýšit výroba tanků, letadel, děl i ostatních zbraní. ... Evakuované podniky se na nových místech rozjely v neuvěřitelně krátké době. Dělníci a kádry ... pracovali pod otevřeným nebem, nezřídka v dešti a sněhu. ... Práce běžely celý den. Pracovní den často trval 12 až 14 hodin i déle. ... Montáž větších závodů a továren probíhala za 3 až 4 týdny a během 3 až 4 měsíců výroba dosáhla předválečné úrovně. Spuštění evakuovaných továren trvalo průměrně měsíc a půl až dva. ... Pokles produkce se zastavil již v prosinci 1941.

Dostupné zbytky tajných dokumentů německého Hospodářského štábu východ (Wirtschaftsstab Ost)[117] jasně ukazují, že se Sovětům v rámci detailního evakuačního plánu skutečně podařilo odvézt velkou část výrobních prostředků, nebo je Němcům aspoň vyřadit z provozu. Třetí čtrnáctidenní zpráva Hospodářského štábu východ ze 30. srpna 1941 k tomu uvádí:[118]

> *Ruské* a *židovské* vyšší vrstvy se stáhly spolu s Rudou armádou. Vůdčí Ukrajinci byli také částečně deportováni a pokud měli významné postavení ve správě a průmys-

[113] *Tamtéž*, str. 310.
[114] Niederreiter, Wilhelm. „Verbrannte Erde – Sowjetischer Wirtschaftskrieg im Zweiten Weltkrieg", *Deutschland in Geschichte und Gegenwart* (Wigbert Grabert, Ed.), Tübingen, 29th Year, No. 1, 1981, str. 20.
[115] Telpuchowski, *Die sowjetische Geschichte*, str. 81-83, 86.
[116] Kolchoz – kollektivnoje chozjajstvo, kolektivní hospodářství; sovchoz – sovetskoje chozjajstvo, sovětské hospodářství; pozn. překl.
[117] Hospodářská správa okupovaných sovětských území byla v rukách tzv. Hospodářského štábu východ.
[118] Wirtschaftsstab Ost. *Vierzehntagesbericht Wi Stab Ost (3.8.-16.8.1941)*, 30.8.1941, Militärarchiv Freiburg, Bestand RW 31/ 11.

lu, museli se rovněž odebrat na východ od Dněpru. Tentýž osud potkal i spoustu traktoristů a dalších specialistů na venkově. V červnu byla povolána spousta mladých mužů, které poslali do posádek ve vnitrozemí SSSR. ... Kvůli tomu nastal vážný nedostatek lidí schopných zastávat vedoucí místa ve správě, průmyslu a zemědělství na Ukrajině...

Systematické vyklizovací a likvidační práce prováděné Rudou armádou před jejím stažením působí vážné hospodářské ztráty. Těchto poškození směrem od západu na východ přibývá. Ve městech se poškození týkají továren a obchodů, částečně také obytných domů a jejich zařízení; na venkově hlavně strojového parku, dobytka, zásob obilí a naftových rezerv kolchozů a sovchozů.

Vyklízecí akce začíná obvykle 8-10 dní před stažením Rudé armády. Stroje důležité pro provoz, hlavně motory, se pečlivě balí a posílají na východ SSSR. Cílové adresy nacházené na Ukrajině zpravidla ukazují na průmyslovou oblast Uralu, konkrétně oblast Sverdlovsk – Molotov (Perm) – Ufa – Čkalov (Orenburg) – Magnitogorsk. Vypadá to, že tam již byla přijata opatření k opětovnému využití strojů odvezených z Ukrajiny. ... K likvidaci obvykle dochází 24 hodin před stažením sovětských jednotek. Tyto akce jsou pečlivě plánované a patří mezi ně vypalování menších továren, odpalování důležitých strojních zařízení a zřejmě také ponechání zásob (obsah obchodů ve městech, zásoby obilí na venkově) napospas drancování obyvatel. Vojenský odpor na několika místech (např. obří elektrárna Dněpro-Ges a komplex na zpracování hliníku v Záporoží, jakož i železárny v Dněpropetrovsku) měl zcela evidentně jediný účel, umožnit zničení důležitých průmyslových závodů.

Zpráva z 8. prosince 1941 zněla podobně a popisovala, že[119]

podle výpovědí obyvatel začala destrukce města Charkov 21. října 1941. Destrukce byla prováděna s krajní brutalitou. V mnoha případech lidem vypálili domy dřív, než je mohli vyklidit. Nepochybně jim [Sovětům] jen rychlý příchod německých jednotek zabránil v provedení plánu zničit celé město. ... Naprosto zničené jsou hlavně vodárny, pekárny, velkoprádelny a největší část všech továren. ... Místní obyvatelé uvedli, že systematické vyklízení nejdůležitějších průmyslových podniků začalo již v srpnu a dosáhlo obřích rozměrů. *Odborníci a jejich rodiny* byli nuceně evakuováni. Charkovský průmysl se zřejmě opětovně provizorně buduje v oblasti Čeljabinsku (západní Sibiř). Dle výpovědí obyvatel odtamtud přišly dopisy, podle nichž deportovaní čelí *zoufalé situaci, nedostatku ubytovacích kapacit a hladu*. Pozorování na dalších místech posilují dojem, že demontáž a odvoz strojů probíhá podle přesného vyklízecího plánu s cílem dostat důležitá a nedostatková zařízení na méně ohrožená území, aby mohla být v náhradních továrnách znovu spuštěna zbrojní výroba.

Sověti tak demontují a odváží nejenom stroje, ale i menší zařízení a nástroje.

Osud lidí posílaných do nových průmyslových oblastí na Uralu a Sibiři byl smutný již před válkou. Jako všude v SSSR byly boty a oblečení prakticky nedostupné už v roce 1939 a v roce 1940 byl na příděl dokonce i chleba. Nemocnice tvořily baráky bez tekoucí vody,

[119] Wirtschaftsstab Ost. *Halbmonatsbericht Wi Stab Ost (1.-15.11.1941)*, 8.12.1941, Militärarchiv Freiburg, Bestand RW 31/68.

v létě rozžhavené horkem, v zimě studené jak led, málokdy čisté a vždy přeplněné. V roce 1938 mělo jen 25 % obyvatel Magnitogorsku to štěstí, že žili v domech, zatímco 50 % se tísnilo v boudách a jiných „dočasně postavených domech“, a 25 % se muselo spokojit se zemljankami.[120] Do této oblasti, trpící nedostatkem i té nejzákladnější civilní infrastruktury, Sověti krátce před a po vypuknutí války poslali miliony Rusů, Židů, Ukrajinců i dalších občanů ze západu Sovětského svazu.

Zoufalá situace deportovaných na Sibiři je patrná i ze slov sovětského dvorního historika Telpučovského, který k evakuaci milionů lidí řekl:[121]

> Ubytování *mas jdoucích do milionů*, evakuovaných z oblastí obsazených nebo ohrožovaných nepřítelem, představovalo vážný problém v zázemí... kde chybělo i nejzákladnější ubytování; museli žít ve stanech a hliněných chýších. Výživa byla ubohá.

Ohledně popisu zoufalé situace v oblastech, odkud se Sověti stáhli, mezi Telpučovským a tajnými zprávami Hospodářského štábu východ nejsou příliš velké rozdíly – až na to, že Telpučovskij nepokládal za nutné mluvit o používání kruté sovětské taktiky „spálené země“ i vůči infrastruktuře a zásobám nezbytně nutným pro civilní obyvatelstvo, které zůstalo na místě.

Sovětské masové deportace

Sovětští mocipáni věřili, že válka na německo-sovětské demarkační linii vypukne tak jako tak. Evakuace „ohroženého“ a „zahraničního“ civilního obyvatelstva v pohraničních oblastech ještě před 22. červnem 1941 tedy byla docela možná a také se reálně prováděla, jak jsme se dozvěděli ze Stalinova projevu. Když německý námořní atašé 19. května 1941 – pět týdnů před vypuknutím války – odjel z Moskvy, cestoval do Berlína vlakem přes východní polská území obsazená Sověty a potkával zamčené vězeňské vlaky doprovázené jednotkami GPU v modrých uniformách. Šlo o deportace „nežádoucích“ osob z východního Polska.[122]

O rozsahu sovětského programu deportací panují rozdílné názory. Edward C. Carter, prezident Ruské válečné pomoci v září 1942 mluvil o 37 milionech,[123] naopak *Americká židovská ročenka* tvrdí, že Němci postupovali tak rychle, že sovětská železnice nebyla schopna evakuovat počet, který by stál za řeč.[124] Sověti každopádně nikdy nepředložili čísla dokládající velikost této lidské tragédie.

Snahu získat věrohodný obrázek komplikuje fakt, že neexistují žádná přesná čísla pro celkovou sovětskou populaci na začátku války v roce 1941; sčítání z ledna 1939 bylo kvůli záboru obrovských území za západní hranicí v letech 1939 a 1940 brzy zastaralé. Samozřejmě, německá správa prováděla víceméně přesná sčítání, ale porovnání s předválečnými čísly je obtížné, protože hranice jednotlivých německých správních oblastí na obsazených územích jen zřídka korespondovaly s předválečnými správními a politickými hranicemi. Do Říšského

[120] Scott, *Jenseits des Ural*, str. 262, 281, 301.
[121] Telpuchowski, *Die sowjetische Geschichte*, str. 82 a 88.
[122] Irving, *Hitler's War*, str. 272.
[123] Institute of Jewish Affairs. *Hitler's Ten-Year War*, str. 184.
[124] *AJYB*, 1947, Vol. 49, str. 395.

komisariátu (ŘK) Východní teritorium spadaly kromě pobaltských států také východní Polsko a sovětská republika Bělorusko; pod ŘK Ukrajina spadaly části východního Polska (po Brest-Litovsk), ale ne Halič; a na druhou stranu Rumunsko získalo zpět své provincie Besarábie a severní Bukovina a také anektovalo část někdejší sovětské republiky Ukrajina pod názvem „Transdněstří"; značná část někdejší Sovětské socialistické republiky (SSR) Ukrajina podléhala správě německé armády a ne ŘK Ukrajina. Proto je nezbytné prozkoumat předválečnou populaci Sovětského svazu.

Sčítání ze 17. ledna 1939 odhalilo celkem 170,5 milionů obyvatel.[125] Od posledního sčítání 17. prosince 1926 vzrostl počet obyvatel SSSR o 15,9 %, což odpovídá ročnímu poměru 1,2 %. Porodnost však musela být mnohem vyšší, protože násilná kolektivizace zemědělství ve 30. letech stála hlavně na Ukrajině život miliony lidí. Přesná čísla ohledně masového vymírání hladem na začátku 30. let samozřejmě nikdy nebudou k dispozici, ale porovnání sčítání z roku 1926 (před násilnou kolektivizací) a v roce 1939 by mělo něco odhalit.

Sovětská sčítání v letech 1926 a 1939 (v milionech)[126]

	Věk	(Roky)	Sčítání z		Změna	
Rok	1926	1939	17.12.1926	17.1.1939	Miliony	Procenta
1927-1938	-	0-11	-.-	47,82	+ 47,82	-.-
1919-1926	0-7	12-19	31,94	28,46	– 3,48	– 10,9
1909-1918	8-17	20-29	32,91[127]	30,64	– 2,27	– 6,9
1899-1908	18-27	30-39	27,47[126]	25,33	– 2,14	– 7,8
< 1899	> 27	> 39	54,71	37,27	– 17,44	– 31,9
Celkem			147,03	169,52[128]		

Porovnání těchto dvou sčítání ukazuje, že v letech 1926 až 1939 neuvěřitelně ubyla skupina narozených v letech 1919-1926, která byla v době velkého hladomoru na začátku 30. let ještě v dětském věku. Jejich počet se tehdy (v době míru!) zredukoval o 11 % neboli 3,5 milionů z 31,9 na 28,5 milionů. Ročníky 1899-1918 v roce 1926 čítaly 60,4 miliony osob, ale v roce 1939 už jen 56 milionů – pokles o 4,4 miliony neboli 7,3 %! Stručně řečeno z 92,3 milionů sovětských obyvatel v roce 1926 *mladších* než 28 let se roku 1939 dožily jen 84,4 miliony neboli 91,4 %!

I když budeme předpokládat pokles o 2 % v důsledku přirozené úmrtnosti, která byla pro tyto mladé věkové skupiny v letech 1926-1939 normální,[129] stále nám zbývá 6,6 % těch, kteří museli zahynout v důsledku vyhladovění; při počtu 92,3 miliony to dělá 6 milionů lidí. Pokud

[125] Lorimer, *Population of the Soviet Union*, str. 138.

[126] Statistisches Reichsamt. *Wirtschaft und Statistik*, Berlin, 20th Year, No. 14, 2nd July-issue 1940, str. 290.

[127] *Wirtschaft und Statistik* pro rok 1926 uvádí jen ročníky 1897/1906, 1907/1911, 1912/1918, ale pro 1939 ročníky 1899/1908, 1909/1918. Aby se daly porovnat věkové skupiny ze sčítání 1926 a 1939, ze skupiny 1907/1911 byly odečteny tři průměrné roky a ty se přičetly ke skupině 1909/1918. Obdobně byla spočítána skupina 1899/1908 pro rok 1926.

[128] Tento součet neodpovídá celkovému součtu pro rok 1939. Za rozdíl může vzdálený sever SSSR, kde sčítání začalo o něco později.

[129] Normálně by tato věková skupina měla mít ve dvanáctiletém období úmrtnost asi 1 %. Vzhledem k horším hygienickým a sociálním podmínkám Sovětského svazu ve 20. a 30. letech byla stanovena předpokládaná úmrtnost 2 %, ačkoliv je nejspíš příliš vysoká.

tento poměr aplikujeme na 150 milionů obyvatel SSSR z konce 20. let, dostaneme 10 milionů lidí vyhladověných na smrt – a to ani neuvažujeme mnohem vyšší úmrtnost vyhladověním u dětí narozených po 17. prosinci 1926, ale před a během velkého hladomoru.

Bez více než 10 milionů obětí velkého hladomoru ve 30. letech by sčítání ze 17. ledna 1939 zaznamenalo hodně přes 180 milionů obyvatel. Oproti 147 milionům sovětských občanů v roce 1926 by to odpovídalo přirozenému přírůstku přes 22 %; jelikož byla emigrace i imigrace prakticky vyloučená, odpovídalo by to ročnímu přirozenému přírůstku 1,8 %! Pokud tento poměr aplikujeme na 2,5 roku od ledna 1939 do června 1941, sovětská populace (nepočítaje obyvatele na nově získaných západních územích) by vzrostla ze 170,5 milionů (1939) na 178 milionů (červen 1941).

Po začlenění ukrajinských a běloruských oblastí někdejšího východního Polska a anexi Besarábie a severní Bukoviny by sovětská populace vzrostla o dalších 17 milionů.[130] Navíc v roce 1940 přišla okupace a anexe pobaltských zemí s dalšími 6 miliony obyvatel.[131] A konečně mnozí obyvatelé západního Polska – hlavně Židé – utekli v prvních dnech září 1939 do východních oblastí, okupovaných od 17. září 1939 Sovětským svazem.

Ve výsledku tedy v Sovětském svazu ke 22. červnu 1941 musely žít nejméně 202 miliony obyvatel. Náš výpočet tedy skoro přesně odpovídá závěru amerického vědce, profesora Lorimera, podle něhož tehdy celkový počet obyvatel sovětského Ruska činil asi 200 milionů.[132]

Kromě území obsazených v letech 1939/1940 Sověty se zhruba 23 miliony obyvatel (bez uprchlíků) německý wehrmacht úplně nebo částečně obsadil následující „staré“ sovětské oblasti:

„Staré“ sovětské oblasti pod německou okupací[133]

Region	1 000 km^2	Populace (v 1 000) k 17. lednu 1939 Celkem	Města
Běloruská SSR*	126,8	5 568	1 373
Ukrajinská SSR	445,3	30 960	11 196
Krymská ASSR	26,0	1 127	586
Rostovská oblast	100,7	2 894	1 263
Orelská oblast	64,4	3 482	693
Kurská oblast	55,7	3 197	286
Voroněžská oblast	76,7	3 551	658
Kalininská oblast	106,4	3 211	703
Smolenská oblast	72,2	2 691	448
Krasnodarský kraj	81,5	3 173	765
Ordžonikidzský kraj	101,5	1 949	394
ASSR Kabardsko-Balkarsko	12,3	359	85
ASSR Severní Osetie	6,2	329	155
	1 275,7	62 491	18 605

[130] *Wirtschaft und Statistik*, 2nd July-issue 1940, str. 288.
[131] *AJYB*, 1940, Vol 42, str. 602.
[132] Lorimer, *Population of the Soviet Union*, str. 194.
[133] *Tamtéž*, str. 241 a 242.
* SSR – sovětská socialistická republika, ASSR – autonomní sovětská socialistická republika; pozn. překl.

Krom toho byly dobyty značné části oblastí Stalingrad, Tula, Moskva a Leningrad, ale jejich hlavní města se nikdy nedostala pod německou kontrolu. Bez městského obyvatelstva Tuly, Moskvy, Leningradu a Stalingradu v těchto oblastech k 17. lednu 1939 žilo 11,6 milionů obyvatel. Kdyby do rukou Němců padla jen pětina této populace, bylo by to dalších 2,5 milionů; tudíž se zdá, že „staré" sovětské regiony okupované za války Němci měly k 17. lednu 1939 asi 65 milionů obyvatel.

Když navíc uvážíme přirozený přírůstek asi 3 miliony do poloviny roku 1941, obyvatelstvo všech sovětských území okupovaných silami Osy – včetně západních území získaných Sověty v letech 1939/1940 – na začátku německo-sovětské války čítalo asi 91 milionů obyvatel. Toto číslo se blíží Lorimerovým 85 milionům,[134] ale prof. Lorimer nepočítal s přirozeným přírůstkem za 2,5 roku mezi posledním sčítáním a vypuknutím války.

Telpučovskij píše: „40 % obyvatel naší země [žilo] v oblastech obsazených do listopadu 1941 nepřítelem."[135] To znamená, že oficiální sovětské zdroje stanovují předválečnou populaci na územích okupovaných do listopadu 1941 Němci na zhruba 81 milion (tj. 40 % z 202 milionů). Pokud k tomu připočteme další území dobytá v roce 1942, tak se náš výpočet 92 milionů obyvatel jeví dokonce příliš nízký.

Německé průzkumy během války poskytovaly podobný obrázek. V oblastech nacházejících se k 1. listopadu 1942 pod německou kontrolou byla předválečná populace spočítána na 83,81 milion.[136] Je na místě poznamenat, že Němci do té doby utrpěli určité územní ztráty, takže toto číslo již bylo o několik milionů zredukované. Pokud vezmeme v úvahu přirozený přírůstek do poloviny roku 1941, 91 milionů je třeba pokládat za naprosté minimum předválečné populace na všech sovětských územích dobytých německou armádou.

Podle prof. Lorimera žilo před válkou 31 % obyvatel na okupovaných „starých" sovětských územích ve městech;[137] podobné to bylo i v Estonsku a Lotyšsku. Nicméně v Litvě byl podíl městského obyvatelstva nižší a ještě nižší byl v anektovaných oblastech Polska a Rumunska.[138] Předválečná městská populace okupovaného Sovětského svazu musela čítat nejméně 25 milionů.

Ohledně času a počtu evakuovaných civilistů prof. Lorimer píše:[139]

> Dalším válečným přesunem, který začal v raném stadiu v relativně malém měřítku a rozšířil se až *před* a po německém útoku, byla selektivní evakuace lidí jako bývalí armádní důstojníci, úředníci a vedoucí pracovníci, a později dělníci z různých oborů z oblastí anektovaných SSSR do vnitrozemí Sovětského svazu. ... Kulischer odhaduje celkový počet civilistů evakuovaných z anektovaných oblastí na 1 500 000 až

[134] *Tamtéž*, str. 194.
[135] Telpuchowski, *Die sowjetische Geschichte*, str. 78.
[136] Reichswirtschaftsministerium. *Annähernde Angaben über die am 1. November 1942 besetzten Gebiete der UdSSR*, (datum neznámé), Bundesarchiv Koblenz: Bestand R 24/804.
[137] Lorimer, *Population of the Soviet Union*, str. 194.
[138] Reichswirtschaftsministerium. *Gebiet und Bevölkerung der UdSSR*, (datum neznámé), Bundesarchiv Koblenz: Bestand R 24/804. Na územích anektovaných v letech 1939 až 1940 Sovětským svazem (pobaltské státy, východní Polsko, severní Bukovina a Besarábie) byly 3,42 miliony obyvatel měst. Aby člověk mohl odhadnout městskou populaci na později Němci obsazených sovětských územích před vypuknutím války, musí přičíst alespoň část městských obyvatel z oblastí jako Stalingrad, Leningrad, Moskva a Tula, které Němci nikdy úplně neobsadili, a také vzít do úvahy, že postupující industrializace a přípravy na válku mohly do měst přivést nejméně další 2 miliony lidí.
[139] Lorimer, *Population of the Soviet Union*, str. 195-197.

2 000 000. ... A konečně se dostáváme k nejdůležitější migraci obyvatelstva v SSSR za války – nehledě na mobilizaci vojenských kádrů, které se nepokoušíme odhadovat –, totiž k plánované, selektivní evakuaci z cesty vetřelci. Když Němci překročili hranici, okamžitě se realizovaly plány na rychlý odvoz *lidí* i strojů. Ve skutečnosti to vypadá, že *rozsáhlá evakuace lidí z anektovaných oblastí hraničících s německou zónou* započala *přinejmenším několik dní před 22. červnem 1941*. Evakuace většinou probíhala po železnici. Celé továrny se demontovaly a znovu budovaly ve vnitrozemí; byla odvezena velká část zemědělských strojů a dobytka. Neexistuje žádná přesná oficiální informace o počtu evakuovaných osob a kompetentní znalci se ve svých odhadech zásadně rozcházejí. ...

Celkově se zdá, že *populace ukrajinských měst v roce 1942 byla poloviční nebo ještě menší než v roce 1939*. Úbytek městského obyvatelstva způsobený evakuacemi mohl být v nejzápadnějších oblastech anektovaných území méně výrazný než na Ukrajině jako celku, ale ojedinělá sovětská vyjádření signalizují daleko větší úbytek obyvatel v některých jiných městech jako Smolensk a Kalinin. Německé diskuse o zemědělských problémech v obsazených oblastech poskytují vedlejší důkaz, v jakém rozsahu byly odváženy nebo ničeny zemědělské stroje, ale nedostatek zemědělské pracovní síly nebyl až na pár oblastí vážný. ... Z těchto důkazů lze pokládat za hodnověrnou tezi šéfa válečné správy na Hospodářském štábu východ [ministerského dirigenta dr. Rachnera], že byla v roce 1941 z obsazených oblastí evakuována asi polovina městského obyvatelstva, přičemž uprchlíci do venkovských oblastí zhruba vykompenzovali evakuaci venkovského obyvatelstva. To němečtí odborníci odhadli na základě toho, že počet evakuovaných z obsazených na svobodná sovětská území v roce 1941 činil asi 12,5 milionů osob.

Dva odhady nezávislých odborníků, založené na rozboru kapacity železnic, dochází u evakuací z oblastí obsazených do roku 1942 k odlišným číslům. Habicht odhaduje jako maximum 15 milionů a Vasilijev stanovuje počet evakuovaných na 7,5 až 10 milionů. ... Kulischer odhaduje celkový počet evakuovaných z anektovaných i původních sovětských území na 12 milionů osob, přičemž nepočítá jen vojenské kádry zmobilizované před německým vpádem. To je velmi pravděpodobné číslo. ...

Všeobecně byli tito lidé umisťováni v oblasti centrálního průmyslového regionu, který v předchozích deseti letech prošel nejrychlejším rozvojem. ... Zdá se, že jich bylo hodně usazeno podél turkestánsko-sibiřské železnice, a že byl Taškent pro uprchlíky a evakuované důležitou rozdělovnou. Mnoho jich bylo přiděleno do původních i převezených průmyslových podniků v oblasti střední Volhy, Uralu, západní a střední Sibiře, Kazachstánu, střední Asie a vzdáleného severu. Průmyslová produkce v uralském regionu se za války měla ztrojnásobit.

Sionistický autor Reitlinger k těmto sovětským opatřením píše:[140]

Rusové evakuovali pracující obyvatelstvo, aby města nepříteli nepřinášela prospěch. ... Nesouhlas s evakuací byl pokládán za nepřátelský čin, často s pozdějšími hroznými důsledky.

[140] Reitlinger, *Final Solution*, str. 228.

A židovský šéf Sovětské informační kanceláře, S. A. Lesovský, tlumočil oficiální verzi sovětské vlády těmito slovy:[141]

> Němci ve skutečnosti nikdy neobsadili žádné území se 75 000 000 obyvatel. Dobře si vědoma vlčích sklonů nacistických lupičů, násilníků a vrahů, *masa sovětského obyvatelstva předem odešla do východních oblastí* Sovětského svazu.

Čtrnáct velkých ukrajinských měst vyjmenovaných prof. Lorimerem bylo evakuováno v průměru z 53 %. Nicméně nevzal do úvahy, že v polovině roku 1941 musela mít mnohem víc obyvatel než na začátku 1939. Podle Molotovova vyjádření na 18. sjezdu strany v roce 1939 představovali dělníci a zaměstnanci na začátku první pětiletky (1928) jen 17 % sovětského obyvatelstva, ale 11 let poté, v roce 1939, to už bylo 50 %.[142] Tato revoluční politika industrializace, obsažená v pětiletce, měla obrovský dopad nejen na sociální složení, ale také na nárůst obyvatelstva ve městech. 174 měst s 50 000 a více obyvateli mělo v lednu 1939 celkem 34,1 milion obyvatel oproti pouhým 16,2 milionům v roce 1926; to během 12 let odpovídá průměrnému růstu 6,5 % ročně.

Ovšem 14 ukrajinských měst uvedených prof. Lorimerem zaznamenalo od roku 1926 průměrný roční přírůstek „pouze“ 5,5 %.[143] Není důvod si myslet, že expanze sovětských měst během příprav na nadcházející válku s Německem mezi lety 1939 až 1941 poklesla. Opak je pravdou: horečnaté válečné přípravy Sovětů industrializaci ještě urychlily. Právem lze předpokládat, že města uvedená Lorimerem – Kyjev, Oděsa, Dněpropetrovsk, Záporoží, Mariupol, Krivoj Rog, Nikolajev, Dněprodzeržinsk, Poltava, Kirovograd, Cherson, Žitomir, Vinnycja a Melitopol – od ledna 1939 rovněž zaznamenala vysoké tempo růstu.

Pokud předpokládáme tempo růstu o něco nižší než průměr posledních 12 let, řekněme 10 % za 2,5 roku od ledna 1939 do června 1941, těchto 14 ukrajinských měst by v době německého překročení hranice muselo mít víc než 4 miliony obyvatel. Němci však po jejich obsazení našli jen 1,69 milionů, takže Sověti úspěšně evakuovali skoro 60 % obyvatel. Pokud bychom tento poměr aplikovali na celou městkou populaci 25 milionů, znamenalo by to, že při příchodu Němců zůstalo ve městech jen 10 milionů lidí; zbylých 15 milionů Sověti evakuovali ještě před jejich příchodem.

Také Reitlinger ve své knize *Konečné řešení* kategoricky prohlašuje:[144] „Ve většině dobytých měst se nacházela méně než polovina obyvatel.“ Dr. Rachner v *Reichsarbeitsblatt* napsal:[145]

> ... celkově lze předpokládat, že venkov na obsazených územích neutrpěl žádnou ztrátu obyvatelstva. Pokud budeme předpokládat, že na obsazených územích žilo před vypuknutím války 75 milionů obyvatel, tak asi 50 milionů žilo na venkově. Pokud člověk předpokládá, že zde toto obyvatelstvo bylo stále přítomné a potřebné – nemělo by se zapomínat, že kvůli úbytku strojů bylo zemědělství více odkázáno na manuální práci –, vyplývá pro města na obsazených územích číslo 25 milionů. Výzkumy však

[141] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 184.
[142] *Wirtschaft und Statistik*, 2nd July-issue 1940, str. 290.
[143] Lorimer, *Population of the Soviet Union*, str. 196, 250-252.
[144] Reitlinger, *Final Solution*, str. 228.
[145] Rachner, dr. „Der Arbeitseinsatz in den neu besetzten Ostgebieten“, *Reichsarbeitsblatt* (vydalo Reichsarbeitsministerium), Berlin, 22nd Year, No. 7, March 5, 1942, str. V 131.

ukazují, že ve městech zůstala maximálně polovina obyvatel; to odpovídá 12,5 milionům.

Nemělo by se zapomínat, že to dr. Rachner psal na začátku roku 1942, kdy Němci se sčítáním obyvatel teprve začínali. Je otázka, nakolik se v jeho vyjádřeních odráželo politické uvažování. Sověti se každopádně horlivě snažili strategii evakuací, destrukce a sabotáží naplno propagandisticky využít. Na japonskou vládu udělala sovětská propaganda takový dojem, že japonský velvyslanec v Berlíně Ošima požádal německou vládu o předložení informací o surovinové a výrobní situaci v zemědělských i průmyslových oblastech Ukrajiny a Běloruska, jakož o velikosti populace pod německou správou, zejména na Ukrajině; tyto informace chtěl předat do Tokia, aby tak sovětskou propagandu vyvrátil.[146] Lze tedy s jistotou předpokládat, že Rachnerův počet 12,5 milionů lidí evakuovaných Sověty skutečný stav věcí spíše přikrášloval.

Každopádně inspektor Krüger z hlavní skupiny hospodářství, oddělení statistiky v Hospodářském štábu východ 17. února 1943 v tajné zprávě uvedl, že předválečná populace na „Obsazených východních územích" před válkou činila 70 milionů obyvatel a objeveno jich bylo jen 50 milionů.[147] Pod Krügerem uvedená „Obsazená východní území" spadaly jen Říšské komisariáty Východní teritorium a Ukrajina, nacházející se pod civilní správou, a vojensky spravovaná území východně od nich. Nespadaly pod ně okres Bialystok, Halič začleněná do Generálního gouvernementu Polsko, Rumunskem znovu získané provincie severní Bukovina a Besarábie a tzv. „transdněsterská" část bývalé SSR Ukrajina. Celkový počet obyvatel na těchto bývalých sovětských územích, nespravovaných ani Hospodářským štábem východ ani armádou, mohl před válkou činit nejméně 13 milionů. Když však člověk předpokládá, že tyto oblasti vzhledem k blízkosti německé hranice a relativně malé městské populaci ztratily jen 15 % obyvatel, což bylo procento pohřešovaných v ŘK Východní teritorium, pak Sověti z těchto 13 milionů lidí mohli evakuovat 2 miliony.[147a]

A když konečně zohledníme přirozený přírůstek obyvatel od ledna 1939 do poloviny 1941 asi 4 miliony, potom v oblastech nacházejících se 17. února 1943 v rukou Němců muselo před válkou žít 87 milionů obyvatel místo pouhých 61 milionů, které se tam nacházely; zmizelo 26 milionů neboli 30 %!

I další německé zdroje dochází k podobným číslům. Například *Deutsche Zeitung im Ostland* v roce 1943 napsaly, že ztráty Sovětského svazu, co se týče vojáků i obyvatelstva na ztracených územích, musí být vyčísleny *nejméně* na 70 milionů.[148] Když odečteme miliony válečných zajatců a padlých rudoarmějců, vyjde nám asi 60-65 milionů sovětských občanů na Němci okupovaných územích.

---

[146] Dopis z 10. února 1942 od Oberkommandos des Heeres, GenStdH/Attacheabteilung, pro Reichsminister für die besetzten Ostgebiete, attn. Reg.Rat Disch, Berlin; Militärarchiv Freiburg, Bestand RW 31/134.

[147] Wirtschaftsstab Ost (Krüger, Chefgruppe W, Statistik). *Bevölkerung in den besetzten Ostgebieten*, Berlin, 17/2/1943, Militärarchiv Freiburg, Bestand RW 31/260.

[147a] Podle sčítání z roku 1930 byly v Besarábii celkem 2 864 402 obyvatel. Přirozený přírůstek tohoto převážně zemědělského obyvatelstva byl zřejmě nejméně 1,2 % ročně. To znamená, že by do poloviny roku 1941 muselo dojít k přírůstku přes 380 000 na nejméně 3 245 000. Nicméně rumunské sčítání ze srpna 1941, krátce po osvobození oblasti od Sovětů, odhalilo pouhé 2 733 565 obyvatel (Publikationsstelle Wien, *Die Bevölkerungszählung in Rumänien*, str. 51) – zmizelo přes půl milionu lidí včetně téměř celé židovské populace. To je ztráta přes 15 %.

[148] *Deutsche Zeitung im Ostland*, „Die wehrwirtschaftlichen Verluste der Sowjetunion", No. 14, 14.1.1943, str. 6.

Všechno ukazuje na to, že počet Sověty deportovaného obyvatelstva, udávaný dr. Rachnerem, byl příliš nízký, a že stalinistická propaganda o zachránění velkého množství lidského i průmyslového materiálu na okupovaných územích – navíc z hlediska války v dané době těch nejdůležitějších – byla mnohem blíž pravdě, než by si Němci asi přáli.

Tato čísla podporuje velitel zásobování 200. střelecké divize 5. armády v „Perspektivy zásobovací situace v SSSR v zimním tažení 1942/1943“.[149] Zmíněná analýza uvádí, že pod správou zemí Osy na všech územích dobytých na Sovětech (na podzim 1942) žilo 65 milionů lidí. Autor analýzy však předpokládal, že tam před válkou žilo 100 milionů lidí, a tak dospěl k počtu – pravděpodobně chybnému – 35 milionů evakuovaných. Jak jsme si již vysvětlili, kdyby na tomto území bylo před válkou pouze 91 milionů obyvatel, odhad by byl také 26 milionů evakuovaných.

Na druhou stranu je zajímavé, že uvedené německé číslo 35 milionů skoro odpovídá 37 milionům Američana Edwarda C. Cartera. Jeho číslo však zřejmě zahrnuje nejen počet evakuovaných z Němci obsazených území, ale i civilisty evakuované z ohrožených měst nedaleko fronty – tj. Leningradu, Moskvy atd. –, která však německá armáda nikdy nedobyla. Carter byl coby místopředseda amerického Institutu pro mírové vztahy a prezident Ruské válečné pomoci určitě schopen správně odhadnout celý rozsah sovětských evakuačních operací. Rusové věděli, proč ho vyznamenali řádem rudého praporu práce.[150] Carterovo číslo každopádně ukazuje, že náš výpočet víc než 25 milionů evakuovaných z Němci obsazených oblastí je víceméně správný. Andrew Grajdanzev ve své publikaci *Průzkum Dálného východu*, vydané Institutem pro mírové vztahy, uvedl již v polovině listopadu 1941 – ani ne pět měsíců po vypuknutí německo-sovětské války – počet evakuovaných a uprchlíků v rozmezí 10 až 20 milionů, a to do tohoto počtu ani nezahrnul mobilizované muže z Němci obsazených území.[151]

Židovský autor Alexander Dallin ve svém pokřiveném popisu německé správy na „Obsazených východních územích“ rovněž stanovuje počet obyvatel pod německou kontrolou na 65 milionů.[152] Ale „nejoficiálnější“ spojenecká statistika obyvatel zůstavších na Němci obsazených sovětských územích pochází od Wendella Willkieho, kandidáta na prezidenta za Republikánskou stranu v USA. Wilkie v září 1942 navštívil Kreml, kde byl informován o vojenské a hospodářské situaci napadené sovětské říše. Stalin na jeho počest 26. září uspořádal hostinu, které se mimo jiné zúčastnili Molotov (zahraničí politika), Mikojan (zahraniční obchod), Berija (tajná policie), maršál Vorošilov, admirál Kuzněcov a šéf Sovětské informační kanceláře Alexander Scherbakaff.[153] Při této příležitosti mu sovětské vedení sdělilo, že na Němci okupovaných sovětských územích v současné době žije nejméně 60 milionů sovětských občanů.[153a] Toto Stalinovo sdělení Wilkiemu představuje oficiální, byť nepřímé přiznání rozsahu sovětských evakuací – až 30 milionů lidí. Počet evakuovaných nelze určit ani s přesností na milion, ale lze konstatovat, že počet lidí evakuovaných a deportovaných na Ural a Sibiř –

---

[149] *Perspektiven zur Verpflegungsversorgung der Ud.S.S.R. im Winterfeldzug 1942/43*, (datum neznámé), Chef d.Vers.d.200.Schtz.Div. der 5. Armee, Militärarchiv Freiburg, Bestand RW 31/232.

[150] *WHO'S WHO in America*, Chicago, Vol. 27, 1952-1953, str. 403.

[151] Grajdanzev, Andrew. „Asiatic Russia's War Potential“, *Far Eastern Survey*, New York, Vol. X, No. 22, 17.11.1941, str. 25.

[152] Dallin, Alexander. *German Rule in Russia, 1941-1945*, London, 1957, str. 365.

[153] *New York Times (The)*, 29.9.1942, str. 1.

[153a] *Baltimore Sun (The)*. „Willkie Urges Second Front At First Possible Moment“ (Ein Associated Press Bericht), September 27, 1942, str. 1; viz také *New York Times (The)*, „Willkie's Statement About Russia's Needs“, September 27, 1942, str. 3.

včetně mužů povolaných do zbraně – musel přesáhnout 25 milionů, z nichž víc než 15 milionů pocházelo z okupovaných sovětských území.

Na evakuační a deportační opatření sovětských vládců musí být nahlíženo v kontextu sovětského vedení války. Vše, co mohlo německému nepříteli jakkoliv pomoci, muselo být zničeno nebo aspoň odstraněno. Tato taktika se týkala nejen krajiny, továren, infrastruktury atd., ale také, nebo spíš především, lidí; pokud by měly Němcům padnout do rukou kvalifikované síly využitelné pro jejich válečnou mašinérii, tak se tomu muselo zabránit evakuací, deportací nebo masovou vraždou. Vůdčí a průmyslové vrstvy obyvatelstva měly v evakuačním programu samozřejmě přednost. Rozsahu této gigantické činnosti literatura doposud nevěnovala pozornost, jakou si zaslouží.

Prázdná města

Německé úřady započaly krátce po obsazení různých sovětských měst s detailním sčítáním obyvatel. Je jasné, že si německá okupační moc musela udělat obrázek především o dostupné pracovní síle. Dr. Rachner v této souvislosti píše:[154]

> Úřady pracovní služby ... dostávaly znova a znova instrukce získat přesné údaje o místním obyvatelstvu na základě metod používaných v Německu. ... Je třeba uvést, že na většině míst byli zaznamenáni nejen nezaměstnaní, ale i zaměstnanci továren a úřadů, rozdělení podle profesních skupin a typů.

Navíc sovětská politika systematické likvidace zásob potravin u místního obyvatelstva způsobovala palčivý problém s nedostatkem jídla, takže zjistit přesný počet obyvatel bylo nutné už jen z hlediska zavedení efektivního přídělového systému. Do tisku se tato sčítání obyvatel pochopitelně dostávala jen nesouvisle a dokumenty z válečných let jsou v německých archivech natolik neúplné, že, pokud víme, je jen velmi málo měst, pro něž jsou evakuační čísla dostupná.

Sovětská města uvedená v tabulce 6 jsou seřazena regionálně – někdejší pobaltská, východopolská, rumunská a „stará“ sovětská – a podle přibližné časové posloupnosti jejich obsazení. Je celkem zajímavé, že poměr evakuace u pobaltských měst ve výši „pouhých“ 26 % je mnohem nižší než u „starých“ sovětských a polských měst. Navíc tato tabulka neposkytuje žádný důkaz, že by města dobytá později zaznamenávala vyšší deportační ztráty než města obsazená v prvních dnech války.

Není jasné, do jaké míry jsou uvedená města reprezentativní pro všechna dobytá města, nicméně zastupují téměř čtvrtinu městské populace v později Němci obsazených oblastech na začátku války. Průměrná evakuace ve výši 50 % je téměř jistě příliš nízká. Tabulka 6 ukazuje, že slovanská města zaznamenala mnohem rozsáhlejší deportace; bohužel, čísla byla dostupná pro pouhou pětinu obyvatel slovanských měst, kteří měli na celkovém počtu lví podíl, zatímco v případě pobaltských měst – jejichž městská populace tvořila jen šest procent předválečné populace všech sovětských měst, obsazených za války Němci – byla data dostupná pro více než 50 % městských obyvatel. Stručně řečeno, pobaltská města jsou v tabulce 6 zastoupena

[154] Rachner, *Reichsarbeitsblatt*, 5.3.1942, str. V 131-V 132.

disproporčně, jelikož však zaznamenala relativně nízké evakuační ztráty, je tím snížen průměrný evakuační poměr celého sovětského městského obyvatelstva.

Tabulka 6
Sovětské deportace městského obyvatelstva za druhé světové války

Města (B)	Židovská populace	Celková populace před a po deportacích		Deportova-ných a/nebo evakuovaných obyvatel (A)	%
Pobaltská města:					
Taurage[a]	?	13 000	7 900	5 100	39
Kaunas (‘34)	27 200[c]	150 000[b]	117 000[b]	33 000	22
Daugavpils (‘35)[d]	11 106[c]	49 700[d]	24 227[d]	25 473	51
Lepaya (‘35)[d]	7 379[c]	62 800[d]	45 982[d]	16 818	27
Riga (‘35)[d]	43 672[c]	423 600[d]	301 391[d]	122 209	29
Ventspils (‘35)[d]	1 246[c]	17 200[d]	13 226[d]	3 974	23
Jelgava (‘35)[d]	2 039[c]	37 500[d]	28 908[d]	8 592	23
Rezekne (‘35)[d]	3 342[c]	14 500[d]	7 994[d]	6 506	45
Ostatní lotyšská města:					
8 (5-9 000 obyvatel)[d]	?	63 100[e]	49 318[e]	13 782	22
19 (2-5 000 obyvatel)[d]	?	74 300[e]	55 743[e]	18 557	25
20 (1-2 000 obyvatel)[d]	?	32 800[e]	23 980[e]	8 820	27
Kallaste (Lake Peipus)	?	?	?	?	33[f]
Paernu	?	22 600[g]	18 815[gg]	3 785	17
Toerva	?	?	?	?	27[f]
Tartu	?	58 400[g]	48 194[gg]	10 206	17
Vijandi	?	12 900[g]	10 679[gg]	2 221	17
Joegeva	?	?	?	?	26[f]
Narwa	?	25 300[g]	19 615[gg]	5 685	22
Talin (‘34)	2 203[c]	164 296	134 705[gg]	29 591[ff]	18
Pobaltská města cca	100 000	1 250 000	930 000	320 000	26
Východopolská města:					
Brest-Litovsk (‘31)[h]	21 440[i]	58 100[i]	33 563[j]	24 537	42
Vladimir-Volyňsk (‘31)[h]	10 665[i]	29 500[i]	8 628[j]	20 872	71
Kovel (‘31)[h]	12 842[i]	33 200[i]	16 233[j]	16 967	51
Baranowicze (‘31)[h]	9 680[i]	27 400[i]	2 740[j]	24 660	90[k]
Lutsk (‘31)[h]	17 366[i]	42 700[i]	16 495[j]	26 205	61
Rovno (‘31)[h]	22 737[i]	48 700[i]	17 531[j]	31 169	64
Sdolbunov	?	10 200[l]	7 650[j]	2 550	25
Pinsk (‘31)[h]	20 200[i]	38 300[i]	12 029[j]	26 271	69
Východopolská města cca	120 000	288 000	115 000	173 000	60
Východorumunská města:					
Černovice (‘41)	50 000[c]	135 900[kk]	78 825[kk]	57 075	42
Kišiněv (‘41)	70 000[c]	137 900[kk]	52 962[kk]	84 938	62
Východorumunská města cca	120 000	274 000	132 000	142 000	52

(pokračování na další straně)

„Stará“ sovětská města:					
Minsk (‘41)[m]	90 000[c]	262 000[n]	100 000[o]	162 600	61
Novohrad-Volynskyj[p]	?	?	?	?	90[l]
Žitomir (‘39)[m]	50 000[q]	104 600[n]	42 000[j]	62 600	60
Proskurov (‘26)[r]	13 408[c]	48 000[s]	12 510[j]	35 490	74
Kamenec Podolský (‘26)[r]	12 774[c]	64 000[s]	15 044[j]	48 956	76
Vinnycja (‘26)[m]	21 812[c]	102 200[n]	42 500[j]	59 700	58
Smolensk (‘26)[m]	12 887[c]	172 300[n]	20 000[t]	152 300	88
Kirovograd (‘26)[m]	18 358[c]	110 400[n]	63 403[j]	46 997	43
Oděsa (‘39)[m]	180 000[c]	664 600[n]	300 000[t]	364 600	55
Nikolajev (‘39)[m]	30 000[c]	183 800[n]	84 213[j]	99 587	54
Krivoj Rog (‘26)[m]	5 730[c]	217 400[n]	125 000[j]	92 400	43
Cherson (‘39)[m]	30 000[c]	106 900[n]	59 210[j]	47 690	45
Dněprodzeržinsk[m]	?	162 600[n]	75 000[j]	87 600	54
Dněpropetrovsk (‘39)[m]	100 000[c]	550 700[n]	280 000[j]	270 700	49
Záporoží[m]	?	318 100[n]	120 000[j]	198 100	62
Možajsk[u]	?	18 000	5 000	13 000	72
Melitopol (‘39)[m]	11 000[c]	83 300[n]	65 054[j]	18 246	22
Černigov (‘26)[m]	10 607[c]	74 100[n]	30 000[v]	44 100	60
Poltava (‘39)[m]	35 000[c]	143 300[n]	74 821[j]	68 479	48
Kyjev (‘39)[m]	175 000[c]	930 900[n]	304 570[j]	626 330	67
Mariupol (‘26)[m]	7 332[c]	244 700[n]	178 358[t]	66 342	27
Taganrog (‘26)[m]	2 673[c]	207 700[n]	120 000[w]	87 700	42
„Stará“ sovětská města cca	860 000	4 792 000	2 120 000	2 672 000	56
Sovětská města cca	1 200 000[x]	6 604 000	3 297 000	3 307 000	50

Zdroje a poznámky

A) Počet deportovaných a evakuovaných obyvatel sovětských měst byl stanoven buď na základě rozdílu mezi počtem obyvatel před a po deportacích, nebo pokud bylo k dispozici jen procento deportovaných a počet předválečných obyvatel, tak vynásobením těchto čísel.

B) Letopočty uváděné za názvy měst se týkají pouze židovského obyvatelstva.

a) *Kauener Zeitung*, Kovno (Kaunas)/Lithuania, „Wiederaufbau in Kelmen und Tauroggen“, No. 31, 15/11/1941, str. 3.

b) Podle *Kauener Zeitung*, „Die Stadt Kauen vor neuen Aufgaben“, No. 76, 31/3/1943, str. 5, mělo město v roce 1939 asi 150 000 obyvatel. V No. 87, 13/4/1943, str. 3, byl počet obyvatel pod německou správou na témže městském území vyčíslen na 117 000.

c) *Encyclopaedia Judaica*, Jerusalem, 1972 (různé svazky); pro Kovno viz *Kauener Zeitung*, „Jerusalem im Osten“, No. 15, 19/8/1941, str. 3. Dále: Publikationsstelle Berlin-Dahlem. *Bevölkerungsstatistik Lettlands* (Joh. Papritz abd Wolfgang Kohte, Ed.), Berlin-Dahlem, 1942, str. 10/11, 28/29, 32/33, 38/39, 42/43/ 46/47; pro Melitopol: Hilberg, Raul. *The Destruction of the European Jews*, New York, 1973, str. 192; pro Poltavu, Cherson a Nikolajev: Reitlinger, Gerald. *The Final Solution*, New York, 1961, str. 237 a 241.

d) *Zahl der Einwohner Lettlands für das Jahr 1941 (Stand 1.8.1941)*, Lettl. Statistisches Amt (Bundesarchiv R 92, Vorl. 1427). Pro jednotlivá města byly v letech 1935 resp. 1941 uváděny následující počty obyvatel: Riga (385 063 / 301 391), Lepaya (57 098 / 45 982), Daugavpils (45 160 / 24 227), Jelgava (34 099 / 28 908), Ventspils (15 671 / 13 226), Rezekne (13 139 / 7 994). „Normální“ přírůstek od roku 1935 by činil nejméně 10 %.

e) *Tamtéž*. 8 uvedených měst o 5-9 000 obyvatelích mělo dohromady 57 336 a 49 318 obyvatel (1935 a 1941), 19 měst o 2-5 000 obyvatelích mělo dohromady 67 517 a 55 743 obyvatel, a 20 městeček o 1-2 000 obyvatelích mělo dohromady 29 789 a 23 980 obyvatel.

f) *Deutsche Ukraine-Zeitung*, Lutsk/Wolhynia, No. 7, 30/1/1942.

ff) *Deutsche Zeitung im Ostland*, Riga/Lettland, „Estlands Aderlaß“, No. 107, 19/11/1941, str. 5.

g) Parming, Tönu. „Population Changes in Estonia, 1935-1970“, *Population Studies*, London, Vol. 26, No. 1, March 1972, str. 68.

gg) *Deutsche Zeitung im Ostland*, „Der Blutverlust des estnischen Volkes“, No. 213, 6/8/1943, str. 5.

h) Poslední existující sčítání polských měst je z roku 1931. Lze dovodit, že přirozený roční přírůstek v Polsku musel být kolem 1,5 %. Během ekonomické krize ve 30. letech se tempo růstu zpomalilo, ale urbanizace pokračovala nezměněným tempem. Z důvodu opatrnosti však byl průměrný přírůstek polských měst v letech 1931 až 1941 stanoven na pouhých 20 %.

i) Počet obyvatel podle polského sčítání lze pro uvedená města převzít z tabulky 4.

j) Zentralblatt des Reichskommissars für die Ukraine, Rovno, No. 2/2, January 9, 1943, str. 8-20.

k) Institute of Jewish Affairs. *Hitler's Ten-Year War on the Jews*, New York, 1943, str. 186.

kk) Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien* (Geheim), Vienna, 1943, str. 70-73: 16. srpna 1941 – *před* rumunskou deportací části židovského obyvatelstva do Transdněstří – bylo v opětovně připojených provinciích severní Bukovina a Besarábie provedeno sčítání lidu. V Černovicích bylo zjištěno pouze 78 825 obyvatel (1930: 112 427) a v Kišiněvě 52 962 (1930: 114 896); populace těchto měst se v letech 1931 až 1941 musela zvýšit nejméně o 20 %.

l) *Deutsche Ukraine-Zeitung*, 8/3/1942.

m) Jak již bylo uvedeno v textu, sovětská města měla v letech 1926 až 1939 roční přírůstek 6,5 % (na Ukrajině 5,5 %). Pro uvedená „stará“ sovětská města byla čísla z ledna 1939 zvýšena o 10 %; vzhledem k přípravám na válku proti Německu a postupující industrializaci je nutné toto číslo pokládat za minimální.

n) Lorimer, Frank. *The Population of the Soviet Union: History and Prospects*, Geneva: League of Nations, 1946, str. 250-253. Prof. Lorimer uvádí pro rok 1939 následující čísla: Kyjev (846 293), Oděsa (604 223), Dněpropetrovsk (500 662), Záporoží (289 188), Minsk (238 772), Mariupol (222 427), Krivoj Rog (197 621), Taganrog (188 808), Nikolajev (167 108), Smolensk (156 677), Dněprodzeržinsk (147 829), Poltava (130 305), Kirovograd (100 331), Cherson (97 186), Žitomir (95 090), Vinnycja (92 868), Melitopol (75 735), Černigov (67 356).

o) Reitlinger, *Final Solution*, str. 223; *Kauener Zeitung*, „Die Stadt Minsk im Aufbau“, No. 298, 19/12/1942, str. 5, uvádí totéž číslo.

p) Předválečný počet obyvatel Novohrad-Volynského není znám, ale musel být mezi 20 000 až 30 000. Ohledně počtu evakuovaných existují rozporuplné zprávy; německé sčítání (viz poznámka „j“) odhalilo 12 000 obyvatel, nicméně sionistický Institute of Jewish Affairs (*Hitler's Ten-Year War on the Jews*, str. 186) uvádí, že se s Rudou armádou stáhlo 90 % obyvatel.

q) Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 196.

r) Údaje ze sčítání v roce 1939 nejsou pro Proskurov a Kamenec Podolský k dispozici; poslední dostupné jsou z 1926. Ačkoliv se městské obyvatelstvo Sovětského svazu v letech 1926 až 1941 víc než zdvojnásobilo, pro tato dvě města předpokládáme nárůst pouze 50 %.

s) Podle *Encyclopaedia Judaica* (vol. 13, str. 1195) žilo roku 1926 v Proskurově 13 408 Židů, kteří tvořili 42 % obyvatel; to znamená, že celkový počet obyvatel musel činit 32 000. V Kamenci Podolském to byly 2 774 – 29,9 % obyvatel; tudíž celkový počet obyvatel tohoto města musel činit 42 700.

t) Institute of Jewish Affairs. *Hitler's Ten-Year War*, str. 185; *Kauener Zeitung*, „Odessa – Laune einer Zarin“, No. 182, 6/8/1942, str. 3, pro Oděsu uvádí totéž číslo.

u) *The New York Times*, 27/1/1942.

v) *Deutsche Ukraine-Zeitung*, No. 57, 29/3/1942.

w) *Tamtéž,* No. 175, 14/8/1942.

x) Toto číslo je pravděpodobně o čtvrt milionu snížené, protože
(1) u některých měst není počet židovských obyvatel vůbec znám, a
(2) v případě několika „starých“ sovětských měst jsou k dispozici pouze čísla z roku 1926; nejen že sovětské sčítání z roku 1926 počet Židů podhodnotilo, ale také od té doby běžel program obří industrializace, během něhož se mnoho venkovských Židů přestěhovalo do měst.

Průměr – evakuační poměr pobaltských a slovanských měst vynásobený jejich podílem na předválečné populaci – se blíží 55 %:

	Pobaltská města	Východo-polská města	Východo-rumunská města	„Stará“ sovětská města	Všechna sovětská města
Poměr evakuovaných podle tabulky 6:	26 %	60 %	52 %	56 %	50 %
Podíl pobaltské, východopolské a „staré“ sovětské městské populace v procentech k celkové městské populaci na územích později okupovaných Němci	6 %	11 %	3 %	83 %	100 %
Pravděpodobné procento evakuovaných z celé předválečné městské populace na okupovaných sovětských územích	1,6 %	6,6 %	1,6 %	45 %	55 %

Aby byl názorně vidět různý rozsah evakuací, bylo těchto 48 měst rozděleno do čtyř skupin. Podle očekávání jsou pobaltská města ve skupině s nejnižším poměrem evakuovaných, zatímco slovanská – až na pár výjimek – vykazují vysoký poměr. Zdá se, že západní sovětská města dokonce utrpěla větší procentuální ztráty než města dál na východě!

Prvek překvapení, který se dodnes pravidelně omílá jako jeden z důvodů rychlého německého postupu, není z evakuačních a deportačních poměrů patrný. Překvapivé je spíš to, že z měst u německé hranice, obsazených hned v prvních dnech války, Sověti dostali až dvě třetiny obyvatel.

Vysoký poměr evakuovaných v běloruských a západoukrajinských městech jasně dokazuje dvě věci:

a) Tvrzení prof. Lorimera, že Sověti zahájili evakuaci civilního městského obyvatelstva u německé hranice již nějakou dobu *před* vypuknutím války, je správné, a
b) tvrzení, že díky rychlému postupu Němců největší část místního městského obyvatelstva padla do jejich rukou, je zkrátka nepravdivé!

Číselný přehled naprosto jasně ukazuje, že sovětské vyklízecí akce byly mimořádně úspěšné. Ačkoliv byly miliony evakuovány násilím, Sovětům hrála do karet skutečnost, že velká část evakuovaných odešla dobrovolně nebo přinejmenším bez velkého odporu. To platilo zejména pro ukrajinské komunisty ve vedoucích pozicích a zřejmě ještě víc pro ne-Ukrajince, kteří rolnické obyvatelstvo této sovětské republiky ovládali jménem Moskvy – Rusy a Židy.

Ukrajinci ve svých vlastních městech tvořili menšinu; pouhých 47,4 % všech městských obyvatel SSR Ukrajina byli Ukrajinci a zbylých 52,6 % pak z velké míry připadalo na Rusy (25 %) a Židy (23 %). Obě tyto národnosti ovládaly nejdůležitější pozice v průmyslu, straně

i administrativě; z pohledu Ukrajinců reprezentovaly dlouhou a těžkou ruku Moskvy. Celou tuto groteskní situaci odráží předválečná profesní struktura ukrajinského obyvatelstva:[155]

Vzdělání a profese	Ukrajinci	Rusové	Židé
1) Na 1 000 obyvatel bylo na			
- vysokých odborných školách	8 %	13 %	24 %
- vysokých školách	10 %	24 %	60 %
2) Státních úředníků a zaměstnanců			
- vedení podniků	34 %	20 %	41 %
- „umění“	27 %	31 %	36 %
- lékaři a ošetřovatelé	38 % (hlavně ošetřovatelé)	23 %	32 % (hlavně lékaři)
3) dělníci a úředníci v průmyslu	40 %	22 %	32 %
4) stavitelství	38 %	51 %	?
5) hornictví	31 %	58 %	?
6) sluhové	60 %	28 %	5 %

Propast mezi masou ukrajinského obyvatelstva na jedné a Rusy a hlavně Židy na druhé straně přirozeně zvětšovalo nerovnoměrné rozdělní příjmů. Například John Scott uvádí pro rok 1933 následující mzdovou strukturu:[156]

Nekvalifikovaný dělník	100	rublů měsíčně
Kvalifikovaný dělník	300	-„-
Inženýr (bez praxe)	400-500	-„-
Inženýr (s praxí)	600-800	-„-
Správci, ředitelé atd.	800-3 000	-„-

Ať už v příjmech do roku 1941 došlo k jakýmkoliv změnám, je jisté, že nedošlo k vyrovnání těchto extrémních rozdílů.

Ukrajinci nejen že tvořili menšinu ve vlastních městech, ale byli také skuteční proletáři, zatímco Rusové a Židé zastávali společensky i ekonomicky lukrativnější pozice. Do mysli mnoha těchto „cizinců“ se jistě vkrádaly myšlenky na to, že by se podrobené ukrajinské obyvatelstvo k těmto ruským a židovským horním vrstvám po svržení sovětského jha nemuselo chovat příliš přátelsky. Evakuace tak musela značné části obou menšin na Ukrajině připadat jako menší zlo. V Bělorusku se situace příliš nelišila.

Naopak pro sovětské vedení to byla z hlediska evakuačních plánů poměrně příznivá výchozí pozice. Politicky spolehlivější neukrajinská populace tvořila přes 50 % obyvatel měst a tyto dvě velké menšiny – Rusové a Židé – zastávaly většinu vedoucích a odborných pozic v průmyslu i administrativě, zatímco Ukrajinci byli většinou na nižších postech. Tudíž byly tyto dvě skupiny vzhledem ke svému vzdělání, zkušenostem a postojům mnohem cennější a také podstatně ochotnější vydat se na nejistou cestu na východ.

[155] *Deutsche Ukraine-Zeitung*, „Ukraine auf dem Weg nach Europa“, 22.2.1942, str. 3.
[156] Scott, *Jenseits des Ural*, str. 63.

Skutečnost, že mezi evakuovanými byl značný počet žen a dětí, vysvětluje fenomén zásadní role žen v ekonomickém životě komunistických společností, a samozřejmě by i pro totalitní stát bylo těžké oddělit pracující matky od jejich dětí. Evakuace nejbližších příbuzných byla v případě těchto menšin nepochybně nutná i z důvodu udržení morálky.

Sovětská evakuační opatření byla zcela evidentně prováděna vzhledem k očekávání německo-sovětského konfliktu. Pokud Němcům padla do rukou relativně velká část obyvatelstva, jako tomu bylo v případě měst Melitopol a Mariupol na podzim 1941, šlo o výjimku potvrzující pravidlo. Německé válečné zprávy hovořily o tom, že obě města byla útokem překvapena a proto tam také Sověti způsobili poměrně malé škody. Další známkou očekávání německého útoku je to, že s sebou odvezli téměř celý železniční park: Němcům padlo do rukou 40 % železniční sítě, ale jen 5 % lokomotiv a vagonů.

Z reportů německé správy z dobytých území je zřejmé, s jakou cílevědomostí komunisté prováděli svůj evakuační plán. Již jsme si řekli, že ukrajinská města ovládaly neukrajinské skupiny obyvatel. Německé zprávy ukazují, že se tento obrázek během evakuací zásadně změnil. Mnohá města, např. Vinnycja, Dněpropetrovsk, Kirovograd, Černigov, Cherson atd. najednou měla ukrajinskou většinu, v některých případech dosahující 80 % i víc.[157] Jinak řečeno, Sověti se s evakuací zaměřili na naprosto konkrétní skupiny obyvatel, totiž úředníky, stranické funkcionáře, specializované průmyslové dělníky a kancelářské zaměstnance, řemeslníky a takzvanou inteligenci. Ukrajinci však byli pokládáni za politicky nespolehlivé, takže měli jen omezené možnosti vzdělání a kariérního uplatnění. Proto – pokud nebyli činní v zemědělství – obvykle vykonávali méně náročné práce. Stručně řečeno, Sověti v pochopitelné snaze zachránit obyvatelstvo nejcennější pro svůj válečný program a naopak zabránit ve využití jeho schopností Němcům evakuovali především Rusy a Židy.

Mnohem vyšší poměr evakuovaných ze slovanských oblastí oproti pobaltským zemím tedy nevyplývá z delších příprav před válkou. Rozhodující bylo, zda se ve městech nachází velké menšiny dominantní ve vedení podniků a státní správy. Tato kritéria splňovala ukrajinská a běloruská města, ale obvykle ne pobaltská. Není tedy náhoda, že byl velký počet obyvatel evakuován z lotyšských měst Daugavpils a Rezekne. V tomto výjimečném případě bylo v obou městech lotyšské obyvatelstvo v menšině, zatímco židovské a ruské obyvatelstvo před válkou tvořilo dohromady 40, respektive 50 % obyvatel; oproti tomu byl zbytek lotyšské městské populace z valné míry lotyšského původu s ruským a židovským elementem jen asi 17 %.[158]

Mapa 1 zobrazuje východní frontu k 1. červenci, 11. červenci a 20. srpnu 1941. Rovněž jsou na ní sovětská města obsazená (nebo obklíčená) armádami Osy během prvních 10 dnů, dalších 10 dnů a následujících 40 dnů. Poměr evakuovaných byl převzat z tabulky 6.

Porovnáním těchto čtyř časových období s průměrným evakuačním poměrem pobaltských a slovanských měst odhalíme pozoruhodný vývoj (tabulka 7). Všeobecně byla ukrajinská a běloruská města s velkou židovskou populací, obsazená během prvních 10 dnů bojů, evakuována mnohem důsledněji než slovanská města na východě, obsazená teprve v září a říjnu!

Rovněž skutečnost, že se míra evakuace pobaltských a slovanských měst postupem doby nezvyšovala, ale naopak snižovala, umožňuje přijmout následující závěry:

[157] *Deutsche Ukraine-Zeitung*, 15.2.1942, str. 3; 25.2.42, str. 3; 29.3.42, str. 3; 17.5.42, str. 3; 10.7.42, str. 3.
[158] Publikationsstelle Berlin-Dahlem. *Bevölkerungsstatistik Lettlands* (Job. Papritz and Wolfgang Kohte, Ed.), Berlin, 1942, str. 10/11, 42/43, 46/47.

a) Sověti skutečně zahájili evakuaci pohraničních měst ještě před vypuknutím války. To usnadňovala skutečnost, že sovětské západní oblasti nebyly příliš industrializované a městská populace byla relativně malá.
b) S pokračujícími německými vojenskými úspěchy byla bojiště čím dál blíž průmyslovým oblastem a bylo složitější stahovat kromě ustupující Rudé armády i stále větší počet strojů a miliony civilistů; proto se počet evakuovaných obyvatel měst s postupem války snižoval.

Tabulka 7
Sovětská evakuace pobaltských a slovanských měst v průběhu času

	Evakuace v procentech	
Období německé okupace	Pobaltská města	Slovanská města
1.-10. den války (22.6.-7.1.1941)	29 %	60 %
11.-20. den války (2.7.-11.7.1941)	25 %	59 %
21.-60. den války (12.7.-20.8.1941)	21 %	55 %
Po 60. dnu války (po 20.8.1941)	-	54 %
	26 %	57 %

Zdroj: mapa 1 a tabulka 6.

Velikost měst v evakuačním programu nehrála žádnou zásadní roli. S velkými městy nad čtvrt milionu obyvatel i s malými pod 50 000 se zacházelo stejně, všechna měla poměr evakuovaných kolem 50 %.

	Velikost města	Předválečná	Evakuovaných obyvatel	
Počet měst	(v 1 000)	populace	Osob	Procent
6	> 250	3 150 500	1 744 539	55 %
21	50-250	2 744 696	1 238 862	45 %
64	< 50	658 900	299 679	45 %

Neexistují naprosto žádné indicie, že by vzdálenost od německé hranice nebo velikost města měly přímou souvislost s rozsahem evakuace. Sověti své evakuační snahy zaměřili především na běloruská města s velkými dominantními menšinami – Rusy a Židy.

Vylidněná Ukrajina

Německé úřady provedly poměrně podrobné sčítání zbylého obyvatelstva. Bohužel větší část těchto statistik není k dispozici. K dispozici nejsou ani přesná předválečná čísla, z nichž by bylo možné přesně stanovit rozsah evakuací. Nicméně něco lze určit i z chabých zbytků.

Počet obyvatel pod německou správou v ŘK Ukrajina k 1. lednu 1943 činil 16,91 milion. Celkový počet obyvatel – rozdělených podle obecných oblastí, území a rajonů – byl zveřejněn v *Zentralblatt des Reichskommissars fur die Ukraine*.[159]

Obecná oblast	Plocha v km^2	Obyvatel
Volyně-Podolí	80 508	4 211 916
Žitomir	64 800	2 916 890
Kyjev	71 790	4 455 927
Nikolajev	46 880	1 920 253
Dněpropetrovsk	52 398	2 743 041
Krym (Tauria)	22 900	661 981
ŘK Ukrajina	339 276	16 910 008

Německé odhady předválečného počtu obyvatel buď spadají k lednu 1939, nebo jde pouze o hrubé odhady. Například *Jahrbuch der Weltpolitik 1943* předkládá číslo 21,5 milionů bez uvedení roku, k němuž se vztahuje;[160] z kontextu však vyplývá, že jde o rok 1939 pro „stará" sovětská území a rok 1931 pro východopolská území nacházející se v ŘK Ukrajina. Pokud člověk připočte nárůst obyvatel do poloviny roku 1941 – asi 1,2 miliony –, tak v ŘK Ukrajina muselo být přes 22,5 milionů obyvatel; Němci jich však našli méně než 17 milionů! Čtvrtina obyvatel zmizela.

Tajné dokumenty Hospodářského štábu východ stanovují předválečný počet obyvatel na 20-25 milionů; to samozřejmě nelze využít jako základ pro výpočet poměru evakuovaných.[161]

Naštěstí sovětské sčítání lidu z roku 1959 poskytlo některé porovnatelné statistiky pro rok 1939.[162] Ty ukazují, že části Ukrajiny, které zůstaly mimo ŘK Ukrajina pod německou vojenskou správou, měly na začátku roku 1939 10,98 milionů obyvatel, z nichž 51 % žilo ve městech. Na územích později spravovaných ŘK Ukrajina žilo 18,25 milionů obyvatel, z nich pouze 27 % ve městech. Rumuny spravovaná oblast Oděsa měla 2,07 milionů obyvatel (0,78 milionů ve městech). To znamená, že pozdější ŘK Ukrajina zahrnoval pouhých 60 % z 31 milionů obyvatel „staré" SSR Ukrajina; v případě obyvatel měst to bylo ještě méně, a to 43 %! Průmyslová část „staré" SSR Ukrajina tedy zjevně zůstala mimo ŘK Ukrajina. Jelikož se sovětská evakuační opatření soustředila na obyvatele měst, lze očekávat, že by počet evakuovaných v ŘK Ukrajina měl být pod celkovým průměrem asi 30 %.

Ze 16,91 milionu obyvatel ŘK Ukrajina žilo několik milionů v bývalých polských vojvodstvích Polesie a Volyň a v bývalé sovětské SSR Bělorusko. Naštěstí byly německé statistiky pro ŘK Ukrajina dostatečně podrobné k přesnému určení obyvatelstva v těchto oblastech. V Polesie a Volyni žilo 2,78 milionů a v bývalé SSR Bělorusko 0,48 milionů obyvatel. Odečtením těchto čísel od celkových 16,91 milionu v ŘK Ukrajina získáme 13,65 milionů lidí na

[159] *Zentralblatt des Reichskommissars für die Ukraine*, Rovno, No. 2, 2nd Year, 9.1.1943, str. 8-20, Bundesarchiv Koblenz: R 43 II/690c.

[160] Von Mende, Gerhard. „Die besetzten Ostgebiete", *Jahrbuch der Weltpolitik 1943*, Berlin (Deutsches Auslandswissenschaftliches Institut), 1943, str. 231.

[161] Wirtschaftsstab Ost (Krüger, Chefgruppe W, Statistik). *Bevölkerung in den besetzten Ostgebieten*, Berlin, 17.2.1943, Militärarchiv Freiburg, Bestand RW 31/260.

[162] Centralnoje Statističeskoje Upravleňje pri Sovete Ministrov SSSR, *Itogi Wsesojuznoi Perepmzi Nazelenija 1959goda: Ukrainskaja SSR*, Moscow, 1963, str. 12-17.

„starých“ sovětských územích Němci okupovaného ŘK Ukrajina. Před válkou zde bylo 18,25 milionů obyvatel;[163] čtvrtina obyvatel zmizela.

Před válkou však byla větší část ukrajinské městské populace koncentrována na východní Ukrajině, spadající později pod německou vojenskou správu. Jelikož Sověti svá evakuační opatření soustředili na města a na východní Ukrajině byl podíl městského obyvatelstva přes 50 %, je jisté, že odtud evakuovali víc obyvatel než ze západní Ukrajiny. Je docela pravděpodobné, že Sověti před německou okupací deportovali nebo evakuovali téměř každého třetího obyvatele Ukrajiny.

Stupeň urbanizace Sovětského svazu se od západu k východu zvyšoval a evakuace se soustředily především na městské obyvatelstvo důležité pro zbrojní průmysl. Jak se německo-sovětská bitevní fronta posunovala východním směrem, Sověti odváželi stále víc obyvatel, ačkoliv poměr evakuovaných ve městech zároveň mírně klesal. Zatímco nejzápadnější oblasti přišly o „pouhou“ šestinu obyvatel, na západě „staré“ Ukrajiny to již byla čtvrtina a vysoce industrializovaná Doněcká pánev a východní Ukrajina zaznamenaly úbytek obyvatel až 40 %.

[163] Číslo 18,25 milionů zahrnuje oblast Vinnycji s 2,28 miliony obyvatel. Tato oblast se částečně rozprostírala na území západně od Bugu a za druhé světové války se dostala pod správu Rumunska (severní Transdněstří). Je možné, že by se až třetina obyvatel měla přičítat k rumunskému Transdněstří a ne ŘK Ukrajina. Na druhou stranu bychom také měli počítat s přirozeným přírůstkem 4-5 % za 2,5 roku do poloviny 1941. Obě korekce dávají cca 750 000 osob a vzájemně se anulují.

Mapa 1

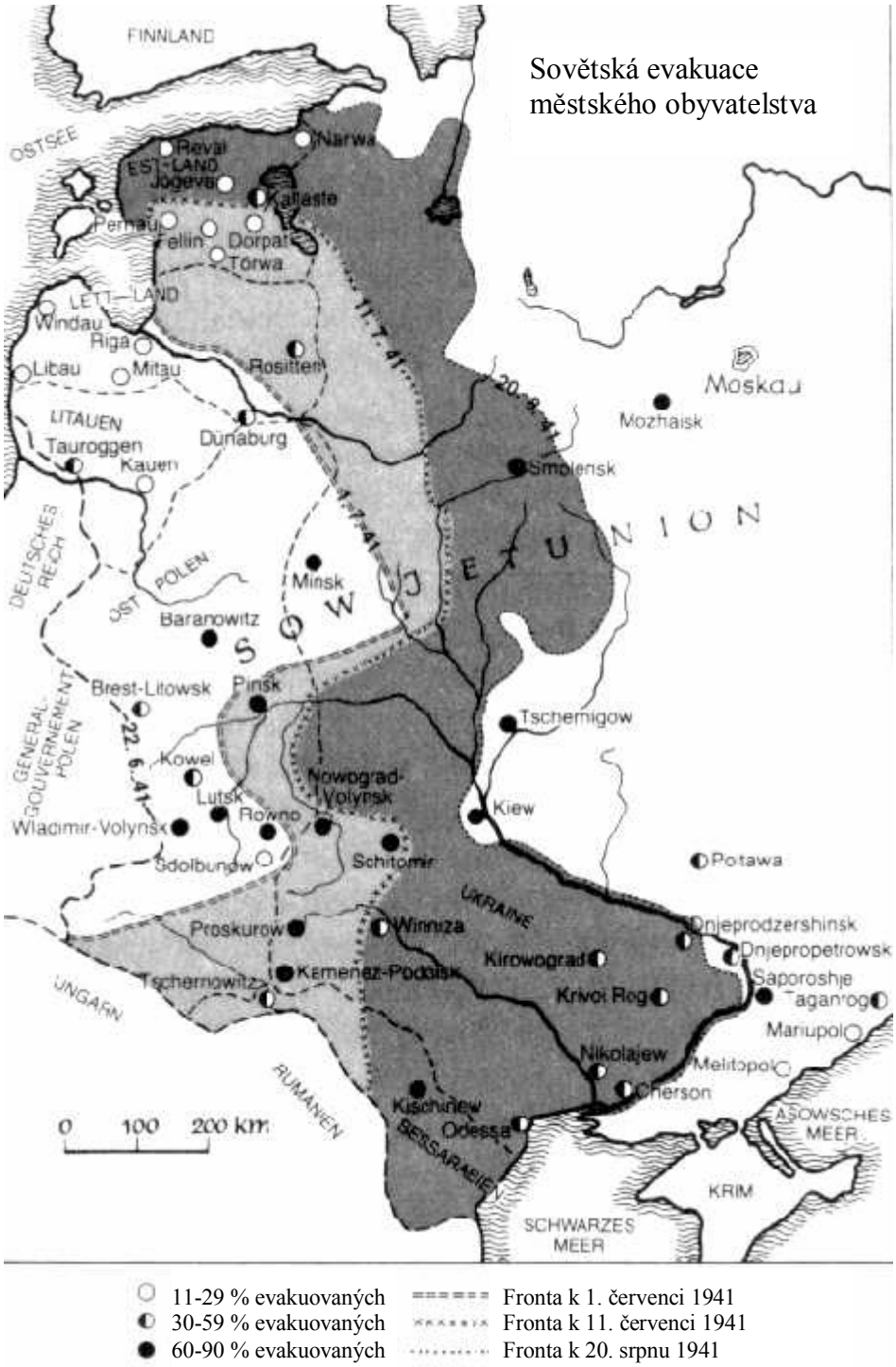

Zdroj: Tabulka 6 a Jacobsen, Hans-Adolf. *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmacht-führungsstab)*, Band 1:1. August 1940-31. Dezember 1941, Frankfurt am Main, 1965.

Mapa 2

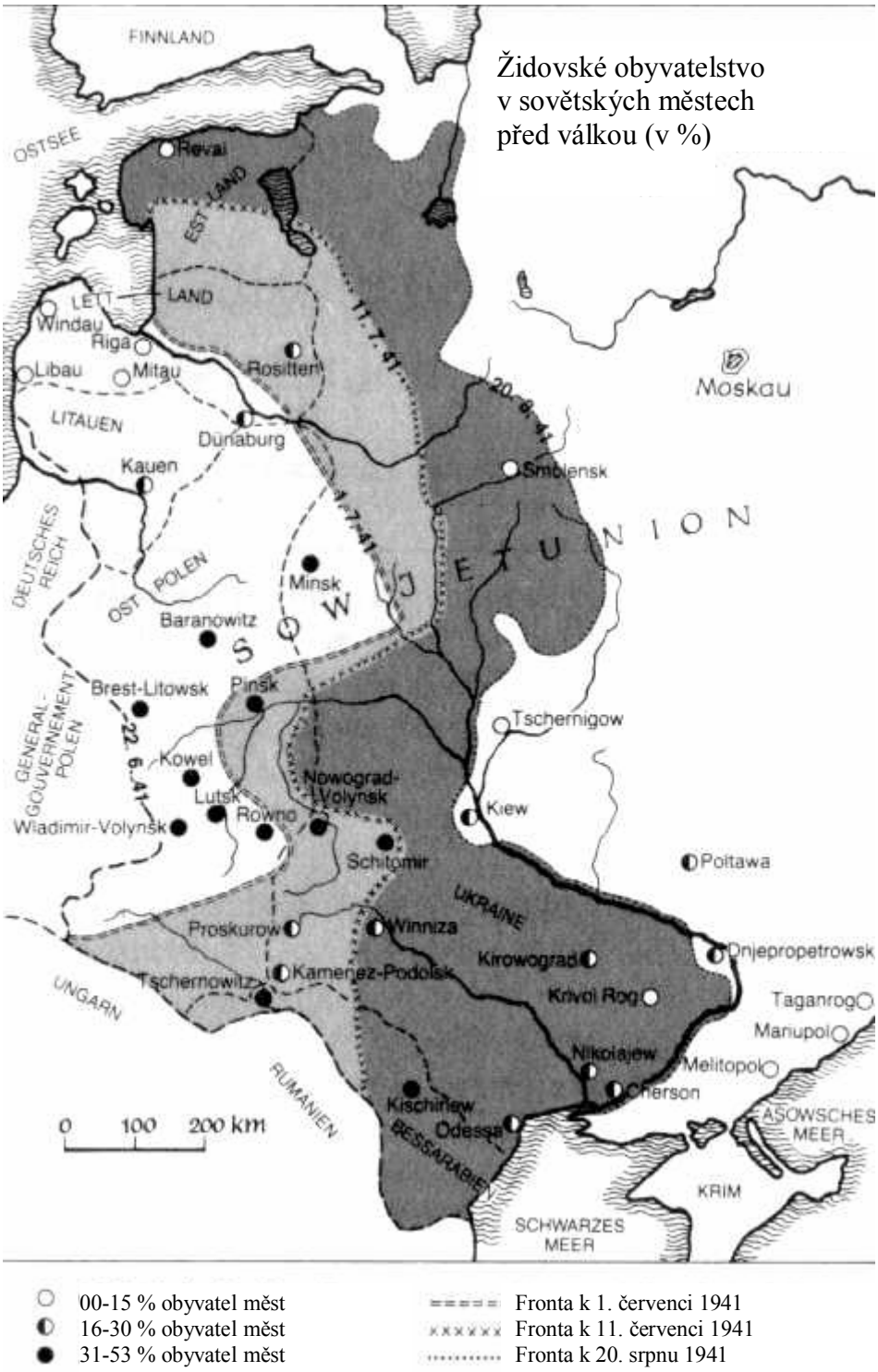

Zdroj: Tabulka 6 a mapa 1.

ČTVRTÁ KAPITOLA

Osud Židů v Sovětském svazu: 1941-1945

Sovětští Židé v německé sféře vlivu

V rámci sovětských vyklizovacích opatření se židovskému obyvatelstvu věnovala zvláštní pozornost. Tak například sionistický Institut pro židovské záležitosti (Institut) psal:[164]

> V mnoha městech a městečcích, hlavně na Ukrajině a v Bělorusku, byli Židé mezi prvními evakuovanými.

Důvody tohoto zvýhodňování Institut spatřoval ve vysokém podílu Židů v sovětské správě, mezi úředníky, dělníky a inteligencí. Dále uvedl:[165]

> Proto byly k evakuaci navzdory naléhavým potřebám Rudé armády poskytnuty tisíce vlaků. Nejen že se tak zachránily statisíce lidských životů, ale zároveň byly z hlavních vojenských tahů rychle odstraněny miliony uprchlíků.

Institut zdůrazňuje, že na odvoz obyvatel bylo dost času, zvlášť ve větších městech jako Kyjev, Oděsa, Smolensk atd.:

> ... na evakuaci civilního obyvatelstva bylo dost času.

Existovaly technické předpoklady a tytéž dopravní prostředky, které odvážely Rudou armádu na západní frontu, se při zpáteční cestě využívaly k evakuaci a deportaci civilního obyvatelstva. Rovněž musíme předpokládat, že se Sověti stejně jako při deportacích židovských uprchlíků z východního Polska na Sibiř na jaře 1940 příliš nestarali o pohodlí evakuovaných obyvatel.

Žitomir s předválečnými 50 000 Židy byl Institutem prezentován jako ukázka relativně vysokého procenta evakuovaných Židů. 44 000 (88 %) jich odešlo se sovětskými vojáky; vzhledem k tomu, že z nejméně 95 000 obyvatel jich bylo evakuováno 53 000, Židé tvořili asi čtyři pětiny evakuovaných![166]

Sionistické zprávy o přednostním zacházení se Židy v evakuačním programu se potvrdily i ohledně Minsku. Po jeho obsazení během prvních pár dní války generál Halder objevil pouze 100 000 z někdejších 240 000 obyvatel (1939): zbytek buď utekl, byl deportován nebo evakuován.[167] Říšský komisař pro Bělorusko Kube uvedl, že až na pár tisíc odešli všichni Židé

[164] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 186.
[165] *Tamtéž*, str. 186.
[166] *Tamtéž*, str. 186. Sčítání obyvatel z ledna 1939 odhalilo 95 090 obyvatel Žitomiru. Do poloviny roku 1941 muselo přibýt nejméně dalších 10 000. Jelikož jich německá správa objevila pouze 42 000, muselo být deportováno nejméně 63 000 obyvatel; z nich bylo 44 000 Židů. Poměr Židů mezi evakuovanými se tak zřejmě blížil spíš 70 než 80 %.
[167] Reitlinger, *Final Solution*, str. 223.

z Minsku s Rudou armádou.[168] Před válkou žilo v Minsku asi 90 000 Židů.[169] Pokud budeme předpokládat, že slova „pár tisíc“ znamenají 5 000, dostaneme následující obrázek: asi 60 % všech evakuovaných (85 000 ze 140 000) byli Židé, přestože tvořili jen 38 % obyvatel; židovské obyvatelstvo bylo odvezeno téměř kompletní, zatímco nežidovského jen něco přes třetinu.

Odborník na Sovětský svaz, Joshua Rothenberg z Brandeisovy univerzity, to říká otevřeně:[170]

> Velká část židovského obyvatelstva na [Němci] obsazených územích unikla vyhlazení útěkem *před* příchodem [německých] dobyvačných armád.

Judaica uvádí, že většina ze 7 000 Židů v Lepayi (několik kilometrů od německé hranice) uprchla *před* příchodem německých jednotek do města šest dní po vypuknutí války. V Litvě, která byla osvobozena od sovětského jha během týdne, také uprchlo značné množství Židů do vnitrozemí Sovětského svazu ještě v průběhu německé invaze.[171]

V Baranowiczích, městě s velkou židovskou populací, zůstalo jen 10 % obyvatel, přestože toto město obsadily německé jednotky jen pár dní po překročení hranice.[172] Sovětsko-židovský autor David Bergelson ze Židovského antifašistického výboru v moskevských novinách *Eynikeyt* z 5.9.1942 uvedl, že ve Vitebsku zůstalo z původních 100 000 jen 22 000 Židů.[173] Reitlinger, který odhadl počet Židů v sovětském Bělorusku (hranice z roku 1941) na 861 000, uvádí, že jich Němci našli maximálně 172 000.[174]

Kišiněv v Besarábii byl jednotkami Osy obsazen 17. července 1941. Rumunské sčítání obyvatel 16. srpna 1941 však odhalilo pouze 201 Židů ze 70 000, kteří zde žili před válkou.[175] Nežidů bylo deportováno asi 15 000, což odpovídá „jen“ 20-25 %. Z 200 000 Židů v Besarábii Sověti evakuovali všechny kromě 6 882; zůstalo jich tedy méně než 5 %.[176]

Velmi podobná byla situace v ukrajinském městě Novohrad-Volynskyj, ležícím rovněž velmi blízko hranice a disponujícím silnou židovskou populací; když Němci tři dny po vypuknutí války obsadili město, zbývalo v něm pouhých 10 % obyvatel. Ohledně Kyjeva Institut říká:[177]

> V Kyjevu prakticky celá židovská mládež opustila město s Rudou armádou. Zůstali tam jen starší lidé.

Sionistické zdroje se jednomyslně shodují, že evakuace nebo deportace pobaltských Židů i domácího obyvatelstva začaly nějakou dobu *před* vypuknutím války. Institut uvádí, že ma-

---

[168] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 186.
[169] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 11, str. 57.
[170] Rothenberg, Joshua. „Jewish Religion in the Soviet Union“, *The Jews in Soviet Russia since 1917*, (Lionel Kochan, Ed.), London, 1970, str. 172.
[171] *Encyclopaedia Judaica*, Vol . 11, str. 232.
[172] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 186.
[173] Aronson, *Soviet Russia and The Jews*, str. 19.
[174] Reitlinger, *Final Solution*, str. 498.
[175] Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien 1941* (Geheim), Vienna, 1943, str. 73.
[176] *Tamtéž*, str. 51.
[177] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 186.

sové zatýkání a deportace v Litvě vypukly *deset dní před* zahájením bojů.[178] *Judaica* uvádí, že[179]

> fáze *před* německým útokem na Litvu se vyznačovala deportacemi na Sibiř. ... V polovině června 1941, *týden před* německo-sovětskou válkou, bylo mnoho lidí včetně Židů narychlo deportováno jako politicky nespolehliví...

A *Ročenka* si stěžuje:[180]

> Evakuace pobaltských Židů začala až týden před samotnou invazí.

Německá šetření po dobytí pobaltských zemí tyto zprávy potvrzují. Bylo zjištěno, že Sověti v noci ze 13. na 14. června 1941 spustili vlnu zatýkání, deportací a vražd; ta pokračovala až do osvobození těchto zemí německou armádou.[181]

Pokud ve větším městě jako Dněpropetrovsk zůstalo z původních 100 000 jen 20 000 Židů[182] – německé zprávy však uvádí méně než 1 000[183] – z hlediska sovětských příprav na masovou evakuaci v případě války ještě před německým obsazením větších měst to není příliš překvapivé. Melitopol a Mariupol, dvě velká města u Azovského moře, kde chyběla jen čtvrtina obyvatel, protože je německé jednotky obsadily překvapivým útokem, jsou jen výjimkou z pravidla; a i tak v prvním městě zůstalo jen 18 % židovských obyvatel a ve druhém žádní.[184]

Nicméně pozoruhodné je, že i města ležící daleko na západě, často s velmi početnou židovskou populací, byla těchto obyvatel téměř zbavena ještě před příchodem německé armády. To bylo možné jen proto – jak potvrzují sionistické zdroje – že byl program evakuace zahájen dlouho *před* vypuknutím války a protože sovětské vyklizovací práce probíhaly i v průběhu německé invaze.

Jistě tomu napomáhala také urbanizace a koncentrace židovského obyvatelstva. Na „staré" Ukrajině žilo 39 % Židů v pouhých čtyřech městech – Kyjevu, Oděse, Charkově a Dněpropetrovsku, přičemž žádné z nich nebylo obsazeno ani odříznuto dřív než 7,5 týdne od 22. června 1941.[185] V roce 1939 žilo ve městech 85,5 % ukrajinských Židů; v Bělorusku to bylo 87,8 %.

Skupinami, na které Sověti při evakuaci kladli největší důraz, byli úředníci, straničtí funkcionáři, kvalifikovaní dělníci a administrativní pracovníci; mezi nimi měli Židé podíl dalece převyšující jejich početní zastoupení.[186]

Není divu, že David Bergelson mohl na konci roku 1942 (!) prohlásit, že bylo z Němci obsazených oblastí evakuováno 80 % Židů. V moskevských novinách *Eynikeyt* 5. prosince 1942 – 1,5 roku po vypuknutí války – uvedl:[187]

---

[178] *Tamtéž*, str. 177.
[179] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 11, str. 385-386.
[180] *AJYB*, 1942, Vol. 44, str. 240.
[181] *Kauener Zeitung*, „Fünftausend Tote klagen an", No. 138, 15.6.1942, str. 1; také *Deutsche Zeitung im Ostland*, „Das Schicksal der Verschleppten", No. 161, 13.6.1943, str. 5.
[182] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 6, str. 141.
[183] *Deutsche Ukraine-Zeitung*, 6.2.1942, str. 3, uvedly, že zde zůstalo pouze 702 Židů.
[184] Hilberg, Raul. *The Destruction of the European Jews*, New York, 1973, str. 192.
[185] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 15, str. 1515.
[186] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 185.
[187] Aronson, *Soviet Russia and The Jews*, str. 18.

Evakuace zachránila rozhodující většinu Židů z Ukrajiny, Běloruska, Litvy a Lotyšska. Podle informací z Vitebsku, Rigy i dalších velkoměst obsazených fašisty tam zbývalo jen málo Židů, když Němci dorazili. ... To znamená, že byla většina Židů z těchto měst včas evakuována sovětskou vládou.

Sovětsko-židovský básník Itzik Feffer v New Yorku za války prohlásil, že Rudá armáda zachránila „několik milionů Židů"! Podle *Eynikeyt* oznámil D. Zaslavsky na plenárním zasedání sověty podporovaného Židovského antifašistického výboru dne 15. března 1943 (!) následující: „Rudá armáda zachránila židovský národ v nejkritičtější hodině jeho historie."[188]

Také skutečnost, že v mnoha městech, u nichž byl zjištěn poměr evakuovaných Židů – např. Baranowicze, Lepaya, Novohrad-Volynskyj, Minsk, Kišiněv – odešlo mnohdy přes 80 % židovské populace, ačkoliv tato města byla obsazena německými jednotkami během několika dní po vypuknutí války, ukazuje na téměř kompletní evakuaci ze strany sovětských orgánů.

V této souvislosti se odkazujeme na zjištění obsažená ve třetí kapitole, podle nichž byl evakuační poměr v pobaltských městech daleko nižší než u slovanských měst. Je až překvapivé, jak úzká souvislost panuje mezi poměrem evakuovaného městského obyvatelstva a relativní velikostí židovské populace v těchto městech. Na mapě 2 jsme zaznamenali podíl Židů v obyvatelstvu jednotlivých sovětských měst. Na místech uprostřed válečné scenérie, kde bylo vysoké procento evakuovaných (viz mapa 1), byl vysoký také podíl Židů v městském obyvatelstvu.

Evakuace Volyně

Obecná oblast Volyň-Podolí v ŘK Ukrajina zahrnovala nejen „staré" sovětské oblasti v Podolí, ale také polské vojvodství Volyň a největší část Polesí. Severní části Polesí spadaly pod ŘK Východní teritorium. Tudíž jedinou oblastí, pro kterou můžeme pro období *před* i *po* německé okupaci získat relativně přesná populační data, je Volyň.

Území polského vojvodství Volyň, ležícího v obecné oblasti Volyň-Podolí, pokrývalo oblasti Dubno, Gorochov, Kostopol, Kovel, Lutsk, Kremenec, Lubomil, Rovno, Sarny a Vladimir-Volyňsk;[189] v tomto regionu bylo podle polského sčítání lidu z roku 1931 celkem 2 085 574 obyvatel, včetně 207 792 Židů.[190]

Porodnost nežidovského obyvatelstva se řadu let pohybovala kolem 2,7 % nebo o něco výše, zatímco u židovského byla v roce 1931 jen 1,8 % – od začátku 20. let pokles o 33 %. Když započítáme úmrtnost 1,2 %, činil přírůstek 1,5 % v případě Nežidů a 0,6 % v případě Židů. Lze předpokládat, že se tento přírůstek během hospodářské krize ve 30. letech ještě snížil, hlavně v případě Židů. Pro období po roce 1932 by se tedy mělo vycházet z čísel 1,4 % a 0,5 %.

---

[188] *Tamtéž*, str. 18.

[189] *Zentralblatt des Reichskommissars für die Ukraine*, Rovno, No. 2, 2nd Year, 9.1.1943, str. 8-20, Bundesarchiv Koblenz: R 43 II/690c.

[190] *Drugi Powszechny Spis Ludnośći Z Dn. 9.XII 1931 R.*; Województwo Wołynskie: Mieszkania I Gospodarstwa Domowe, Ludność, Stosunki Zawodowe; Głowny Urzad Statystyczny Rzeczypolitej Polskiej, Seria C, Zeszyt 70 (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*; Voievodie de Wolyn: Logements et Ménages, Population, Professions), Warsaw, 1938, Table 13.

V první kapitole jsme již probírali obří emigraci mladých židovských mužů v meziválečném období. Pro roky 1932-1939 jsme vypočítali celkovou židovskou emigrační ztrátu 15 %. Jistě, neexistují žádné spolehlivé informace, zda emigrace mezi východopolskými Židy byla či nebyla takto vysoká, ale i nepříznivý poměr mužů a žen 86/100 (po korekci mužů ve vojenské službě) ve věkové skupině „15 až 29 let“ ve Volyni ukazuje, že emigrace mezi východopolskými Židy byla možná ještě vyšší než u polských Židů obecně, ale rozhodně ne nižší.

Tabulka 8 ukazuje detailní rozložení obyvatelstva Volyně, zjištěné polským sčítáním lidu v roce 1931, jakož i korekce přírůstku obyvatel a židovské emigrace. Navíc byly obě skupiny rozděleny podle věku, aby bylo vidět, pro které věkové skupiny později připadala v úvahu sovětská branná povinnost. Na tomto základě by člověk očekával, že za „normálních“ okolností ve Volyni v roce 1942 najde 2 374 663 obyvatel včetně 186 585 Židů a 585 134 mužů (Židů i Nežidů) narozených v letech 1897-1926.

Němci však při sčítání k 1. lednu 1943 našli jen 1 984 406 obyvatel;[191] chybělo přes 16 % neboli 390 257. Jelikož tento počet zahrnoval i někdejší příslušníky Rudé armády propuštěné z německého zajetí, skutečný počet lidí pohřešovaných bezprostředně po obsazení musel být ještě vyšší. Otázkou je, jaká národnost nebo jaké ročníky tvořily většinu těchto 390 257 pohřešovaných.

Tabulka 8
Vývoj populace ve Volyni: od 1931 po německou okupaci

		Celková populace		Nežidé		Židé	
Rok narození	Celkem	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
A) Podle polského sčítání z 9. prosince 1931:							
Ročníky 1897-1926	1 217 412	595 630	621 782	539 427	559 007	56 203	62 775
Ostatní ročníky	868 162	425 418	442 744	382 515	396 833	42 903	45 911
Celkem	2 085 574	1 021 048	1 064 526	921 942	955 840	99 106	108 686
B) Populace po korekci narození a úmrtí v letech 1931-1942 (přirozený přírůstek u Nežidů 1,4 % a u Židů 0,5 %):							
Ročníky 1897-1926	1 217 412	595 630	621 782	539 427	559 007	56 203	62 775
Ostatní ročníky	1 190 176	586 425	603 751	537 663	551 981	48 762	51 770
Celkem	2 407 588	1 182 055	1 225 533	1 077 090	1 110 988	104 965	114 545
C) Populace po korekci židovské emigrace 15 % v letech 1932-1939 (dvě třetiny emigrantů byly započítány do ročníků 1897-1926 a třetina do ostatních ročníků):							
Ročníky 1897-1926	1 195 461	585 134	610 327	539 427	559 007	45 707	51 320
Ostatní ročníky	1 179 202	581 177	598 025	537 663	551 981	43 514	46 044
Celkem	2 374 663	1 166 311	1 208 352	1 077 090	1 110 988	89 221	97 364

[191] *Zentralblatt*, 9.1.1943, str. 8-11.

Zdroj: *Drugi Powszechny Spis Ludnogci Z Dn. 9.XII 1931 R.*; Mieszkania I Gospodarstwa Domowe. Ludnogé. Stosunki Zawodow; Województwo Wolyiiskie; Glowny Urzed Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Statystyka Polski, Seria C, Zeszyt 70 (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*; Logements et Ménages. Population. Profession. Warsaw 1938.

Kdyby byla pravda, že Sověti kvůli rychlému německému postupu nedokázali evakuovat civilní obyvatelstvo, většinu nebo všech 390 257 by museli tvořit mladí muži z ročníků 1897-1926 odvedení do sovětské armády. V tom případě by z 585 134 příslušníků této věkové skupiny zbylo jen asi 200 000; většina by odešla s ustupujícími Sověty. Z hlediska všech věkových skupin mužů by Sověti odvedli třetinu celé mužské populace a podíl mužů by klesl ze 49 % na 39 %.

Tuto interpretaci popírá skutečnost, že německé zprávy sice hovořily o velkých ztrátách mužské populace na obsazených územích, ale nikdy se ani slovem nezmínily o deportacích ekonomicky nejaktivnější části populace v těchto rozměrech. Německá sčítání obyvatel v pobaltských zemích, které byly před válkou – stejně jako východní Polsko – začleněny do sovětského impéria, naštěstí uvádí čísla pro obě pohlaví; statistiky ukazují, že Sověti před příchodem Němců deportovali tisíce rodin, ale většina evakuovaných byli muži. A podíl mužů na celkové pobaltské populaci se snížil na zhruba 46 %,[192] přestože značná část pobaltských zemí, hlavně Estonsko, byla dobyta až osm týdnů po obsazení Volyně.

Sověti deportovali po celých rodinách především městské menšiny patřící k pilířům průmyslové společnosti; ve Volyni to byli zejména Židé. Obrovský poměr evakuovaných z východopolských měst – např. Brest-Litovsku, Vladimir-Volyňsku, Kovelu, Baranowicze, Lutsku, Rovna, Sdolbunova a Pinsku, v nichž byl poměr evakuovaných 25 až 90 % (viz tabulka 6) a v průměru 50 %, pokud započítáme nárůst městské populace po roce 1931 – dokazuje, že se zhruba 400 000 pohřešovaných osob z valné části *nenacházelo* mezi mužskými věkovými skupinami podléhajícími sovětské branné povinnosti.

Všechno hovoří pro to, že výše citované evakuační poměry byly pro východopolská města typické. Pokud předpokládáme, že se regionální městská populace od roku 1931 zvýšila o 50 000 a připočteme i obyvatelstvo židovských „shtetlů“, získáme do poloviny roku 1941 zhruba 400 000 obyvatel měst tohoto někdejšího polského vojvodství; z nich 200 000 deportovali Sověti.

Pokud jde o složení volyňského obyvatelstva podle pohlaví, pravděpodobně bylo podobné jako v pobaltských zemích po jejich obsazení Němci; tam byl poměr mužů/žen 46/54. Obyvatelstvo Volyně tedy před a po německé okupaci vypadalo následovně:

	Celkem	%	Muži	%	Ženy	%
Před okupací	2 374 663	100	1 166 311	49	1 208 352	51
Po okupaci	1 984 406	100	912 827	46	1 071 579	54
Pohřešovaní lidé	390 257	100	253 484	65	136 773	35

Otázkou je, jak tyto chybějící lidi rozdělit mezi Židy a Nežidy. Mezi rokem 1931 a druhou světovou válkou postupovala urbanizace ve východním Polsku prakticky stejně jako kdekoliv jinde, ale na druhou stranu zde existovala mohutná židovská emigrace. Takže židovská populace v roce 1931 tvořila zhruba 50 % volyňského městského obyvatelstva, ale těsně před vál-

[192] *Bevölkerung in den besetzten Ostgebieten*, 17.2.1943, Militärarchiv Freiburg, Bestand RW 31/260.

kou to tak už být nemohlo, podíl Židů tou dobou musel být výrazně nižší. Zároveň je pravda, že sovětský evakuační program zasáhl Židy daleko víc než ostatní části populace.

Velký podíl žen mezi pohřešovanými osobami (35 %) ukazuje na evakuaci desetitisíců rodin. Do této kategorie zřejmě spadali především řemeslníci, lékaři, odborníci, inteligence, administrativní pracovníci atd., mezi nimiž měli Židé ve Volyni značnou, ne-li naprosto rozhodující převahu. Také ochota k evakuaci byla zřejmě mnohem vyšší u židovských rodin než u polských a ukrajinských.

S ohledem na takřka groteskní poměr mezi evakuovanými Židy a Nežidy ze sovětských měst – např. Minsku, Žitomiru, Lepayi, Dněpropetrovsku – a politickou nespolehlivost polských a ukrajinských národnostních elementů ve Volyni by bylo velmi překvapivé, kdyby k židovské skupině náleželo méně než 60 % evakuovaných žen, zvlášť když byla polovina městského obyvatelstva židovská. Dalším výpočtem získáme 125 243 mladých mužů, podléhajících branné povinnosti, kteří byli zřejmě přímo z domovů odvedeni do Rudé armády. Tabulkově to vypadá takto:

Celková populace *před* německou okupací	Z ní: Pohřešovaní lidé	%	Muži	Ženy	Skupina obyvatel
2 374 663	390 257	16	253 484	136 773	Chybějící ženy: 60 % Židovky, 40 % Nežidovky
186 585	157 265	84	75 201	82 064	Židovští civilisté
2 188 078	232 992	11	53 040	54 709	Nežidovští civilisté
			125 243		Branci

(Zjištěné číslo 125 243 branců je samozřejmě příliš nízké, neboť do Rudé armády byli odváděni i mužští „civilisté“.)

Sověti tedy evakuovali přes 80 % volyňských Židů. Vzhledem k tomu, že evakuovali valnou většinu židovské populace z mnoha měst dobytých Němci během prvních 10 dní války, je vypočtený poměr 84 % evakuovaných volyňských Židů docela reálný. V porovnání se „starými“ sovětskými městy, kde byl židovský poměr mezi evakuovanými přes 80 % (tabulka 9), je evakuace židovského obyvatelstva z volyňských měst poblíž německé hranice působivá, ale nikoliv překvapivá (viz mapa 1).

Před válkou žily na „starých“ sovětských územích, okupovaných armádami Osy, 2,03 miliony Židů (kapitola 2). Přes polovinu se jich nacházelo ve městech uvedených v tabulce 9 a do rukou Němcům padla méně než pětina. Reitlinger to popisuje takto:[193]

> Do vnitrozemí utekla nejen převážná část tří milionů Židů předválečného sovětského Ruska, ale i velká část 1 800 000 Židů z anektovaných území. ... v historických městech předindustriální Ukrajiny Vinnycja, Žitomir, Berdičev, Uman, Nikolajev a Cherson zůstala jen čtvrtina nebo pětina Židů a totéž platilo pro velké židovské aglomerace na východě, v městech podél Dněpru – Kyjev, Charkov a Dněpropetrov-

[193] Reitlinger, *Final Solution*, str. 227-228.

sk. Dál na východ v Doněcké a Kubáňské pánvi a severně od Kavkazu na Němce čekalo jen malé procento Židů.

Podle zde vyvstávajícího obrázku Volyň perfektně zapadá do vyklizovacího a evakuačního programu sovětského vedení.

Tabulka 9
Evakuace židovského obyvatelstva ze „starých" sovětských území

	Židovské obyvatelstvo		
Město	*Před* evakuací	*Po* evakuaci	Evakuovaní v %
Minsk[168/169]	90 000	5 000[(odhad)]	94 %
Žitomir[166]	50 000	6 000	88 %
Novohrad-Volynskyj[177]	?	?	90 %
Vitebsk[173]	100 000	22 000	78 %
Dněpropetrovsk[182]	100 000	20 000	80 %
Nikolajev[194]	30 000	5 000	83 %
Cherson[194]	30 000	5 000	83 %
Poltava[195]	35 000	1 500	96 %
Oděsa	180 000[196]	30-60 000[197]	67-83 %
Melitopol[184]	11 000	2 000	82 %
Charkov	130 000[a]	20 000[195]	85 %
Kirovograd	18 400[b]	6 000[198]	min. 67 %
Černigov	10 600[b]	300[184]	97 %
Mariupol	7 300[b]	žádný[184]	100 %
Taganrog	2 700[b]	žádný[184]	100 %
Vinnycja	21 800[b]		
Kyjev	175 000[200]		
Uman	25 300[b]	50-62 000[199]	75-80 %
Berdičev	28 400		
	1 045 500	173-215 000	79-83 %[c]

Zdroje a poznámky

a) Reitlinger[195] uvádí, že poslední údaje ze sčítání obyvatel Charkova pochází z roku 1926 (81 139 Židů); do roku 1939 se počet obyvatel Charkova víc než zdvojnásobil na 833 400, ale je nepravděpodobné, že by se

[194] Reitlinger, *Final Solution*, str. 241.
[195] *Tamtéž*, str. 237.
[196] Viz tabulka 6. Reitlinger však dochází pouze ke 175 000.
[197] Reitlinger, *Final Solution*, str. 240, uvádí, že dvě třetiny Židů z Oděsy odjely na východ SSSR *vlaky* ještě před obklíčením města rumunskými jednotkami 13.8.1941. Německé a rumunské jednotky ho dobyly až 16.10.1941. Sověti mezitím k evakuaci desetitisíců civilistů včetně mnoha Židů nasadili černomořskou flotilu.
[198] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 10, str. 994.
[199] Reitlinger, *Final Solution*, str. 227, píše, že ve Vinnycji, Kyjevu, Umanu a Berdičevu zůstala čtvrtina nebo pětina.
[200] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 10, str. 1049.

zdvojnásobilo i židovské obyvatelstvo. Na druhou stranu *Judaica*[184] uvádí, že se v roce 1939 v Charkově, Kyjevu a Oděse nacházelo 39 % židovské populace na Ukrajině. To znamená, že z 1,5 milionů ukrajinských Židů žilo v těchto čtyřech městech 585 000; v posledních třech jmenovaných městech bylo až 455 000 Židů. Na Charkov tedy zbývá 130 000.

b) U těchto měst nejsou k židovskému obyvatelstvu dostupné žádné aktuální údaje. Uvedená čísla se vztahují k roku 1926 a v případě Taganrogu, Mariupolu, Vinnycji, Černigova a Kirovogradu byla převzata z tabulky 6; v případě Umanu a Berdičeva se Hilbergova[201] čísla vztahují k rokům 1920, respektive 1923. Je téměř jisté, že židovské obyvatelstvo těchto měst bylo v roce 1939 podstatně početnější než v letech 1920, 1923 a při sčítání v roce1926, protože sčítání z roku 1926 židovskou populaci podhodnotilo a mnoho Židů se také v rámci nucené sovětské industrializace přestěhovalo z menších měst do velkých.

c) Uvedený evakuační poměr 79-83 % je téměř jistě příliš nízký, a to z následujících důvodů: (i) pro některá města nebyla dostupná vyšší populační čísla z roku 1939 a byla použita nízká čísla z roku 1926; (ii) Reitlinger[202] v případě Oděsy píše, že byly dvě třetiny Židů evakuovány vlaky. Město 13. srpna 1941 obklíčili Rumuni a obsazeno bylo až 16. října. Sověti mezitím evakuovali desetitisíce rudoarmějců i civilistů, jen od 1. do 10. října 86 000 vojáků a 15 000 civilistů. Počet civilistů evakuovaných v srpnu a září autorovi není znám, stejně jako procentuální zastoupení Židů. Vzhledem k disproporci, s jakou byli evakuováni z jiných měst, musel být jejich podíl velký. Z těchto důvodů je třeba předpokládat, že jich do rukou Rumunů padlo mnohem méně než 50 000.

Ať se podíváme na pobaltské země, východní Polsko, Bělorusko nebo Ukrajinu, převážná část židovského obyvatelstva byla ze všech těchto sovětských území evakuována buď ještě před válkou, nebo odešla více či méně dobrovolně s Rudou armádou na východ. Reitlingerovo přiznání rozhodně není nevěrohodné a odpovídá evakuačním poměrům židovské populace ze „starých“ sovětských měst, jak jsou uvedeny v tabulce 9.

Skutečnost, že hlavním centrem osídlení urbanizovaných sovětských Židů byl na začátku války západ SSSR, Sovětům v jejich evakuaci na východ nijak nebránila. Opak je pravdou; jelikož byla urbanizace na západě mnohem nižší než na východě a podstatná část průmyslu se nacházela na východní Ukrajině, Sověti se mohli evakuaci obyvatelstva ze západních území věnovat mnohem důkladněji, než jak by to připadalo v úvahu na průmyslovém východě.

Ti, kteří zůstali

Snaze určit počet Židů, kteří zůstali a čelili německé okupaci, velmi napomáhají Reitlingerovy informativní údaje. Ten poskytl mnoho informací včetně procent evakuovaných a napsal, že utekla „většina“ Židů předválečného Ruska. Jelikož třetina Židů nalezených při sčítání v roce 1939 žila mimo oblasti později obsazené Německem, mohl do rukou Němců padnout jen malý počet – v relativních i absolutních číslech – Židů z předválečného Sovětského svazu. Navíc, jak píše, utekla i „velká část“ 1 800 000 Židů z Německem anektovaných území. Závěr je tedy jasný, Reitlinger vidí počet Židů, kteří zůstali, na méně než milion. Tím se dostává do naprostého rozporu s tradiční poválečnou literaturou o sovětských Židech.

Začátkem roku 1941 žilo na sovětských územích okupovaných armádami Osy 3 597 000 Židů (viz kapitola 2). Kdyby jich za války bylo evakuováno jen 80 %, znamenalo by to 2 877 000. Odečtením od 3,6 milionů dostaneme pouhých 720 000 sovětských Židů pod německou správou. V tomto ohledu je docela zajímavá zpráva kanadsko-židovského novináře Arthura Raymonda Daviese, který strávil válečná léta jako korespondent v SSSR a po válce

[201] Hilberg, *Destruction of the European Jews*, str. 190.
[202] Reitlinger, *Final Solution*, str. 240.

své dojmy publikoval v New Yorku. Kromě vychvalování udatnosti židovských rudoarmějců a partyzánů hovoří o plenárním zasedání Židovského antifašistického výboru na podzim 1944 (!), kde jeho tajemník Shachne Epstein oznámil evakuaci 3,5 milionů Židů z územích obsazených Německem.[203] Epsteinovo číslo 3,5 milionů evakuovaných – patrně zahrnující i tři čtvrtě milionu židovských uprchlíků z Polska, deportovaných na jaře 1940 na Sibiř – se poměrně přesně shoduje s našimi výpočty Židů evakuovaných sovětskými mocipány v letech 1941 až 1942.

Také bychom si měli připomenout, že většina ze 720 000 Židů na Němci okupovaných sovětských územích patřila ke starším věkovým skupinám, protože Sověti měli pramalý zájem evakuovat strávníky navíc a také proto, jak řekl jeden svědek před vyšetřovacím výborem americké Sněmovny reprezentantů, že „starší lidé, kteří Němce poznali za první světové války, byli názoru, že nejsou tak špatní a že se dá žít lépe s Němci než se Sověty".[204] Přirozená úmrtnost populační skupiny sestávající hlavně ze starších lidí je pochopitelně nesrovnatelně vyšší než u normální věkové struktury. Na to bychom při hodnocení těchto událostí neměli zapomínat, zvlášť když v daném případě prakticky neexistovaly porody.

Je jisté, že větší část těchto zhruba 700 000 Židů válku nepřežila. Už jen samotná věková skladba musela vést k výraznému přirozenému úbytku. Mimořádně tvrdé a často až fanatické boje mezi německými a sovětskými vojáky probíhaly do značné míry ve městech a jejich okolí; jelikož téměř 90 % Židů bylo obyvateli měst, je dost pravděpodobné, že starší židovští civilisté měli disproporčně vysoké ztráty. Navíc *obyvatelé* pobaltských zemí, Běloruska a Ukrajiny vyvolali po odchodu sovětských jednotek mnoho protižidovských pogromů; přítrž vraždění učinily až rozhodné zákroky německých a spojeneckých vojsk.[205] Nijak neobvyklé nebylo ani střílení židovských rukojmí v odvetě za německé vojáky zabité partyzány,[206] mezi nimiž byli Židé podle svých vyjádření velmi aktivní – sovětské statistiky hovoří o víc než 500 000 německých vojáků zabitých partyzány.[207]

Do jaké míry byli židovští rukojmí popravováni ve smyslu systematického vyhlazování, není tématem naší práce. Aby člověk poznal zásadní roli Židů v partyzánském boji proti wehrmachtu, stačí sáhnout po příslušné poválečné literatuře. Dokonce ani dr. M. W. Kempner[208] nezpochybňuje, že by braní rukojmí nebylo „v souladu s mezinárodním právem". Píše: „Rukojmí se berou za okupace, aby se obyvatelstvo okupovaných území nedopouštělo zločinů vůči okupačním silám."[209] V neposlední řadě mezi postaršími Židy nepochybně způsobily mnoho ztrát hlad, zima, epidemie a chybějící lékařská péče.

Sionista Gregor Aronson uvádí, že sovětský Žid Lev K. Zinger ve své v jidiš psané knize *Dos Oifgekumene Folk* (Moskva, 1949) popisuje, že začátkem roku 1946 byly v menších

---

[203] Davies, Arthur Raymond. *Odyssey through Hell*, New York, 1946, str. 142.
[204] *Treatment of Jews by the Soviet*, 1954, str. 40.
[205] Burg, J.G. *Schuld und Schicksal: Europas Juden zwischen Henkern und Heuchlern*, Munich, 1965, str. 50.
[206] Většina židovských publikací s hrdostí hovoří o silném židovském zastoupení mezi partyzány; příklady lze najít prakticky ve všech vydáních *Encyclopaedia Judaica*.
[207] Telpuchowski, *Die sowjetische Geschichte*, str. 284, tvrdí, že jen běloruští partyzáni zabili asi 500 000 německých vojáků a důstojníků a 47 generálů.
[208] *WER IST WER?* (Walter Habel, Ed.), Frankfurt, 1975, tohoto pána popisuje mimo jiné takto: „Po válce zástupce hlavního žalobce (Jackson) před Norimberským válečným tribunálem, žalobce proti říšskému ministru vnitra Frickovi, proces proti ministrům a diplomatům III. říše." Profesor A.R. Butz, *The Hoax of the Twentieth Century*, Los Angeles, USA, však v roce 1977 dospěl k naprosto odlišným závěrům, viz např. str. 9, 160-161, 163-169, 194, 195 a 244.
[209] Kempner, dr. Robert M.W. „Briefe an den Herausgeber", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, Frankfurt am Main, No. 23, 28.1.1981, str. 9.

i větších městech na Ukrajině, v Bělorusku, Moldávii, Lotyšsku a Litvě desetitisíce Židů, přičemž uvádí následující města:[210]

Charkov	30 000
Dněpropetrovsk	50 000
Oděsa	80 000
Mogilev-Podolskyj	3 000
Novohrad-Volynskyj	3 000
Malin	1 000
Černovice	70 000

Reitlinger, zakládající svá čísla na moskevských novinách *Eynikeyt*, udává pro Oděsu a Dněpropetrovsk táž čísla a přidává

Kyjev	100 000
Vinnycja	14 000
Žitomir	6 000

Dále podotkl, že „tato čísla byla zaznamenána v době, kdy návrat domů z hlubokého vnitrozemí teprve začínal“.[211] Také je zajímavé, že židovská populace Žitomiru v roce 1946 přesně odpovídala stavu Židů pod německou okupací v roce 1941.[212]

Jinak řečeno uvedená města s asi 360 000 Židy v Němci okupovaných částech Sovětského svazu z velké části představují Židy, kteří přežili válku *i* německou okupaci. Rovněž návrat domů nelze chápat jinak, než že tito lidé byli evakuováni; Reitlinger i v tomto případě odporuje současné literatuře, podle které rychlý postup Němců útěk většího množství Židů znemožnil.

Kolik Židů přežilo v západních částech Sovětského svazu, než Rudá armáda vybojovala sovětská území zpět, nevíme. Ale tento výtah pouhých deseti měst s 360 000 Židy (na začátku roku 1946!) i skutečnost, že také v dalších sovětských republikách – např. Moldávii, Litvě a Lotyšsku, které Zinger jmenuje bez uvedení čísel – byly tisíce přeživších, ukazuje, že velká většina z 0,75 milionů sovětských Židů válku pod německou správou přežila.

Rozsah ztrát mezi sovětskými Židy pod německou správou je diskutabilní. Vzhledem k jejich věkové skladbě – převládali starší lidé – museli mít přirozený úbytek minimálně 3 % ročně;[213] za tři roky okupace to představuje úbytek 65 000. To znamená, že se židovská populace pod německou kontrolou z nejspíše již beztak zveličeného počtu 720 000 snížila na 655 000. Další ztráty mohly nastat kvůli celkově negativním podmínkám, jak byly popsány výše, a kvůli partyzánské činnosti v rozporu s mezinárodním právem; to všechno mohlo způsobit snížení stavu o dalších 10 % neboli 65 000. Pokud tedy bylo na začátku roku 1946 v pouhých deseti městech dříve obsazených Němci nalezeno 360 000 Židů a tisíce dalších

[210] Aronson, *Soviet Russia and The Jews*, str. 23.
[211] Reitlinger, *Final Solution*, str. 500.
[212] Viz Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 186.
[213] Židovská úmrtnost v Sovětském svazu musela převyšovat 1,2 %. Jelikož přirozená úmrtí převládají ve věkové skupině nad 50 let a tato věková skupina tvořila zhruba 30 % populace, lze předpokládat, že z přirozených příčin každoročně umíraly nejméně 3,5 % obyvatel nad 49 let. V našich výpočtech vycházíme z poměru 3 %, protože přesné složení zbytku židovské populace je neznámé, nicméně velkou část tvořily starší věkové skupiny.

přežily v jiných, nespecifikovaných městech, naše číslo 590 000 přeživších Židů po německém ústupu se zdá reálné.

Smrt na Sibiři

Mnohem horší osud měli Židé nacházející se za války pod sovětskou nadvládou. Ze 750 000 polsko-židovských uprchlíků 150-250 000 podlehlo útrapám spojeným s cestou na východ a na sever. V Asii je strčili do pracovních a koncentračních táborů. Jak již bylo řečeno, mezi tyto nešťastníky patřil i Menachem Begin, pozdější terorista z Irgunu v Palestině a nositel Nobelovy ceny míru.

Dokonce i Sovětům nakloněná *Universal* v roce 1943 psala o „Sibiři, kde byli vystaveni velkým útrapám".[214] Spojený distribuční výbor, podporující židovské oběti na Sibiři a ruském severu potravinami a léky, byl poněkud otevřenější. V bulletinu z června 1943 nám sděluje, že přeživší deportace museli snášet další strádání: „[Sovětská] vláda dává každému uprchlíkovi půl až jednu libru chleba denně. ... Potraviny lze získat jen výměnou. Peníze ztratily cenu."[215]

Pokud ponecháme stranou jednotvárnost takové stravy, tito soužení lidé dostávali méně než třetinu kalorií nutných k přežití – v nelidském prostředí sibiřských pracovních a koncentračních táborů fatální problém. Židovský autor Reitlinger to komentuje:[216]

> Na jižní Sibiři byla úmrtnost velmi vysoká ... u Židů ...

Skutečnost, že se ze Sibiře do Polska v letech 1945/1946 vrátilo jen 157 500 polsko-židovských uprchlíků, dává tušit, jak hrozný osud tam na deportované čekal, když jich 600 000 *zmizelo*. I když člověk započítá ty, kteří se nepochopitelně rozhodli zůstat v Sovětském svazu, celkový počet židovských obětí sovětských pracovních táborů to ovlivní jen stěží. Argument, že Sověti většinu přinutili zůstat, neobstojí. 157 500 navrátilců brzy po příchodu do Polska vyrazilo na Západ. Kdyby bylo značné množství jejich krajanů drženo v sovětském Rusku proti své vůli, věděli by to. Nic v poválečné literatuře to však nenaznačuje. Všechno poukazuje na hroznou skutečnost, že *600 000* polsko-židovských uprchlíků nepřežilo cestu na Sibiř nebo pobyt na ní.[217]

Dalších 2,9 milionů tam bylo evakuováno krátce před a po zahájení německo-sovětské války. Osud těchto lidí není znám, ale obětování židovských uprchlíků z Polska nevěstí nic dobrého. V roce 1940 byli cizinci deportováni poté, co odmítli přijmout státní občanství dělnického ráje a tak se ukázali jako skuteční nepřátelé skvělého Sovětského svazu, zatímco v roce 1941 byli „do bezpečí" odváženi sami občané SSSR. Zároveň na mnoha místech nastala situace, kdy Sověti museli přijmout urychlená opatření; primárním cílem bylo nenechat kvalifikované pracovní síly Němcům a také využít co nejvíc dobrých dělníků pro vlastní vá-

---

[214] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 9, str. 681.
[215] Aronson, *Soviet Russia and The Jews*, str. 12.
[216] Reitlinger, *Final Solution*, str. 499.
[217] Pro toto masové umírání pochopitelně neexistují žádná přesná čísla. Ale skutečnost, že v poválečné literatuře nenacházíme žádné stopy, že by v Sovětském svazu po válce zůstalo větší množství polsko-židovských uprchlíků, nás vede k závěru, že kromě 157 500 navrátilců skoro všichni ostatní přišli o život. Židovský ekonom Jacob Lestschinsky (*AJYB*, Vol. 49, str. 397) stanovuje počet Židů zahynuvších na Sibiři a ve střední Asii na 500 000, Gédéon Haganov (*Le Communisme et le „Juifs"*, Paris, May 1951) dochází k číslu 450 000. Americký židovský výbor uvedl, že jich na Sibiři zahynulo pouze 200 000 (*AJYB*, Vol. 49, str. 394).

lečné úsilí. Transport milionů lidí na velké vzdálenosti poměrně primitivní dopravní sítí během několika týdnů byl zkrátka myslitelný jen za cenu ztrát na lidských životech. I tyto lidi na Sibiři čekalo samé strádání a útrapy.

Jak špatně se evakuovaným a deportovaným sovětským občanům na Sibiři v letech 1941/1945 dařilo, objasňují slova sovětského dvorního historika Telpučovského:[218]

> Zajištění ubytování pro miliony evakuovaných z nepřítelem obsazených území do vnitrozemí představovalo vážný problém. [Evakuovaní lidé obnovující přestěhované továrny] pracovali pod otevřeným nebem, nezřídka v dešti a sněhu. Chybělo nejzákladnější ubytování; museli žít ve stanech a hliněných chýších. Výživa byla ubohá. Práce běžely celý den. Pracovní den často trval 12 až 14 hodin i déle.

Jakýkoliv další komentář je nadbytečný.

Ohledně masových deportací zahájených v Litvě týden *před* 22. červnem 1941 *Judaica* říká, že deportovaní byli internováni v táborech nucených prací a byli nasazeni do uhelných dolů, na řezání dříví a další těžké práce.[219] Že za těchto podmínek musela mít smrt žně, je bez diskuse. Šokovaní obyvatelé pobaltských zemí po osvobození od sovětského jha popisovali neuvěřitelné okolnosti provázející deportace a evakuace zahájené 13.-14. června 1941. Tisíce a tisíce lidí byly jednoduše zastřeleny. Pokud Sověti nemohli najít hledanou osobu, vzali s sebou místo ní jiného člena rodiny nebo obyvatele domu. Zatčení byli nacpáni do dobytčáků po 50 nebo 60, muži oddělení od manželek, děti od matek. Dveře a ventilační okénka byly zatlučeny. Ve vagonech nebyly žádné lavice. Zamčení lidé byli ponecháni napospas, bez jídla či vody. Mnozí po cestě na východ zemřeli. Ve vagonu zanechaném na zastávce Oger bylo nalezeno 60 udušených dětí. S lidmi se zacházelo hůř než s dobytkem.[220]

Někteří deportovaní se vrátili do Estonska, Lotyšska a Litvy, kde vyprávěli o hrozných poměrech na sovětských územích. Lidé museli na ledovém severu pracovat pouze v oblečení a botách, v nichž přijeli. Lékařská péče neexistovala a lidé masově umírali kvůli trvalé podvýživě.[221]

Určit celkový počet židovských obětí na Sibiři a Uralu je nemožné. Člověk by neměl zapomínat, že důkazy o rozsahu židovských ztrát na Sibiři, předkládané západními sionistickými zdroji, lze jen stěží pokládat za objektivní. Sověti by nikdy nepřiznali morální nebo finanční odpovědnost. Existuje evidentní snaha udržet toto číslo co nejníže; konec konců poražené Německo je ideální obětní beránek obviňovaný za všechny chybějící Židy, ať už zabité v boji nebo zavražděné Sověty.

Maďarský velvyslanec v Moskvě, prof. Szekfu, živě popsal, jak se židovští deportovaní a evakuovaní vraceli ze Sibiře. Dr. Zoltánu Klarovi z Rady budapešťské židovské obce řekl:[222]

> ... tito lidé, přijíždějící ze Sibiře do Moskvy, byli v zoufalé situaci, nemocní a vyčerpaní, vyhladovělí a zchátralí, v hadrech, bez oblečení i jakéhokoliv jiného majetku.

---

[218] Telpuchowski, *Die sowjetische Geschichte*, str. 82 a 88.
[219] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 11, str. 385-386.
[220] *Deutsche Zeitung im Ostland*, „30.000 Verschleppte nachgewiesen“, No. 5, 5.8.1941, str. 4. Také „Die Schreckensnacht zum 14. Juni“, No. 12, 16.8.1941, str. 5; *Kauener Zeitung*, „Die Sonne Stalins über Litauen“, No. 6, 17.10.1941, str. 2. Také „So fuhren sie in die Verbannung“, No. 140, 17.6.1942, str. 5.
[221] *Kauener Zeitung*, „Schicksale, die ganz Europa angehen“, No. 88, 14.4.1943, str. 5.
[222] *Treatment of Jews by the Soviet*, 1954, str. 86.

Pokud byla situace Židů na Sibiři takto děsivá v roce 1946, jak teprve musela vypadat za války? Zdá se, že počet 700 000 Židů zahynuvších na Sibiři nezahrnuje všechny oběti barbarské sovětské politiky.

Nicméně i samotná válka zapříčinila velké mezery v židovské populaci. V letech 1939 až 1942 padlo ve všech spojeneckých armádách 200 000 Židů.[223] Když odečteme polsko-židovské vojáky zabité v boji a neznámý počet Židů zabitých v britské, francouzské a americké armádě – v té jich za druhé světové války mělo sloužit 550 000 –, je docela dobře možné, že Rudá armáda v bojích během prvního ztrátového roku a půl přišla o 100-150 000 židovských vojáků. Každopádně *Judaica* teprve v roce 1971 oznámila, že sovětsko-židovské ztráty u vojáků zabitých „v akci" činily 200 000.[224]

„Ztrátu" 157 500 polsko-židovských uprchlíků, navrátivších se po válce, si Sověti vykompenzovali „ziskem" jiných evropských Židů. Jak si ukážeme v kapitole 6, v Sovětském svazu zmizelo 65 500 maďarských Židů. Krom toho SSSR v roce 1945 anektoval Podkarpatskou Rus s necelými 100 000 Židů.

Souhrnně pak situace vypadá takto: Z 5,3 milionů Židů pod sovětskou nadvládou v letech 1939/1940 přišlo nejméně 700 000 o život během deportací na východ nebo v sibiřském „ubytování", pracovních a koncentračních táborech. 200 000 padlo v boji za Rudou armádu nebo jako partyzáni a dalších 130 000 mohlo zahynout v důsledku bojů ve městech, pogromů ze strany místních, hladu, epidemií, nedostatečné lékařské péče, vysokého věku a v neposlední řadě v rámci odplat na židovských rukojmích za Němce zabité partyzány. Všechny tyto vlivy mohly způsobit ztrátu přes jeden milion. Proto je chybou předpokládat, že válku v Sovětském svazu přežily víc než 4,3 miliony Židů – oproti začátku roku 1940 ztráta 20 %. V tabulce to vypadá takto:

Pod sovětskou nadvládou – 1939/1940		5 337 000
mínus		
Válečné a deportační ztráty		
- Židovští rudoarmějci zabití v boji	200 000	
- Ztráty z deportací a koncentračních táborů na Sibiři	700 000	
	900 000	
Ztráty na sovětsko-německém bojišti	130 000	
Celkové ztráty		1 030 000
Zbývá		4 307 000
Ostatní změny:		
Zadržovaní maďarští Židé[225]	65 500	
Anexe Podkarpatské Rusi[225]	86 000	
	151 500	
Židovští uprchlíci navrátivší se ze SSSR	157 500	6 000
Židovská populace v SSSR na konci druhé světové války (max.)		4 301 000

[223] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 23.
[224] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 14, str. 479.
[225] Viz šestá kapitola.

PÁTÁ KAPITOLA

Židé v poválečném Sovětském svazu

Přeživší

Poválečná literatura obvykle uvádí dva miliony nebo ještě méně Židů přeživších v SSSR. *Ročenka* uvádí 2 032 500[226] a ostatní sionistické zdroje jen kolem 1 500 000. Skutečnost, že Sověti před i po „překvapivém" německém útoku převážnou část Židů úspěšně evakuovali, se jednoduše popírá. Jestliže v Rudé armádě sloužilo 600 000 Židů,[227] pak to zjevně lze vysvětlit jedině sovětskou evakuací židovských mužů ve vojenském věku.

Pokud víme, konkrétní údaje o věkovém složení Židů žijících před válkou na územích nikdy neobsazených Němci nejsou známé. Proto bylo použito věkové složení polských Židů z roku 1931. Podle toho muži ve věku 16-45 let tvořili celkem 22,7 % sovětsko-židovského obyvatelstva.[228] Před válkou žilo na územích SSSR, nikdy neokupovaných Němci, 1,6 milionů Židů.[229] 22,7 % z 1,6 milionů odpovídá 360 000 mužským Židům ve věku 16-45 let v roce 1941 na „svobodných" sovětských územích.

Asi těžko byli do armády naverbováni všichni Židé ve vojenském věku. Vzhledem k nutnosti ponechat kvalifikované síly v průmyslu a administrativě, zdravotní nezpůsobilosti, apod. určitě nebylo odvedeno víc než 70 %, tj. 250 000. To znamená, že 350 000 muselo pocházet z okupovaných oblastí. Když na ně použijeme stejný poměr, Sověti museli z okupovaných území evakuovat 500 000 židů ve vojenském věku.

Na základě těchto výpočtů docházíme k 2,1 milionu. Když odečteme 200 000 Židů zabitých v boji a připočteme údajně velmi malý počet Židů přeživších německou okupaci, dostaneme asi 2 miliony nebo méně sovětských Židů. Rozpor spočívající v tom, že v Rudé armádě sloužilo a zahynulo tolik Židů, ačkoliv jich většina údajně měla padnout do rukou Němcům, lze vysvětlit jedině takto.

Má to však háček. Sověti měli k dispozici celkem 860 000 Židů ve vojenském věku; většina byla odvedena a 200 000 se už nevrátilo. Kdyby však Sověti evakuovali jen půl milionu židovských mužů ve vojenském věku a masu starých, žen a dětí nechali Němcům k vyhlazení,

---

[226] *AJYB*, 1948, Vol. 49, str. 740.

[227] *AJYB*, 1942, Vol. 44, str. 234. Další židovské zdroje však uvádí poněkud nižší čísla; Solomon Grayzel v knize *A History of THE JEWS* (Philadelphia, 1948, str. 766) hovoří o 500 000. Grayzel bohužel neuvádí zdroj, zatímco *AJYB* se výslovně odvolává na sovětské zprávy. Je zajímavé, že Grayzel rovněž hovoří o 550 000 Židů v armádě USA a 17 000 v armádě Kanady. Vzhledem k celkové židovské populaci těchto dvou zemí (viz sedmá kapitola) to odpovídá poměru asi 10 %. To samé platí pro Jižní Afriku. Pokud jde o Británii, v armádě jejího veličenstva mělo sloužit 60 000 Židů; to je vynikající indikátor, že v Anglii za války nebylo 350 000 Židů, jak tvrdí sionistické zdroje, ale pravděpodobně kolem 600-700 000. Jelikož měl Sovětský svaz na začátku války o něco větší židovskou populaci než USA a Sověti mobilizovali větší procento mužského obyvatelstva, tak se i čísla vydaná v Moskvě zdají být nízká. Ale Grayzelovo číslo je ještě nižší a tedy i méně pravděpodobné.

[228] *Drugi Powszechny Spis Ludnośći Z Dn. 9.XII 1931 R.*, „Polska: Mieszkania I Gospodarstwa Domowe, Ludność", Głowny Urzad Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Statystyka Polski, Seria C, Zeszyt 94A (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*, „Pologne: Logements et Ménages, Population", Office Central de Statistique de la Polonaise, Statistique de la Pologne, Serie C, Fascicule 94A), Warsaw, 1938, Table 13.

[229] Viz druhá kapitola.

přeživších 660 000 mužů by připadalo na pouhých 400 000 Židovek stejné věkové kategorie – tj. poměr 66 ku 40! Takový „převrácený“ poměr pohlaví však není nikde v poválečné literatuře zmiňován – což je velmi zvláštní.

Pravdou je pravý opak. Sovětské sčítání obyvatel z roku 1959 u Židů zaznamenalo poměr pohlaví, jaký je pro populaci s obrovskými ztrátami mužů ve dvou světových válkách „normální“. Podobná situace byla i v ostatních zemích postižených těmito strašnými válkami. Konkrétně byl u sovětských Židů poměr muži/ženy 45,4 % (tj. 1 030 629) ku 54,6 % (tj. 1 237 185).[230] Sčítání z roku 1970 vykázalo první příznaky normalizace poměru pohlaví mezi Židy: činil 45,9 % ku 54,1 %.[231]

Na základě věkového rozdělení Židů v *RSFSR*[232] jich z celkových 2 267 814 v SSSR (1959) patřilo 705 290 do skupiny 0-28 let, kdy tyto osoby na konci druhé světové války ani nebyly na světě, nebo byly na službu v armádě příliš mladé a poměr pohlaví by zde měl být víceméně vyvážený. Poměr muži/ženy tedy ve věkové skupině nad 29 let byl 677 984 ku 884 540:

Věková skupina	Muži	Ženy	Celkem
Všechny skupiny	1 030 629	1 237 185	2 267 814
0-28 let	352 645	352 645	705 290
29 a starší	677 984	884 540	1 562 524

U věkové skupiny nad 28 let je poměr muži/ženy 43,4/56,6, takže je dokonce mnohem lepší než u celkové sovětské populace (1959), kde je u věkové skupiny nad 30 let 38,4/61,6.[233]

Každopádně ročníky aktivně se účastnící obou světových válek vykazovaly rozdíl skoro 200 000 ve prospěch žen. Několik desítek tisíc se však musí připsat na vrub nižší průměrné délky života mužů. Další desetitisíce jsou padlí v první světové válce. Počet padlých ve druhé světové válce tedy nemůže o mnoho převyšovat 100 000.

Jak jsme již uvedli, sionistické zdroje uvádějí nejméně 200 000 Židů padlých v sovětské armádě. Je tedy evidentní, že sovětské sčítání z roku 1959 nezaregistrovalo celou židovskou populaci, jinak bychom našli přes 100 000 a možná až 125 000 padlých mužů.

Vyvstávají tak následující fakta:

1. V Rudé armádě za druhé světové války sloužilo víc než půl milionu Židů.
2. Naverbovat z dvoumilionové populace 600 000 vojáků je vyloučené; největší část židovského obyvatelstva tedy Sověti museli evakuovat do oblastí mimo sféru německého vlivu.
3. Tvrzení, že Sověti odváželi jen muže ve vojenském věku a staré, ženy a děti nechali na pospas vyhlazení, je neudržitelné, protože jinak by po válce počet Židů musel být i navzdory ztrátám v boji daleko vyšší než počet Židovek. Tak tomu však není, jak ukázalo sčítání z roku 1959 – 14 let po válce –, stále evidující poměr pohlaví u věkových skupin podléhajících za války branné povinnosti 43 % ku 57 % ve prospěch žen.

[230] *AJYB*, 1964, Vol. 65, str. 268.
[231] *AJYB*, 1976, Vol. 77, str. 165.
[232] Schmelz, U.O. „New Evidence on Basic Issues in the Demography of Soviet Jews“, *The Jewish Journal of Sociology*, Vol. XVI, No. 2, December 1974, str. 210-214. RSFRS – Ruská sovětská federativní socialistická republika; pozn. překl.
[233] Statistisches Bundesamt. *Statistisches Jahrbuch für die Bundesrepublik Deutschland*, Wiesbaden, 1962, str. 29.

Sovětské sčítání z roku 1959 tak může posloužit jako důkaz, že Sověti v roce 1941 skutečně provedli masovou evakuaci židovského obyvatelstva. Zároveň poskytuje informaci o relativní velikosti židovských ztrát v Rudé armádě.

Jak spolehlivý je sovětský cenzus? Na všech sovětských statistikách ulpívá stigma zmanipulovanosti. Pokud však tuto námitku ponecháme stranou, je největší nevýhodou metoda. Každý se mohl přihlásit k jaké národnosti chtěl. Sověti tak poskytli možnost neodhalit se vnějšímu světu jako Židé jak asimilovaným, tak také těm stále svázaným s judaismem. Vzhledem k antisemitským postojům značné části slovanského a pobaltského obyvatelstva se řada Židů pokusila svou identitu zatajit a nechali se zaznamenat jako Rusové atd.[234]

Naštěstí existují i jiné možnosti ověření. V 70. letech odcházelo stále víc Židů ze SSSR do Izraele. Oproti přistěhovalcům z prvních poválečných let – hlavně z Evropy – jejichž poměr muži/ženy ve věkové skupině 50-64 let odpovídal 49/51,[235] činil u starších židovských přistěhovalců ze SSSR v letech 1976-1979 poměr mužů jen 37-40 %:[236]

1976	40 %
1977	37 %
1978	38 %
1979	37 %

Jinak řečeno u Židů přicházejících do Izraele ze Sovětského svazu byl poměr pohlaví zhruba stejný, jaký určilo sčítání v roce 1959.

Celou věc si můžeme shrnout následovně: sovětské sčítání je celkem správné, pokud jde o pohlavní a pravděpodobně také věkové rozložení Židů, ale silně podhodnocuje jejich celkový počet.

Čísla publikovaná v poválečné literatuře před rokem 1959 o zhruba dvou milionech Židů přeživších v Sovětském svazu se *v žádném případě* nezakládají na *oficiálních* sovětských statistikách. Způsob vzniku tohoto čísla popisuje *Ročenka*:[237]

> Statistiky týkající se ruských Židů byly již před válkou skromné a ne vždy spolehlivé. ... Informace sestavené z rozličných *neoficiálních* sovětských dat i jiných zdrojů jsou nutně zlomkovité a často *hypotetické*. Neexistuje *žádný* uspokojivý základ k získání kompletního obrázku dnešního sovětského Židovstva nebo zhodnocení dalekosáhlých změn vyvolaných válkou a poválečným obdobím rekonstrukce. ... V letech 1939-40 byla do SSSR začleněna východní část Polska, Besarábie, Bukovina a pobaltské státy. ... Celkový počet Židů v rámci hranic Sovětského svazu před vypuknutím rusko-německé války v červnu 1941 tedy lze odhadnout na 5 500 000, včetně 350 000 polsko-židovských uprchlíků. Corliss Lamont (*The Peoples of the Soviet Union*, Harcourt, Brace & Co., New York, 1946) odhaduje počet sovětských Židů v tomto období na 5 300 000 bez nesovětských uprchlíků.

[234] *AJYB*, 1971, Vol. 72, str. 402-405.

[235] Israel. The Central Bureau of Statistics and Economic Research. *Statistical Abstract of Israel 1951/52*, No. 3, Table 9, str. 27. Mezi 15. květnem 1948 a 31. prosincem 1951 bylo zaregistrováno 77 536 židovských emigrantů ve věku 50-64 let, z nichž 49 % tvořili muži.

[236] Israel. Central Bureau of Statistics. *Statistical Abstract of Israel 1977*, tab. V/5 v (No. 28, str. 125), *1978* (No. 29, str. 139), *1979* (No. 30, str. 138) a *1980* (No. 31, str. 136).

[237] *AJYB*, 1947, Vol. 49, str. 393-397.

Ale tato čísla prakticky nic nevypovídají o současném židovském obyvatelstvu Sovětského svazu. Na to *bychom museli znát* nejen počet těch, kteří přišli o život v důsledku nacistických zločinů, ale také porodnost sovětských Židů, počet židovských vojáků padlých za druhé světové války, úmrtnost deportovaných i evakuovaných do střední Asie a na Sibiř, a rozsah poválečných repatriací do Polska a Rumunska. *Pouze* k poslednímu bodu však máme přesné informace. Z 350 000 Židů z východního a středního Polska, kteří v letech 1939-40 hledali útočiště v sovětské zóně, sovětské úřady naprostou většinu deportovaly na Sibiř, do střední Asie atd. (značný počet do koncentračních táborů). Je třeba zdůraznit, že tito lidé šli jako nucení vyhnanci, ne jako uprchlíci. Pár tisíc ze SSSR odešlo v roce 1942 s polskou armádou evakuovanou do Íránu, asi 150 000 se v roce 1946 vrátilo do Polska a jen několik tisíc se rozhodlo zůstat v SSSR. Zbytek – asi 200 000 – tam pravděpodobně zemřel.

Největší *názorové rozdíly* se týkají *odhadovaného* počtu obětí německého masového vraždění. Tyto *odhady* se pohybují mezi 1 500 000 (Corliss Lamont, *op. cit.*) a 3 000 000 (Jacob Lestschinsky). Přežilo jen bezvýznamné procento Židů (možná pouhé 1 %), kteří zůstali na územích dobytých Němci. Počet Židů evakuovaných z těchto území před obsazením Němci je tedy nanejvýš důležitý, ale nelze ho přesně určit. *Zdá se* jisté, že optimistické odhady, zveřejňované před i po válce mimo Sovětský svaz, byly přehnané. Německá okupace pobaltských států, Ukrajiny a Běloruska – všechno oblasti s velkým, koncentrovaným židovským osídlením – postupovala velmi hbitě a sovětský dopravní systém nebyl schopen zvládnout evakuaci ani dost rychle ani v potřebném rozsahu. Mnoho evakuačních transportů dostihla blesková německá ofenziva.

Kulischer ve své studii *The Displacement of Population in Europe* (International Labor Office, Montreal, 1943) *odhaduje*, že z 1 100 000 Židů na území SSSR před rokem 1939 bylo na neokupovaná sovětská území evakuováno 30 000 z pobaltských států a 500 000 ze západního Běloruska a západní Ukrajiny. Do posledního čísla zahrnuje násilně deportované v letech 1939-40. Jiní tato čísla pokládají za přehnaná.

Tyto *názorové rozdíly* přirozeně vedou k *různým odhadům* počtu *Židů žijících* v Rusku. Dokonce ani přední odborník, dr. Frank Lorimer z Princetonu, se ve své práci *The Population of the Soviet Union: History and Prospects* (Geneva, League of Nations, 1946) neodvažuje učinit odhad.

Neoficiální sovětské publikace hovoří o současném počtu [1947] 2 500 000 Židů v SSSR. Toto číslo, odpovídající také Kulischerovu odhadu (*Rescue*, July-August 1946), se zdá být přehnané.

Neoficiální odhady silně kritizuje židovský ekonom Jacob Lestschinsky. Podle jeho analýzy dnes v rámci sovětských hranice nežije víc než 1 500 000 Židů (*The New Leader*, March 8, 1947, New York). Tvrdí, že podle neoficiálních sovětských informací spočítal, že maximální počet Židů žijících v hlavních oblastech evropského Ruska je 800 000. Menším oblastem v evropské části SSSR připisuje pod 100 000 Židů; asijským částem 500-600 000 Židů. Tak dochází k celkem 1 500 000 Židů v SSSR.

Porovnání tohoto čísla s 5 500 000 Židů na sovětské půdě před vypuknutím války v roce 1941 ukazuje rozdíl 4 000 000. K vysvětlení těchto 4 000 000 chybějících Židů Letschinsky odhaduje 200 000 židovských rudoarmějců padlých v boji a asi 500 000 zemřelých na Sibiři a ve střední Asii (hlavně mezi deportovanými a evakuovanými).

Z toho vyplývá, že Němci povraždili přes 3 000 000 sovětských Židů. Letschinskyho čísla jsou samozřejmě hypotetická.

Výzkumné oddělení Amerického židovského spojeného distribučního výboru v New Yorku *odhaduje* současný počet sovětských Židů na 1 800 000. Toto číslo zahrnuje asijské provincie, ale ne pobaltské státy [Litva, Lotyšsko, Estonsko], kde má údajně žít 32 500 Židů (předválečná židovská populace těchto zemí činila 255 000).

Odhady distribučního výboru *se zdají* být pravdě nejblíže, nicméně dokud nebudou publikovány oficiální, spolehlivé statistiky, nelze aktuální židovskou populaci SSSR definitivně určit.

A další rok se v *Ročence* opět píše:[238]

... ani rusko-židovské organizace ani všeobecné statistiky SSSR nepředkládají informace o této důležité věci. Naše *odhady*, založené na pečlivém studiu ruských i židovských materiálů týkajících se osob evakuovaných do neobsazené části země...

Zde nám přední sionistická publikace potvrzuje, že informace o sovětském Židovstvu jsou přinejlepším útržkovité, počet Židů údajně zabitých nacisty je naprosto neznámý a dohady o počtu židovských přeživších v Sovětském svazu vedou k velkým neshodám a číslům čistě spekulativního charakteru. Také přiznává, že počet dvou milionů přeživších Židů nebo méně spočívá na dvou *hypotézách*: za prvé, Němci údajně zabili většinu Židů, kteří zůstali na jimi obsazených územích. Za druhé *se předpokládá*, že utekla jen malá část židovských obyvatel. „Odhady" počtu deportovaných údajně vychází z „pečlivého studia" ruských i židovských materiálů týkajících se osob evakuovaných na neobsazená území. Jak pečlivě se postupovalo, je patrné už z toho, že se masová evakuace z roku 1941 jednoduše popírá. Tak se falšuje historie.

Revidované odhady

Počet dvou milionů Židů přeživších v Sovětském svazu postrádá reálný základ, jak přiznávají i jeho tvůrci. Na oficiální potvrzení si musel počkat do sčítání lidu v roce 1959; zveřejněný počet 2 267 814 nebyl příliš daleko od sionistických „odhadů". Jistě, je známo, že sovětská metoda sčítání lidu nutně vede k podhodnocení židovské populace, ale jak se píše v *Ročence*, nezbývá nic jiného, než to akceptovat. A dále: „Otázka počtu Židů v Sovětském svazu byla do velké míry zodpovězena publikováním sčítání sovětského obyvatelstva z ledna 1959."[239]

Nicméně další sčítání z ledna 1970 zaznamenalo jen 2 151 300 Židů – o 117 000 méně než před 11 lety.[240] Sovětský demograf A. M. Maximov to komentoval tak, že v SSSR probíhá „proces splývání národů, který má v socialistické společnosti charakter přátelství..."

Sionisté vyděšení tímto procesem přátelství prohlásili, že se Sověti snaží Židy nechat statisticky pomalu ale jistě zmizet. *Ročenka* namítala: „... ‚skrytý' nebo asimilovaný Žid zůstává Židem a měl by být jako takový počítán" a „je sporné, zda má člověk akceptovat nepravděpo-

[238] *Tamtéž*, 1949, Vol. 50, str. 696.
[239] *Tamtéž*, 1961, Vol. 62, str. 284.
[240] *Tamtéž*, 1971, Vol. 72, str. 403.

dobná čísla z nepříliš přátelského zdroje“.[241] Výborná otázka! *Ročenka* je každopádně opět toho názoru, že za daných okolností nelze určit přesný počet sovětských Židů.

V tisku se již před rokem 1970 objevovaly zprávy, že v SSSR zřejmě bude víc Židů, než se do té doby odhadovalo, ale od tohoto roku jsou pravidelně zveřejňovány zprávy podávající úplně jiný obrázek. Mezi nejprominentnější zdroj informací patří *Ročenka*, která přiznává, že dobře informovaní ruští Židé v SSSR i sovětští emigranti neustále tvrdí, že v SSSR jsou až 4 000 000 Židů.[242] S podobnými čísly operovaly *New York Times* z 22. ledna 1975.[243]

Prof. Shapiro, zodpovědný za židovské světové demografické statistiky vydané v *Ročence*, napsal:[244]

> Odhad emigrantů je rovněž významný, protože *všichni* (se kterými jsem mluvil) uvádí víceméně stejný počet, který, jak říkají, platí pro Židy v Rusku.

I *Judaica*, za níž stojí sionistické osobnosti jako Arthur J. Goldberg a dr. Nahum Goldmann, hovoří o 3 až 4 milionech Židů v SSSR na začátku 70. let.[245]

Prof. Michael Zand, který dnes vyučuje na Hebrejské univerzitě v Jeruzalému a jemuž se před lety po velkých problémech podařilo ze SSSR emigrovat, podle izraelských novin *Beth Shalom* řekl, že pokud ví, žije v SSSR 4,5 milionů Židů. Oficiální statistiky Sovětského svazu podle něj zahrnují jen ty Židy, kteří se hlásí k židovské národnosti.[246]

V této souvislosti je dobré poznamenat, že sovětské sčítání nepředstavuje oficiální sovětský postoj k otázce skutečného počtu židovských obyvatel. Smyslem sčítání v této společnosti není určovat velikost jednotlivých národností v etnickém smyslu. Vzhledem ke změně definice národnosti mezi lety 1926 a 1939 bylo například možné, aby se podíl Rusů na celkovém obyvatelstvu zvýšil z 52,9 % na 58,1 % navzdory skutečnosti, že porodnost Rusů byla nejen pod celostátním, ale i pod ukrajinským a běloruským průměrem. Sovětský svaz po územní expanzi v letech 1939/1940 získal dalších cca 25 milionů Ukrajinců, Bělorusů, obyvatel pobaltských zemí a Rumunů (ale jen velmi málo Rusů). Člověk by tedy čekal, že podíl Rusů před válkou opět klesl na nějakých 51 %. Přírůstek narozených oproti zemřelým byl u Rusů od té doby podprůměrný, ale sčítání lidu z roku 1959 přesto ukazuje podíl Rusů na sovětském obyvatelstvu 54,6 %.[247]

Je evidentní, že mezi „Rusy“ jsou v sovětském sčítání zahrnuty miliony lidí běloruského, ukrajinského, židovského i dalších původů. Není proto překvapivé, že jiná oficiální publikace

---

[241] *Tamtéž*, 1972, Vol. 73, str. 536.
[242] *Tamtéž*, 1977, Vol. 78, str. 432.
[243] *New York Times*, 22.1.1975, citováno v *AJYB*, 1976, Vol. 77, str. 460.
[244] Soukromý dopis datovaný 3. ledna 1980 od prof. Leona Shapiro, zodpovědného za demografické statistiky v *Americké židovské ročence*.
[245] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 9, str. 542.
[246] Kern, Erich. *Die Tragödie der Juden*, Preussisch Oldendorf, 1979, str. 260. Prof. Zand (Hebrejská univerzita v Jeruzalému) byl dopisem z 15.8.1980 požádán o potvrzení jemu připisovaného čísla 4,5 milionů; jelikož nepřišla žádná odpověď, byl mu 2.1.1981 poslán druhý dopis. Na ten prof. Zand odpověděl dopisem ze 13.2.1981, v němž požádal o zopakování dotazu z 18.8.1980 a slíbil odpovědět, jak nejlépe bude moci. Bohužel tak ani po opakovaných urgencích neučinil (dopisy z 22.2.1981 a 18.6.1981).
[247] *Fortune*, New York, 14.8.1978, str. 158.

– *Židé v Sovětském svazu*, Moskva, 1967, str. 45 od Solomona Rabinoviche – hovoří o 3 milionech Židů v SSSR.[248]

Západní sionistické kruhy se bohužel i nadále drží „oficiálních" vyšších odhadů sovětského židovského obyvatelstva. To může jen stěží překvapit, protože už dávno potřebná oprava by s sebou samozřejmě přinesla nepříjemné otázky.

Pokud se však člověk ponoří hlouběji pod povrch, může zaznamenat pomalý, téměř neznatelný obrat. Například *Judaica*, vycházející pod vedením a za spolupráce předních židovských a izraelských osobností,[249] sice cituje počet židovských obyvatel stejně jako dřív podle sovětských statistik z roku 1970, ale pak dochází k zásadnímu závěru, že statisíce sovětských Židů během sčítání nebyly jako takové zaevidovány, a doslova píše: „Pro správnější odhady viz údaje o jednotlivých městech."[250]

Na ty jsme se podívali a našli jsme 15 sovětských měst, u kterých byla po sčítání v roce 1959 zaevidována židovská populace a pro které *Judaica* zároveň uvádí sionistické odhady. Výsledek je znázorněn v tabulce 10.

Tabulka 10
Židovské obyvatelstvo v 15 poválečných sovětských městech

Město	Sovětské sčítání v roce 1959	Odhad *Judaica* pro rok 1970	Rozdíl
Moskva	239 246	500 000	260 754
Leningrad	162 344	200 000	37 656
Kyjev	154 000	200 000	46 000
Oděsa	102 200	180 000	77 800
Kišiněv	42 934	60 000	17 066
Minsk	38 842	55 000	16 158
Riga	30 267	38 000	7 733
Baku	26 263	80 000	53 737
Rostov	21 500	30 000	8 500
Doněck (Stalino)	21 000	40 000	19 000
Gorki	17 827	30 000	12 173
Nikolajev	15 800	20 000	4 200
Žitomir	14 800	25 000	10 200
Dněpropetrovsk	13 256	25 000	11 744
Proskurov	6 200	10 000	3 800
15 měst	906 479	1 493 000	586 521
	100 %	165 %	65 %

Zdroj: *Encyclopaedia Judaica*, Jerusalem, 1972 (různé svazky).

[248] Rabinovich, Solomon. *Jews In The Soviet Union*, Moscow, 1967, str. 45 in: S. Ettinger, „The Jews in Russia at the Outbreak of the Revolution", *The Jews in Soviet Russia since 1917* (Lionel Kochan, Ed.), London, 1970, str. 32.

[249] Výzkumná nadace *Encyclopaedia Judaica*: velvyslanec Arthur J. Goldberg, čestný předseda; dr. Nahum Goldmann, čestný prezident; dr. Joseph J. Schwartz; prof. Salo W. Baron, poradní redaktor.

[250] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 14, str. 482.

Podle sovětského sčítání se v těchto 15 městech nacházelo 906 479 židovských obyvatel neboli 40 % z „oficiálních“ 2,27 milionů sovětských Židů. *Judaica* však pro oněch 15 měst uvádí 1 493 000 Židů – o 65 % víc, než bylo oficiálně zaznamenáno. Jinak řečeno v době sčítání se k židovské národnosti přihlásilo jen šest z deseti Židů. Neexistuje důvod, proč by se Židé v ostatních sovětských městech měli chovat jinak. Logický závěr je, že přední sionistické kruhy stanovují počet sovětských Židů v roce 1970 na 3,75 milionů (tj. 165 % z 2,27 milionů).

Vzhledem k tomu, že v zájmu sionistů jsou stále umírněné odhady sovětsko-židovské populace, lze mít zato, že přední a dobře informované osobnosti světového sionismu samy předpokládají skutečnou velikost populace Židů v Sovětském svazu v blízkosti čtyř milionů. Jeden příklad, jak nízké odhady pro sovětská města jsou uvedeny v tabulce 10, nabízí další nepodezřelý sionistický zdroj, *Americká židovská ročenka*: ta stanoví počet židovských obyvatel Leningradu již v roce 1963 na 325 000; to je o 60 % víc, než uvádí *Judaica* a o 100 % víc, než kolik zjistilo sovětské sčítání lidu v roce 1959.[251]

Naprostou nespolehlivost oficiálních sovětských statistik ohledně počtu Židů demonstruje i příklad Moskvy. V roce 1940 jich v ní žilo minimálně 400 000,[252] ale sčítání z roku 1959 uvádí pouze 239 000. Jak by mohlo dojít k takovému úbytku? Němci ji nikdy neobsadili a atraktivita tohoto města na sovětské poměry s nesrovnatelnými kariérními možnostmi se po válce rozhodně ještě zvýšila. Pokles židovské menšiny mezi lety 1940 až 1959 o 40 % (!) je tedy naprosto vyloučený. Naopak, stěhováním z jiných částí země se musela moskevská židovská populace rozrůst a i odhad *Judaica* 500 000 v roce 1970 je spíše konzervativní.

Podle výpočtů v této analýze žily v SSSR na konci druhé světové války 4,3 miliony Židů. Existuje pro eventuální pokles na 4 miliony nebo méně během 25 let v období 1945 až 1970 nějaké logické vysvětlení? Máme mnoho indicií, že sovětští Židé *po válce* skutečně zažívali výrazný početní úbytek. Obrovské válečné ztráty mezi muži a výraznou dětskou úmrtnost během evakuací v letech 1940/1941 jsme již probírali. K tomu se přidala téměř úplná urbanizace (96 %) sovětských Židů.[253]

Dalším – dnes asi nejdůležitějším – faktorem pro negativní populační bilanci je trend asimilace kvůli smíšeným manželstvím, který započal již dávno před válkou a po ní ještě zesílil. Děti vzešlé z těchto spojení jsou pro židovskou národnost obvykle ztraceny.[254] Již v roce 1926 si 26 % Židů mimo Ukrajinu a Bělorusko bralo nežidovské ženy, přičemž v obou uvedených zemích to bylo jen 4,6 a 2,0 %.[255]

Stěhování židovské populace z tradičně antisemitských oblastí (Ukrajina a Bělorusko) na sever a východ trvalo již od revoluce a masovými deportacemi v letech 1940/1941 ještě zesílilo. *Ročenka* naříká:[256]

> Podle jednoho spolehlivého zdroje na začátku 60. let tvořila smíšená židovská manželství v Moskvě a Leningradu asi 50 %. Tentýž zdroj uvádí, že poměr smíšených manželství v nových městech na Sibiři – často s mladými, akademicky vzdělanými lidmi – zůstával neobyčejně vysoký.

[251] *AJYB*, 1962, Vol. 63, str. 350.
[252] Viz druhá kapitola.
[253] Ettinger, S. „The Jews in Russia at the Outbreak of the Revolution“, *The Jews in Soviet Russia since 1917*, (Lionel Kochan Ed.), London, 1970, str. 35.
[254] *AJYB*, 1976, Vol. 77, str. 472.
[255] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 9, str . 670.
[256] *AJYB*, 1973, Vol. 74, str. 481.

Samozřejmě je pravda, že smíšené manželství ani jednomu partnerovi nezmění národnost. Pokud je však dítě z takového manželství pro etnickou menšinu ztraceno, má to na přirozený přírůstek této etnické skupiny stejný vliv, jako kdyby tito její příslušníci zůstali bezdětní.

Pokud po válce 20 % sovětských Židů žilo v Moskvě a Leningradu[257] – jak uvádí *Judaica* –, kde se každý druhý člen židovské komunity oženil nebo vdal mimo svou skupinu, má to stejný vliv, jako kdyby 10 % všech Židů ve svatebním věku zůstalo bezdětných. Podle sionistické literatury však tato dvě města nebyla výjimkou. Ve 20. letech bylo procento smíšených manželství v tradičně antisemitských oblastech Sovětského svazu nižší než 5 %. Vzhledem k tomu, že obyvatelstvo těchto neruských oblastí zastává stejné antisemitské postoje dodnes, byť možná v mírnější formě, podíl smíšených manželství mezi zde žijícími Židy – asi 45 % všech sovětských Židů – mohl vzrůst, řekněme, na 10 %.

Pokud dále připustíme, že se Židů žijících mimo tradiční oblasti na jihu a západě – ale s vyloučením Moskvy a Leningradu – vysoký poměr smíšených manželství po vzoru těchto dvou velkoměst netýkal, lze jako výchozí bod použít poměr 30 %. V tom případě by dopad smíšených manželství na sovětské Židy mohl vypadat takto:

Oblast	Procento Židů v SSSR	Procento smíšených manželství	„Bezdětné“ smíšené manželské páry
Moskva a Leningrad	20 %	50 %	10,0 %
Ostatní oblasti na severu a východě	35 %	30 %	10,5 %
Ukrajina, Bělorusko, Moldavsko a Pobaltí	45 %	10 %	4,5 %
			25,0 %

Podle tohoto hypotetického příkladu zůstává každý čtvrtý Žid v Sovětském svazu „bezdětný“ – alespoň z hlediska přírůstku jeho národnosti – protože se žení nebo vdává mimo svou etnickou skupinu a protože děti narozené smíšeným párům jsou pro židovskou menšinu většinou ztraceny. Smyslem této ukázky rozhodně nebylo přesně stanovit procento „bezdětných“ (jak bylo definováno) Židů; stejně tak je úplně jedno, jestli je průměrné procento smíšených manželství sovětských Židů blíže 20, 30 nebo ještě víc procentům. Fakt je, že smíšená manželství Židů jsou v SSSR nesmírně rozšířená. Jelikož vysoce urbanizovaní sovětští Židé již ve 20. letech preferovali méně početné rodiny (jak ukázal profesor Lorimer) a porodnost sotva pokrývala úmrtnost, je třeba předpokládat, že nesmírně silný trend smíšených manželství v poválečném období zapříčinil každoročně výrazně vyšší počet úmrtí než narození.

Izraelský demograf a profesor na hebrejské univerzitě v Jeruzalému U. O. Schmelz uvedl, že v Ruské sovětské federativní socialistické republice bylo jen 7 % Židů ve věkové skupině „0 až 10 let“ a 26,5 % bylo starších 60 let – skutečně vysoká „přestárlost“. Pro srovnání: rovněž ne právě „mladé“ obyvatelstvo Spolkové republiky Německo u obou věkových skupin v roce 1977 vykazovalo zastoupení 13,5 a 19,7 %. Míru přestárlosti sovětských Židů a nižší porodnost zobrazuje následující tabulka:[258]

[257] Tj. 700 000 (viz tabulka 8) z asi 3-4 000 000 (viz pozn. 245).

[258] Schmelz, U.O. „New Evidence on Basic Issues in the Demography of Soviet Jews“, *The Jewish Journal of Sociology*, London, Vol. XVI, No. 2, December 1974, str. 214.

Židé v Ruské federativní republice (RSFSR) podle věku – 1970

Věková skupina	Podíl (%)	Průměrný podíl na ročník
0-10	6,9	0,63
11-15	4,3	0,86
16-19	3,9	0,98
20-29	10,9	1,09
30-39	15,1	1,51
40-49	16,1	1,61
50-59	16,3	1,63
60 a starší	26,5	?
Celkem	100	

Vzhledem k tomu, že skupiny mužů ve věku 40-59 let za války utrpěly těžké ztráty, nebýt tohoto vnějšího vlivu, jejich podíl by byl ještě větší. Je naprosto evidentní, že pokles porodnosti není poválečný fenomén, ale že vznikl již desítky let před válkou. V 60. letech porodnost klesla asi na 6 porodů na 1 000 židovských obyvatel; k udržení populace by však musel být podíl nejmladších ročníků víc než dvojnásobný!

Extrémně vysoký podíl starších věkových skupin také indikuje vysokou přirozenou úmrtnost. Profesor Schmelz napsal, že přirozený *pokles* sovětsko-židovské populace v letech 1959 až 1970 činil 1 (jedno) procento ročně! Výše uvedené věkové rozdělení navíc ukazuje, že pokles populace musel být zaznamenán již v 50. letech. A neexistují naprosto žádné známky toho, že by se situace během posledních 10 let zlepšila. I kdyby hned po válce počet narození převyšoval počet úmrtí, muselo by to vzhledem ke katastrofálním ztrátám mužů za války a těžké poválečné situaci trvat jen velmi krátce, o čemž svědčí poměrně nepočetná věková skupina „20 až 29 let".

Průměrný rozdíl narození a úmrtí v poválečné době nelze na základě dostupných dat určit. Prof. Schmelz tvrdí, že židovská populace v ostatních sovětských republikách měla v podstatě totéž věkové rozložení jako v RSFSR. Jisté je jedno: židovská populace po roce 1945 zaznamenávala v průměru výrazný deficit. Jestli se tento roční deficit pohyboval pod nebo nad mínus 0,5 %, vzhledem k nedostatečným sovětským statistikám nelze určit.

Jak již bylo řečeno, počet sovětských Židů mohl po skončení druhé světové války činit nanejvýš 4,3 miliony. Když člověk pro období po roce 1945 uvažuje různé průměrné negativní populační změny a krom toho zohlední zhruba 250 000 židovských emigrantů z let 1970 až 1980[259] – emigrace před rokem 1970 byla zanedbatelná –, získá následující alternativní vývoj:

Průměrný roční úbytek od r. 1945	Židovská populace v Sovětském svazu	
	1970	1980
a) – 0,3 %	3,98 milionů	3,61 milionů
b) – 0,4 %	3,88 milionů	3,48 milionů
c) – 0,5 %	3,77 milionů	3,35 milionů
d) – 0,6 %	3,69 milionů	3,23 milionů

[259] *New York Times (The)*. „What Price a Soviet Jew?" in *International Herald Tribune*, Paris, March 6, 1981, str. 2.

Je nejen možné, ale i pravděpodobné, že sovětsko-židovská populace do roku 1970 klesla z původních 4,3 milionů o víc než 10 %. Toto číslo se naprosto shoduje s prohlášeními sovětských Židů o velikosti jejich etnické skupiny v Rusku, jak potvrdil profesor Shapiro v *Ročence*.

Dokonce i *Judaica*, jejíž odhad židovských obyvatel v jednotlivých sovětských městech směřuje k celkovému počtu necelých čtyř milionů, dochází k závěru, že dnešní počet Židů žijících v SSSR není výsledkem pozitivního přirozeného přírůstku, a píše:[260]

> Navíc existují dílčí indicie a je celkem pravděpodobné, že přírůstek židovské skupiny v SSSR byl po válce malý, *pokud vůbec nějaký* (kvůli přestárlosti prohloubené válečnými ztrátami, nízké porodnosti, smíšeným manželstvím, asimilačním tlakům ze strany většinové populace atd.).

To je velmi opatrné vyjádření. *Judaica* by také klidně mohla říct, že na konci druhé světové války žilo v SSSR přinejmenším tolik Židů jako dnes, pravděpodobně však ještě víc – přes 4 miliony!

V této souvislosti se nám dostalo pozoruhodného přiznání od dr. Nahuma Goldmanna, bývalého předsedy Světového židovského kongresu. Ten jednoznačně prohlásil, že židovská populační skupina v SSSR v roce 1980 dosáhla asi 3 až 3,5 milionů lidí;[261] toto číslo odpovídá populaci, kterou by vzhledem k emigraci čtvrt milionu Židů v 70. letech a úbytku minimálně 0,5 % ročně od roku 1970 bylo možné předpokládat. Jelikož je to ten poslední člověk, od kterého by se dalo čekat zveličování sovětsko-židovské populace, docházíme k následujícím skutečnostem: v roce 1970 byl počet sovětských Židů pravděpodobně nižší než 4 miliony a dnes je kolem 3,5 milionů, jelikož se několik set tisíc ze SSSR vystěhovalo.

Židovské ztráty a celkové sovětské ztráty

Jak je vidět, náš výpočet 4,3 miliony přeživších sovětských Židů potvrzují i respektované a dobře informované židovské zdroje. Zbývá tedy ještě otázka, jaké ztráty utrpěli sovětští Židé v poměru k celkovým ztrátám sovětského obyvatelstva. Americký inženýr John Scott, který léta pracoval ve Stalinově zbrojním průmyslu a oženil se s Ruskou, vydal po svém návratu z Magnitogorsku knihu (*Behind the Urals*, Boston, 1942). V ní popisuje, jak nelidské „pracovní metody“ Sovětů přivodily milionům mužů i žen na Sibiři smrt hladem a zimou, zatímco miliony dalších byly vystaveny nepředstavitelným životním podmínkám.[262]

Rudá armáda po ničivých ztrátách bezohledně pročesávala průmysl a odváděla muže potřebné k nahrazení padlých. Na jejich místa se nasazovaly ženy, které musely jako stachanovci pracovat ve dvou směnách ve dne v noci. Aby se zmobilizovaly poslední síly, byl na počest Stalinova sebejmenování maršálem SSSR vyhlášen tzv. „maršál plán“. Každý sovětský občan ve věku 14 až 70 let, lhostejno zda muž nebo žena, byl povinen zdvojnásobit svůj pracovní výkon, i když už třeba pracoval na maximum. Lidé umírali jako mouchy.[263]

---

[260] *Encyclopaedia Judaica 1973 Year Book*, Jerusalem, 1974, str. 190.
[261] Dr. Nahum Goldmann reagoval na osobní dopis datovaný 5.2.1981 prostřednictvím sekretářky 13.2.1981 tak, že „židovská populace v Sovětském svazu čítá přibližně tři až tři a půl milionu osob“.
[262] Scott, John. *Jenseits des Ural*, Stockholm, 1944, str. 12 (Angl. originál: *Behind the Urals*, Boston, 1942).
[263] *Deutsche Zeitung im Ostland*, Riga/Latvia, „Neuer Stalin-Terror“, No. 77, 18.3.1943, str. 7.

Wilkie, který navštívil SSSR v září 1942, popsal tamní poměry následovně:[264]

> Jídlo bude v Rusku tuto zimu vzácné – možná víc než vzácné. ... Miliony ruských domácností budou muset vyjít skoro bez topiva. Oblečení kromě toho pro armádu a nepostradatelné dělníky ve válečném průmyslu skoro zmizelo. Mnohé životně důležité léky jednoduše neexistují. Miliony ruských žen pracují bok po boku se svými dětmi – z nichž je některým jen osm, deset let – u strojů ve válečném průmyslu a v zemědělských závodech. Každý tělesně schopný muž je v armádě nebo pracuje až do vyčerpání...

Velikost této lidské tragédie v roce 1943 popsal Paul Holt, moskevský korespondent londýnských novin *Daily Express*. Když se po 15 měsících v Sovětském svazu vrátil do Londýna, napsal, že Sovětský svaz doposud ztratil 30 milionů padlých a raněných vojáků, zajatců i civilistů, kteří zemřeli hladem a na nemoci.[265] Jak se na tomto nepředstavitelném čísle podílely vojenské a civilní ztráty, není známo, ale většina určitě musí být připsána Rudé armádě. V německém zajetí se tehdy nacházelo 5,4 miliony Sovětů[266] a podobné číslo platilo pro padlé. Po připočtení několika milionů raněných zbývá 10-15 milionů civilistů, kteří zemřeli hlady, zimou a na nemoci. Do dalších milionů se vyšplhaly ztráty na konci války.

Ve třetí kapitole jsme si řekli, že celkový počet obyvatel Sovětského svazu na začátku války v červnu 1941 činil nejméně 202 miliony. Počet v květnu 1945 neznáme, protože první sčítání lidu proběhlo až v roce 1959 a další v roce 1970. V letech 1959 až 1970 se sovětská populace zvýšila o 33 milionů z 209 na 242 miliony – roční přírůstek 1,3 %. Jelikož se však i v sovětských zemích po baby boomu prvních poválečných let porodnost snížila, dá se předpokládat, že byl roční přírůstek v letech 1945 až 1959 o něco vyšší, řekněme 1,5 %. To znamená, že v tomto období musel být přírůstek 39 milionů; jinak řečeno na konci války v SSSR nemohlo být víc než 170 milionů obyvatel – o 32 milionů méně než na jejím začátku.

Ztráty Rudé armády měly činit 13,6 milionů;[267] tudíž 18,4 miliony mrtvých připadají na civilní obyvatelstvo. U sovětských Židů tato čísla činila 200 000 a 830 000, celkem 1 030 000. V poměru k celkové populaci sovětští Židé zaznamenali poměr *vojenských* ztrát „jen“ 3,8 % (200 000 z 5,3 milionů), kdežto u celkového sovětského obyvatelstva to bylo 6,7 % (13,6 z 202 milionů). Sovětští Židé byli v mnohem menším poměru nasazeni přímo do boje, protože byli naléhavě potřeba ve zbrojním průmyslu. To vysvětluje, proč sčítání z roku 1959 u sovětského obyvatelstva odhalilo nižší procento mužů (válečné generace) než u židovské části, konkrétně 38,4 % oproti 43,4 %.

Nicméně Židé zaznamenali vyšší celkové a civilní ztráty:

Civilní ztráty	
- celé sovětské populace	9,1 % (18,4 miliony z 202 milionů)
- celé židovské populace	15,7 % (830 000 z 5,3 milionů)

[264] *New York Times (The)*, „Willkie‘s Statement About Russia‘s Needs“, 27.9.1942, str. 3.
[265] *Daily Express*, „Your Questions about Russia – Answered by Paul Holt“, London, (pár dní před) May 6, 1943.
[266] *Kauener Zeitung*, „18 Millionen Gesamtverluste der Sowjets“, No. 149, 28.6.1943, str. 1.
[267] *Die Tat*, Zürich, „Die erschütternde Bilanz zweier Weltkriege“, No. 18, 18.1.1955, str. 2.

Celkové ztráty	
- celé sovětské populace	15,8 % (32 z 202 milionů)
- celé židovské populace	19,4 % (1 030 000 z 5,3 milionů)

Tato metoda však opomíjí skutečnost, že na Němci ovládaných územích zůstala velká část slovanských a baltských obyvatel, ale jen relativně málo Židů. Při našem pátrání jsme došli k asi 65 milionům obyvatel na obsazených územích, včetně téměř tři čtvrtě milionu Židů. Naopak 137 milionů sovětských obyvatel včetně 4,61 milionu Židů zůstalo mimo německou sféru vlivu pod sovětskou nadvládou. Porovnáním lidských ztrát získáme následující čísla:

Civilní ztráty	
- sovětské populace *mimo* německou sféru vlivu	13,4 % (18,4 ze 137 milionů)
- židovské populace *mimo* německou sféru vlivu	18,0 % (830 000 ze 4,61 milionů)
Celkové ztráty	
- sovětské populace *mimo* německou sféru vlivu	23,4 % (32 ze 137 milionů)
- židovské populace *mimo* německou sféru vlivu	22,3 % (1 030 000 ze 4,61 milionu)

Takže zatímco vojenské ztráty nežidovského obyvatelstva byly vyšší než u sovětských Židů, u civilních ztrát Židů a Nežidů pod sovětskou kontrolou byla situace opačná. Vysvětlení je snadné: Sověti již v roce 1940 deportovali relativně velkou část sovětských Židů ze západních území na Sibiř. Ze tři čtvrtě milionu Židů statisíce zemřely po cestě a mnoho dalších z tohoto „cizorodého elementu“ přišlo o život v sibiřských pracovních a koncentračních táborech vlivem zimy, podvýživy a fyzického vyčerpání. Tímto barbarským zacházením trpěly hlavně děti. V případě slovanského obyvatelstva, evakuovaného v roce 1941, se z velké části jednalo o muže ve vojenském věku. Proto byl podíl starců a dětí relativně malý. Oba tyto faktory způsobily disproporčně větší civilní ztráty sovětských Židů.

Nicméně je zajímavé, že celkové ztráty obyvatelstva pod sovětskou kontrolou byly u Židů i Nežidů téměř stejné – zhruba 23 %! Vzhledem k tomu, že Stalin evakuoval asi 80 % židovského obyvatelstva, ale jen čtvrtinu ostatních, hlavně slovanských obyvatel, byly celkové židovské ztráty vyšší (20 %) než u celkové sovětské populace (16 %). Stručně řečeno, nejdůležitější příčinou hrozných ztrát mezi sovětskými Židy byly masové evakuace během druhé světové války.

Výpočet 4,3 milionů přeživších sovětských Židů se tedy ukazuje jako naprosto reálný: potvrzují ho prohlášení dr. Nahuma Goldmanna, *Judaica* i sovětsko-židovských disidentů. Pro účely této analýzy není podstatné, zda se skutečné číslo blíží spíše 4 nebo 4,5 milionům. Židovské ztráty každopádně zapadají do zdecimování celého sovětského obyvatelstva Stalinovými evakuacemi, nucenou prací a bojovou strategií.

II. DÍL

TAŽENÍ NA ZÁPAD

ŠESTÁ KAPITOLA

Osud Židů v Němci okupované Evropě

Francie, Benelux, Dánsko, Norsko a Itálie

Vítězství německých zbraní na západě podle Amerického židovského výboru postihlo skoro půl milionu Židů v Dánsku, Norsku, Lucembursku, Nizozemí, Belgii a Francii, včetně víc než 90 000 uprchlíků.[268] Reitlinger dochází k podobnému číslu:[269]

> Během šesti týdnů mezi 10. květnem až 25. červnem 1940 se pod německou vládu dostalo nejméně 350 000 západoevropských Židů. ... dalších 130 000 Židů se nepřímo dostalo pod německé velení na území Vichy.

Pokud člověk připočte 8 000 Židů z Dánska a Norska ke 480 000 ve Francii a zemích Beneluxu, skutečně dostane „téměř půl milionu" Amerického židovského výboru.

Pokud však jde o skutečný počet Židů v těchto zemích, jsou na místě určité výhrady. Před vypuknutím války se ve všech západoevropských zemích nacházeli židovští uprchlíci z Velkoněmecké říše a východní Evropy. Po vypuknutí bojů uteklo mnoho Židů – hlavně cizinců – z Holandska do Belgie. Domácí i ostatní Židé žijící v Belgii utíkali společně s holandskými do Francie. V mnoha případech byli zadrženi Belgičany, násilně internováni – hlavně mužští uprchlíci s německými pasy – a transportováni vlaky do Francie, kde byli vsazeni do koncentračních táborů a vystaveni strašným útrapám – pokud můžeme věřit sionistickým zprávám.[270] Americký židovský výbor odhaduje počet uprchlých Židů žijících před „invazí" v Belgii a Holandsku na 25 000, respektive 23 000. Celkový počet Židů uprchlých ze zemí Beneluxu do Francie během několika týdnů bojů dosáhl možná 30-40 000, ale zprávy se od sebe výrazně liší.

Francouzští Židé se v listopadu 1940 rozrostli o dalších 10 000 německých, deportovaných z Falcka a Badenu, takže ve Francii mohlo žít až 100 000 židovských uprchlíků z Německa, Čech a Polska.[271] Z Francie jich zase spousta utíkala do neutrálních zemí: Švýcarska, Portugalska, Španělska. Institut pro židovské záležitosti stanovuje počet Židů uprchlých z Francie do srpna 1943 na 30 000.[272]

Přesná předválečná čísla ohledně židovského obyvatelstva Francie a zemí Beneluxu neexistují. Své Židy při sčítání v roce 1935 zaevidovalo pouze Holandsko a bylo jich 111 917.[273] Odhady francouzské, belgické a lucemburské předválečné židovské populace – nepočítaje uprchlíky z Německa a východní Evropy – se výrazně liší. Na základě citovaných sionistických zdrojů v těchto čtyřech zemích máme 460 000 Židů (tj. 350 000 plus 130 000 plus 10 000 mínus 30 000).

---

[268] *AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 595.
[269] Reitlinger, *Final Solution*, str. 71.
[270] *AJYB*, 1941, Vol. 43, str. 324.
[271] *Tamtéž*, str. 325.
[272] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 265.
[273] *AJYB*, 1939, Vol. 41, str. 585.

V Dánsku a Norsku bylo dohromady 8 000 Židů, z nichž v roce 1943 asi 7 000 uteklo do Švédska.[274] Italské sčítání z roku 1931 odhalilo 47 825 Židů,[275] ale v roce 1938 jich bylo podstatně víc, konkrétně 57 425,[276] jelikož Itálie byla před válkou rovněž cílem židovské emigrace. Do září 1943, kdy Německo po italském odpadnutí obsadilo Apeninský poloostrov, jejich počet vlivem uprchlictví a emigrace (Švýcarsko, severní Afrika atd.) poklesl o 9 000 na 48 000. V roce 1941 žilo v těchto sedmi zemích v německé sféře vlivu celkem 525 000 Židů.

Pokud se dá Reitlingerovi věřit, německé orgány provedly tyto deportace:

Nizozemí	111 000[277]
Belgie	25 437[278]
Lucembursko	512[279]
Francie	65 000[280]
Dánsko a Norsko	893[281]
Itálie	10 271[282]
	212 113

Z nich se vrátilo:

Nizozemí	6 000[283]
Belgie	1 276[284]
Francie	2 800[285]
Itálie	605[286]
	10 681
Deportovaní Židé (netto)	201 432

Podle Reitlingera přežili:

Nizozemí	36 500[287]
Belgie	61 000[288]
Lucembursko	500[289]
Dánsko a Norsko	?
Francie	238 000[290]
Itálie	39 000[291]
Celkem přeživších Židů	375 000

[274] Reitlinger, *Final Solution*, str. 349 a 351.
[275] *AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 602.
[276] *Tamtéž*, 1939, Vol. 41, str. 585.
[277] *Tamtéž*, str. 329.
[278] *Tamtéž*, str. 494.
[279] *Tamtéž*, str. 87 a 494.
[280] *Tamtéž*, str. 328.
[281] *Tamtéž*, str. 349 a 351.
[282] *Tamtéž*, str. 495.
[283] *Tamtéž*, str. 329.
[284] *Tamtéž*, str. 494.
[285] *Tamtéž*, str. 328.
[286] *Tamtéž*, str. 495.
[287] *Tamtéž*, str. 329.
[288] *Tamtéž*, str. 342 a 344.
[289] *Tamtéž*, str. 494.
[290] *Tamtéž*, str. 328.
[291] *Tamtéž*, str. 352 a 495.

Když od 525 000 Židů (1941) odečteme 7 000, kteří utekli z Dánska a Norska, a 9 000, kteří do září 1943 utekli z Itálie, zbývá 509 000; pokud od tohoto počtu odečteme 375 000 přeživších, počet „pohřešovaných“ Židů činí „jen“ 134 000:

Francie a Benelux		460 000
Dánsko a Norsko		8 000
Itálie		57 000
Celkem v r. 1941		525 000
mínus		
Dánští a norští Židé ve Švédsku	7 000	
Uprchlí italští Židé	9 000	16 000
		509 000
Údajní přeživší		375 000
„Pohřešovaní“		134 000

Reitlinger však tvrdí, že objevil minimálně 201 200, ale maximálně 210 200 „vyhlazených“ Židů, a Anglo-americký výbor udává dokonce 341 000![292]

Městští Židé v těchto západoevropských zemích vykazovali vlastnosti typické pro obyvatelstvo velkoměst: rostoucí úmrtnost a klesající porodnost. Tyto čtyři země – Francie, Holandsko, Belgie a Itálie – měly mít na začátku 30. let celkem asi 400 000 Židů. Když se však člověk na toto číslo podívá blíže, začne se rozplývat. *Universal* zveřejnila následující úmrtnost (Norsko, Dánsko a Lucembursko nejsou uvedeny zřejmě kvůli málo početnému židovskému obyvatelstvu):[293]

Francie	1 500
Nizozemí	1 000
Belgie	500
Itálie	500

Pokud předpokládáme roční úmrtnost 1,1 %, židovská populace musela vypadat následovně:

Francie	137 000
Nizozemí	91 000
Belgie	45 000
Itálie	45 000
	318 000

Škoda, že *Universal* zaokrouhluje čísla na 500. V případě Belgie a Itálie je vypočtená populace o něco nižší, než obvykle uvádí sionisté, nicméně ji lze akceptovat. V případě Nizozemí je mezi vypočteným číslem 91 000 a údajem ze sčítání 112 000 velký rozdíl, který však lze vysvětlit tím, že se úmrtnost zaokrouhlovala na 1 000.

[292] Reitlinger, *Final Solution*, str. 501.
[293] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 36.

V případě Francie však nezáleží, zda zaokrouhlujeme nahoru nebo dolů, zda se úmrtnost sníží na 0,9 % nebo počet úmrtí zvýší na 1 700 – celková populace stále zůstává pod 200 000. Jelikož je úmrtnost uváděná *Universal* u ostatních zemí obecně akceptovatelná, není důvod, proč ji v případě Francie odmítat. Zároveň člověk dochází k závěru, že odhady počtu Židů v předválečné Francii – obvykle uváděné v rozmezí 240-260 000 (bez uprchlíků) – jsou naprosto chybné a na začátku války v ní bylo o 50-100 000 Židů méně, než jistí lidé chtějí, abychom věřili. Jediné další vysvětlení tohoto rozporu je, že na začátku 30. let, kdy z Německa ještě odešlo relativně málo Židů, do Francie emigrovaly desetitisíce východoevropských Židů. Kdyby tomu tak bylo, měli bychom další potvrzení masové emigrace z východní Evropy, o které hovoří prosionistický Institut pro soudobou historii.

Řecko a Jugoslávie

Emigrace řeckých Židů vysoce převyšovala přírůstek už od přelomu století. Výsledkem byl setrvalý úbytek. Tento dlouhotrvající emigrační model, podporovaný hospodářskou bídou, pravděpodobně způsobil, že židovská populace dál klesala i po sčítání v roce 1931, podle kterého jich bylo 67 200.[294] Přesná čísla pro rok 1940 neexistují, proto pro 30. léta předpokládáme jen malý úbytek židovských obyvatel na 65 000.

Kolik jich bylo deportováno? Zpráva Mezinárodního červeného kříže uvádí pouze to, že v červenci 1942 byli zaregistrováni všichni mužští Židé ve věku 18-45 let a po dočasném nasazení do pracovních oddílů je v květnu 1943 deportovali do Německa.[295*] O tom, že by byly deportovány i Židovky, zpráva nic neříká. Na konci války jich podle sionistického vědce Hilberga bylo už jen 12 000,[296] zbylých 53 000 mělo být deportováno. Vzhledem ke zprávě MČK je toto číslo s největší pravděpodobností neudržitelné, ale přesto ho akceptujeme, protože tuto analýzu chceme v maximální možné míře stavět na sionistických zdrojích.

Hilberg uvádí, že „*masová emigrace* z východní Evropy *byla nejsnazší* v nekomunistickém *Řecku* a sousedních státech *Jugoslávie* a *Bulharsko*“.[297] Tento věhlasný vědec bez ohledu na vlastní slova začíná citovat statistiky, které naprosto nevěnují pozornost emigraci z těchto zemí v letech 1945 až 1948. Předpoklad, že v letech 1945 až 1948 – a částečně již za války – emigrovaly desetitisíce, až nakonec v Řecku v roce 1948 zůstalo jen 12 000 Židů, není nijak nereálný; přesto se těchto 12 000 uvádí jako jediní přeživší.

V případě Jugoslávie je to velmi podobné. I zde se velikost židovské populace na začátku války zveličuje, podhodnocuje se počet přeživších, nafukuje se počet deportovaných a v neposlední řadě neexistují žádné údaje – ani odhady –, kolik jich hned po skončení války emigrovalo přes Itálii nebo Rakousko do Palestiny, do zámoří či evropských zemí.

Podle sčítání z roku 1931 bylo v Jugoslávii 68 405 Židů. Reitlinger věří, že se jejich počet vlivem emigrace do začátku války zmenšil, nebo se přinejmenším nezvyšoval.[298] Sčítání

---

[294] Reitlinger, *Final Solution*, str. 496.
[295] Butz, *Hoax of the Twentieth Century*, 1977, str. 137.
[*] Z kontextu na různých místech studie je zřejmé, že autor označuje za „deportace do Německa“ i deportace do táborů v okupovaném Polsku a celkově na území pod německou správou; pozn. překl.
[296] Hilberg, *Destruction of European Jews*, str. 737.
[297] *Tamtéž*, str. 737.
[298] Reitlinger, *Final Solution*, str. 495-496.

v komunistické poválečné Jugoslávii roku 1946 odhalilo pouhých 10 446 Židů. Ale Hilberg, který své výpočty dokončil před tímto sčítáním, objevil 12 000 přeživších.[299]

S jistotou se dá předpokládat, že tisíce uprchly do Itálie a odtud do Palestiny nebo do zámoří, když Jugoslávie podle Hilberga po válce také patřila mezi země, kde byla masová emigrace nejsnazší. Reitlinger to připouští a říká, že se sčítání lidu v komunistické Jugoslávii těžko dá brát vážně, protože mnozí Židé za války žili jako Nežidé a po válce se nechtěli odhalit jako Židé.[300]

Kolik desetitisíců přežilo a ve statistikách jsou z výše uvedených důvodů vedeni jako „pohřešovaní"? A kolik emigrovalo hned po válce? Nevíme. Počet „pohřešovaných" Židů v obou těchto zemích dosahuje až 109 000:

Řecko (1939)		65 000
Jugoslávie (1939)		68 000
		133 000
Údajní přeživší v r. 1945		
Řecko	12 000	
Jugoslávie	12 000	24 000
„Pohřešovaní"		109 000

Německo a Rakousko

V Německu v lednu 1933 žilo 522 700 Židů;[301] pokud připočteme 16 000 Židů ze Sárska, Klajpedy a Gdaňsku, dostaneme celkové číslo 539 300.[302] Do prosince 1939 jich ze „staré" Říše emigrovalo 281 900, ze Sárska (Saar), Memelu a Gdaňsku 13 000; k dalšímu poklesu o 38 400 došlo kvůli vyššímu počtu úmrtí než narození. Na konci roku 1939 tak v Německu („staré" Říši) bylo jen 206 000 Židů. Emigranti byli převážně mladí a na místě zůstala většina starších.

Židovský statistik dr. Bruno Blau ve *Wienem Library Bulletin* píše, že Reichsvereinigung Deutscher Juden (Říšský svaz německých Židů) v říjnu 1941 oznámil, že v Německu aktuálně žije 164 000 Židů.[303] To bylo ještě před velkými deportacemi německých Židů do Ruska. Dr. Blau se domníval, že z těchto 164 000 mohlo 13 800 zemřít z přirozených příčin. Roční úmrtnost 2,4 % po dobu 3,5 let do konce války se však zdá být příliš nízká. Populace složená hlavně ze starších lidí, kde byla porodnost z pochopitelných důvodů jen omezená, prostě musela vykazovat vyšší přirozený úbytek.[304]

Ať je to jakkoliv, aplikací poměru 2,4 % na období 1939 až polovinu 1941 získáme o 7 000 úmrtí víc než narození. Takže pokud v Německu („staré" Říši) v roce 1939 žilo 206 000 Židů, přirozený úbytek činil 7 000 a 10 000 bylo v listopadu 1940 deportováno do Francie, do roku 1941 muselo emigrovat dalších 25 000.

[299] Hilberg, *Destruction of European Jews*, str. 670.
[300] Reitlinger, *Final Solution*, str. 496.
[301] *AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 595-596.
[302] *Tamtéž*, str. 600.
[303] Reitlinger, *Final Solution*, str. 492.
[304] Například podle *Statistischen Jahrbuch für die Bundesrepublik Deutschland* byla v roce 1977 (v Západním Německu) úmrtnost u skupiny nad 47 let 3 %.

Po celou válku zůstalo na svobodě 19 000 Židů a z různých koncentračních táborů se jich po porážce Německa mělo vrátit jen 8 000.[305] To znamená 123 000 pohřešovaných německých Židů.

Pokud jde o Rakousko, tamní židovská populace v období od roku 1934 do připojení k Německu v březnu 1938 kvůli negativní porodnosti poklesla cca o 10 000 na 181 778.[306] Pozdější masová emigrace (117 000) a pokračující přirozený úbytek (8 000) koncem roku 1939 zredukovaly židovskou populaci na 57 000.[301]

Podle sionistického tisku Němci 5. února 1941 publikovali statistiku stanovující počet rakouských Židů na 50 000.[307] Pokud aplikujeme data dr. Blaua pro „starou" Říši na Rakousko, rozdíl 7 000 musel sestávat z přirozeného úbytku o 2 000 a zbylých 5 000 připadlo na emigraci. Reitlinger však uvádí jen 4 000 emigrantů po roce 1939. Ve zbylých čtyřech válečných letech mohl přirozený úbytek činit dalších 5 000 (2,4 % ročně z 50 000 za 4 roky).

Pokud jde o přeživší, Reitlinger píše: „... 24. října *1947* [!] žilo 8 522 rakouských Židů ve Vídni a několik set v Linci a dalších městech."[308] I on však mlčí k počtu rakouských Židů, kteří se po propuštění z táborů vydali rovnou do Palestiny a zámoří. Vývoj židovské populace v těchto dvou německých zemích vypadá následovně:

Německo (1933)			539 000
Rakousko (1934)			192 000
Celkem			731 000
mínus			
a) Vývoj do 1939			
- Emigrace:			
Německo („stará" Říše)	295 000		
Rakousko	117 000	412 000	
- Převaha úmrtí nad narozeními:			
Německo („stará" Říše)	38 000		
Rakousko	18 000	56 000	468 000
- Celkem 1939			263 000
b) Vývoj 1939-1941			
- Emigrace:			
Německo („stará" Říše)	25 000		
Rakousko	5 000	30 000	
- Převaha úmrtí nad narozeními:			
Německo („stará" Říše)	7 000		
Rakousko	2 000	9 000	
- Deportace do Francie (1940)		10 000	49 000
Celkem 1941			214 000
c) Vývoj 1941-1945			
- Emigrace/útěk		Neznámé	

(pokračování na další straně)

[305] Reitlinger, *Final Solution*, str. 492.
[306] *AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 595.
[307] *Tamtéž*, 1941, Vol. 43, str. 663.
[308] Reitlinger, *Final Solution*, str. 492.

- Převaha úmrtí nad narozeními:		
Německo („stará“ Říše)	14 000	
Rakousko	5 000	19 000
Vypočtený zbytek 1945		195 000
Údajně přeživší válku:		
Německo	27 000	
Rakousko	9 000	36 000
„Pohřešovaní“ Židé		159 000

Maďarsko

Sčítáním z roku 1930 bylo zjištěno 444 567 Židů.[309] Sčítání z roku 1941 ve Velkém Maďarsku, rozšířeném o sousední území, odhalilo 725 000 Židů.[310] Přímé srovnání obou sčítání je obtížné, neboť mnohé okresy rozdělené v důsledku změn hranic po první světové válce opět získaly svou původní velikost. Změnami hranic zůstaly nedotčené vnitrozemní okresy; v nich v roce 1930 žilo 147 777 Židů,[311] ale v roce 1941 už jen 132 495[312] – pokles o 10 %. Populace budapešťských Židů se ve stejném období snížila z 204 371 na 184 453 – také mínus 10 %. Když tento poměr aplikujeme na všechny Židy Trianonského Maďarska v roce 1930, v roce 1941 nám vyjde pokles o 44 500 na 400 000.[313]

V letech 1930 až 1939 převýšil počet úmrtí narození o 14 436 a dalších 1 600 by se mělo připočíst pro rok 1940, čímž získáme celkový přirozený úbytek v letech 1930 až 1941 asi 16 000 (0,3 % ročně). Náboženské konverze v letech 1930 až 1939 vyústily ve ztrátu 21 125 a možná další 2 000 v roce 1940. Oby tyto faktory zredukovaly počet Židů v Trianonském Maďarsku do roku 1941 asi o 39 000. Další úbytek představuje asi 5 500 emigrantů.[314] Velkomaďarská židovská populace tedy v roce 1941 vypadala následovně:

Sčítání 1941		725 007
„Staré“ Trianonské Maďarsko		400 000
Nově získaná území		325 007
Bývalá slovenská území	42 000[315]	
Banát (od Jugoslávie)	25 000[315]	
Severní Sedmihradsko (od Rumunska)	148 621[316]	215 621
Podkarpatská Rus (od Československa)		109 368

[309] *Annuaire Statistique Hongrois 1931*, Nouveau Cours XXXIX, l'Office Central Royal Hongrois de Statistique, Budapest, 1933, tab. 10, str. 11.
[310] *Magyar Statisztikai Évkönyv 1942*, Új Folyam L, A Magyar Kir Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1944, tab. 11, str. 17.
[311] *Annuaire Statistique Hongrois 1931*, tab. 10, str. 11.
[312] *Magyar Statisztikai Évkönyv 1942*, tab. 11, str. 14-17.
[313] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 24, odhaduje populaci maďarských Židů koncem roku 1939 na 403 000.
[314] *Tamtéž*, str. 25; *Universal* uvádí 5 252 židovských emigrantů do roku 1939.
[315] Reitlinger, *Final Solution*, str. 415.
[316] Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien 1941* (Geheim), Vienna, 1943, str. 20.

Němci podle tradiční poválečné verze mezi polovinou května a začátkem července 1944 deportovali z území Maďarska kromě hlavního města Budapešť asi 400 000 Židů, které skoro všechny povraždili v Březince. Jejich zabití mělo být hlavním účelem deportací. Tato operace Maďarsko zbavila téměř všech Židů s výjimkou Budapešti, kde byli nechání víceméně v klidu. Tam jich 31. ledna 1941 žilo 184 453,[317] což je oproti dvousettisícovému odhadu židovského statistika Arthura Ruppina v roce 1930 pokles o 15 000.[318]

V Budapešti měl za války zastoupení Mezinárodní červený kříž (MČK) a v budově MČK sídlil židovský senát. MČK v roce 1948 vydal zprávu o dění v Maďarsku se zvláštní pozorností věnovanou osudu Židů.[319] Je jisté, že MČK věděl o všech protižidovských opatřeních buď z vlastních zdrojů nebo od židovského senátu nacházejícího se ve stejných budovách. Ve zprávě se hovoří o některých deportacích v období března až října 1944 bez uvedení číselných údajů. Stojí v ní:[320]

> ... od března 1944 se situace [maďarských] Židů stala kritickou. ... Maďarské úřady 8. října v rámci dohody s Výborem oznámily definitivní zastavení deportací i uzavření tábora Kistarcea pro židovské intelektuály, doktory a inženýry, a propuštění internovaných na svobodu.

Skutečné utrpení maďarských Židů začalo teprve po zákroku německých vojáků proti válkou vyčerpané Horthyho vládě. Zpráva MČK pokračuje:[321]

> O několik dní později [*po* 8. říjnu 1944] přišla plná vlna velkého utrpení maďarských Židů. ... Výměna Horthyho vlády za vládu více poddanou Německu v říjnu 1944 vyvolala nebezpečnou krizi: popravy, drancování, deportace, nucené práce, věznění – to byl úděl židovského obyvatelstva, které krutě trpělo a ztratilo mnoho zabitých, hlavně v provinciích. ... Bylo okamžitě rozhodnuto dostat je z Budapešti a zabavit jim majetek. 60 000 práceschopných Židů *mělo být* posláno do Německa pěšky ve skupinách po tisíci přes Vídeň. Navíc byli tělesně zdatní muži mezi 16 až 60 a ženy mezi 14 až 40 roky povoláni k nuceným pracím na budování maďarských opevnění. Zbytek židovských obyvatel, včetně práce neschopných a nemocných, byl soustředěn ve čtyřech nebo pěti ghettech v okolí Budapešti. Jediní Židé, kteří se vyhnuli evakuaci, byli ti s pasy a vízy do Palestiny, Švédska, Švýcarska, Portugalska nebo Španělska. ... V listopadu [1944] se do Budapešti nahrnulo 100 000 Židů z provincií.

Opakuji: do října 1944 byly některé události včetně deportací pro zprávu MČK natolik bezvýznamné, že ani neuvádí čísla; nicméně *zdůrazňuje, že skutečné nebezpečí pro většinu Židů vzniklo teprve v říjnu 1944*. Jako maximální počet, který *měl být* deportován, zpráva uvádí 60 000 a není v ní ani zmínka, že by tohoto počtu bylo dosaženo, nebo že by byl dokonce překonán. Naopak existují náznaky, že skutečný počet deportovaných byl nižší.[322] Nicmé-

[317] Viz pozn. 313.
[318] Butz, *Hoax of the Twentieth Century*, str. 149.
[319] *Tamtéž*, str. 133.
[320] *Tamtéž*, str. 138.
[321] *Tamtéž*, str. 138-139.
[322] *Tamtéž*, str. 144.

ně v této analýze předpokládáme, že včetně deportovaných z března až října 1944 byl jejich celkový počet 100 000, což je pravděpodobně značně nadhodnocené.

Židé nesměli sloužit v armádě, to jim zakazoval mobilizační zákon. Místo toho byli odváděni do vojenské pracovní služby. Podle dr. Rudolfa Kastnera, bývalého zastupujícího prezidenta Maďarské sionistické organizace, bylo v této pracovní službě najednou nasazeno až 80 000 Židů; celkem jich do ní bylo odvedeno 130 000. Dále odhaduje, že jich 30-40 000 ve službě padlo.[323] *Judaica* však uvádí, že jen v lednu 1943 po velkém průlomu Rudé armády na Donu, kdy se 2. maďarská armáda prakticky rozpadla, během panického úprku zahynulo 40-43 000 z celkem 50 000 Židů sloužících v pracovní službě.[324] Pokud jich tolik zemřelo při jediné vojenské katastrofě, je třeba kalkulovat s dalšími padlými během bojů na ústupu do Budapešti. Celkový počet Židů padlých v maďarské pracovní službě musel dalece převyšovat 50 000 – pokud jsou sionistické statistiky správné.

Dr. Zoltan Klar, bývalý zvolený člen Rady budapešťské židovské obce, 22. a 23. září 1954 během výslechu před vyšetřovacím výborem americké Sněmovny reprezentantů, vyšetřujícím zacházení Sovětů se Židy, pod přísahou dosvědčil, že maďarský velvyslanec v Moskvě, prof. Szefku, v roce 1946 navštívil židovskou radu a řekl, že pokud ví, je v sovětském zajetí stále 30 000 maďarských občanů, někdejších příslušníků vojenské pracovní služby; z nich bylo 90 % Židů. Prof. Szefku měl zato, že se brzy vrátí domů. Ve skutečnosti se jich podle dr. Klara nevrátilo víc než 1 500; 25 000 maďarských Židů v sovětském zajetí zmizelo beze stopy. Vývoj situace shrnuje následující tabulka (v 1 000):

	Velké Maďarsko	Trianonské Maďarsko	Podkarpatská Rus	Severní Sedmihradsko	Území Slovenska	Banát
Židovská populace 1941	– 725	400	109	149	42	25
mínus						
Deportováni do Německa	– 100	– 55	– 15	– 21	– 6	– 3
Ztráty ve vojenské pracovní službě	– 50	– 27,5	– 8	– 10,5	– 3	– 1
Příslušníci vojenské pracovní služby zmizelí v SSSR	– 25,5	– 25,5	?	?	?	?
Zůstatek	549,5	292	86	117,5	33	21

[323] Hilberg, *Destruction of the European Jews*, str. 517.
[324] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 8, str. 1098.

Židovské ztráty v maďarské vojenské pracovní službě byly proporcionálně rozděleny do všech regionů, protože o původu obětí nejsou žádné informace. Stejně bylo postupováno v případě (max.) 100 000 Židů deportovaných v roce 1944 do Německa. Svědectví dr. Klara však bylo poměrně konkrétní, pokud jde o Židy vězněné Sověty, z nichž většina zmizela. To byli obyvatelé „starého" Maďarska (trianonské hranice) a proto jsme všech 25 500 zařadili do sloupce „Trianonské Maďarsko". Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že by se v poválečném Maďarsku mělo nacházet 292 000 Židů.

Pokud jde o přirozený demografický vývoj v období války, je třeba mít na zřeteli celkově nejistou a ekonomicky svízelnou situaci maďarských Židů i skutečnost, že v určitých dobách sloužilo až 22 % mužské populace (tj. 80 000 z 360 000 mužů) ve vojenské pracovní službě. Tyto faktory musely mít výrazně negativní vliv na porodnost, beztak nízkou již ve 30. letech.

Jak jsme si ukázali v první kapitole, v roce 1942 činil čistý úbytek Židů ve Velkém Maďarsku 0,3 %, protože relativně vysoká porodnost podkarpatských Židů nemohla vykompenzovat velmi nízkou porodnost v jiných oblastech. Hlavně Židé Trianonského Maďarska již v roce 1938 dosáhli přirozeného úbytku 0,5 %. Je docela pravděpodobné, že fatální válečná situace způsobila další pokles porodnosti. V Německu a Rakousku byl před válkou úbytek Židů mnohem výraznější a lze s jistotou předpokládat, že situace maďarských Židů byla za války mnohem těžší než situace německých a rakouských Židů před rokem 1938. V letech 1930 až 1933 zaznamenávali roční úbytek v Německu 5 500 a v Rakousku 2 500, což odpovídá poklesu o 1,0 a 1,3%! Když budeme uvažovat tímto směrem, je pravděpodobné, že se roční přirozený úbytek židovského obyvatelstva ve „starém" Maďarsku během pěti válečných let blížil 1 %, což odpovídá celkem 20 000.

Již jsme si řekli, že podle židovských zdrojů v letech 1930 až 1939 každoročně konvertovalo z judaismu na křesťanství 2 113 Židů. Je logické, že za války tuto možnost muselo využít ještě víc Židů, aby sobě i svým rodinám zajistili větší osobní a ekonomickou jistotu. I kdybychom uvažovali stejné množství konverzí, bylo by jich za 5 let 10 000 a o stejné množství by tedy ubylo věřících Židů. Dalších 6 000 jich po válce bylo v Rumunsku.[325] Je docela možné, že šlo o vystěhovalce z Maďarska! Uprchlíci se snažili dostat přes Bulharsko nebo rumunský přístav Constanza do Turecka. V další části této studie si předložíme důkazy o masivní emigraci přes tyto dva kanály.

Jak již bylo řečeno, počet Židů deportovaných do Německa dosáhl nanejvýš 100 000. Z nich asi 55 000 připadá na „staré" Maďarsko. Je jisté, že se jich po válce z německých táborů do Maďarska vrátily tisíce. Přesný počet však není znám. Maďarský Žid dr. Klar v této souvislosti před americkým vyšetřovacím výborem dosvědčil, že Sověti po válce mnohé Židy vracející se z Německa do Maďarska vůbec nepustili; místo toho je na hranicích zatkli a muže i ženy deportovali na východ. Jejich počet stanovil na 40 000![326]

Dnešní „oficiální" verze osudu maďarských Židů je taková, že kromě budapešťských byli *do začátku července 1944* všichni deportováni. K 31. lednu 1941 bylo v Budapešti 184 453 Židů. I když člověk zohlední několik deportací, přirozený úbytek, emigraci, proporcionální ztráty ve vojenské pracovní službě atd., je vyloučené, aby bylo v Budapešti po skončení deportací (podle sionistické verze v červenci 1944) méně než 150 000 Židů. Pokud přičteme Židy zbylé v ostatních částech země, tak by se populace maďarských Židů do konce války skutečně snížila na pouhých 200 000, jak tvrdí Anglo-americký výbor.

---

[325] Butz, *Hoax of the Twentieth Century*, str. 141.
[326] *Treatment of Jews by the Soviet*, 1954, str. 72.

Toto číslo však musí být zpochybněno. Za prvé, Mezinárodní červený kříž naprosto jasně řekl:[327]

> V listopadu [1944] se do Budapešti přihrnulo 100 000 Židů z provincií.

Jinak řečeno tito lidé přišli z oblastí, z nichž už podle sionistické poválečné verze měli být všichni Židé dávno deportováni! Došlo k tomu v době, kdy už ani podle sionistických zdrojů žádné deportace do Německa, respektive Osvětimi, neprobíhaly. Americký Výbor pro válečné uprchlíky pod vedením sionisty Morgenthaua přiznal, že díky jednáním mezi Saly Mayerovou ze Spojeného distribučního výboru a plukovníkem SS Kurtem Becherem *v srpnu 1944 nedošlo* k deportaci *víc než* 200 000 Židů žijících v Budapešti.[328] To samozřejmě znamená, že podle těch nejlepších zdrojů *v Maďarsku* (v trianonských hranicích) *muselo přežít mnohem víc než 300 000 Židů*; neměli bychom zapomínat, že ani zpráva MČK netvrdila, že provincie opustili *všichni* Židé směřující v listopadu 1944 do Budapešti.

Za druhé, není pochyb, že po válce tisíce Židů uprchly na západ. Hilberg to jasně potvrzuje.[329] Za třetí, počet přeživších maďarských Židů stanovený Anglo-americkým výborem (200 000) se nevztahuje ke konci války, ale k *dubnu 1946*.[330] Kdyby bylo číslo 200 000 v roce 1946 správné, znamenalo by to, že v mezidobí 12 měsíců odešlo na západ (do Rakouska a Itálie) víc než 100 000 Židů!

Když zohledníme padlé, deportované a uprchlé, dal by se v Maďarsku očekávat počet kolem čtvrt milionu Židů (viz shrnutí níže) – o 50 000 méně, než kolik jich bylo ve skutečnosti. Jediné možné vysvětlení tohoto rozdílu spočívá v tom, že šlo o Židy z okolních zemí – Polska a Československa – hledající v Maďarsku úkryt a relativní bezpečí. Do dubna 1946 jich však přes 100 000 Maďarsko opustilo – pokud je číslo 200 000 publikované Anglo-americkým výborem správné.

Shrnutí osudu maďarských Židů vypadá následovně:

Židovská populace na konci 1939		400 000
mínus		
- Židé padlí ve vojenské pracovní službě	27 500	
- Zmizelí jako sovětští váleční zajatci	25 500	
- Deportovaní Sověty na východ v r. 1945	40 000	
- Přirozený úbytek za války	20 000	
- Maďarští uprchlíci v Rumunsku	6 000	
- Konverze na křesťanství	10 000	129 000
Zůstatek		271 000
Údajní přeživší v dubnu 1946		200 000
„Pohřešovaní“ maďarští Židé		71 000

[327] Butz, *Hoax of the Twentieth Century*, str. 139.
[328] U.S. War Refugee Board. *Final Summary Report of the Executive Director, War Refugee Board*, Washington, D.C., 15.9.1945, str. 42.
[329] Hilberg, *Destruction of European Jews*, str. 729.
[330] Reitlinger, *Final Solution*, str. 497.

Československo

Tento stát, uměle stvořený „smlouvou“ z Versailles, zažil krátkou,* ale bohatou historii. Jelikož se posléze rozdělil, je třeba k jeho jednotlivým zemím přistupovat individuálně.

Sčítání z roku 1930 podle náboženské příslušnosti zaevidovalo 356 830 Židů, územně rozdělených následovně:[331]

Česko (Čechy a Morava)	117 551
Slovensko	136 737
Podkarpatská Rus	102 542
Celkem	356 830

V prvních dvou zemích docházelo díky nízké porodnosti k pozvolnému úbytku židovského obyvatelstva, kdežto Židé v Podkarpatské Rusi vykazovali vysokou porodnost. Podepsání Mnichovské dohody vyvolalo masovou emigraci hlavně z Čech. Reitlinger, který se odkazuje na Anglo-americký výbor, uvádí, že na konci roku 1939 žilo na území bývalého Československa už jen 315 000 Židů.[332]

Jak již bylo řečeno v první kapitole, Židé na Podkarpatské Rusi měli hodně dětí, ale zároveň trpěli migrační ztrátou mladých mužů, kteří odcházeli do průmyslových Čech. Maďaři na Podkarpatské Rusi po rozpadu Československa každopádně našli jen 109 000 Židů.

Jinak řečeno židovská populace v prvních dvou zemích mohla v roce 1939 čítat 206 000 osob (tj. 315 000 mínus 109 000); to znamená, že počet Židů v Čechách, na Moravě a Slovensku klesl o 48 288 (tj. 117 551 plus 136 737 mínus 206 000).

Maďarsko ještě před válkou anektovalo část Slovenska se 42 000 Židy;[333] na zbylém území nezávislého slovenského státu mělo být v roce 1939 podle *Ročenky*, opírající se o zprávu v *Der Grenzbote* (Bratislava) z 18. ledna 1940, 85 045 Židů.[334] Na Slovensku tedy koncem roku 1939 muselo být celkem 127 000 Židů. Pokud je tomu tak, ukazovalo by to na emigraci 9 700 osob (nelze však vyloučit ani vliv slabé převahy úmrtí nad narozeními). V Čechách tedy na konci roku 1939 nemohlo být víc než 79 000 Židů (206 000 mínus 127 000); emigrace, uprchlictví a přirozený úbytek vedly v letech 1930 až 1939 ke snížení populace o 38 600 (tj. 117 551 mínus 79 000). Další populační ztráty následovaly v roce 1940.

Zprávy v sionistickém tisku, podle nichž německé statistiky ze 2. února 1941 stanovily počet Židů v Protektorátu na 70 000, tyto výpočty potvrzují.[335] Reitlinger dodává, že do roku 1942 došlo vzhledem k emigraci z Čech a trvale nízké porodnosti k dalšímu poklesu o 7 000. Za války měly emigrovat celkem 4 000 Židů.[336] Jelikož je však třeba počítat s tím, že se ve válečném období 1942-1945 dále prohlubovala převaha úmrtí nad narozeními, měli bychom odečíst zhruba další 2 000. Celkem se počet židovských obyvatel Protektorátu po roce 1939 snížil o 4 000 emigrací a o 5 000 nízkou porodností.

---

* Myšleno období 1918-1938; pozn. překl.

[331] *Sčítání lidu v republice Československé ze dne 1. prosince 1930* (Díl 1.: Růst, koncentrace a hustota obyvatelstva, pohlaví, věkové rozvrstvení, rodinný stav, státní příslušnost, národnost, náboženské vyznání), vydal Státní úřad statistický, Československá statistika – svazek 98, řada VI., sešit 7, Praha, 1934, str. 156-190.

[332] Reitlinger, *Final Solution*, str. 492.

[333] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 304.

[334] *AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 597.

[335] *Tamtéž*, 1941, Vol. 43, str. 663.

[336] Reitlinger, *Final Solution*, str. 492-493.

V roce 1946 (!), rok po válce, během něhož do americké okupační zóny v Německu proudily celé davy Židů z Čech a Moravy – k tomu se vrátíme později – jich Reitlinger v někdejším Protektorátu stále nachází 32 000.[337]

Vysledovat vývoj na Slovensku je vzhledem k obsazení rozsáhlých území Maďarskem krátce před zahájením války o něco složitější. Jak již bylo řečeno, po vypuknutí války žilo na nezávislém Slovensku 85 000 Židů. Až na 52 000 deportovaných žil zbytek do konce roku 1944 v relativním bezpečí.[338] MČK píše:[339]

> ... v určitých obdobích se Slovensko dokonce pokládalo za relativně bezpečné útočiště pro Židy, hlavně ty z Polska. Židé, kteří zůstali na Slovensku, se zdáli být v relativním bezpečí až do konce srpna 1944, kdy vypuklo povstání proti německé armádě.

Důsledkem povstání byly deportace mnoha Židů. Reitlinger na poválečném Slovensku – nyní již včetně oblastí doposud okupovaných Maďarskem – nachází 45 000 Židů, zatímco Gregory Frumkin dokonce 60 000;[340] zvolme tedy kompromisních 50 000. Osud Židů na Maďarskem okupovaných slovenských územích byl zahrnut do kapitoly *Maďarsko*.

Podkarpatská Rus připadla po rozbití Československa Maďarsku a po válce Sovětskému svazu. Tamní židovské obyvatelstvo tedy sdílelo osud s maďarskými Židy, stejně jako část slovenských Židů. Ztráty všech rumunských, slovenských a srbských Židů pod maďarskou nadvládou, kteří se jako příslušníci maďarské vojenské pracovní služby stali sovětskými válečnými zajatci, literatura nezmiňuje. Jediné, co víme, je, že v sovětském zajetí skončilo 27 000 těchto maďarských Židů a vrátilo se jich jen 1 500. V případě podkarpatských Židů by jejich počet musel být snížen o zmizelé v Rusku. Zbytek byl ve čtvrté kapitole připočten k Sovětskému svazu. Proto z důvodu poválečného zabrání tohoto území Sovětským svazem podkarpatské Židy nepočítáme. Vývoj v Československu lze shrnout následovně:

Česko (Čechy a Morava – 1930)		117 551
Slovensko (1930)		136 737
Podkarpatská Rus (1930)		102 542
Československo (1930)		356 830
Podkarpatská Rus anektovaná v r. 1945 SSSR		102 542
Československo bez Podkarpatské Rusi (1930)		254 288
mínus		
Emigrace (včetně převahy úmrtí nad narozeními před válkou):		
- Česko	38 600	
- Slovensko	9 700	48 300
Židé v Čechách, na Moravě a Slovensku (1939)		206 000
mínus		
Změny po roce 1939:		
- Emigrace z Čech	4 000	

(pokračování na další straně)

[337] *Tamtéž*, str. 492.
[338] Butz, *Hoax of the Twentieth Century*, str. 208.
[339] *Tamtéž*, str. 137.
[340] Reitlinger, *Final Solution*, str. 493.

- Převaha úmrtí nad narozeními v Čechách	5 000	
- Padlí slovensko-židovští členové maďarské vojenské pracovní služby	3 000	12 000
Zůstatek		194 000
Údajní přeživší		82 000
„Pohřešovaní“ českoslovenští Židé		112 000

Rumunsko

Rumunské sčítání lidu z 29. prosince 1930 evidovalo obyvatelstvo na základě jazyka, národnosti a náboženství. „Židovská“ čísla v těchto kategoriích byla 518 754, 728 115 a 756 930. Jelikož již mnoho Židů opustilo jidiš a navzdory své mosaické víře se hlásili k jiné než židovské národnosti, počet rumunských Židů nejlépe vyjadřuje číslo 756 930.[341]

V roce 1940 si některé části Rumunska přisvojily tři země: Sovětský svaz 28. června Besarábii a severní Bukovinu, Maďarsko 30. srpna severní Sedmihradsko a Bulharsko 6. září severní Dobrudju. Zbylé Rumunsko v době posledního sčítání roku 1930 evidovalo 328 930 osob mosaické víry,[342] severní Sedmihradsko 148 660, severní Dobrudja 846,[343] Besarábie 206 958[344] a na severní Bukovinu zbývá 71 536. Na území anektovaném v roce 1940 SSSR tedy k 29. prosinci 1930 žilo celkem 278 494 Židů. Samozřejmě, že se tato čísla kvůli úmrtnosti a porodnosti, emigraci i velké migraci z venkova do měst, hlavně Bukurešti, do poloviny roku 1940 změnila.

V sedmiletém období od prosince 1930 do začátku roku 1938 v Rumunsku žilo průměrně 724 600 Židů;[345] průměrný přírůstek 0,2 % – jak jsme si objasnili v první kapitole – by znamenal převahu narození nad úmrtími 10 200. Tudíž za tu dobu muselo emigrovat 74 900 Židů:

Sčítání 1930	756 930
Převaha narození nad úmrtími od prosince 1930 do začátku 1938	10 200
	767 130
Židovská populace na začátku 1938	692 244
Emigrace 1930 – začátek 1938	74 900

Během těchto sedmi let Rumunsko ročně opouštělo 10 700 Židů. Institut pro soudobou historii v Mnichově ho řadí mezi země, odkud byli Židé nuceni ve velkém množství emigrovat kvůli špatné ekonomické situaci. Je jasné, že se zhoršujícími se podmínkami ve druhé polovině 30. let hledalo stále více Židů spásu v zahraničí. To platilo zejména pro Židy z Besarábie, kam se uchýlila spousta uprchlíků z ruské občanské války. Množí Židé se snažili uniknou sílícímu antisemitismu odchodem do anonymity velkoměstských židovských obcí.

[341] *Recens Recensământul General Al Populaţiei României Din 29 Decemvrie 1930*, Volumul II: Neam, Limbă, Maternă, Religie; Institutul Central de Statistică, Bukarest, 1938, str. XXIV.
[342] *Wirtschaft und Statistik*, October 2, 1941, No. 20, str. 392.
[343] Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien 1941* (Geheim), str. 20.
[344] *Recensământul General Al Populaţiei României Din 29 Decemvrie 1930*, Volumul II: Neam, Limbă, Maternă, Religie; Institutul Central de Statistică, Bukarest, 1938, str. LXXXV.
[345] Na začátku roku 1938 v Rumunsku žilo 692 244 Židů (viz pozn. 346) oproti 756 930 na konci roku 1930 – to pro roky 1931 až 1937 odpovídá průměru 724 600.

Rozsah emigrace v letech 1938, 1939 a 1940 není znám. Je však pravděpodobné, že zhoršující se ekonomická i politická situace nutila k emigraci stále více Židů. I v případě, že použijeme průměrnou emigraci z let 1931-1937 a aplikujeme ji na roky 1938-1940, a dále připustíme, že se malá převaha úmrtí nad narozeními v letech 1939-1940 nezhoršovala, bude počet Židů žijících v Rumunsku v polovině roku 1940 nanejvýš 665 500:

Židovská populace na začátku 1938	692 244
Emigrace od 1938 do poloviny 1940	26 750
Židovská populace v polovině 1940	665 500

Takto by byl v roce 1940 počet rumunských Židů v porovnání s rokem 1930 nižší o 91 400 neboli 12,1 %.

Sčítání ze 6. dubna 1941 v Rumunsku (již bez odtržených území) odhalilo 315 509 Židů, z nichž žilo 291 674 ve městech.[346] Bohužel tato čísla nejsou plně porovnatelná se sčítáním z roku 1930, protože v roce 1941 byly do kategorie „Žid" zahrnuty všechny osoby s alespoň jedním rodičem mosaické víry. Je však nepravděpodobné, že by se tento faktor týkal víc než několika tisíc lidí. Pokud tento „externí" faktor od celkových 315 509 odečteme, máme v dubnu 1941 jen asi 300 000 „porovnatelných" rumunských Židů.

Takže zatímco okleštěné Rumunsko přišlo za 10 let o 28 930 Židů čili 9 %, Velké Rumunsko jich od prosince 1930 do poloviny 1940 ztratilo celkem 91 430 neboli 12 %. Navíc na územích odtržených v létě 1940 ve prospěch Maďarska, Bulharska a Sovětského svazu bylo na konci roku 1930 evidováno 428 000 Židů (v severním Sedmihradsku 148 660, v jižní Dobrudji 846 a v Besarábii spolu se severní Bukovinou 278 494), během 30. let však došlo k úbytku o 62 500 neboli 15 %:

Židovská populace v Rumunsku

			Změny	
	Prosinec 1930	Před válkou	Počet	%
Velké Rumunsko	756 930	665 500 (polovina 1940)	– 91 430	– 12
Okleštěné Rumunsko	328 930	300 000 (duben 1941)	– 28 930	– 9
Odtržená území	428 000	365 500	– 62 500	– 15

Relativně nižší úbytek v okleštěném Rumunsku oproti regionům odtrženým v létě 1940 má zřejmě dva důvody: za prvé bylo ve východním Rumunsku mnoho Židů, kteří tam během ruské občanské války utekli z Ukrajiny, ale zemědělská ekonomika Besarábie nebyla dost silná k absorbování tolika lidí, takže emigrace byla často jedinou možností, jak se vyhnout chudobě.

Za druhé začínající industrializace a s ní spojená urbanizace lákala spoustu venkovských Židů do měst a v Rumunsku bylo jen jedno s víc než 100 000 obyvatel, totiž hlavní město Bukurešť. Celkový počet obyvatel tohoto města vzrostl ze 639 040 (prosinec 1930) na 999 658 (duben 1941), tj. o 56,4 %. Během všeobecné migrace z venkova se zvětšovala i židovská populace Bukurešti, i když ne tak rychle jako rumunská, protože Židé dávali před stěhováním do měst přednost emigraci. Přesto bukurešťská židovská populace vzrostla o 14 788

[346] Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien 1941* (Geheim), str. 23.

ze 76 480 (prosinec 1930) na 91 268 (duben 1941), tj. o 19,3 %.[347] Je evidentní, že by židovská populace v oblastech, kde v dubnu 1941 proběhlo sčítání (okleštěné Rumunsko), poklesla mnohem víc než jen o 9 %, nebýt tuzemského přistěhovalectví do Bukurešti a dalších velkých měst.

Vzhledem k příchodu desetitisíců polsko-židovských uprchlíků v září 1939 je přesné určování židovské populace na odtržených územích velmi obtížné. Je jisté, že k 1. lednu 1940 Rumunsko oficiálně odhadovalo 148 621 Židů[348] v odtržené části Sedmihradska oproti 148 660 podle sčítání v roce 1930, ale vůbec se neví, kolik uprchlíků z polské Haliče tento odhad zahrnoval. Každopádně se zdá, že židovská populace v Sedmihradsku stagnovala již několik desetiletí. Například *Jüdisches Lexikon* uvádí, že sčítání z let 1910 a 1920 odhalila v Sedmihradsku, sedmihradském předpolí a Banátu 172 294, respektive 181 340 Židů[349] – nárůst o pouhých 9 000 během 10 let neboli 0,5 % ročně. *Jüdisches Lexikon* však zároveň uvádí, že zde probíhalo velké přistěhovalectví z Haliče. Bez něj by v Sedmihradsku a Banátu zřejmě k žádnému nárůstu vůbec nedošlo. Je tedy pravděpodobné, že Sedmihradsko – stejně jako všechny ostatní části Rumunska – do roku 1940 zaznamenávalo úbytek židovských obyvatel. Když budeme uvažovat pouze poloviční úbytek, než byl rumunský průměr – tj. 6 % –, tak v severním Sedmihradsku v době jeho připojení k Maďarsku nemohlo být víc než 140 000 domorodých Židů. Rumuni však tvrdí, že na odtrženém území žilo 148 621 Židů – a toto číslo se poměrně přesně shoduje s maďarským sčítáním.[350] Rozdíl 8 621 (148 621 mínus 140 000) tak musí tvořit Židé uprchlí v roce 1939 z polské Haliče.

S těmito informacemi lze určit počet domorodých rumunských Židů na územích začleněných do Sovětského svazu:

			Změny	
	1930	1940	Počet	%
Všechna odtržená území	428 000	365 500	– 62 500	– 15
mínus				
Severní Sedmihradsko (včetně polsko-židovských uprchlíků)	148 660	140 000	– 8 660	– 6
Jižní Dobrudja	846	412[348]	– 434	– 51
Území připojená k SSSR	278 494	225 088	– 53 406	– 19

Úbytek 53 406 neboli 19 % Židů v oblastech předaných Sovětskému svazu není zas tak velký, když si vezmeme, že většina z 278 494 Židů v roce 1930 žila v hospodářsky slabě rozvinuté Besarábii.

Nicméně se zdá, že Sověti okupací rumunských území získali víc než jen oněch 225 088 Židů. Polští Židé v září 1939 prchali *en masse** nejen do Sovětského svazu, ale i do Rumunska. Zprávy o počtu uprchlíků v Rumunsku jsou však jen velmi vágní. Nesmírně plasticky, ale bohužel statisticky chudě popisuje útěk haličských Židů do Rumunska J. G. Burg v knize *Schuld und Schicksal* (Vina a osud).

[347] *Wirtschaft und Statistik*, 2.10.1941, str. 392.
[348] Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien 1941* (Geheim), str. 20.
[349] *Jüdisches Lexikon*, Berlin (Jüdischer Verlag), 1930, Vol. IV/2, S-Z, str. 650-651.
[350] Reitlinger, *Final Solution*, str. 497.
* Vcelku, dohromady, jako jeden muž; pozn. překl.

Předpokládáme, že si cestu do Rumunska našlo nejméně 100 000 polských Židů, protože podle zpráv v sionistickém tisku – pokud jsou pravdivé – toto číslo vypadá naprosto reálně. V severním Sedmihradsku jsme našli 9 000 polsko-židovských uprchlíků. Dalších až 65 000 Židů – zřejmě většinou polsko-židovských uprchlíků – se mělo dostat do rukou Sovětů, když v roce 1940 obsadili severní Bukovinu a Besarábii.[351] Těchto 65 000 od svého příchodu z Polska muselo žít v jižní Bukovině a Moldávii, což je vzhledem k blízkosti Haliče pochopitelné. V době připojení severní Bukoviny a Besarábie k SSSR žila spousta židovských uprchlíků z Polska také tam. Je tedy pravděpodobné, že se během sovětské okupace rozsáhlých rumunských území dostalo pod nadvládu Sovětů víc než 90 000 polsko-židovských uprchlíků. Sověti tedy zabráním Besarábie a severní Bukoviny mohli získat 316 000 Židů (225 000 domorodých plus 91 000 uprchlíků z Polska).

Nicméně Židé měli dostatek možností k odchodu z Rumunska i po vypuknutí války se Sovětským svazem (22. června 1941), byť často za dobrodružných a riskantních okolností. Jedna z útěkových cest vedla z rumunského přístavu Constanza do neutrálního Turecka: do mimoevropských destinací odtud vyplouvala spousta lodí – často dokonce pod německou ochranou. V této souvislosti nelze nezmínit tragický osud parníku *Struma*. Ten 16. prosince 1941 vyplul z Constanzy do Istanbulu a u tureckého pobřeží najel na anglické miny. Kromě dvou zachráněných zahynulo všech 769 židovských pasažérů.[352] Podobný osud potkal také jiné lodě.

Reitlinger o této útěkové cestě píše:[353]

> ... *denně* se dalo odplout malým parníkem z Constanzy do Istanbulu...

I když člověk počítá jen 100 pasažérů na jednu cestu, mohlo takto za války z Evropy odplout 100 000 Židů. Složení cestujících není známé. Jelikož se však v Rumunsku po jeho „osvobození" Rudou armádou stále nacházelo víc než 400 000 Židů, zdá se, že většina židovských uprchlíků odplouvajících z Constanzy pocházela z Polska, Maďarska, Čech a Slovenska.

Druhá úniková cesta vedla po zemi z Rumunska přes Bulharsko do Turecka a pak dál do Palestiny, Íránu nebo zámoří. Spolehlivá čísla o útěcích přes rumunské přístavy a Bulharsko bohužel neexistují. Jediné, co víme – a blíže to probereme v následující kapitole – je, že takto ze všech zemí v německé sféře vlivu uprchly desetitisíce evropských Židů. *Universal* k tomu uvádí:[354]

> ... za druhé světové války ... ministerstvo zahraničí Spojených států [pomohlo] mnoha rumunským Židům utéct z Rumunska a najít útočiště v Turecku a Palestině.

Když se tedy počet rumunských Židů uprchlých od poloviny roku 1940 do konce války touto cestou odhaduje na pouhých 20 000, vůbec nemá cenu s takovým číslem pracovat, protože skutečný počet musel být vyšší, a to nejspíš mnohonásobně.

Porovnání židovské populace v dubnu 1941 s údajnými přeživšími na konci války rozsah útěků z Rumunska nijak neobjasňuje. Rumunsko v roce 1945 znovu získalo severní Sedmi-

[351] *AJYB*, 1941, Vol. 43, str. 330.
[352] Reitlinger, *Final Solution*, str. 405.
[353] *Tamtéž*, str. 409.
[354] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 9, str. 265.

hradsko; území zabraná v roce 1940 Sovětským svazem a 1941 vybojovaná zpět však opět obsadil SSSR. Podle poválečných odhadů mohlo mít Rumunsko ve svých dnešních hranicích v srpnu 1939 asi 451 000 Židů:

Židovská populace na začátku 1938	692 244
Emigrace od 1938 do poloviny 1939	cca 16 000
Polovina 1939 (hranice z 1939)	676 244
Rumunští Židé v oblastech připojených k SSSR	225 088
Židovská populace v polovině 1939 (hranice z 1945)	451 000[355]

Poválečný počet Židů v severním Sedmihradsku není znám. Naše výpočty ukazují, že 21 000 bylo za války deportováno do Německa, ale podle Reitlingera se jich z německých táborů vrátilo 20 000.[356] Zároveň je pravděpodobné, že nejméně 10 000 zahynulo v maďarské vojenské pracovní službě a počet zmizelých v sovětských táborech pro válečné zajatce je – stejně jako v případě maďarských Židů – naprostá záhada. Když původní počet 148 621 v Sedmihradsku snížíme o 1 000, kteří se nevrátili z německých táborů a 10 500 zabitých v boji, zbylých 137 000 je určitě stále příliš mnoho. Lepší data však nemáme.

Pokud jde o „přeživší", bývalý člen výkonného výboru Federace židovských obcí v Rumunsku, dr. Isaac Glickman, který podle svých slov opustil Rumunsko v roce 1947, před vyšetřovacím výborem americké Sněmovny reprezentantů roku 1954 odhadl jejich počet „v době osvobození" na 425 000.[357] A pan Hilberg jich v poválečném Rumunsku nachází dokonce 430 000.[358]

430 000 Židů v Rumunsku je s naprostou jistotou o několik desítek tisíc podhodnocených. Pokud dr. Glickman stanovuje počet rumunských Židů „*v* době osvobození" na 425 000, je to nízké číslo. Ostatně Reitlinger zmiňuje 20 000 Židů, kteří se vrátili z německých táborů po válce, tj. *po* „osvobození", a další tisíce se měly *po* válce vrátit ze SSSR. To všechno dává součet převyšující 450 000 – minimálně o 20 000 víc, než kolik podle svých slov zjistil Hilberg.

Podle našich vlastních kalkulací bychom našli 433 000 Židů (nebo ještě méně, protože nemáme ani ponětí o počtu příslušníků maďarské vojenské pracovní služby, kteří se nevrátili ze sovětského zajetí a námi stanovený počet 20 000 emigrantů od roku 1941 do konce války je pravděpodobně jen zlomek skutečného počtu). Jinak řečeno koncem války v Rumunsku žily desetitisíce Židů, kteří tam *za války* přišli odjinud. A skutečně, podle zprávy Mezinárodního červeného kříže o jeho aktivitách během války, vydané roku 1948, bylo v severním Sedmihradsku po ústupu Němců v prosinci 1944 objeveno 6 000 maďarských Židů. Tato evidentně velká imigrace nerumunských Židů během války je dalším signálem, že Rumunsko skutečně pro nespočet evropských Židů představovalo bránu, kterou se po vodě i souši dostávali z Evropy. Statisticky celý vývoj vypadá následovně:

[355] Millman, Ivor, „Romanian Jewry: a Note on the 1966 Census", *Soviet Jewish Affairs*, No. 3, May 1972, str. 105. Tento židovský autor tvrdí, že komunistické sčítací úřady v poválečném Rumunsku stanovily počet židovských obyvatel v rámci dnešních hranic pro dobu sčítání roku 1930 na 452 000. Kdyby byl tento odhad správný, náš počet 451 000 rumunských Židů v roce 1939 (v dnešních hranicích) by byl minimálně o 20 000 zveličený!

[356] Reitlinger, *Final Solution*, str. 497.

[357] *Treatment of Jews by the Soviet*, str. 53.

[358] Hilberg, *Destruction of European Jews*, str. 737.

Židovská populace na začátku 1938		692 244
Emigrace od 1938 do poloviny 1939		16 000
Polovina 1939		676 244
Přijatí polsko-židovští uprchlíci (1939)		100 000
Září 1939		776 244
Převzatí Sovětským svazem:		
- Polsko-židovští uprchlíci	91 000	
- Rumunští Židé	225 088	
	316 088	
Převzatí Maďarskem	148 621	
Převzatí Bulharskem	412	
Emigrace 1940	10 700	475 821
		300 423
Osoby pokládané za Židy podle změněných kritérií při sčítání 1941 (odhad)		15 086
Židovská populace – sčítání 6. dubna 1941		315 509
Emigrace: duben 1941 – konec války		20 000
Židé v okleštěném Rumunsku na konci války (maximum)		295 509
Znovuzískané Sedmihradsko	148 621	
Znovuzískaná jižní Dobrudja	412	
	149 033	
Židé padlí v maďarské vojenské pracovní službě	10 500	
Židé, kteří se nevrátili z německých táborů	1 000	137 533
Vypočtené množství Židů v poválečném Rumunsku		433 000
Údajní „přeživší“ podle Hilberga		430 000
„Pohřešovaní“ Židé		3 000

Bulharsko

Sčítání lidu z roku 1930 zjistilo 48 398 Židů.[359] V roce 1947 (!) podle *Ročenky* tento počet klesl na 46 500;[360] rozdíl 1 898 musí být připsán buď emigraci nebo převaze úmrtí nad narozeními, jelikož z Bulharska nebyl deportován ani jeden Žid.[361]

V příští kapitole si ukážeme, že od 15. května 1948 do 31. prosince 1970 emigrovalo z Bulharska do Izraele 48 642 Židů. Kolik se jich vystěhovalo za války a bezprostředně po ní, se neví. Podle sionistického vědce Hilberga však Bulharsko patřilo k zemím, kde byla po válce nejsnazší masová emigrace. Lze předpokládat, že *před* rokem 1947 tuto možnost využily tisíce (nebo desetitisíce?) Židů, kteří se vydali do Palestiny a zámoří. Dále neexistuje důvod se domnívat, že po 15. květnu 1948 odešli do Izraele všichni bulharští Židé.

V roce 1970 bylo v Bulharsku stále ještě 7 000 Židů.[362] Jelikož bulharští Židé nebyli známi velkou porodností, je evidentní, že jich na konci války nebylo 46 500, jak se nám sionisté

[359] *AJYB*, 1941, Vol. 43, str. 668.
[360] *Tamtéž*, 1947, Vol. 49, str. 740.
[361] Reitlinger, *Final Solution*, str. 379.

snaží namluvit, ale o tisíce, ba i desetitisíce víc. Nejnižší možný počet je každopádně 56 000 (48 642 plus 7 000). To je další dílčí důkaz, že Bulharsko – stejně jako Rumunsko – bylo tranzitní zemí pro židovské uprchlíky z Jugoslávie, Maďarska, Rumunska, Slovenska a Polska! Navíc je to také důkaz, jak nereálně nízké počty „přeživších" publikují sionistické zdroje.

Židovská populace (1934)	48 400
„Přeživší" (1947)	56 000
„Přistěhovalci"	7 600

Shrnutí

Na začátku 30. let bylo ve všech evropských zemích (bez Sovětského svazu a Pobaltí), jež se později dostaly do německé sféry vlivu, asi 6 milionů Židů (tabulka 11). V případě pouhých pěti zemí – Polska, Německa, Československa, Maďarska a Rumunska (viz také kapitola 5) – vedla protižidovská opatření a ekonomická bída k masivní emigraci 1,1 milionu Židů. Největší část vystěhovalectví směřovala do Palestiny a zámoří (této tématice se budeme blíže věnovat v příští kapitole) a v menší míře i do západní Evropy. Relativně malý přírůstek v Evropě – pokud vůbec nějaký existoval – vyvažovaly další nepříznivé trendy (přirozený úbytek v Německu a Maďarsku, konverze v Maďarsku). Po vypuknutí německo-polské války (září 1939) klesl počet Židů v těchto zemích asi na 5 milionů.

Když *Ročenka* stanovuje počet Židů v těchto zemích v roce 1939 na 6 milionů, dopouští se vážné chyby.[363] Porovnání ukazuje, že *Ročenka* sice (přinejmenším částečně) zohledňuje emigraci z Německa a Maďarska, ale ne z Polska, Rumunska a Československa. Naopak židovskou populaci těchto tří zemí „zvětšuje" kalkulacemi s nereálně vysokou porodností. To má vážné důsledky. V Polsku, Rumunsku a Československu bylo na konci roku 1939 jen 3,6 milionů židovských obyvatel, ale *Ročenka* uvádí 4,5 milionů! Na územích, která se následně dostala do německé sféry vlivu, bylo o 956 000 Židů méně (viz tabulka 11), přičemž 90 % uvedeného rozdílu připadá jen na tyto tři země. Jinak řečeno zde máme skoro milion Židů, kteří na začátku druhé světové války ani nebyli v Evropě, ale podle sionistické statistické metodologie jsou započítáni do „konečného řešení".

V roce 1941 – před německou invazí do SSSR – žilo v německé sféře vlivu jen 2,8 milionů Židů. Tento pokles o 2,2 miliony z velké části zapříčinil zábor rozsáhlých rumunských a polských území Sovětským svazem v letech 1939 a 1940, kdy se v sovětské říši ocitly nejen početné židovské populace těchto regionů, ale i statisíce Židů prchajících před německou armádou. Dnes víme, že Sověti ve vlastním zájmu dostali velkou většinu Židů mimo dosah německých vojenských sil. Proto je vyloženě scestné počítat „chybějící" Židy odečtením „přeživších" druhou světovou válku – čísla jsou ve většině případů dostupná teprve pro roky 1946 a 1947 (!) – od počtu v roce 1939, který je ke všemu o milion zveličený. V letech 1939 až 1945 došlo k mnoha změnám vlivem emigrace, nízké porodnosti, konverzí, úmrtí v boji, evakuací atd. Polsko a Rumunsko také utrpěly zásadní územní i populační ztráty ve prospěch SSSR.

[362] *AJYB*, 1971, Vol. 72, str. 476.
[363] *Tamtéž*, 1947, Vol. 49, str. 740.

Tabulka 11
Židovská populace v německé sféře vlivu v Evropě (bez SSSR a Pobaltí) od začátku 30. let do konce druhé světové války (v 1 000)

Země	Začátek 30. let[a]	1939[b]	1941[b]	„Přeživší“ 1946/1947[b]	„Pohřešovaní“ v Evropě[b]	Anektovaní SSSR[b]
Itálie, Benelux, Francie, Dánsko, Norsko	470	545	525	375	134	
Řecko	73	65	65	12	53	
Německo a Rakousko	731	163	214	36	159	
Němci okupovaná západní Evropa	1 274	873	804	423	346	
Jugoslávie	68	68	43	12	56	
Maďarsko, z něj:		(551)	(725)			
- Maďarsko (Trianonské hranice)	445	400	400	200	71	66
- Slovenská území		42	42			
- Podkarpatská Rus		109	109			
- Severní Sedmihradsko			149			
- Srbský Banát			25			
Československo, z něj:	(357)					
- Čechy a Morava (Protektorát)	118	79	70	32	38	
- Slovensko	137	85	85	50	74	
- Podkarpatská Rus	102				15	
Rumunsko	757	676	315	430	3	225
Bulharsko	48	48	48	56	– 8	
Polsko/Generální gouvernement[c]	3 114	2 664	757	83	674	1 867
Němci okupovaná východní Evropa	4 789	4 171	2 043	863	923	2 244
Židovští uprchlíci navrátivší se do Polska ze SSSR				+ 157		– 157
						2 087
Němci okupovaná Evropa:						
- Podle naší analýzy	6 063	5 044	2 847	1 443	1 269	
- Podle čísel *AJYB*[d]		6 000		1 410	4 590	
Rozdíl		– 956		+ 33	– 3 321	

Zdroje:

a) Kromě Německa a Rakouska jsou všechna čísla v tomto sloupci převzata z tabulky 16 (kapitola 8). Německo (včetně Gdaňsku, Memelu a Sárska) mělo v roce 1933 celkem 539 265 Židů a rakouské sčítání jich podle *AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 600, odhalilo 191 781.

b) Kromě řádků „Polsko“ a „Podle čísel *AJYB*“ jsou všechny čísla v tomto sloupci převzata z údajů o konkrétních zemích v 6. kapitole.

c) Viz 1. a 2. kapitola.

d) *AJYB*, 1947, Vol. 49, str. 740.

Svým výzkumem ve 2. a 6. kapitole jsme zjistili 1 443 000 „přeživších“ Židů oproti 1 410 000 uváděným *Ročenkou* (tabulka 11). Tito „přeživší“ by měli být porovnáni se židovskou populací v evropských zemích roku 1941 a měla by se vzít do úvahy spousta změn, ke kterým v nich za války došlo; na těchto základech jsme dospěli k počtu „pohřešovaných“ 1 269 000. To je o 3,3 miliony (!) méně, než uvádí *Ročenka*. Důvod je jasný: *Ročenka* bezmála o milion zveličuje předválečný počet a nezohledňuje sovětské přivtělení 2,1 milionu rumunských, polských, maďarských a rusínských Židů; tyto dvě „chyby“ zodpovídají za zveličení „pohřešovaných“ Židů o 3 miliony.

Shrňme si to: roku 1941 žilo v německé sféře vlivu v Evropě (bez SSSR a Pobaltí) 2 847 000 Židů. Po započtení válečných ztrát, pohřešovaných v sovětských věženích, emigrace a velmi nízké válečné porodnosti, zabrání Podkarpatské Rusi Sovětským svazem v roce 1945 a poválečného návratu polsko-židovských uprchlíků ze SSSR by v těchto zemích po válce mělo být napočítáno 2 712 000 (1 443 000 plus 1 269 000) Židů. Na základě sionistických statistik – vztahujících se z velké části k letem 1946 a 1947, nikoliv 1945 – docházíme k pouhému 1 443 000 „přeživších“. Skoro stejně velké číslo, totiž 1 269 000 Židů, jsou „pohřešovaní“.

SEDMÁ KAPITOLA

Židovská emigrace po druhé světové válce

Po porážce Německa se z východní zóny do tří západních zón této obsazené a rozdělené země nahrnula vlna neněmeckých uprchlíků. Bylo mezi nimi i mnoho Židů. Britský generál sir Frederick Morgan, šéf UNRRA v Německu, na tiskové konferenci ve Frankfurtu nad Mohanem koncem roku 1945 prohlásil, že do Německa nějaká neznámá židovská organizace přivádí masy Židů z východu, všechny dobře živené a oblečené. Vyjadřuje se k tomu i sionista Hilberg:[364]

> V Polsku, Maďarsku a Československu se mnozí Židé rozhodli nečekat; vydali se hned na cestu. ... Začal exodus z Polska přes Československo do americké zóny v Německu. Do Rakouska začali přijíždět Židé z Maďarska a dokonce i Rumunska. V listopadu 1945 tato vlna zesílila a tisíce uprchlíků se hrnuly do Itálie.

V této souvislosti je třeba mít na paměti, že statistiky „přeživších" Židů nejsou vedeny k 8. květnu 1945, ale k rokům 1946 a 1947. Tato masa uprchlíků ze zemí východní Evropy tedy do 1,4 milionů „přeživších" vůbec není zahrnuta.

Bezprostředně po válce mělo být v uprchlických táborech v Německu víc než 250 000 Židů a v červenci 1947 mělo v západní Evropě zůstávat přes 400 000 židovských uprchlíků.[365] Tato čísla však platí jen pro konkrétně dané časové období, jelikož mezitím odešly statisíce Židů do Palestiny, Severní a Jižní Ameriky i na další místa!

Tyto nekontrolovatelné příjezdy a odjezdy v chaotické poválečné době bohužel znemožňovaly oficiálně evidovat cestující, prchající a domov opouštějící Židy. Jediným způsobem, jak získat alespoň částečně spolehlivý obrázek masové migrace, je určit poválečné židovské *přistěhovalectví* do hlavních cílových zemích.

Spojené státy

Oficiální americká statistika v roce 1926 stanovila počet Židů na 4 081 249 a dalším oficiálním sčítáním v roce 1936 jich byly zaevidovány 4 641 184.[366] Obě čísla však zahrnují pouze židovské obce se synagogou. Zvláštní zmocněnec amerického statistického úřadu, dr. Harry S. Linfield, provedl průzkum všech komunit bez synagogy a zjistil, že na konci roku 1927 ve Spojených státech žily 4 228 029 Židů.[367] Pro rok 1937 takto zjistil počet 4 770 647.[368]

Nakolik zvýšení populace během 10 let o 543 000 ovlivnila imigrace a nakolik přirozený přírůstek, není jisté. Během předchozích desetiletí do USA přišly miliony Židů. V letech 1899

[364] Hilberg, *Destruction of European Jews*, str. 729-730.
[365] Butz, *Hoax of the Twentieth Century*, str. 232.
[366] *The Immigration and Naturalization Systems of the United States*, Report of the Committee on the Judiciary, U.S. Senate, 81st Congress, 2d Session, April 20, 1950, str. 843.
[367] *AJYB*, 1976, Vol. 77, str. 268.
[368] *Tamtéž*, str. 271-274.

až 1924 to bylo asi 1,8 milionů. Minimálně tři čtvrtiny pocházely z Polska a Ruska, zemí s tehdy velmi plodnou židovskou populací. A velkou část zbylé čtvrtiny tvořili imigranti ze zemí jako Rumunsko, jejichž židovské obyvatelstvo vykazovalo vysoký přirozený přírůstek.[369] Nicméně změna amerických imigračních zákonů ve 20. letech zřejmě vedla k drastickému snížení počtu židovských imigrantů z východní Evropy.*

Navíc nové velkoměstské americké prostředí brzy začalo vykazovat výrazný propad porodnosti. Lze tedy poměrně reálně předpokládat, že přirozený přírůstek amerického Židovstva činil v letech 1927 až 1937 nanejvýš 0,5 % ročně. A i tento poměr se zdá být docela vysoký, zvlášť s ohledem na čistý přírůstek celkové americké populace 0,8 % v letech 1930-1939 – na němž mělo výrazný podíl početné a plodné barevné i bělošské obyvatelstvo venkova.[370] Čistý přírůstek patrně mohl zvětšit americkou židovskou populaci ze 4 228 029 v roce 1927 na maximálně 4 444 000 v roce 1937. Ve skutečnosti však bylo v roce 1937 zjištěno 4,77 milionů Židů – o 326 000 víc, než lze vysvětlit přirozeným přírůstkem. Americké imigrační statistiky však odhalují, že v tomto období bylo zaevidováno jen 81 212 židovských imigrantů.[371] Tento rozdíl si vysvětlíme níže.

Americká židovská populace je v *Ročenkách* (různá vydání) evidována následovně:

1946 až 1956	5 000 000
1957 a 1958	5 197 000
1959	5 367 000
1960 až 1967	5 532 000
1968 až 1970	5 869 000
1971	6 060 000

Tato čísla jsou fiktivní. Údajná velikost populace v roce 1946 byla ponechána ve stejné výši po dobu 10 let v době, kdy v USA hledaly útočiště statisíce Židů ze střední a východní Evropy. A když bylo po 11 letech konečně rozhodnuto provést úpravu, nárůst o pouhých 197 000 mohl vysvětlit – a to jen stěží – nanejvýš čistý přirozený přírůstek v letech 1946 až 1957. Evidentně jde o politicky stanovená čísla.

Židovský historik a bývalý tajemník Hilfsverein der Deutschen Juden (Pomocné organizace německých Židů), dr. Mark Wischnitzer, pracující od roku 1938 pro Americký židovský spojený distribuční výbor a mající prominentní postavení v *Univerzální židovské encyklopedii*,[372] napsal již v roce 1943 článek pro *The Jewish Quarterly Review*, v němž uvedl, že židovská populace Spojených států dosahuje 5 199 200.[373] Nárůst o 429 000 ze 4,77 milionů od roku 1937 odpovídá ročnímu přírůstku 1,45 % (!) – to je nereálně vysoké číslo. Tento rozpor vysvětlil náměstek ministra zahraničí Breckinridge Long.

---

[369] *The Immigration and Naturalization Systems*, str. 21.

* USA ve 20. letech 20. století přijaly tři restrikční, tzv. kvótové zákony, stanovující roční kvóty pro příjem přistěhovalců. Např. první zákon z roku 1921 umožňoval roční imigraci z jednotlivých států do maximálně 3 % počtu obyvatel USA k roku 1910, kteří z daného státu pocházeli. Tyto kvóty byly definitivně zrušeny v roce 1965 zákonem o imigraci (Immigration Act); pozn. překl.

[370] U.S. Department of Commerce, Bureau of the Census. *Population Estimates and Projections*, Current Population Reports, Series P-25, No. 632, Juli 1976, Washington, D.C., str. 1.

[371] *AJYB*, 1947, Vol. 49, str. 749.

[372] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 16, str. 554-555.

[373] Wischnitzer, Mark. „The History of the Jews in Russia in Recent Publications“, *The Jewish Quarterly Review*, Philadelphia, 1944-1945, Vol. XXXV, str. 393.

Ten v březnu 1943 jménem americké vlády prohlásil, že do USA od roku 1933 přišlo 547 775 uprchlíků.[374] Osm měsíců poté, 26. listopadu, vypověděl před vyšetřovacím výborem pro zahraniční vztahy americké Sněmovny reprezentantů:[375]

> Spojené státy přijaly asi 580 000 obětí pronásledování Hitlerovým režimem od doby před deseti lety, kdy začalo. ... většinu uprchlíků tvořili Židé.

Co myslel výrazem „většina", nevíme. Pokud myslel nejméně 70 %, tak by 406 000 obětí pronásledování přijatých Spojenými státy tvořili Židé. Bohužel, oficiální statistiky pro období 1933 až 1943 vykazují jen 163 583 židovských imigrantů, tedy asi o 240 000 méně.[376] Vysvětlení tohoto rozdílu je prosté.

Za prvé, židovský statistik Arthur Ruppin poukázal na to, že americké imigrační statistiky mají v případě Židů jen malou vypovídací hodnotu. Nezachycují totiž ty, kteří podle kultury, jazyka, apod. vypadali jako příslušníci národa, odkud přišli. Například židovští imigranti z Německa nebyli evidováni jako „Židé", ale jako Němci, zatímco ti z Haliče většinou díky jazyku, vzhledu, apod. vypadali „židovsky", takže tak také byli evidováni.[377]

Za druhé, Long před vyšetřovacím výborem řekl, že USA Židům před válkou a během ní umožňovaly přijíždět na *návštěvnická* víza. To je samozřejmě další nesmírně důležitý důvod, proč americké imigrační statistiky vykazují v letech 1933 až 1943 pouze 165 583 Židů místo víc než 400 000.[378]

Jedním ze způsobů, jak se propracovat ke skutečnému počtu židovských přistěhovalců před a po roce 1937, může být – navzdory nevyhnutelným nepřesnostem – rozdělení odhadovaných 406 000 přistěhovalých Židů podle zaevidovaných židovských přistěhovalců v letech 1933-1943:

Židovští imigranti ve Spojených státech: 1933-1943

Období	Zaregistrováno	Spočítáno
1933-1937	27 374	67 000
1938-1943	138 209	339 000
1933-1943	165 583	406 000

Když sečteme odhad 339 000 židovských imigrantů v letech 1938 až 1943 se 4 771 000 Židů z roku 1937, dostaneme celkem 5,11 milionů neboli o 89 000 méně, než pro rok 1943 uvedl dr. Wischnitzer. Tento rozdíl odpovídá průměrnému přirozenému ročnímu přírůstku asi 0,3 % – to je číslo možná trochu nízké, ale stále naprosto reálné u městského obyvatelstva, jehož porodnost negativně ovlivňovala ekonomická situace během velké deprese (1937-1940) a které vzhledem k vojenským povinnostem (1941-1943) přišlo o část mužů.

---

[374] Sykes, Christopher. *Kreuzwege nach Israel: Die Vorgeschichte des Jüdischen Staates*, Munich, 1967, str. 414.
[375] *The New York Times*. „580,000 Refugees Admitted to United States in Decade", 11.12.1943, str. 1; viz také poznámka 374.
[376] *AJYB*, 1947, Vol. 49, str. 749.
[377] Ruppin, Arthur. *The Jewish Fate and Future*, London, 1940, str. 46.
[378] *The New York Times*. „580,000 Refugees Admitted to United States in Decade", 11.12.1943, str. 6.

Podle *Ročenky* však americké Židovstvo v roce 1957 dosahovalo počtu pouze 5 197 000. To je méně, než uvedl pro rok 1943 dr. Wischnitzer, mající skvělé postavení k posouzení skutečné židovské imigrace. Po roce 1943 se do USA navíc přistěhovaly další statisíce bezprizorných evropských Židů. A rovněž je statisticky zaznamenáno, že poválečný baby-boom zasáhl i židovskou populaci, byť jen v kratším období. Číslo stanovené *Ročenkou* pro rok 1946 je tedy zkrátka *špatné*.

Rada židovských federací a sociálních fondů (Council of Jewish Federations and Welfare Funds) v roce 1970 sponzorovala celostátní průzkum židovské populace, tzv. celostátní židovskou populační studii (National Jewish Population Study – NJPS). Cílem nebylo zaevidovat všechny americké Židy, ale jen ty, kteří se nějakým způsobem identifikovali se židovstvím.[379] Židé, kteří se svého židovství vzdali a již s ním neudržovali žádné vazby, tedy nebyli počítáni. Pokusíme se z této studie získat některé odpovědi na otázky týkající se imigrace, přirozeného přírůstku a asimilace.

NJPS v židovských domácnostech – definovaných jako domácnost s nejméně jednou židovskou osobou – shledala 5 731 685 osob, z nichž bylo 5 370 000 Židů. Kdyby tento počet zahrnoval všechny americké Židy, byl by to za 27 let nárůst o pouhých 171 000! Analýza věkové skladby (tabulka 12) dokazuje, že tak nicotný nárůst je absolutně vyloučený.

Tabulka 12
Věková skladba amerických Židů: 1970

Rok narození	Věk	Podíl v %	Podíl podle ročníku (%)
1966-1970	0-4	5,7	1,14
1961-1965	5-9	6,7	1,34
1956-1960	10-14	10,1	2,02
1951-1955	15-19	9,4	1,88
1946-1950	20-24	8,7	1,74
1941-1945	25-29	5,7	1,14
1936-1940	30-34	4,7	0,94
1931-1935	35-39	5,8	1,16
1926-1930	40-44	6,0	1,20
1921-1925	45-49	7,1	1,42
1916-1920	50-54	6,7	1,34
1911-1915	55-59	6,4	1,28
1906-1910	60-64	5,0	1,00
1901-1905	65-69	4,3	0,86
1896-1900	70-74	3,2	0,64
1891-1895	75-79	2,1	0,42
před 1891	80 a starší	1,5	
	neznámý	0,9	
		100,0	

Zdroj: *AJYB*, 1973, Vol. 74, str. 271.

[379] *AJYB*, 1974, Vol. 75, str. 300 a 1977, Vol. 78, str. 262-263.

Je evidentní, že počet narozených nebyl v letech 1941-1945 příliš velký, ale v letech 1946-1960 byl výrazný, načež opět silně poklesl. Z tabulky vyplývá, že čistý roční přírůstek v letech 1946 až 1960 mohl být kolem 0,8 % ročně. Desetiletí 1961-1970 zaznamenalo dramatický pokles počtu narozených; lze předpokládat, že přirozený přírůstek klesl až na nějaká 0,2 % ročně.[380] S tímto přirozeným přírůstkem by židovské obyvatelstvo do roku 1970 překonalo šestimilionovou hranici i bez poválečných imigračních vln.

Že je naprosto vyloučené, aby v USA v roce 1970 bylo jen 5,37 milionů Židů, ukazují i další informace získané NJPS. Studie totiž zjistila, že 8,6 % všech hlav domácností ve věku 20-24 let, tedy ročníků 1946 až 1950 – bylo narozených v zahraničí.[381] Neexistuje důvod se domnívat, že se hlavy domácností výrazně lišily od zbytku židovské populace, takže tento poměr můžeme vztáhnout na celé židovské obyvatelstvo.

Zatímco v případě poválečných židovských přistěhovalců do Spojených států neexistuje žádná informace o procentuálním zastoupení věkové skupiny narozené v letech 1946-1950, populační statistiky přistěhovalců do Izraele poskytují poměrně dobrý přehled o podílu věkové skupiny narozené v Evropě v prvních poválečných letech.

V Izraeli bylo k 31. prosinci 1954 celkem 37 279 Židů narozených v Evropě[382] v letech 1945 až 1949 (věk 5-9 let).[383] Od roku 1945 do 15. května 1948 do Izraele přišlo celkem 73 282 Židů, 90 % neboli zhruba 67 000 z Evropy.[384] Mezi 15. květnem 1948 a 31. prosincem 1954 odtud přišlo dalších 346 000 Židů.[385] Celkový počet imigrantů z Evropy mohl v letech 1945 až 1954 dosáhnout 413 000, přičemž asi devět desetin přišlo v letech 1945-1950. Jen relativně malá část se vrátila nebo pokračovala do Ameriky, Austrálie atd. Ze všech Židů přišedších do Izraele mezi 15. květnem 1948 a koncem roku 1955 mělo odejít jen 7 %;[386] nakolik se tito emigranti skládali z evropských, severoafrických nebo blízkovýchodních Židů, není známo. Vztaženo ke 413 000 evropských Židů lze namítnout, že čistá imigrace z Evropy v letech 1945-1954 činila jen 384 000 (93 % ze 413 000).

Je evidentní, že věková skupina 1945 až 1949 tvořila jen 9,7 % (37 279 z 384 000) evropských Židů, kteří se přestěhovali do Izraele v letech 1945 až 1954. Neexistuje důvod se domnívat, že židovští přistěhovalci ve Spojených státech měli výrazně odlišnou věkovou skladbu – konec konců také přišli z Evropy. Pro americké Židy z toho vyplývá:

1. Věková skupina „20 až 24 let“ mezi *údajnými* 5,37 miliony židovských obyvatel podle tabulky 12 tvořila 8,7 %; to odpovídá číslu 467 000.
2. Z nich se 8,6 % neboli 46 000 narodilo v zahraničí v letech 1946-1950.
3. Těchto 40 000 tvořilo 10 % všech imigrantů; celková imigrace tedy musela odpovídat 400 000!

---

[380] Musíme předpokládat, že se přirozený židovský přírůstek v USA v 70. letech dostal pod nulu. Například *AJYB*, 1976, Vol. 77, str. 310, píše: „... dnešní židovská porodnost je 6 bodů [tj. 0,6 %; pozn. překl.] pod hustě zalidněnými městskými oblastmi. Městské a zejména velkoměstské obyvatelstvo ve Spojených státech, stejně jako ve všech průmyslových zemích, zaznamenává přirozený přírůstek ležící hluboko pod hodnotou pro celkovou populaci. Pokud však byl v USA po roce 1972 průměrný čistý přirozený přírůstek pod 0,6 %, jak uvádí publikace ‚Population Estimates and Projections‘ amerického ministerstva průmyslu, logický závěr zní, že se americko-židovské obyvatelstvo od začátku 70. let potýká s vážnou demografickou krizí.“

[381] *AJYB*, 1973, Vol. 74, str. 276.

[382] *Statistical Abstract of Israel* nerozlišuje židovské imigranty z Ameriky a Evropy, ale američtí v této skupině představují jen nepatrný zlomek.

[383] *Statistical Abstract of Israel 1955/56*, tab. 16, str. 14.

[384] *Tamtéž*, 1980, tab. V/l, str. 133.

[385] *Tamtéž*, 1954/55, tab. 5, str. 33.

[386] *Tamtéž*, 1955/56, tab. 3 , str. 7.

Podle věkové struktury zjištěné NJPS a přirozeného přírůstku, který z ní lze odhadnout, by musel celkový přirozený nárůst v letech 1946 až 1970 činit asi 700 000. Odečtením přírůstku a imigrace od 5,37 milionů (1970) bychom měli zjistit počet židovských obyvatel USA na konci války: nepřekvapí, že zbylých 4,27 milionů je o půlmilion pod polooficiálním číslem z roku 1937!

Z toho v žádném případě *ne*vyplývá, že data zjištěná NJPS jsou špatná. S největší pravděpodobností jsou poměrně přesná. Problém je, že se studie NJPS týkala pouze Židů uchovávajících si vazby k židovství; asimilované nepodchytila. Studie tedy vlastně ukazuje, jak velkou ztrátu utrpěli američtí Židé během posledních desetiletí asimilací!

Ale jak velká byla americká židovská populace v roce 1970 ve skutečnosti? Když *World Almanac and Book of Facts* publikoval sionistická čísla pro USA za rok 1957, zjevně je pokládal za příliš zastaralá. *Almanac* sice citoval „oficiální" sionistické číslo pouhé 5,2 miliony, ale dodal, že „jedna nezávislá studie stanovuje podíl [Židů] 3,69 % a možný počet Židů ve Spojených státech 6 290 000".[387]

Pokud člověk vychází z těchto 6,29 milionů (1957) a promítne je na základě přirozeného přírůstku obsaženého v tabulce 12 do roku 1970, dostane 6,6 milionů; v tomto čísle jsou pochopitelně zahrnuti i asimilovaní Židé. Pokud tito asimilovaní nevykazují podstatně odlišné vlastnosti, což je nepravděpodobné, 8,7 % se jich také narodilo v letech 1946-1950 a 8,6 % z nich se narodilo v zahraničí. Poměr této věkové skupiny ke všem poválečným židovským imigrantům musí být také 1 ku 10. Celkový vývoj pak vypadá takto:

Židovská populace v USA – 1970		6 600 000
mínus		
- Přirozený přírůstek 1946-1970[388]	865 000	
- Poválečná imigrace do 1970[389]	490 000	
Celkové demografické změny po válce		1 355 000
Židovská populace v USA – 1945		5 245 000

Tento výpočet pro rok 1945 je jen o něco vyšší než židovská populace USA v roce 1943 podle dr. Wischnitzera. Když od něj člověk navíc odečte polooficiální číslo 4,77 milionů v roce 1937, je jasné, že do rozdílu perfektně zapadá i Longovo svědectví o imigraci statisíců Židů do roku 1943.

Složení židovské populace USA podle věku a původu – jak ho publikovala NJPS – vede k následujícím závěrům:

A. Spojené státy měly v roce *1945* celkem 5,25 milionů židovských obyvatel;
B. Do roku *1970* jejich počet vzrostl na 6,6 milionů;
C. *Mezi lety 1945 až 1970* do USA přišlo asi 0,5 milionů Židů.

NJPS zároveň nechtěně potvrdila, že se 1,25 milionů Židů neboli jeden Žid z pěti své židovské identity zřeklo:

---

[387] *1958 World Almanac and Book of Facts*, New York, str. 270.

[388] Převaha narození nad úmrtími odpovídající v letech 1946-1970 celkem 865 000 byla vypočítána na základě věkové skladby publikované NJPS.

[389] Imigrace 490 000 v letech 1946-1970 byla vypočítána následovně:
a) Počet Židů narozených v letech 1946-1950 je 8,7 % ze 6 600 000, tedy 574 000. b) Z těchto 574 000 se 8,6 % neboli 49 000 narodilo v zahraničí. c) Těchto 49 000 představuje asi 10 % imigrantů.

Židovská populace 1970	6 600 000
Židé zjištění NJPS 1970	5 370 000
Asimilovaní Židé 1970	1 230 000

Takto velká asimilace amerických Židů nemůže překvapovat. Dnes se víc než 40 % všech amerických Židů žení nebo vdává za Nežidy – čtyřikrát víc než před pár desetiletími. Pouze třetina těchto smíšených párů vychovává děti jako Židy. Americký židovský výbor ve studii o „smíšených manželstvích a židovské budoucnosti" naříká, že pokud tyto ztráty nebudou zastaveny, židovská populace během 50 let klesne pod milion.

Izrael

Sčítáním z roku 1931 bylo v Palestině zjištěno 174 610 Židů; v roce 1944 již 553 600[390] a 15. května 1948 dokonce 649 600.[391] Židovská imigrace – většina imigrantů tehdy pocházela z Evropy – v letech 1932 až 1944 oficiálně dosáhla 292 779 a od roku 1945 do 15. května 1948 celkem 73 282.[392] Tyto statistiky však nejsou tak spolehlivé, jak se zdají. Jde jen o hrubá čísla, protože porovnatelné počty emigrantů pro Palestinu zřejmě neexistují. Navíc je pochybné, zda se úřadům podařilo statisticky podchytit velkou nelegální imigraci. Je možné, že se emigrace a nezákonná imigrace vzájemně vyrušily, nicméně zbylý rozdíl, indikující přirozený přírůstek asi 2 % ročně, je příliš vysoký i na tehdejší mladou populaci židovských imigrantů.

Mezi 15. květnem 1948 a 31. prosincem 1970 do země přišly další 1,4 miliony Židů hlavně z Evropy, Afriky a Blízkého východu.[393] Počty imigrantů podle země původu v tabulce 13 je třeba brát s rezervou. Izraelské imigrační statistiky jsou údajně vedeny na základě země původu. Jak ale ukazují následující případy, existují důvody k pochybnostem.

Mezi 60 581 údajnými íránskými Židy jich z Íránu byla jen hrstka. Většina skoro určitě pocházela z východní Evropy a Balkánu. Jiné vysvětlení je vyloučené: před válkou bylo v Íránu 40 000 Židů,[394] do roku 1970 jich 60 581 odešlo do Izraele a přesto jich v Íránu v roce 1971 stále bylo 80 000.[395] Takový přirozený přírůstek je nemyslitelný, takže zbývá jediný logický závěr: do Íránu museli přijít v letech 1939 až 1945 právě z východní Evropy a Balkánu. Sovětský svaz, Velká Británie a USA za války porušily neutralitu Íránu a proti jeho vůli ho obsadily. Írán tak byl bezmocný vůči přistěhovalectví Židů prchajících z německé sféry vlivu, které však nechtěla žádná země přijmout.

Do Íránu teoreticky vedly dvě cesty: jedna přes Sovětský svaz, kterou mohl využít menší počet polských a rumunských Židů – pokud jim to Sověti umožnili. Druhá, důležitější, vedla z Rumunska přes Bulharsko a neutrální Turecko do Anglosasy okupované části Íránu. Pokud tedy do Izraele z Íránu přišlo přes 60 000 neíránských Židů, logicky se dá předpokládat, že jich desetitisíce emigrovaly také do jiných zemí a kontinentů, např. Jižní a Severní Ameriky. Přesný počet není až tak důležitý, i když by měl určitý pomocný význam, protože pokud do Íránu za války přišlo tolik Židů z východní Evropy, most z Balkánu přes Turecko muselo vy-

[390] *AJYB*, 1947, Vol. 49, str. 742.
[391] *Statistical Abstract of Israel 1971*, No. 22, Table B/2, str. 22.
[392] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 9, str. 534.
[393] *Tamtéž*, str. 541.
[394] *AJYB*, 1944, Vol. 46, str. 501.
[395] *1972 World Almanac*, str. 156.

užít přes sto, možná i dvě stě tisíc uprchlíků. Přitom je třeba mít na paměti, že oficiální imigrace do Palestiny v letech 1940 až 1944 činila pouhých 45 066[396] a k tomu je třeba připočíst desetitisíce „ilegálů“. Téměř všichni tito přistěhovalci pocházeli z východní Evropy a Balkánu!

Sčítání z roku 1936 ve francouzském Maroku odhalilo 161 312 Židů.[397] Jejich velkou porodnost negovala nesmírně vysoká dětská úmrtnost, takže se přirozený přírůstek nijak nelišil od ostatních orientálních zemí. Na začátku 30. let byla podle *Universal* převaha narození nad úmrtími orientálních Židů 5 000.[398] Vzhledem k celkem asi 550 000 afrických Židů to odpovídá přírůstku 0,9 % ročně. *Ročenka* uvádí pro období 1939-1945 nárůst afrických Židů (včetně Jižní Afriky a Rhodesie) o 27 000 neboli 4 500 ročně. To by rovněž odpovídalo čistému přirozenému přírůstku 0,9 % ročně (opět včetně Jižní Afriky a Rhodesie) při počtu přes 500 000.[399] Pokud budeme u marocké židovské populace uvažovat roční přírůstek řekněme 1 %, když jich ze země většina odešla, do začátku 50. let by jejich počet mohl dosáhnout maximálně 200 000. Asi 50 000 marockých Židů (1971: 48 000)[400] však neodešlo.

Jinak řečeno z Maroka do Izraele mohlo odejít maximálně 150 000 Židů – za předpokladu, že *všichni* šli do Izraele. Nicméně izraelské imigrační statistiky evidují víc než 250 000 imigrantů z Maroka. Jediné vysvětlení je, že tato francouzská kolonie představovala pro židovské uprchlíky ze zdevastované Evropy přestupní stanici. Západoevropští Židé jistě neměli důvod odcházet po válce do marockých uprchlických táborů, takže těchto „přebytečných“ 100 000 Židů v Maroku mohlo pocházet jedině z východní Evropy, nebo se také mohlo jednat o západoevropské Židy vracející se z německých deportačních táborů, kteří se nechtěli nebo nemohli usadit ve svých původních zemích.[401]

Podobný vývoj pozorujeme v Tunisku. Sčítání z roku 1936 odhalilo 59 485 Židů,[402] ale roku 1950 jich v zemi bylo 105 000,[403] ačkoliv mezitím 13 000 odešlo do Izraele (tabulka 13). I když připustíme přirozený přírůstek 1 % jako u marockých Židů, tuniských Židů by do poloviny 50. let mohlo být nanejvýš 73 000, když ze země velká část odešla. I v Tunisku však zjevně byl „přebytek“ 45 000 Židů (105 000 plus 13 000 mínus 73 000). V roce 1971 jich tam žilo asi 10 000, 46 000 odešlo do Izraele a 60 000 do Francie.

Je bez debaty, že i další země na Blízkém východě a v severní Africe poskytly útočiště židovských uprchlíkům z Evropy, kteří po válce většinou odešli do Izraele, ale nikdy se v jeho statistikách neobjevili jako evropští Židé.

Židovské drama zasáhlo všechny západoevropské země. Převážnou část izraelských přistěhovalců však tvořili vykořenění Židé usilující o nový začátek. Je skoro jisté, že 75 037 Židů, kteří emigrovali ze západní Evropy, pocházelo buď z východní Evropy, nebo šlo o Židy vracející se z deportačních táborů. Je dost nepravděpodobné, že by do Izraele ve větším množství odcházeli západoevropští Židé, kteří přežili válku ve svých domovských zemích.

---

[396] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 9, str. 533.
[397] *AJYB*, 1945, Vol. 47, str. 638.
[398] *Universal Jewish Encyclopedia*, Vol. 10, str. 36.
[399] *AJYB*, 1946, Vol. 48, str. 609.
[400] *1972 World Almanac*, str. 156.
[401] Butz, *Hoax of the Twentieth Century*, str. 227.
[402] *AJYB*, 1944, Vol. 46, str. 501.
[403] *Tamtéž*, 1951, Vol. 52, str. 199.

Tabulka 13
Židovská imigrace do Izraele:1948-1970

Země původu	15.5.1948-1970	1952-1970	15.5.1948-1951
Bulharsko	48 642	11 411	37 231
Maďarsko	24 255	10 624	13 631
Jugoslávie	8 063	468	7 595
Polsko	156 011	52 279	103 732
Československo	20 572	2 355	18 217
Rumunsko	229 779	110 839	118 940
Ostatní	4	4	
Východní Evropa (včetně SSSR)	487 326	187 980	299 346
Anglie	14 006	11 863	2 143
Řecko	2 722	717	2 005
Francie	26 295	22 287	4 008
Německo	11 552	2 696	8 856
Rakousko	4 120	1 126	2 994
Ostatní	16 342	11 343	4 999
Západní Evropa	75 037	50 032	25 005
Sovětský svaz	21 391	16 693	4 698
Kanada	4 004	3 771	233
USA	34 288	32 379	1 909
Argentina	19 964	18 830	1 134
Brazílie	5 590	5 148	442
Chile	2 782	2 782	-
Uruguay	2 743	2 743	-
Ostatní	6 001	5 131	870
Obě Ameriky	75 372	70 748	4 588
Irák	124 647	3 135	121 512
Írán	60 581	35 777	24 804
Jemen	46 447	1 248	45 199
Aden*	3 912	757	3 155
Turecko	53 288	19 075	34 213
Ostatní	33 871	25 531	8 340
Asie	322 746	85 523	237 223
Alžír	13 119	11 596	1 523
Tunisko	46 255	33 116	13 139
Libye	34 265	3 783	30 482
Maroko	252 642	221 892	30 750

* Největší jemenský přístav a v letech 1967-1990 hlavní město bývalého Jižního Jemenu; pozn. překl.

Egypt	37 867	21 359	16 508
Jižní Afrika	6 845	6 261	584
Ostatní	1 450	1 259	191
Afrika	392 443	299 266	93 177
Ostatní země	24 797	4 633	20 164
Celkem	1 399 112	714 911	684 201

Zdroj: *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 9, str. 535 a 541.

75 372 imigrantů z Ameriky také stojí za zamyšlení. Usedlí obyvatelé nejsou do vystěhovalectví nijak žhaví. Všechny uvedené země v Americe byly pro židovské emigranty před, během i po válce hlavním cílem. Je pravděpodobné, že většina těchto Židů rovněž pocházela z východní Evropy, ale přímé důkazy neexistují.

Následující souhrn židovských imigrantů v Izraeli po 15. květnu 1948 jsou minimální čísla:

(Východo)evropští Židé z Tuniska	45 000[404]
(Východo)evropští Židé z Íránu	60 581
(Východo)evropští Židé z Maroka	100 000
(Východo)evropští Židé ze západní Evropy	75 037
Židé z východní Evropy (včetně SSSR)	487 326
Imigrace evropských Židů 1948-1970	767 944

Všech 1,4 milionů imigrantů z let 1948 až 1970 v Izraeli nezůstalo. *Statistický přehled Izraele 1970* pro toto období uvádí čistou imigraci 1 155 100.[405] To znamená, že 244 000 neboli každý šestý imigrant ze země odešel. Kolik z nich pocházelo z Evropy se neví. Jelikož byli Židé z Evropy podstatně vzdělanější než ti ze severní Afriky a Blízkého východu a v mnoha případech měli blízké příbuzenské vztahy se Židy v západoevropských zemích, je pravděpodobné, že většina vystěhovalců, řekněme 75 % neboli 183 000, pocházela z Evropy.

Celkový čistý počet evropských Židů přistěhovalých v letech 1948 až 1970 do Izraele tak musí být snížen na 585 000 (768 000 mínus 183 000).

Latinská Amerika a anglosaské země

Hlavní destinace emigrantů kromě USA, Izraele a Francie, kterou se budeme zabývat později, byly tyto:[406]

[404] Neví se, zda Židé přistěhovalí do Izraele z Tuniska patřili mezi orientální nebo příchozí z (východní) Evropy. My předpokládáme, že patřili mezi (východo)evropské. Proto byli Židé migrující z Tunisu do Francie zařazeni mezi orientální.

[405] *Statistical Abstract of Israel 1971*, Table B/2, str. 22.

[406] Tartakower, Arieh und Kurt R. Grossmann. *The Jewish Refugee*, New York, 1944, str. 343; také *AJYB*, 1944, Vol. 46 (str. 500-501), 1951 Vol. 52 (str. 196-198) a 1971 Vol. 72 (str. 477-479).

	Židovská populace		
	Předválečná	1943	Poválečná
Argentina	260 000 (‘35)	350 000	500 000 (‘70)
Brazílie	40 000 (‘33)	110 750	150 000 (‘70)
Chile	3 697 (‘30)	25 000	40 000 (‘70)
Kolumbie	2 045 (‘35)	5 800	10 000 (‘70)
Mexiko	20 000 (‘35)	20 000	35 000 (‘70)
Peru	1 500 (‘35)	2 150	5 300 (‘70)
Uruguay	12 000 (‘30)	37 000	50 000 (‘70)
Venezuela	882 (‘26)	1 600	12 000 (‘70)
Latinská Amerika	340 124	552 300	802 300
Kanada	155 614 (‘31)	170 241 (‘35)	296 945 (‘71)
Austrálie	23 553 (‘33)	32 500	72 000 (‘70)
Jižní Afrika	90 662 (‘36)	99 000	119 900 (‘70)
Anglie[407]	300 000 (‘31)	365 000	450 000 (‘50)
Anglosaské země	569 829	666 741	938 845
Celkem	909 953	1 219 041	1 741 145

Židovská populace Latinské Ameriky se do roku 1943 zvýšila z 340 000 o dalších 210 000. Přirozenému přírůstku nelze připsat víc než 30 000, takže zbylých 180 000 je židovská imigrace. V poválečném období se židovské obyvatelstvo rozrostlo na 800 000 – o dalších 250 000. Jelikož latinskoameričtí Židé žili převážně ve městech, hlavně v Argentině a Brazílii, je dost nepravděpodobné, že by převaha narození nad úmrtími mohla dosáhnout 100 000. To znamená, že minimálně 150 000 musí být imigranti.

V anglosaských zemích vyjma USA došlo do roku 1943 k nárůstu o 97 000. Židovská populace všech čtyř zemí ale stagnovala. V letech 1933 až 1943 došlo k následující imigraci:[408]

Kanada	8 000
Austrálie	9 000
Jižní Afrika	8 000
Anglie	65 000
Celkem	90 000

Jinak řečeno přirozený přírůstek nemohl být větší než 7 000. Po válce se však počet Židů zvýšil o 272 000. Vzhledem k relativně nízké porodnosti a v případě Anglie také vzhledem ke krátkému časovému intervalu musela imigrace činit nejméně 250 000.

[407] Podle *AJYB*, 1969, Vol. 70, str. 276, se odhad počtu Židů ve Velké Británii v roce 1950 zvýšil na 450 000 a „od té doby zůstal na této úrovni“. Ve vydání 1977, Vol. 78, str. 339-340, *AJYB* opět píše:
„Význačným rysem [britských Židů] je demografický pokles. ... demografové předpovídají, že v dohledné budoucnosti může židovská populace klesnout na 225 000 oproti nynějším [1971] odhadovaným 410 000. Hlavním důvodem je nízká porodnost. ... Židovské rodiny mají v průměru jen 1,72 děti [ve srovnání] s celkovou populací, která má průměrně 2,16 dětí. ... smíšená manželství se jednoznačně ukazují jako největší hrozba pro budoucnost britského Židovstva. ... skutečná úroveň asimilace ... je asi 20 % ...“
Pokles od roku 1950 tak lze vysvětlit oběma těmito faktory – smíšenými manželstvími i nízkou porodností.

[408] Tartakower und Grossmann, *Jewish Refugee*, str. 343.

Francie

Francie mezi imigračními zeměmi představuje zvláštní případ: byla z nich jako jediná okupována Německem a po válce zažila příliv židovských imigrantů nejen z východní Evropy, ale také ze severní Afriky. Jak již bylo řečeno v kapitole 6, mělo válku ve Francii přežít pouze 238 000 Židů. V roce 1970 jich zde údajně žilo 550 000.[409] V 50. letech jich sem z Tuniska přišlo až 60 000 a v letech 1962/1963 následovalo přes 130 000 imigrantů z Alžíru; po vyhlášení alžírské nezávislosti jich pouze 13 000 odešlo do Izraele a 1 500 zůstalo.[410] Bez jakéhokoliv přirozeného přírůstku by ve Francii roku 1970 bylo 400 000 Židů. A ať byl jejich přírůstek jakýkoliv, tak 150 000 je rozhodně mimo realitu.

Navíc se číslo 550 000 publikované *Ročenkou* ukazuje jako příliš nízké! Oficiálním výzkumem v polovině 70. let bylo zjištěno, že ve Francii žije 700 000 Židů. *International Herald Tribune* to komentovaly: „... oficiální sčítání ve Francii ukázalo 700 000 Židů, minimálně o 150 000 víc, než se myslelo.“[411]

Je pravda, že severoafričtí Židé byli poměrně plodní, ale domácí evropští Židé vykazovali nízkou porodnost běžnou pro Evropu. Lze předpokládat, že tato smíšená židovská populace v roce 1970 (sedm let před sčítáním) o moc nepřevyšovala 670 000 – z nich mohlo být 185 000 severoafrického původu (viz poznámka pod tabulkou 15). Počet evropských Židů ve Francii byl v roce 1970 asi 485 000. Vzhledem k „původním“ 238 000 v roce 1945 a relativně malému přírůstku musela poválečná židovská imigrace z východní Evropy odpovídat 230 000.

Ohledně předválečné imigrace ve Francii existuje několik odhadů. Ale počet 90 000 (kapitola 6) zahrnuje také – většinou zahraniční – Židy uprchlé z Belgie a Holandska.

„Pohřešovaní“

Celkově vzato můžeme říci, že od konce druhé světové války do roku 1970 našlo v hlavních imigračních zemích útočiště 1 778 000 Židů, což je o polovinu víc než 1,1 milion, kteří do těchto zemí přišli ve 30. letech (tabulka 14). Při analyzování imigrace ze zemí okupovaných Německem však musíme opomenout Francii, která sice před válkou i po ní patřila mezi hlavní židovské imigrační destinace, ale nacházela se v německé sféře vlivu. Židovské přistěhovalectví do všech výše uvedených hlavních imigračních zemí mimo německou sféru vlivu se po válce (do roku 1970) týkalo 1 548 000 Židů. Jedinými možnými zeměmi původu těchto více než 1,5 milionů židovských imigrantů jsou evropské země (vyjma SSSR v dnešních hranicích), které byly za války okupovány Německem.

V roce 1970 v těchto evropských zemích žilo 860 000 Židů (tabulka 15). Když je člověk přičte k 1 548 000, kteří po válce odešli do hlavních imigračních zemí (kromě Francie), dostane minimální počet Židů, kteří museli žít v Němci okupovaných evropských zemích (vyjma SSSR a pobaltských států) po skončení druhé světové války, tj. 2 408 000. Pravděpodobně jich však bylo ještě víc, protože evropské Židovstvo bylo v mezidobí 25 let vystaveno značnému oslabování vlivem asimilace a nízké porodnosti.

---

[409] *AJYB*, 1971, Vol. 72, str. 476.
[410] *Encyclopaedia Judaica*, Vol. 9, str. 538-539.
[411] *International Herald Tribune*. „French Policies to Court the Jewish Vote“, May 10, 1977, str. 2.

Tabulka 14
Imigrace EVROPSKÝCH Židů do hlavních imigračních zemí
před a po druhé světové válce

	Před válkou		Po válce
Palestina	293 000	(1932-1944)	73 000 (1945-1948)
Izrael			585 000 (1948-1970)
USA	406 000	(1933-1943)	490 000
Latinská Amerika	180 000	(30. léta)	150 000
Kanada, Austrálie, Anglie, Jižní Afrika	90 000	(30. léta)	250 000
Francie	90 000	(30. léta)	230 000
Hlavní imigrační země	1 059 000		1 778 000
mínus			
Francie	90 000		230 000
Hlavní imigrační země mimo německou sféru vlivu	969 000		1 548 000

Zdroj: Kapitola 7.

Tabulka 15
Židovská populace EVROPSKÉHO původu v Němci okupovaných evropských zemích k roku 1970[412]

Bulharsko	7 000	
Jugoslávie	7 000	
Polsko	9 000	
Rumunsko	100 000	
Československo	14 000	
Maďarsko	80 000	
Komunistické země bez SSSR		217 000
Belgie	40 500	
Dánsko	6 000	
Řecko	6 500	
Itálie	35 000	
Lucembursko	1 000	
Nizozemí	30 000	
Norsko	750	
Rakousko	8 000	
Německo	30 000	
Francie*	485 000	
Západoevropské země cca		643 000
Celkem zhruba		860 000

[412] *AJYB*, 1971, Vol. 72, str. 476. Židovská populace (1970) udávaná pro jednotlivé evropské země (vyjma Francie) nutně nemusí odpovídat realitě, jak je vidět v tabulce 15. Podle *AJYB*, Vol. 70, str. 285, vedla častá smíšená manželství evropských Židů a s nimi spojený odpad od židovské obce k zásadním, ale bohužel nezjistitelným ztrátám evropské židovské populace.

Poznámka (*): V roce 1977 bylo ve Francii 700 000 Židů.[406] Domácí Židovstvo početně stagnovalo, ale mladší přistěhovalí východoevropští Židé mohli způsobit určitý přirozený přírůstek. Mnohem vyšší počet narození než úmrtí však vykazovalo zhruba 170 000 Židů ze severní Afriky, kteří přišli v 60. letech. Při uvažování průměrného přírůstku maximálně 0,8 % bylo ve Francii roku 1970 cca 670 000 Židů. Čistý přírůstek severoafrických Židů mohl činit 15 000; pokud to tak bylo, žilo ve Francii roku 1970 asi 485 000 Židů evropského původu.

Uznávané sionistické organizace jako Americký židovský výbor však stanovují počet Židů v Evropě v letech 1946/47 jen na 1,41 milion: chybějící milion Židů (2 408 000 mínus 1 410 000) tedy musel odejít z Evropy bezprostředně po válce, nebo – pomineme-li možnost, že nám jsou podsouvána „politická" čísla – byl součet 1946/47 neúplný.

Nepravděpodobnost pouhého 1,41 milionu přeživších (1946/47) podle *Ročenky* podtrhuje skutečnost, že by v takovém případě do hlavních imigračních zemí od konce války do roku 1970 mohlo přijít jen půl milionu Židů (1 410 000 mínus 860 000) z Němci okupovaných zemí. Skutečnost je taková, že půl milionu imigrantů z těchto zemí po roce 1948 přijal jen samotný Izrael.

Trvat na čísle 1,41 milion znamená popírat poválečnou obří židovskou imigraci na západní polokouli. To je samozřejmě nesmysl. Do kterých evropských zemí tyto přeživší, ale statisticky „chybějící" Židy přidělit, dnes nelze určit. V prvních poválečných letech se týden za týdnem, měsíc za měsícem valily proudy židovských uprchlíků z východu na západ, byli převáženi z jednoho tábora do druhého a často trvalo celé roky, než se někde definitivně usadili. Statisíce doslova pendlovaly mezi zeměmi, takže nebyly ve statistikách jednotlivých zemí zaevidovány. Jistě, *Ročenka* publikovala počty židovských uprchlických táborů pro rok 1947 v Itálii, Německu a Rakousku, ale ne v ostatních zemích. Chybí například Kypr – kde Britové drželi statisíce Židů majících v úmyslu odchod do Palestiny – nebo Maroko a Tunisko.

Prokázáním rozsáhlé imigrace v zemích mimo německou sféru vlivu lze demonstrovat, že

Židů odešlo od konce války do roku 1970 z Evropy (tabulka 14). V roce 1970	1 548 000
v těchto evropských zemích stále bylo	860 000
evropských Židů (tabulka 15). Tudíž počet Židů, kteří museli přežít, činí minimálně	2 408 000.
Podle sionistických nebo prosionistických údajů jich však přežilo pouze (tabulka 11)	1 443 000.
To znamená, že rozdíl představuje další přeživší *v*, a/nebo emigranty *z* Němci okupované Evropy; jejich počet je	965 000.

Takže zatímco skutečný počet Židů přeživších v Němci okupované Evropě (vyjma SSSR v dnešních hranicích) byl skoro 2 miliony, počet reálně pohřešovaných Židů byl mnohem

nižší. Podle sionistických statistik zobrazených v tabulce 11 to bylo	1 269 000
„pohřešovaných" Židů. Když od nich odečteme dalších	965 000
přeživších, statisticky nedohledatelných Židů je jen	304 000

Do jaké míry oněch 304 000 skutečně tvoří pohřešovaní, lze těžko posoudit. Ví se, že židovská populace v Němci okupované Evropě trpěla extrémně nízkou porodností; výsledná převaha přirozených úmrtí nad narozeními byla ve výše uvedených analýzách vzhledem k nedostatku dat zohledněna jen částečně. Navíc jsme vzali v potaz židovskou emigraci do pouhých 14 zemí, kam jich odešla převážná většina; zkoumání některých menších cílových zemí by vedlo k objevení dalších emigrantů.

Je tedy evidentní, že číslo 1,3 miliony „pohřešovaných“ Židů, získané na základě sionistických statistik pro Němci okupovanou Evropu (vyjma SSSR v dnešních hranicích), nemá s realitou nic společného. Obrovský příliv židovských imigrantů z východní Evropy po zastavení bojových akcí – jak ho popisuje generál Morgan i sionistické zdroje – musel do roku 1970 přesáhnout 1,5 milionů; byla mezi nimi i většina deportovaných a polských Židů, kteří se za války nacházeli pod německou kontrolou.

Organizovaný útěk

Již jsme si několikrát řekli, že za války z německé sféry mnoho Židů uteklo. I oni patří mezi 965 000 přeživších, ale statisticky se mezi evropské Židy nepočítají. Přesný počet Židů, kteří po začátku, ale *před* koncem druhé světové války utekli do neutrálních nebo spojeneckých zemí a oblastí, není znám. Muselo jít o několik set tisíc.

Institut pro židovské záležitosti sice oznámil, že ze zemí ovládaných silami Osy od začátku války do roku 1943 uprchlo 180 000 Židů, ale z jakých zemí pocházeli a jaké únikové cesty použili, zůstává do velké míry obestřeno tajemstvím.[413]

Tu a tam lze najít indicie ukazující na to, že důležitou přijímací a tranzitní zemí pro prchající Židy, snažící se dostat do spojeneckých či neutrálních zemí lodí z přístavu Constanza (Rumunsko) nebo vlakem přes Bulharsko, bylo Turecko. Ještě záhadnější jsou dočasné přijímací stanice pro tyto uprchlíky. Například *Ročenka* prezentovala čísla týkající se židovských uprchlických táborů v poválečném Německu, Rakousku a Itálii, ale ne na Kypru, v Íránu nebo Maroku, kam – jak jsme si ukázali v této kapitole – přišla před a těsně po válce spousta židovských uprchlíků.

Neocenitelný důkaz rozsahu a organizace tohoto uprchlického hnutí během posledních 16 měsíců války poskytuje americký Výbor pro válečné uprchlíky. Ten založil 22. ledna 1944 Roosevelt mimo jiné za účelem pomoci co nejvíce Židům utéct z oblastí pod německou kontrolou. Zvláštní zmocněnci výboru byli nasazeni na všechna „strategická“ místa důležitá pro příjem, zaopatření a přepravu těchto uprchlíků, jako byly Turecko, Švýcarsko, Švédsko, Portugalsko, Velká Británie, Itálie a severní Afrika.[414]

Diplomatický statut těchto zmocněnců jim umožnil jednat jménem americké vlády se všemi spřátelenými i neutrálními vládami a dokonce navázat kontakt s německými úřady ohledně zajištění propouštění židovských vězňů. Kolik Židů se díky těmto přímým jednáním dostalo zpod německé kontroly, nebylo nikdy řečeno, ale poslední německo-americká výměna měla proběhnout v únoru 1945. Propuštění Židé „byli odvezeni do tábora UNRRA v severní Africe, kde čekali na definitivní přesídlení“.[415]

Mnohem důležitější pro útěk Židů z německé sféry vlivu – zvlášť během posledního roku a půl války – bylo Turecko a v menší míře jižní Itálie. USA se sice nemusely starat o svrchovanost italské vlády, ale v případě neutrálního Turecka muselo dojít k dohodě. Aby uprchlí Židé mohli do Palestiny a tranzitních táborů na Blízkém východě a v severní Africe, byl potřeba souhlas Velké Británie a Francie, tj. de Gaullea. Vláda Spojených států

[413] Institute of Jewish Affairs, *Hitler's Ten-Year War*, str. 306.
[414] U.S. War Refugee Board, *Final Summary Report*, str. 4-5.
[415] *Tamtéž*, str. 34.

„ujistila neutrální vlády, že se postará o zaopatření nově příchozích uprchlíků, a že budou co nejdříve evakuováni na jiná bezpečná místa.[416]

Turecká vláda byla požádána o vpuštění všech uprchlíků z území Osy, kteří dorazí k tureckým hranicím. Výbor tureckou vládu ujistil, že uprchlíkům zajistí zaopatření i jejich konečný odjezd na jiná místa. ... Turecká vláda nakonec souhlasila s udělováním většího počtu vstupních i tranzitních víz, poskytováním dopravních prostředků a celkovou spoluprací na tomto [americkém] vládním programu na záchranu obětí nacismu.“[417]

K provedení této velkolepé operace se využívaly služby UNRRA, která uprchlíkům zajišťovala dočasné ubytování i dopravu a zaopatření na cestě do provizorních táborů. Tábory UNRRA, vznikající na Blízkém východě, v Itálii i severní Africe, byly schopné přijímat tisíce uprchlíků.[418]

Možnost utéct z Balkánu přes Turecko do Palestiny i jiných spojeneckých destinací pro Židy existovala od začátku války. Cesta vedla z přístavu Constanza přes Černé moře do Istanbulu nebo vlakem přes Bulharsko. Výbor si dal za úkol systematicky zlepšovat a rozšiřovat cesty k „zajištění trvalého přílivu uprchlíků do Turecka“.[419]

Za tím účelem se podpláceli nižší němečtí úředníci a celníci, padělaly se osobní doklady, zajišťovala se vstupní i výstupní víza a lodě i vlaky k evakuaci na bezpečná místa. „Těmito tajnými prostředky se před nacisty zachránily *desetitisíce*,“ psal Výbor.[420]

... uprchlíci byli shromažďováni, skrýváni před nacisty kontrolovanými rumunskými úředníky a přiváděni na malé lodě v přístavu Constanza. ... [Uprchlíci] se po stovkách mačkali na lodích pro 20 až 50 pasažérů. ... v březnu 1944 bylo do Rumunska přesunuto 48 000 Židů z Transdněstří. Mnozí z nich, hlavně děti, byli odvezeni s ostatními [židovskými] uprchlíky z Rumunska do Palestiny.[421]

Druhá útěková cesta z Balkánu na spojenecké území vedla lodí z Jugoslávie před Jaderské moře do jižní Itálie. Partyzáni i další podzemní jednotky na Slovensku, v Maďarsku a Jugoslávii pašovaly uprchlíky na pobřeží, kde čekaly lodě zajišťované Výborem a odvážely je do táborů UNRRA v jižní Itálii. Takto mělo uprchnout asi 7 000 Židů z Maďarska, ale neví se, zda to byli Židé z Velkého Maďarska nebo z území v poválečných hranicích.[422]

UNRRA v jižní Itálii zřídila celou řadu táborů pro Židy přeplouvající Jaderské moře. Ty se však brzy přeplnily a jejich obyvatelé byli odváženi do „útočišť na jiných spojeneckých územích“.[423] Tím byly myšleny tábory UNRRA v severní Africe, jako například Camp Marechal Lyautey u Casablancy nebo Camp Philippeville v Alžírsku.[424]

[416] *Tamtéž*, str. 7.
[417] *Tamtéž*, str. 20-21.
[418] *Tamtéž*, str. 9.
[419] *Tamtéž*, str. 19-20.
[420] *Tamtéž*, str. 18.
[421] *Tamtéž*, str. 21-23.
[422] *Tamtéž*, str. 26.
[423] *Tamtéž*, str. 64.
[424] *Tamtéž*, str. 61-62.

Peníze na uplácení úředníků, opatřování falešných dokladů a zajišťování lodní i železniční dopravy z Němci okupovaných území se vyplácely z fondů plynoucích přes „neutrální“ Švýcarsko židovským organizacím v Maďarsku i jinde.[425]

Škoda, že se Výbor nezmiňuje, kolik Židů s jeho pomocí uprchlo z území Osy. Sem tam se uvádí počty skupin z určitých zemí, ale jinak je řeč stále jen o stovkách, tisících a desetitisících přicházejících z Němci okupované Evropy. Skutečnost, že

- v Bulharsku bylo na konci války o 8 000 víc Židů než na začátku;
- v Rumunsku se po válce našlo 6 000 maďarských Židů, kteří tam z nějakých důvodů uvízli;
- v letech 1948 až 1970 přišlo do Izraele 60 000 *evropských* Židů z Íránu a přes 100 000 z Maroka;
- židovská populace v Palestině se v letech 1939-1945 rozrostla o 100 000, přičemž lze jen malý zlomek připsat přirozenému přírůstku;
- Institut pro židovské záležitosti stanovil počet Židů uprchlých od začátku války do roku 1943 na 180 000;
- americký Výbor pro válečné uprchlíky a UNRRA systematicky organizovali příliv uprchlíků přes Turecko a jižní Itálii,

nás vede k přesvědčení o masovém uprchlictví a evakuaci z Němci okupované Evropy: mohlo se týkat statisíců lidí.

[425] *Tamtéž*, str. 32-33.

OSMÁ KAPITOLA

Světová židovská populace

Předválečný demografický vývoj

Na začátku 30. let v Evropě (včetně Sovětského svazu) žilo asi 9,5 milionů Židů.[426] Téměř dvě třetiny se jich do německé sféry vlivu buď vůbec nedostaly, nebo z ní utekly. Navíc se někdejší koncentrovanost evropského Židovstva rozpadala dávno před Hitlerovým uchopením moci. Byl to důsledek masivní emigrace z východoevropských zemí, přirozeného úbytku, konverzí a celkové asimilace. Hospodářská krize 30. let a oficiálně zavedená protižidovská opatření v Německu, Polsku, Rumunsku atd. snahu Židů dostat se z Evropy ještě posílily. Vypuknutí druhé světové války jejich někdejší evropskou základnu zlikvidovalo úplně, až na pár zbytků na okraji Západu.

Asi milion Židů z Evropy odešlo před válkou. Zhruba půl milionu každopádně žilo v evropských zemích, které Německo nikdy neokupovalo a od září 1939 do poloviny 1940 zmizely víc než dva miliony v SSSR a sdílely osud dalších tří milionů sovětských Židů. V zemích spadajících pod německou sféru vlivu tedy k 22. červnu 1941 zůstalo jen 2,8 milionů Židů. Tři čtvrtě milionu Židů padlo do rukou Němců, když armády Osy zaútočily na SSSR s cílem předejít sovětskému útoku, čímž se celkový počet evropských Židů v německé sféře vlivu za druhé světové války zvýšil na 3,5 milionů.

Z 5-5,5 milionů Židů v SSSR (1940) žilo od začátku milion mimo území, kam dosáhla německá expanze, skoro další milion Sověti již na jaře 1940 deportovali ze západních pohraničních oblastí na Sibiř a čtyři pětiny zbylých 3,5 milionů Židů odešly více či méně dobrovolně s Rudou armádou v roce 1941.

Po druhé světové válce byly v Němci okupovaných evropských zemích (vyjma SSSR) naživu 2,4 miliony Židů; asi 300 000 je statisticky neobjasněných. Přes milion z původních víc než pěti milionů za války zemřelo v Sovětském svazu, z největší části jako rudoarmějci nebo otroci v sibiřských pracovních a koncentračních táborech. Válku v SSSR zřejmě přežily až 4,3 miliony Židů a ještě v roce 1980 odhadovaly prominentní sionistické osobnosti jako dr. Nahum Goldmann počet sovětských Židů až na 3,5 milionů; během 35 let od skončení války jich však z dělnického ráje statisíce utekly a sovětské Židovstvo utrpělo značné ztráty i vlivem výrazného přirozeného úbytku a smíšenými manželstvími.

Zakomponování početního vývoje židovské populace v Evropě do světového Židovstva komplikuje skutečnost, že neexistují žádné spolehlivé údaje o současném celosvětovém počtu Židů. Židé nejsou ve většině zemí pokládáni za etnickou, ale náboženskou menšinu a je zajímavé, že jinak tak vlivný politický sionismus doposud nedokázal přesvědčit vlády západních zemí s největším podílem židovského obyvatelstva, aby byli při periodických sčítáních lidu evidováni zvlášť.

Tato situace vedla k velmi rozdílným odhadům světové židovské populace již před druhou světovou válkou; odhady byly zpravidla nízké v imigračních zemích, vysoké v emigračních zemích a celkově se Židům přisuzoval příliš nadhodnocený přirozený přírůstek. To je problém

[426] *AJYB*, 1932, Vol. 34, str. 251.

Tabulka 16
Světová židovská populace ve 30. letech podle zemí

Evropa			
Anglie (1931)	300 000		
Gibraltar (1931)	886		
Irsko (1926)	3 686		
Malta (1920)	35		
Portugalsko (1931)	1 200		
Španělsko (1934)	4 000		
Švédsko (1930)	6 653		
Švýcarsko (1930)	17 973		
Neokupovaná Evropa		334 433	
Albánie (1930)	204		
Belgie (1934)	60 000		
Bulharsko (1934)	48 398		
Československo (1930)	356 830		
Dánsko (1930)	5 690		
Finsko (1937)	1 755		
Francie (1936)	240 000		
Itálie (1931)	47 825		
Jugoslávie (1931)	68 405		
Lucembursko (1935)	3 144		
Maďarsko (1930)	444 567		
Německo (1939)	250 448		
Nizozemí (1935)	111 917		
Norsko (1930)	1 359		
Polsko (1931)	3 113 900		
Rumunsko (1930)	756 930		
Řecko (1928)	72 791		
Němci okupovaná Evropa		5 584 163	
Estonsko (1934)	4 302		
Litva (1923)	155 125		
Lotyšsko (1935)	93 479		
Sovětský svaz (1939)	3 020 141		
SSSR a pobaltské státy		3 273 047	
Evropa			9 191 643
Afrika, Asie, Austrálie			
Alžír (1931)	110 127		
Egypt (1934)	72 550		
Etiopie (1936)	51 000		

Jihozápadní Afrika* (1925)	200		
Jižní Afrika (1936)	90 662		
Keňa (1931)	305		
Kongo (1923)	177		
Libye (1938)	30 046		
Maroko (francouzské) (1936)	161 312		
Maroko (španělské) (1936)	12 918		
Portugalská východní Afrika** (1923)	100		
Rhodesie (1931)	2 447		
Tanganika (1931)	10		
Tangier*** (1936)	7 000		
Tunis (1936)	59 485		
Afrika		598 339	
Aden (1931)	4 151		
Afghánistán (1929)	5 000		
Arábie (?)	25 000		
Čína (1925)	19 850		
Filipíny (1934)	500		
Hongkong (1935)	250		
Indie (1931)	24 141		
Indočína (1924)	1 000		
Irák (1935)	90 970		
Írán (1935)	40 000		
Japonsko (1938)	200		
Kypr (1931)	75		
Malajsie (1921)	703		
Palestina (1939)	424 373		
Sýrie/Libanon (1931)	26 051		
Transjordánsko**** (1934)	200		
Turecko (1935)	78 730		
Asie		741 194	
Austrálie (1933)	23 553		
Nový Zéland (1936)	2 653		
Austrálie a Nový Zéland		26 206	
Afrika, Asie a Austrálie			1 365 739
Severní a Jižní Amerika			
Argentina (1935)	260 000		
Brazílie (1933)	40 000		

* Bývalá německá kolonie, dnešní Namibie; pozn. překl.

** Bývalá portugalská kolonie, rozkládající se především na území dnešního Mosambiku; pozn. překl.

*** Město v severním Maroku u Gibraltarského průlivu; pozn. překl.

**** Bývalý britský protektorát na území současného Jordánska; pozn. překl.

Curacao* (1929)	566		
Dominikánská republika (1940)	756		
Guatemala (1938)	350		
Guiana (britská) (1938)	1 000		
Haiti (1936)	150		
Honduras (1938)	25		
Chile (1930)	3 697		
Jamajka (1935)	2 000		
Kolumbie (1935)	2 045		
Kostarika (1939)	500		
Kuba (1933)	7 800		
Mexiko (1935)	20 000		
Nikaragua (1938)	100		
Panama (1930)	850		
Panama Canal Zone (1938)	74		
Paraguay (1930)	1 200		
Peru (1935)	1 500		
Salvador (1939)	120		
Surinam (1938)	799		
Uruguay (1930)	12 000		
Venezuela (1926)	882		
Latinská Amerika		356 414	
Kanada (1931)	155 614		
Spojené státy (1937)	4 771 122		
Severní Amerika		4 926 736	
Severní a Jižní Amerika			5 283 150
Světová židovská populace			15 840 532

Zdroj: *AJYB*, 1944, Vol. 46, str. 501 pro všechny země kromě Rumunska a Nizozemí; pro tyto dvě země byly převzaty „odhady“ z *Ročenky*, přestože holandské sčítání z roku 1935 zaevidovalo 111 917 Židů (*AJYB*, 1940, Vol. 42, str. 602) a rumunské sčítání z roku 1930 zaevidovalo 756 930 Židů (Hilberg, *Destruction of the European Jews*, str. 486).

hlavně u posledního předválečného čísla, totiž celosvětové židovské populace 16,7 milionů v roce 1939. Přesuny milionů Židů na východ, západ a jih, způsobené válkou, jakož i politický zájem udržet co nejvyšší předválečné počty, dodnes znemožňují objektivní zkorigování tohoto čísla – pro historickou pravdu je to však nutné.

U většiny zemí jsou nejaktuálnější oficiální a polooficiální předválečná čísla dostupná jen do začátku nebo poloviny 30. let. Výjimkou jsou USA, Palestina, SSSR a Německo. Na základě posledních sčítání nebo odhadů pro země uvedené v tabulce 16 získáváme následující přehled:

* Ostrov v Karibském moři nedaleko Venezuely, patřící Nizozemsku; pozn. překl.

Severní a Jižní Amerika	5 283 150
Asie, Afrika, Austrálie	1 365 739
Evropské země neokupované Německem	334 433
Země *mimo* oblast německého vlivu	6 983 322
Země *v* oblasti německého vlivu	5 584 163
Světové Židovstvo *bez* SSSR a pobaltských zemí	12 567 485
Sovětský svaz a pobaltské státy	3 273 047
Světové Židovstvo	15 840 532

V tabulce 17 jsme uvedli roky, kdy byla židovská populace v jednotlivých zemích sčítána nebo odhadována naposled. Přehled podle časových období vypadá následovně (v 1000):

	A	B	C	D	E	
	1923/25	1926/32	1933/35	1936/38	1939	Celkem
Severní a Jižní Amerika	0	175	333	4 774	1	5 283
Asie, Afrika, Austrálie	2	172	352	415	424	1 366
Evropa	0	5 199	227	242	250	5 918
Svět bez SSSR a pobaltských států	2	5 546	912	5 431	676	12 567
SSSR a pobaltské státy	155	0	98	0	3 020	3 273
Světové Židovstvo	157	5 546	1 010	5 431	3 696	15 841
Roky do 1939 (průměr)	15	8	5	2	1	
Průměrný procentní přírůstek	0,2	0,2	0,7	0,5	0,3	
Možná židovská populace na konci 1939	162	5 635	1 046	5 485	3 707	16 035

Nejdůležitější země ve sloupcích A a B jsou Litva, Polsko, Maďarsko, Československo, Rumunsko a Anglie. Židovská populace v Polsku zaznamenávala již před válkou velmi malý přirozený přírůstek 0,2 %; maďarští Židé trpěli přirozeným úbytkem. V Československu a zřejmě i v Anglii židovská populace stagnovala a v Rumunsku ve 30. letech zaznamenávala velmi malý přírůstek (0,2 %). Relativně vysoký přírůstek u početně nevýznamných skupin asijských a afrických Židů nemohl celkový poměr příliš ovlivnit, takže se stanovený průměrný přírůstek 0,2 % zdá víc než dostatečný.

Země ve sloupci C se celkem rovnoměrně dělí mezi západní polokouli, Evropu a Asii/Afriku. Malý nebo dokonce nulový přírůstek v Evropě víc než kompenzoval přírůstek v Asii, nicméně stanovený přírůstek 0,7 % se zdá být poněkud nadhodnocený. Sloupci D téměř úplně dominují američtí Židé, jejichž přirozený přírůstek je nejistý. Nicméně víme, že vysoce urbanizované americké Židovstvo zaznamenávalo mnohem nižší čistý přírůstek, než byl americký průměr. Jiné části populace USA (například barevná a venkovská bělošská populace) tempem růstu dalece převyšovaly americký průměr 0,75 % (1935-1939).[427] Průměrný přírůstek 0,5 % ve sloupci D je tedy pravděpodobně nadhodnocený. Přírůstek ve sloupci E platí pro jeden rok, protože sovětské sčítání proběhlo v lednu 1939; i zde se zdá aplikovaný přírůstek 0,3 % spíše velkorysý, jelikož sovětské Židovstvo už dlouho před válkou stagnovalo, jak ukázal prof. Lorimer.

[427] U. S. Department of Commerce, *Population Estimates*, str. 1.

Maximální světová židovská populace v roce 1939 tedy nemohla být větší než 16,04 miliony. Tabulka 17 ukazuje, že data ze zemí přijímajících židovské imigranty na západní polokouli a v Palestině spadají do druhé poloviny 30. let, zatímco evropské země s emigrací kromě Německa sčítaly na začátku dekády, hlavně v letech 1930/1931. Je bez diskuse, že sčítání v mnoha přistěhovaleckých zemích zaevidovalo Židy podchycené rovněž populačními statistikami v Polsku, Rumunsku, pobaltských státech, Maďarsku, Československu, Řecku atd. Vzhledem k půl milionu židovských emigrantů z Polska ve 30. letech a desetitisícům z jiných evropských zemí je jisté, že dvakrát muselo být započítáno nejméně 100 000, spíš víc.

Tabulka 17
Světová židovská populace ve 30. letech podle roku sčítání

Rok	Evropa	+	Asie	+	Austrálie	+	Afrika	+	S. a J. Amerika	=	Svět
Neznámý			25 000								25 000
1920-1925	155 160		1 703				477				157 340
1926	3 686								882		4 568
1928	72 791										72 791
1929			5 000						566		5 566
1930	1 590 206								17 747		1 607 953
1931	3 532 216		54 418				112 889		155 614		3 855 137
1933	111 917				23 553				47 800		183 270
1934	116 700		700				72 550				189 950
1935	96 623		229 800						285 545		611 968
1936	240 000				2 653		382 377		150		625 180
1937	1 755								4 771 122		4 772 877
1938			200				30 046		2 348		32 594
1939	250 448		424 373						620		675 441
1940									756		756
Svět *bez* SSSR	6 171 502		741 194		26 206		598 339		5 283 150		12 820 391
SSSR 1939	3 020 141										3 020 141
Svět	9 191 643		741 194		26 206		598 339		5 283 150		15 840 532

S jistotou lze říci, že světová židovská populace v roce 1939 vůbec nedosáhla hranice 16 milionů. Byla nejméně o 700 000 nižší, než se běžně uvádí.

Nespolehlivost čísla 16,64 miliony[428] podle *Ročenky* lze demonstrovat i jinak: aby toto číslo mohlo platit, museli by Židé od posledního sčítání v jednotlivých zemích do roku 1939 vykazovat průměrný roční přírůstek 1,2 %. To je o 50 % víc, než kolik vykazovala populace Severní Ameriky a Evropy s jejich silným venkovským obyvatelstvem. Něco takového je evidentní nesmysl.

Oficiální *Statistický přehled Izraele* pro rok 1939 přichází s podobným číslem 16,7 milionů. Tentýž zdroj uvádí světovou židovskou populaci v letech 1914 a 1925:[429]

1914	13,5 milionů
1925	14,8 milionů

[428] *AJYB*, 1946, Vol. 48, str. 603.
[429] *Statistical Abstract of Israel 1971*, Table B/3.

Nárůst o 1,3 miliony z 13,5 milionů na 14,8 milionů za 11 let odpovídá ročnímu přírůstku 0,85 %. Před a po těchto obdobích (1914/1925) odešly z východní Evropy miliony Židů, emigrujících hlavně do Severní Ameriky, kde se jejich přírůstek pod tlakem velkoměstského prostředí začal rychle zpomalovat. Nižší porodnost Židů zapříčinila rovněž hospodářská krize ve 30. letech, což platilo pro všechny průmyslové země. Jenže nárůst na 16,7 milionů v roce 1939 by odpovídal průměrnému ročnímu přírůstku + 0,9 %. Nejen že by se tak zvýšil přirozený přírůstek Židů, ale – v rozporu s trendem v tomto období – by jejich porodnost byla podstatně vyšší než v zemích střední a západní Evropy. To je absurdní!

Ovšem nárůst o 1,2 miliony ze 14,8 (1925) na 16 milionů v roce 1939 by představoval průměrný roční přírůstek pouze 0,55 %. I když se tento poměr vzhledem k drastickému propadu židovské porodnosti ve východní Evropě, negativním tendencím v některých středo a jihovýchodních evropských zemích a velmi slabému přírůstku v USA také zdá dost vysoký, přece jen je vzhledem k celkovému vývoji od roku 1914 mnohem reálnější. Pro srovnání: populace USA v letech 1930 až 1938 zaznamenala i navzdory rychle rostoucímu barevnému a venkovskému bělošskému obyvatelstvu čistý průměrný přírůstek jen 0,8 %;[430] v Německu byl čistý přírůstek 0,7-0,8 % (nicméně zde nastal pokles z 0,9 % v roce 1925 na 0,66 v roce 1930 a pak vzestup na 0,8 % v roce 1939).[431]

Jistě, do čísel *Ročenky* byla zakomponována všeobecně známá emigrace z Německa a imigrace do Palestiny, ale podstatně větší emigrace z východní Evropy byla téměř úplně ignorována. Skutečnost, že USA přijaly víc než 400 000 židovských uprchlíků a imigrantů, byla zveřejněna teprve roku 1943 během výslechů vyšetřovacího výboru americké Sněmovny reprezentantů, kterým však nebyla věnována nijak zvláštní pozornost. Takže zatímco statistiky imigračních zemí vykazovaly jen malý rozsah židovského přistěhovalectví, emigrace ze zemí východní Evropy zůstávala statisticky prakticky nepovšimnutá. To má pro zjišťování celkové předválečné židovské populace a počtu pohřešovaných fatální důsledky. Jak se zdá, zámořské imigrační země vykazovaly méně Židů, než kolik jich tam před a po válce bylo, a východoevropské země jich evidovaly až o 800 000 víc, než odpovídalo skutečnosti!

Průzkum jednotlivých zemí v první a šesté kapitole dokládá čistou emigraci *před* a během války nejméně 1 121 000 (tabulka 18). Je však možné, že toto číslo zahrnuje i určitý přirozený úbytek, protože někdy byla dostupná data nedostatečná.

Tabulka 18
Židovská emigrace před a během druhé světové války

Československo	52 300
Německo a Rakousko	442 000
Maďarsko	5 500
Polsko	500 000
Rumunsko	121 600
Celkem	1 121 000

Zdroj: První a šestá kapitola. Útěk asi 30 000 Židů z Francie nebyl uvažován – většinou šlo o uprchlíky z Německa, Polska a Československa, takže by fakticky šlo o dvojí započítání.

[430] U. S. Department of Commerce, *Population Estimates*, str. 1.
[431] Hardach, Karl. *Wirtschaftsgeschichte Deutschlands im 20. Jahrhundert*, Göttingen, 1976, str. 246.

Analýzou přistěhovalectví v hlavních imigračních zemích – tj. Palestině, USA, Kanadě, Austrálii, Anglii, Jižní Africe, Francii a sedmi jihoamerických zemích – před koncem druhé světové války jsme v sedmé kapitole (tabulka 14) odhalili 1 059 000 Židů. Tisíce židovských uprchlíků přijaly rovněž země jako Švýcarsko, Švédsko, Nový Zéland, Čína, apod.

Je evidentní, že emigrační a imigrační počty pro období před koncem druhé světové války, odhalené v této studii, jsou víceméně vyvážené a vzájemně se potvrzující.

Otázka milionů

Abychom si ověřili správnost celosvětové populace, kterou pro poválečné období (1946) konstatovala *Ročenka*, stanovili jsme dvě skupiny, na které se podíváme samostatně: sovětské (neboli žijící v SSSR) a nesovětské Židy.

Jak již bylo řečeno výše, světová židovská populace v roce 1939 dosahovala stěží 16 milionů; z nich 3,02 miliony žily v Sovětském svazu. Nesovětských Židů tedy v roce 1939 bylo méně než 13 milionů. Sověti během pár měsíců získali miliony polských, pobaltských a rumunských Židů. O rok později situace vypadala následovně:

Světová židovská populace 1939 (maximum)		16 000 000
mínus		
- „Staří“ sovětští Židé (1939)	3 020 000	
- Původem polští Židé (1939/1940)	1 867 000	
- Původem pobaltští Židé (1940)	225 000	
- Původem rumunští Židé (1940)	225 000	
Sovětští Židé celkem		5 337 000
Židé *mimo* SSSR 1940 (maximum)		10 663 000

Na začátku druhé světové války bylo oněch 10,7 milionů Židů rozčleněno přibližně takto:

Spojené státy (1943)[432]	5 200 000
Kanada (1941)[433]	170 241
Latinská Amerika (1943)[433]	584 384
Západní polokoule	5 954 625
Palestina (1939)[434]	424 373
Asie včetně Turecka (1939)[435]	376 500
Afrika (1939)[435]	609 800
Austrálie/Nový Zéland (1939)[435]	33 000
Evropské země *neokupované* Německem[436]	384 500
Země *mimo* německou sféru vlivu	7 782 798
Evropské země *v* německé sféře vlivu 1939[437]	2 952 000
Židé *mimo* SSSR 1939/1943 (maximum)	10 735 000

[432] Viz sedmá kapitola.
[433] *AJYB*, 1945, Vol. 47, str. 637.
[434] *Tamtéž*, 1940, Vol. 42, str. 604.
[435] *Tamtéž*, 1947, Vol. 49, str. 741-744.
[436] *Tamtéž*, str. 740.
[437] V roce 1939 (před vypuknutím německo-polské války) v těchto evropských zemích později okupovaných Německem (vyjma SSSR a pobaltských zemí) podle tabulky 11 žilo 5 044 000 Židů. Z nich bylo 1 867 000 polských a 225 000 rumunských, kteří přišli do SSSR před vypuknutím války; zbývá tak ještě 2 952 000.

Pro západní polokouli nejsou k roku 1939 dostupná žádná čísla; jsou proto poněkud vysoká a odráží imigraci během prvních válečných let. Na druhou stranu je populace 384 500 v neokupovaných evropských zemích patrně o několik desítek tisíc podhodnocená. Celkově se však 10 663 000 poměrně shoduje s počty uváděnými pro jednotlivé země v letech 1939/1943. Je dost nepravděpodobné, že by poválečný počet Židů žijících *mimo* SSSR převyšoval předválečný počet, protože pravděpodobný přirozený úbytek v Evropě během války, přímé válečné ztráty (vojáci a partyzáni zabití v boji), chaotické podmínky v německých táborech v posledních měsících války, spojenecké kobercové bombardování atd. mohly snížit počet Židů na nějakých 10,6 milionů nebo ještě méně.

Když těchto 10,6 milionů přeživších porovnáme s 9 miliony mimo Sovětský svaz, jak uvedla *Ročenka* pro rok 1946 (tabulka 19), je tu rozdíl 1,5 milionů.

Tabulka 19
Údajná světová židovská populace: 1939 a 1946
podle Americké židovské ročenky[438]

	1939	1946[x]	Rozdíl
A. Svět *mimo* německou sféru vlivu			
- Severní a Jižní Amerika	5 489 620	5 756 700	+ 267 080
- Asie, Afrika, Austrálie	1 494 300	1 647 000	+ 152 700
Neokupovaná Evropa	384 500	419 000	+ 34 500
	7 368 420	7 822 700	+ 454 280
B. Německá sféra vlivu *mimo* SSSR			
- Polsko	3 250 000	120 000	– 3 130 000
- Československo	360 000	55 000	– 305 000
- Rumunsko	850 000	300 000	– 550 000
- Ostatní evropské země	1 539 700	669 600	– 870 100
	5 999 700	1 144 600	– 4 855 100
C. Svět *bez* SSSR	13 368 120	8 967 300	– 4 400 820
D. Sovětský svaz a pobaltské státy	3 275 000	2 032 500	– 1 242 500
E. Světová židovská populace	16 643 120	10 999 800	– 5 643 320
Z toho:			
F. Židovská populace v německé sféře vlivu (B + D)[y]	9 274 700	3 177 100	– 6 097 600

Poznámky: [x] *Ročenka* uvádí k roku 1946 světovou židovskou populaci 11 123 800, ale součet jednotlivých zemí dává dohromady jen 10 999 800. Původ rozdílu 124 000 je nejasný, ale vypadá to, že možná nesouhlasí údaje pro Rumunsko.

[y] V této tabulce byl celý Sovětský svaz počítán jako patřící do německé sféry vlivu. Ve skutečnosti žil již v roce 1939 milion Židů mimo území později okupovaná Německem.

[438] *AJYB*, 1946, Vol. 48, str. 603-607.

Číslo 9 milionů pro rok 1946 v *Ročence* zahrnuje jen 5,7 milionů Židů v Severní a Jižní Americe. Jenže *Ročenka* sama přiznává, že v roce 1943 jich tam žilo už nejméně 5,95 milionů a v letech 1945-1946 přijely ze zdevastované Evropy do Nového světa další statisíce Židů. To znamená, že *Ročenka* podhodnocuje počet Židů na západní polokouli v roce 1946 nejméně o půl milionu.

Ani v Asii, Africe a Austrálii v roce 1946 nebylo 1,67 milionů Židů, jak se nás *Ročenka* snaží přesvědčit, ale o statisíce víc. Jak již bylo řečeno, Židé přicházející z východní Evropy se v západní Evropě přesouvali z jednoho tábora do druhého a mnozí byli dočasně umístěni do táborů UNRRA na Blízkém východě, Kypru a v severní Africe. Například víme, že asi 200 000 *evropských* Židů po 15. květnu 1948 imigrovalo do Izraele z Íránu, Tunisu a Maroka (viz kapitola 7).

Číslo 1,6 milionů Židů v celé Evropě (1 145 000 plus 419 000), stanovené *Ročenkou* pro rok 1946, je také příliš nízké. V sedmé kapitole jsme viděli, že v zemích v německé sféře vlivu (vyjma SSSR) jich přežilo asi o milion víc, než přiznává *Ročenka*. Ta se navíc dopouští evidentní chyby v případě rumunských Židů, neboť již v následujícím roce oznamuje počet rumunských Židů vyšší o 130 000.

Statistické údaje *Ročenky* jsou ještě pochybnější, když si člověk uvědomí, že počet 11,33 miliony pro rok 1970 (vyjma SSSR) je podhodnocený o několik set tisíc – navzdory obřímu skoku o 30 % za pouhých 24 let! *Ročenka* uvedla pouze 5,9 milionů amerických a 550 000 francouzských Židů. Ve skutečnosti jich bylo v USA 6,6 milionů a ve Francii skoro 700 000.

Pro rok 1970 *Ročenka* udává následující židovskou populaci:[439]

V Evropě (vyjma Francie)	837 150
V Asii (včetně Turecka a Izraele)	2 707 200
V Africe	196 600
V Austrálii a na Novém Zélandu	77 000
V Latinské Americe	812 925
Celkem	4 630 875
Navíc kanadské sčítání 1971 uvádí[440]	296 945
V USA nacházíme (kapitola 7)	6 600 000
A ve Francii (kapitola 7)	670 000
V roce 1970 byla světová židovská populace bez SSSR nejméně	12 200 000

Rovněž číslo 12,2 miliony pro rok 1970 je téměř jistě příliš nízké. Jak již bylo řečeno, oficiální sčítání ve Francii roku 1977 zjistilo o 150 000 Židů víc, než přiznala *Ročenka*. V jiných zemích mohla být situace obdobná. I samotní sionisté přiznávají, že židovské obyvatelstvo je ve všech evropských zemích – západních i východních – oslabováno asimilací. Počet Židů, kteří kvůli tomuto jevu nejsou jako takoví statisticky evidováni, není znám, ale dobrým příkladem jsou Francie, kde je odhad *Ročenky* cca 20 % pod oficiálním údajem, a USA, kde statisticky „neexistuje“ přes milion asimilovaných Židů. Můžeme si být jistí, že skutečný počet Židů mimo SSSR v roce 1970 převyšoval 12,3 miliony.

[439] *Tamtéž*, 1971, Vol. 72, str. 475-476.
[440] *Tamtéž*, 1975, Vol. 76, str. 251.

V této souvislosti nacházíme velmi zajímavou informaci v *Izraelském almanachu* (1958-1959), vydaném Světovou sionistickou organizací (ZWO) se sídlem v Jeruzalému. Dozvídáme se z něj, že 1,8 milionů izraelských Židů v roce 1958 tvořilo osminu světové židovské populace.[441] ZWO k tomu bohužel neuvádí žádná konkrétnější data, takže můžeme jen tipovat, kolik sovětských Židů do tohoto odhadu zahrnuli. V té době se uváděl oficiální počet 2,3 miliony sovětských Židů. Když je odečteme od 14,4 milionů, dostaneme pro rok 1958 světovou židovskou populaci mimo SSSR 12,1 milion. To je velmi blízko našemu odhadu nejméně 12,3 miliony v roce 1970.

Izraelský dopisovatel časopisu *Der Spiegel*, Henri Zoller, v létě 1980 napsal, že 80 % světové židovské populace stále žije v diaspoře.[442] Takže pokud 3,25 milionů izraelských Židů[443] představovalo 20 % světového Židovstva, tento bývalý člen francouzského hnutí odporu stanovil celosvětový počet Židů pro rok 1979/1980 na 16,3 miliony.

Henri Zoller rozhodně nemusel být odborník v otázce židovské demografie, ale dr. Nahum Goldmann, bývalý prezident Světového židovského kongresu a jeden z nejprominentnějších vůdců světového sionismu, patřil mezi nejlépe informované znalce velikosti světové židovské populace. I on roku 1980 napsal, že 80 % světového Židovstva žije v diaspoře,[444] jinak řečeno v Izraeli žila jen pětina. Dr. Goldmann počet v Izraeli zaokrouhlil na 3,5 milionů. Oficiální izraelské statistiky uvádí na začátku roku 1980 jen 3,25 milionů. Na základě těchto 3,25 milionů podle Goldmanna docházíme ke světové židovské populaci 16,3 miliony.

Na dopisem zaslaný dotaz ohledně sovětských Židů dr. Goldmann odpověděl, že jich v roce 1980 bylo 3 až 3,5 milionů.[445] Když odečteme horní hranici jeho odhadu, řekněme 3,4 miliony, od světové židovské populace 16,3 miliony, zbývá 12,9 milionů Židů mimo SSSR.

Stojí za povšimnutí, že pokud pro rok 1980 stanovuje počet sovětských Židů na 3 až 3,5 milionů, znamená to, že jich tam na začátku 70. let byly 3,5 až 4 miliony, protože se v rozmezí oněch 10 let z dělnického ráje zhruba čtvrt milionu Židů vystěhovalo a převaha úmrtí nad narozeními v té době u sovětské židovské populace mohla dosahovat 1 % ročně neboli celkem 200 000.

Vývoj světového Židovstva za posledních 40 let údajně vypadal takto:

Údajná světová židovská populace mimo SSSR
– 1940, 1946, 1970, 1979 –

Rok	Populace (mil.)	Změny (mil.)	Období (roky)	Průměrné roční změny v % od 1940	1946	1970
1940	10,6	-	-	-	-	-
1946	9,0	– 1,6	6	– 2,7	-	-
1970	12,3	+ 3,3	24	0,5	1,3	-
1979	12,9	+ 0,6	9	0,5	1,1	0,5

[441] Département de la Jeunesse et du Héhalouts de l'Organisation Sioniste Mondiale. *Israël Almanach 1958-1959*, Jerusalem, str. 282.
[442] Zoller, Henri. „Israel – Ein Nachtasyl?", *Der Spiegel*, No. 37, 8.9.1980, str. 148-149.
[443] *Statistical Abstract of Israel 1980*, Table II/2.
[444] Goldmann, dr. Nahum. „Aus Sorge um Israel", *Die Zeit*, No. 29, 11.7.1980, str. 13 ad. Dr. Goldmann byl krátce před smrtí konkrétnější: v *Der Spiegel* („Israels Regierung hat das Volk betrogen", No. 34, 28.8.1982, str. 9) stanovil podíl Izraele na světové židovské populaci na *méně než 20 %*. Pokud tento poměr aplikujeme na 3,2 miliony židovských obyvatel Izraele, vyjde nám, že dr. Goldmann stanovuje světovou židovskou populaci v roce 1982 na 16,5 milionů.
[445] Goldmann, dr. Nahum. Soukromý dopis ze 13.2.1981.

Všimněme si, že celkové navýšení za posledních 9 let činilo jen 0,6 milionů (nebo ještě méně), což je dost velký kontrast oproti předešlým 30 rokům, charakterizovaným extrémně velkými plusovými i minusovými změnami, které však celkově znamenaly přírůstek 1,7 milionů. Toto podezření není bezdůvodné, protože vývoj před i po roce 1946 spolu bezprostředně souvisí. Jistě, pokles mezi lety 1940 až 1946 by se mohl připsat takzvanému „konečnému řešení", ale pro nevídanou „porodnost" mezi lety 1946 až 1970, totiž 1,3 % ročně, neexistuje žádné rozumné vysvětlení.

Téměř plně urbanizované světové Židovstvo – žijící skoro kompletně ve velkoměstech Východu i Západu, jehož porodnost po generace klesala a které již před válkou trpělo relativně nízkým čistým přírůstkem – by po válce muselo vykazovat porodnost blížící se biologickému limitu a téměř se rovnající populačnímu přírůstku v rozvojových zemích.[446] To je holý nesmysl!

Existuje jen jediný rozumný závěr: světová židovská populace mimo SSSR v roce 1946, uvedená *Ročenkou*, neodpovídá realitě, ale ke stanovení tak nízkého čísla vedly politické důvody. Když zjevně zmanipulované číslo *Ročenky* pro rok 1946 vypustíme, demografický vývoj světového Židovstva mimo SSSR za 40 let vypadá mnohem reálněji:

Pravděpodobná světová židovská populace mimo SSSR
– 1940, 1970, 1979 –

Rok	Populace	Změny	Období	Průměrné roční změny v % od	
	(mil.)	(mil.)	(roky)	1940	1970
1940	10,6	-	-	-	-
1970	12,3	+ 1,7	30	0,5	-
1979	12,9	+ 0,6	9	0,5	0,5

Zde žádný kontrast mezi vývojem před a po roce 1970 nevidíme. Přírůstek za období 30 let do roku 1970 byl poměrně vysoký i navzdory ztrátám za druhé světové války, protože ho ovlivnil krátkodobý židovský baby boom bezprostředně po válce. Přírůstek 0,5 ročně do roku 1970 u vysoce urbanizované světové židovské populace (mimo SSSR) je poměrně vysoký a představuje přesvědčivý důkaz, že utrpěné válečné ztráty byly poměrně malé – přinejmenším pokud jde o Židy mimo Sovětský svaz.

Na první pohled je překvapivé, že si tempo růstu udrželo tuto úroveň i po roce 1970, když ve všech průmyslových zemích od začátku 60. let porodnost klesala. V tomto zdánlivě vysokém poměru 0,5 % je však zahrnuto také čtvrt milionu Židů, kteří v poslední dekádě emigrovali ze SSSR. Je sice pravda, že přistěhovalecké obyvatelstvo Izraele zaznamenávalo pozoruhodné tempo růstu i po roce 1970, ale pokud jde o zbytek západního světa a východní Evropu, všechny sionistické zdroje hovoří o procesu stárnutí a častém přirozeném úbytku.[447]

---

[446] *AJYB*, 1980, Vol 81, str. 61 ad.: Nejpozději od poloviny 60. let došlo k drastickému propadu porodnosti.

[447] *Tamtéž*, 1969, Vol. 70, str. 275:
Ve všech židovských obcích v diaspoře, pro něž máme data, je poměr starších a starých lidí vyšší než u okolní populace. Zásadním důvodem je nízká porodnost v posledních desetiletích. ... Spolupůsobícími faktory mohou být různé důsledky asimilace a v poslední době negativní migrační bilance, týkající se zejména mladších dospělých. ... víc než polovina některých evropských židovských populací je nad 40 let věku. Přestárlost židovského obyvatelstva v Evropě a Americe vede k nadměrnému zastoupení osob, které se již nepodílí na reprodukci a zároveň podléhají relativně vyšší, s věkem související úmrtnosti.
A na str. 274-275 se píše:

O demografickém vývoji Židů v Sovětském svazu již byla řeč a nemá smysl zde opakovat statistické detaily. Když přičteme 3,5 milionů sovětských Židů – potvrzených sovětsko-židovskými disidenty, *Encyclopaedia Judaica* a dr. Goldmannem – k bezmála 13 milionům Židů mimo SSSR, získáme celkem 16,5 milionů Židů – tedy asi o půl milionu víc než v roce 1940! Válečné ztráty nejméně milion – způsobené hlavně službou v Rudé armádě, více či méně násilnými sovětskými evakuacemi na Sibiř a pobytem v sibiřských pracovních táborech – způsobily pokles světové židovské populace pod 15 milionů. Od konce druhé světové války však došlo k přírůstku nejméně 1,5 milionů, který ztráty způsobené válkou a sovětským barbarstvím víc než vyvážil. To odpovídá celosvětovému čistému ročnímu přírůstku od konce války 0,4 %.

Statistická čísla týkající se světové židovské populace i dnes podléhají politickým zájmům sionismu a „chyby“ v odhadu obvykle vedou k podhodnocování poválečné židovské populace, nicméně stále častější rozsáhlé populační statistiky pro SSSR představují elementární sionistické přiznání, že původní poválečná čísla byla příliš nízká. Pomalu ale přece se posouvají ke skutečné velikosti světové židovské populace – přestože jen díky nereálným předpokladům ohledně židovské porodnosti.

Cílem této analýzy není zkoumat věcnou pravdivost „holocaustu“, ale vymezit rozsah a směr židovského populačního vývoje před, během i po druhé světové válce. Pokud jsou zde odhalené trendy v rozporu s tabu současných historiků, přehodnocení neudržitelných postojů je na nich.

Ačkoliv se tato studie notoricky známými „holocaustovými“ čísly zabývá jen okrajově, je přesto nutné probrat hlavní kontroverzní body, pokud jde o statistická data. Podle *Ročenky* měla být v letech 1939 až 1946 světová židovská populace zredukována o třetinu ze 16,64 milionů na 11 milionů (tabulka 19). Zdaleka největší pokles zaznamenaly dnešní komunistické země, ale samotný SSSR oznámil ztrátu „jen“ 1,25 milionů. Oproti tomu země mimo německou sféru vlivu zaznamenaly plus téměř půlmilion Židů, jehož valnou část nesporně tvořil migrační přírůstek.

Skutečnost, že politické hranice z roku 1946 absolutně neodpovídaly hranicím z roku 1939 – obzvlášť v případě Polska, Československa, Rumunska a Sovětského svazu – *Ročenka* vůbec neuvádí, natož aby se zabývala určením válečných ztrát. Pouze v případě Rumunska uvádí, že do poválečných hranic již nespadala severní Bukovina a Besarábie; tato poznámka pod čarou se však již nijak neodráží v údajném počtu „pohřešovaných“ rumunských Židů. Anexe východního Polska (1939) a Podkarpatské Ukrajiny (1945) Sovětským svazem se úplně ignoruje. Stručně řečeno porovnávání židovských populačních statistik z let 1939 a 1946 je nesmysl už z principu.

Samozřejmě, kdyby byla čísla pro roky 1939 a 1946 správná, na celkovém počtu „pohřešovaných“ by se nic neměnilo. Ale klíčovou otázkou právě je, jak přesná tato čísla jsou. Konečně právě Sovětský svaz získal většinu polských Židů v letech 1939/1940, jakož i statisíce rumunských a pobaltských Židů.

Populační vývoj Židů v Evropě, obou Amerikách, Jižní Africe, Austrálii a Novém Zélandu musí být posuzován v kontextu jejich socioekonomického postavení. Tito Židé mají silné sklony k urbanizaci, dosažení vzdělání a soustředění se na kancelářských pozicích a ve vyšších příjmových skupinách. Ve většině těchto zemí je poměrně malé nebo široce rozptýlené židovské obyvatelstvo silně ovlivňováno environmentálními vlivy, sekularizací a asimilací. ... Klíčová je velmi nízká úroveň židovské porodnosti. Ve všech zemích, pro které existují data, včetně USA, je porodnost Židů pod úrovní celkové populace. V některých zemích klesla pod úroveň nutnou k udržení populace. Po přechodném poválečném baby boomu židovská porodnost v 50. letech opět klesla.

Tabulka 20
Údajná světová židovská populace: 1941 a 1946
1941: podle výsledků této analýzy
1946: podle Americké židovské ročenky
(v 1000)

	1941	1946		Rozdíl
A. Svět *mimo* německou sféru vlivu 1939-1945:				
- Severní a Jižní Amerika	5 955 (1943)	5 757	–	198
- Asie, Afrika, Austrálie	1 444	1 647	+	203
- Neokupovaná Evropa	384	419	+	35
	7 783	7 823	+	40
B. Německá sféra vlivu *mimo* SSSR:[x]				
- Polsko	757	120	–	637
- Československo	155	55	–	100
- Rumunsko	315	300	–	15
- Ostatní evropské země	1 511	670	–	841
	2 738	1 145	–	1 593
C. Svět *bez* SSSR	10 521	8 967	–	1 554
D. SSSR, pobaltské země a Podkarpatská Ukrajina	5 446	2 033	–	3 413
E. Světová židovská populace	15 967	11 000	–	4 967
Z toho:				
Židovská populace v německé sféře vlivu v letech 1941-1945 (B + D)[y]	8 184	3 178	–	5 006

Poznámky: [x] Pro rok 1941 viz tabulka 11 kromě Podkarpatské Rusi.

[y] V této tabulce byl celý Sovětský svaz počítán jako patřící do německé sféry vlivu. Ve skutečnosti žilo začátkem roku 1941 na později Německem okupovaných územích jen 3,75 milionů Židů (nepočítaje podkarpatské Židy).

Nespolehlivost počtu „pohřešovaných“ musí být každému okamžitě jasná, když si uvědomí, že se převážná část „pohřešovaných“ Židů připisuje zemi, jejíž padělání, lži, podvody a statistické manipulace jsou kapitola sama pro sebe a jejíž nelidská politika „spálené země“ přinutila desítky milionů lidí všech vrstev odejít z frontových oblastí na Sibiř.

Pokud však při úpravě předválečných čísel bereme do úvahy změny hranic a populační přesuny do roku 1941 (tabulka 20), dostáváme naprosto jiný obrázek. Ano, i tato tabulka ukazuje na pět milionů „pohřešovaných“ Židů a vytváří mylný dojem, že se do německé sféry vlivu dostalo osm milionů Židů, ale jinak nabízí úplně jiný pohled.

Za prvé vidíme, že židovská populace mimo někdejší německou sféru vlivu v roce 1946 je o několik set tisíc podhodnocená (bod A). Pokles na západní polokouli o 200 000 v době, kdy se tam přistěhovaly statisíce Židů z Evropy, může těžko odpovídat realitě.

Za druhé tabulka jasně ukazuje, že naprostou většinu „pohřešovaných“ Židů musíme hledat v Sovětském svazu.

Pokud předpokládáme, že si židovské obyvatelstvo na západní polokouli od roku 1943 do konce války udrželo svůj počet, ztráty na sovětské straně přesáhly milion, přeživší poválečná židovská populace v SSSR čítala víc než čtyři miliony a počet Židů opustivších po válce Ev-

ropu – ačkoliv „oficiálně“ nevysvětlitelných – dosáhl milionu, při porovnání s rokem 1941 zjišťujeme zásadní nesoulad s dnešní verzí současných historiků. Tyto opravy byly provedeny v tabulce 21. V ní vidíme, že se celosvětové židovské ztráty za druhé světové války pohybovaly těsně kolem 1,25 milionů – 8 % světového Židovstva – a z valné části je nezpůsobil přímý vliv války, tj. úmrtí v boji, ale sovětské barbarství. Přes 200 000 zůstává nevysvětlených. Zde již celkové číslo zhruba souhlasí s 300 000 pohřešovanými v Evropě, vypočtenými v kapitole 7.

Tabulka 21
Pravděpodobná světová židovská populace: 1941 a 1945
(v 1000)

	1941	1945		Rozdíl
A. Svět *mimo* německou sféru vlivu 1939-1945:				
- Severní a Jižní Amerika	5 955 (1943)	5 955		0
- Asie, Afrika, Austrálie	1 444	1 647	+	203
- Neokupovaná Evropa	384	419	+	35
	7 783	8 021	+	238
B. Německá sféra vlivu *bez* SSSR podle tabulky 11, ale mimo Podkarpatskou Rus:				
- Polsko	757	240	–	517
- Československo	155	82	–	73
- Rumunsko	315	430	+	115
- Ostatní evropské země	1 511	691	–	820
	2 738	1 443	–	1 295
C. Svět *bez* SSSR	10 521	9 464	–	1 057
D. SSSR, pobaltské země a Podkarpatská Ukrajina	5 446*	4 301	–	1 445
E. Počet Židů, kteří během a krátce po válce odešli z Evropy, ale nelze je statisticky dohledat		965	+	965
F. Světová židovská populace	15 967	14 730	–	1 237
G. Židovské ztráty v Rudé armádě, pracovních a koncentračních táborech na Sibiři, apod.				1 030
H. Statisticky nevysvětlitelné			–	207

Poznámka: * Z 5,5 milionů sovětských Židů padlo asi 700 000 do rukou Němců, nepočítaje v to zhruba 100 000 podkarpatských Židů. Za druhé světové války se víc než 3,5 milionů Židů nikdy nedostalo pod německou kontrolu.

Ať člověk sleduje vývoj židovské populace v Evropě nebo na celém světě, pohřešovaní tvoří dvě stě až tři sta tisíc. Ani toto číslo si samozřejmě nenárokuje absolutní jistotu. Dostupné údaje o počtu obyvatel, imigraci a emigraci, útěcích a deportacích, porodnosti a úmrtích, smíšených manželstvích a asimilaci jsou často tak nepřesné, že by nebylo nijak divné, kdyby statisticky nevysvětlitelný rozdíl činil několik set tisíc – nebo se naopak blížil nule.

Velká migrace

Dnešní rozptýlení Židů ve všech částech světa je v jejich dějinách bezprecedentní. Jaká ironie, že právě v době, kdy politická síla sionismu konečně naplnila odvěké přání „příští rok v Jeruzalému“, se řídící silou v potenciálně fatálním procesu rozplývání diaspory stala asimilace.

Druhá světová válka navždy zničila evropské Židovstvo jako důležitou, geograficky soustředěnou populační skupinu. Místo Evropy se objevila jiná centra – Spojené státy, Izrael a Sovětský svaz – a lze předpokládat, že se dnes v těchto třech zemích nachází 80 % světového Židovstva. Světová židovská populace v podstatě nikdy nebyla tak rozdělená a rozptýlená po celém světě jako dnes.

Ale tento rozkladný proces nezačal se židovským dramatem za druhé světové války, rostoucím antisemitismem ve 30. letech nebo s rozdělením východního Židovstva po zřízení sovětského panství na troskách carského Ruska. Začal ve druhé polovině 19. století se židovskou vlnou valící se na západ, kdy se doslova miliony východních Židů vrhly do tavícího kotle za oceánem.

Na konci 19. století žilo skoro 90 % světového Židovstva v Evropě[448] a zde téměř výhradně v oblasti, jejíž „hranice“ se táhla z Litvy přes Polsko do Maďarska, na východ k Azovskému moři a odtud přes Ukrajinu a Bělorusko na sever do pobaltských zemí. Světové Židovstvo se tehdy soustředilo ve třech evropských zemích, nicméně bylo koncentrované v poměrně přesně definovaném zeměpisném jádru. A co je ještě důležitější, židovská populace v této oblasti byla celkem homogenní pokud jde o jazyk (jidiš) i náboženství (jen malá sekularizace).

Takzvané rozptýlení Židů po světě byla do konce 19. století jen bajka, která se ve skutečnou realitu proměnila teprve ve 20. století. Emigrace milionů Židů do Ameriky, zesílená migrace na sever a východ v rámci Sovětského svazu během poslední války, jakož i kolonizace Palestiny po první světové válce způsobily rozklad východního Židovstva, které se ještě před pouhými třemi generacemi zdálo tak stabilní, a rozptýlily ho do všech světových stran.

Dnes žijí čtyři pětiny Židů v oblastech, kde se jich před sto lety nenacházela ani 3 % z celkového počtu, tj. na západní polokouli, v Izraeli, Rusku (*bez* Ukrajiny a Běloruska), Sibiři, Africe a Austrálii. Oproti tomu je dnes většina tradičních oblastí diaspory prakticky bez Židů. To platí hlavně pro východní Evropu, Balkán, severní Afriku a Blízký východ.[449]

Tento proces v neztenčené míře pokračoval i po druhé světové válce. Propracovat se k alespoň hrubému obrysu vývoje po roce 1945 je však kvůli řadě problémů nesmírně obtížné. Nejen že je vzhledem k politickému charakteru židovských populačních statistik jakékoliv „oficiální“ publikování paralelně porovnávaných dat podezřelé, ale každý pokus podchytit demografický vývoj světového Židovstva za posledních 35 let komplikuje i dezintegrace vyplývající ze zrychlující se sekularizace a asimilace, jakož i problém se získáváním spolehlivých údajů o sovětském Židovstvu.

Přesto panuje všeobecná shoda v tom, že se v USA, Izraeli a SSSR nachází asi 80 % světového Židovstva. Zbylou pětinu tvoří Židé v Evropě, Latinské Americe, Jižní Africe, Austrálii a severoafrických i asijských zemích. Názorová shoda panuje i ohledně všeobecně městského charakteru světového Židovstva a jeho mnohem nižší porodnosti ve srovnání s okolním

[448] Schmelz, U.O. „A Guide to Jewish Population Studies“, *Jewish Population Studies 1961-1968*, (U. O. Schmelz and P. Glickson, Ed.), London/Jerusalem, 1970, str. 34.
[449] *AJYB*, 1980, Vol. 81, str. 61 a 62.

nežidovským obyvatelstvem. Solidní porodnost vykazují jen Izraelci. V mnoha zemích – dnes asi ve většině – nahradil někdejší malý přírůstek čistý přirozený úbytek a trend asimilace a smíšených manželství vyvolává nad přežitím židovského národa mimo Izrael skutečný otazník.

Když se podíváme na údaje pro jednotlivé země, sionistické statistiky jsou najednou zmatené, ba i protichůdné. Někteří sionističtí experti trvají na akceptování sovětských statistik (Schmelz), druzí jsou přesvědčeni, že počet Židů v SSSR o 50 nebo i více procent podhodnocují (Goldmann, Zand), zatímco třetí skupina preferuje čísla někde mezi (Shapiro). Nezapomínejme, že jen v tomto případě jsou ve hře miliony lidí i celý „holocaust". A jako by to nestačilo, někteří stanovují přirozený poválečný přírůstek sovětských Židů až na + 1 % ročně (Shapiro), zatímco jiní pokládají za jisté, že tito ve skutečnosti trpí čistým přirozeným úbytkem až – 1 % ročně (Schmelz).

Podobné nesrovnalosti by se daly najít i ve Spojených státech, kde byla židovská populace bez mrknutí oka „zredukována" na 5,4 miliony (1971: 6,1 milion, na konci války: 5 milionů), přestože se jich tam od roku 1945 prokazatelně přistěhovalo půl milionu a další milion přibyl převahou narození nad úmrtími na konci 40., v 50. i 60. letech.

Tabulka 22
Údajný vývoj světové židovské populace: 1945/1946, 1970 a 1979
(v milionech)
– podle Americké židovské ročenky –

				Změny v % ročně	
Země/region	1945/46	1970	1979	1945-1970	1970-1979
Spojené státy	5,0	5,9	5,6[x]	+ 0,7	– 0,6
Sovětský svaz	2,0	2,6	2,6	+ 1,1	0
Palestina/Izrael	0,6	2,6	3,2	+ 1,6[y]	+ 1,5[y]
	7,6	11,1	11,4[x]	+ 1,5	+ 0,3
Zbytek světa	3,5	2,8	2,7	– 0,9	– 0,4
Světové Židovstvo	11,1	13,9	14,1[x]	+ 0,9	+ 0,2
mínus					
Sovětský svaz	2,0	2,6	2,6	+ 1,1	0
Světové Židovstvo *bez* SSSR	9,1	11,3	11,5[x]	+ 0,9	+ 0,2

Zdroj: *AJYB*, 1946, Vol. 48, str. 603-608; 1971, Vol. 72, str. 475-479; a 1980, Vol. 81, str. 285-289.
Poznámky: [x] Nepočítaje nežidovské členy takzvaných „židovských" domácností v USA.
[y] Týká se pouze přirozeného přírůstku.

Jak *Ročenka* vidí vývoj světového Židovstva po roce 1945, ukazuje tabulka 22. USA, jejichž židovská populace byla podhodnocená už v roce 1946, prý od 70. let zaznamenávají dramatický propad; Sovětský svaz, jehož Židé v celém poválečném období trpěli výrazně negativní porodností, má mít do 70. let přirozený přírůstek 1 % ročně. Ostatní země světa v letech 1945 až 1970 údajně přišly jen o 0,7 milionů Židů. To popírá skutečnost, že jen USA a Izrael z těchto zemí přijaly víc než milion imigrantů a že přestárlé židovské obyvatelstvo, které zůstalo v Evropě, zaznamenalo výrazný úbytek.

Izraelský demograf prof. U. O. Schmelz z Hebrejské univerzity v Jeruzalému v analýze publikované v *Ročence* uvádí roční přirozený přírůstek nebo úbytek v následujících zemích:[450]

Čistý židovský přírůstek

Země	Období	Procento
Spojené státy	1967-1971	0
Kanada	1967-1971	+ 0,2
Brazílie (Sao Paulo)	1965-1969	+ 0,3
Argentina	1956-1960	+ 0,1
Francie (Paříž):		
- evropští Židé	1972-1976	– 0,3
- orientální Židé	1972-1976	+ 0,2
Belgie (Brusel)	1957-1961	– 0,2
Německo	1961-1965	– 1,8
Švýcarsko	1959-1962	– 0,5
Itálie	1961-1965	– 0,5
Sovětský svaz (RSFSR)	1959-1970	– 0,9
Izrael	1971-1975	+ 1,7

Od té doby došlo skoro ve všech zemích světa k dalšímu poklesu židovské porodnosti. Nicméně je třeba zdůraznit, že přinejmenším v USA a Kanadě byl vývoj v prvních dvou poválečných dekádách příznivější.

Výše uvedený židovský přírůstek v jednotlivých zemích mnohem víc odpovídá populačním změnám zjištěným v této studii než údajům *Ročenky*. Náš výzkum, založený převážně na sionistických zdrojích, ukázal, že v roce 1945 bylo na světě jednoznačně méně než 15 milionů Židů, ale v roce 1980 jejich počet převyšoval 16 milionů. Rychlejší nárůst nedovolila jen extrémně nízká porodnost světového Židovstva – kromě Izraele. Pravděpodobný vývoj židovské populace a za ním stojící faktory – jako migrace nebo porodnost – byly zaznamenány v tabulkách 23 a 24.

Tabulka 23 ukazuje, že přírůstek 14,7 milionů Židů v letech 1945 až 1970 činil 0,4 % ročně, ale za takto malý přírůstek mohl téměř výhradně pokles poválečné sovětské židovské populace, jejíž ztráty mužů v Rudé armádě, nespočet úmrtí v sibiřských pracovních táborech a velký počet smíšených manželství způsobily drastický propad porodnosti.

V posledním desetiletí – a známky toho byly patrné již v 60. letech – židovská populace v západním světě s výjimkou Izraele nezaznamenala žádný přírůstek. Dalo by se říct, že světová židovská populace do budoucna poroste jen o izraelské kompenzace čistého úbytku v SSSR – a i to začíná být stále problematičtější, protože izraelská převaha narození nad úmrtími začíná klesat a deficit v SSSR rok od roku roste.

Dnes počet židovských obyvatel roste jen v Izraeli a před dvěma desetiletími to platilo také v USA. Sovětský svaz a skupina zbylých zemí světa (v rámci této skupiny byly znatelné změny) zaznamenávají neustálý úbytek židovské populace.

[450] *Tamtéž*, str. 68 a 69.

Procentuální rozdělení světového Židovstva je zobrazeno v tabulce 24. V roce 1945 měly Spojené státy a Izrael (Palestina) podíl 40 %, ale dnes víc než 60 %. V Sovětském svazu – zahrnujícím v roce 1940 víc než třetinu světového Židovstva – bylo v roce 1945 stále ještě téměř 30 % všech Židů i přes obrovské válečné ztráty; do roku 1980 tento podíl klesl asi na 20 %. Podobný pokles zaznamenaly i ostatní země: ze 30 % na konci války na zhruba 20 % v letech 1979/1980.

Tabulka 23
Pravděpodobný vývoj světové židovské populace: 1945, 1970 a 1979
(v milionech)
podle výsledků této studie

Země/oblast	1945	Přirozený přírůstek	Migrace	1970	Přirozený přírůstek	Migrace	1979	Přirozený přírůstek v % ročně 1945-70	Přirozený přírůstek v % ročně 1970-79
USA	5,2	+ 0,9	+ 0,5	6,6	0	+ 0,1	6,7	+ 0,6	0
SSSR	4,3	– 0,4	0	3,9	– 0,3	– 0,2	3,4	– 0,4	– 0,8
Palestina resp. Izrael	0,6	+ 0,8	+ 1,2	2,6	+ 0,4	+ 0,2	3,2	+ 1,6	+ 1,5
Mezisoučet	10,1	+ 1,3	+ 1,7	13,1	+ 0,1	+ 0,1	13,3	+ 0,4	+ 0,1
Zbytek světa	4,6	+ 0,2	– 1,7	3,1	0	– 0,1	3,0	+ 0,2	0
Světové Židovstvo	14,7	+ 1,5	0	16,2	+ 0,1	0	16,3	+ 0,4	+ 0,1
mínus SSSR	4,3	– 0,4	0	3,9	– 0,3	– 0,2	3,4	– 0,4	– 0,8
Světové Židovstvo *bez* SSSR	10,4	+ 1,9	0	12,3	+ 0,4	0,2	12,9	+ 0,7	+ 0,4

Tabulka 24
Rozdělení světového Židovstva: 1945 a 1979
(v procentech)

Země/region	1945	1979
Spojené státy	35	41
Sovětský svaz	29	21
Palestina/Izrael	4	20
Mezisoučet	69	82
Zbytek světa	31	18
Světové Židovstvo	100	100
mínus Sovětský svaz	29	21
Světové Židovstvo *bez* SSSR	71	79

Zdroj: Tabulka 23.

Jelikož se dnes 80 % světového Židovstva nachází mimo SSSR a z něj opět 80 % jen ve dvou zemích – USA a Izraeli –, teprve čas ukáže, zda kdysi nesmírně plodné východoevropské Židovstvo tímto vývojem skutečně získalo nebo ne. Zdá se, že američtí Židé vstoupili do fáze nízké, příliš nízké porodnosti, přičemž asimilace a rychle rostoucí fenomén smíšených manželství do budoucna věští velké ztráty. Mladé židovské obyvatelstvo se udržuje pouze v Izraeli. Ale zde to jsou především orientální Židé, kdo zajišťuje zdravou porodnost a kdo nakonec může určovat budoucnost a kulturu tohoto ostrovního národa v arabském moři – pokud hráze nepovolí.

Bibliografie

- Adlerstein, Fanny R. „Foreign Department“, *The Jewish Social Service Quarterly*, New York, Vol. XVII, No. 4, June 1941.
- *American Jewish Year Book*, New York (různá čísla).
- *Annuaire Statistique Hongrois 1931*, Nouveau Cours XXXIX, l'Office Central Royal Hongrois de Statistique, Budapest, 1933.
- Aronson, Gregor. *Soviet Russia and The Jews*, New York, 1949.
- Aschenauer, Rudolf. K*rieg ohne Grenzen: Der Partisanenkampf gegen Deutschland 1939-1945*, Leoni, 1982.
- *Baltimore Sun (The)*, „Willkie Urges Second Front At First Possible Moment“, Baltimore, Md., September 27, 1942.
- Blau, Bruno. „Schlußbilanz des deutschen Judentums“, *Aufbau/Reconstruction*, New York, Vol. XIV, No. 33, August 13, 1948.
- *Brockhaus, Der Große*, Leipzig, 1931.
- Burg, J.G. *Schuld und Schicksal: Europas Juden zwischen Henkern und Heuchlern*, München, 1965.
- Butz, A.R. *The Hoax of the Twentieth Century*, Los Angeles, 1977.
- Centralnoje Statističeskoje Upravlenie pri Sovetě Ministrow SSSR, *Itogi Wšesojuznoj Perepnizi Nazelenija 1959goda – Ukrajinskaja SSR*, Moskau, 1963.
- *Ceturtā Tautas Skaitīšana Latvijā 1935. gadā*, III: Vecums, Gimenes Stāvoklis (*Quatrième Recensement de la Population en Lettonie en 1935*, III: Age, Etat Civil), Valsts Statistiskā Pārvalde, Riga, 1937.
- *Daily Express*, „Your Questions about Russia – Answered by Paul Holt“, London, (několik dní před) May 26, 1943.
- Dallin, Alexander. *German Rule in Russia, 1941-1945*, London, 1957.
- Davies, Arthur Raymond. *Odyssey through Hell*, New York, 1946.
- Departement de la Jeunesse et du Hehalouts de l'Organisation Sioniste Mondiale. *Israël Almanach 1958-1959*, Jerusalem.
- *Deutsche Ukraine-Zeitung*, Luck/Wolhynien (různá čísla).
- *Deutsche Zeitung im Ostland*, Riga/Lettland (různá čísla).
- *Die Bevölkerung des polnischen Staatsgebiets westlich der Demarkationslinie vom 21.9.1939 nach dem Bekenntnis auf Grund der polnischen Volkszählung von 1931*, Koblenz: Bundesarchiv, Bestand R 153/287.
- *Die Bevölkerung des ehemaligen polnischen Staatsgebiets westlich der Grenzlinie vom 28.9.1939 nach dem Bekenntnis auf Grund der polnischen Volkszählung von 1931*, Koblenz: Bundesarchiv, Bestand R 153/ 287.
- *Drugi Powszechny Spis Ludnośći Z Dn. 9.XII 1931*, Głowny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Statystyka Polski (*Deuxième Recensement Général de la Population du 9 Décembre 1931*, Office Central Statistique de la Republique Polonaise, Statistique de la Pologne), Warschau (různá čísla).
- *Encyclopaedia Judaica*, Jerusalem, 1972.
- *Encyclopaedia Judaica 1973 Year Book*, Jerusalem, 1974.

- Ettinger, S. „The Jews in Russia at the Outbreak of the Revolution“, *The Jews in Soviet Russia since 1917*, (Lionel Kochan, Ed.), London, 1970.
- Fischer, Dr. Ludwig und Dr. Friedrich Gollert. *Warschau unter deutscher Herrschaft*, Cracow, 1942.
- *Fortune*, New York, 14.8.1978.
- Goldmann, Dr. Nahum. „Aus Sorge um Israel“, *Die Zeit*, No. 29, 11.7.1980.
- -„- „Israels Regierung hat das Volk betrogen“, *Der Spiegel*, No. 34, August 28, 1982.
- -„- *Private letter* of 13.2.1981.
- Grajdanzev, Andrew. „Asiatic Russia‘s War Potential“, *Far Eastern Survey*, New York, Vol. X, No. 22, November 17, 1941.
- Grayzel, Solomon. *A History of THE JEWS*, Philadelphia, 1948.
- *Gutachten des Instituts für Zeitgeschichte*, Munich, 1958.
- Haganov, Gédéon. *Le Communisme et les „Juifs“*, Supplement de CONTACT, Paris, May 1951.
- Halder, Franz. *Hitler als Feldherr*, Munich, 1949.
- Hardach, Karl. *Wirtschaftsgeschichte Deutschlands im 20. Jahrhundert*, Göttingen, 1976.
- Helmdach, Erich. *Überfall? Der sowjetisch-deutsche Aufmarsch 1941*, Neckargemünd, 1978.
- Hilberg, Raul. *The Destruction of the European Jews*, New York, 1973.
- Hoggan, David. *Der Unnötige Krieg*, Tübingen, 1977.
- *Immigration und Naturalization Systems of the United States (The)*. Report of the Committee on the Judiciary, U.S. Senate, 81st Congress, 2d Session, April 20, 1950.
- Institute of Jewish Affairs. *Hitler‘s Ten-Year War on the Jews*, New York, 1943.
- -„- *Jews in Nazi Europe: February 1933 to November 1941*, Baltimore, Md., November 1941.
- *International Herald Tribune*, „French Policies to Court the Jewish Vote“, Paris, May 10, 1977.
- -„- „What Price a Soviet Jew?“, Paris, March 6, 1981.
- *International WHO‘S WHO (The)*, London, 43rd Edition, 1979.
- Irving, David. *Hitler‘s War*, New York, 1977.
- Israel. Central Bureau of Statistics. *Statistical Abstract of Israel* (různá čísla).
- Jacobsen, Hans-Adolf. *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, Band 1: 1. August 1940-31. Dezember 1941, Frankfurt am Main, 1965.
- *Jüdisches Lexikon*, Berlin (Jüdischer Verlag), 1930.
- *Kauener Zeitung*, Kovno (Kaunas)/Litva (různá čísla).
- Kempner, Dr. Robert M.W. „Briefe an des Herausgeber“, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, Frankfurt am Main, No. 23, 28.1.1981.
- Kern, Erich. *Die Tragödie der Juden*, Preußisch-Oldendorf, 1979.
- *Krakauer Zeitung*, Cracow (různá čísla).
- Lestschinsky, J. „National Groups in Polish Emigration“, *Jewish Social Studies*, Vol. 5, 1943.
- Lettl. Statistisches Amt. *Zahl der Einwohner Lettlands für das Jahr 1941 (Stand 1.8.1941)*, Riga; Koblenz: Bundesarchiv, Bestand R 92/1427.

- Lorimer, Dr. Frank. *The Population of the Soviet Union: History und Prospects*, Geneve (Společnost národů), 1946.
- *Magyar Statisztikai Évkönyv 1942*, Új Folyam L, A Magyar Kir Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1944.
- Millman, Ivor. „Romanian Jewry: a Note on the 1966 Census“, *Soviet Jewish Affairs*, London, No. 3, May 1972.
- *New York Times (The)*, „580,000 Refugees Admitted to United States in Decade“, 11.12.1943.
- -„- „Willkie‘s Statement About Russia‘s Needs“, 27.9.1942.
- Niederreiter, Wilhelm. „Verbrannte Erde – Sowjetischer Wirtschaftskrieg im Zweiten Weltkrieg“, *Deutschland in Geschichte und Gegenwart* (Hrsg. Wigbert Grabert), Tübingen, 29. Jahrgang, No. 1, 1981.
- Oberkommando des Heeres, GenStdH/Attachéabteilung. Letter of February 10, 1942 to Reichsminister for the occupied eastern territories, attn. Herrn Reg. Rat Disch, Berlin; Freiburg: Militärarchiv: Bestand RW 31/134.
- Parming, Tönu. „Population Changes in Estonia, 1935-1970“, *Population Studies*, London, Vol. 26, No. 1, March 1972.
- Payne, Robert. *Stalin: Macht und Tyrannei*, Munich, 1981.
- Pechenick, Rabbi Aaron. *Zionism And Judaism In Soviet-Russia*, New York, 1943.
- *Perspektiven zur Verpflegungsversorgung der U.d.S.S.R. im Winterfeldzug 1942/43*, (datum neznámé), Chef d. Vers. d. 200. Schtz.Div. der 5. Armee, Freiburg: Militärarchiv, Bestand RW 31/232.
- Publikationsstelle Berlin-Dahlem. *Bevölkerungsstatistik Lettlands* (Hrsg. Job. Papritz und Wolfgang Kohte), Berlin, 1942.
- Publikationsstelle Wien. *Die Bevölkerungszählung in Rumänien 1941* (Geheim), Vienna, 1943.
- Rachner, Dr. „Der Arbeitseinsatz in den besetzten Ostgebieten“, *Reichsarbeitsblatt*, (Reichsarbeitsministerium), Berlin, 22nd Year, No. 7, March 5, 1942.
- Rassinier, Paul. *Zum Fall Eichmann: Was ist Wahrheit?*, Leoni, 1963.
- *Recensământul General Al Populaţiei României Din 29 Decemvrie 1930*, Volumul II: Neam, Limbă, Maternă, Religie; Institutul Central de Statistică, Bukarest, 1938.
- Reichswirtschaftsministerium. *Annähernde Angaben über die am 1. November 1942 besetzten Gebiete der UdSSR*, (datum neznámé), Koblenz: Bundesarchiv, Bestand R 24/804.
- -„- *Die UdSSR Anfang 1942*, (datum neznámé), Koblenz: Bundesarchiv, Bestand R 24/817.
- -„- *Gebiet und Bevölkerung der UdSSR*, (datum neznámé), Koblenz: Bundesarchiv: Bestand R 24/804.
- Reitlinger, Gerald. *The Final Solution*, New York, 1961.
- Ringelblum, Emanuel. *Ghetto Warschau*, Stuttgart, 1967.
- Rothenberg, Joshua. „Jewish Religion in the Soviet Union“, *The Jews in Soviet Russia since 1917*, (Lionel Kochan, Ed.), London, 1970.
- Ruppin, Arthur. *The Jewish Fate and Future*, London, 1940.
- -„- *The Jews in the Modern World*, London, 1934.
- *Schlag nach über Polen*. Leipzig: Bibliographisches Institut, 1940 (?).

- Schloss, Rolf W. *Die russischen Juden zwischen Sowjetstern und Davidstern*, Munich, 1971.
- Schmelz, U.O. „A Guide to Jewish Population Studies“, *Jewish Population Studies 1961-1968*, (U.O. Schmelz and P. Glickson, Ed.), London/ Jerusalem, 1970.
- -,,- „New Evidence on Basic Issues in the Demography of Soviet Jews“, *The Jewish Journal of Sociology*, Vol. XVI, No. 2, December 1974.
- Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930 (Díl 1.: Růst, koncentrace a hustota obyvatelstva, pohlaví, věkové rozvrstvení, rodinný stav, státní příslušnost, národnost, náboženské vyznání), vydal Státní úřad statistický, Československá statistika – svazek 98, řada VI., sešit 7, Praha, 1934.
- Scott, John. *Jenseits des Ural*, Stockholm, 1944 (Angl. originál: *Behind the Urals*, Boston, 1942).
- Shapiro, Prof. Leon. *Private letter* dated 3.1.1980.
- *Statesman's Yearbook (The)*, New York, 1944.
- Statistisches Bundesamt. *Statistisches Jahrbuch für die Bundesrepublik Deutschland*, Wiesbaden, 1962.
- Statistisches Reichsamt. *Wirtschaft und Statistik*, Berlin (různá čísla).
- Stegemann, Wilhelm. *Der Neue Weltkrieg*, First Volume 1939/40, Zurich, 1941.
- -,,- *Der Neue Weltkrieg*, Second Volume 1940/41, Zurich, 1942.
- Sykes, Christopher. *Kreuzwege nach Israel: Die Vorgeschichte des Jüdischen Staates*, Munich, 1967.
- Tartakower, Arieh und Kurt R. Grossmann. *The Jewish Refugee*, New York, 1944.
- *Tat (Die)*, „Die erschütternde Bilanz zweier Weltkriege“, Zurich, 18.1.1955.
- Telpuchowski, Boris Semjonowitsch. *Die sowjetische Geschichte des Großen Vaterländischen Krieges 1941-1945*, (Andreas Hillgruber and Hans-Adolf Jacobsen, Ed.) Frankfurt/Main, 1961.
- *Treatment of Jews by the Soviet*. 17th Interim Report of Hearings before the Select Committee on Communist Aggression, House of Representatives, 83rd Congress, New York, September 22 and 23, 1954.
- *Universal Jewish Encyclopedia*, New York, 1943.
- U.S. Department of Commerce, Bureau of the Census. *Population Estimates and Projections*, Current Population Reports, Series P-25, No. 632, July 1976, Washington, D.C.
- *U.S. News and World Report*, New York, April 7, 1980.
- U.S. War Refugee Board. *Final Summary Report of the Executive Director, War Refugee Board*, Washington, D.C., 15.9.1945.
- von Mende, Gerhard. „Die besetzten Ostgebiete“, *Jahrbuch für Weltpolitik 1943*, Berlin (Deutsches Auslandswissenschaftliches Institut), 1943.
- *WER IST WER?*, (Walter Habel, Ed.), Frankfurt, 1975
- *WHO'S WHO in America*, Chicago, Vol. 27, 1952-1953.
- Werth, A. *Moscow '41*, London, February 1942.
- Wirtschaftsstab Ost. *Bevölkerung in den besetzten Ostgebieten*, (Krüger, Chefgruppe W, Statistik), Berlin, 17.2.1943; Freiburg: Militärarchiv, Bestand RW 31/260.
- -,,- *Vierzehntagesbericht Wi Stab Ost (3.8.-16.8.1941)*, 30.8.1941, Freiburg: Militärarchiv, Bestand RW 31/11.

- -,,- *Halbmonatsbericht Wi Stab Ost (1.-15.11.1941)*, 8.12.1941, Freiburg: Militärarchiv, Bestand RW 31/68.
- Wischnitzer, Mark. „The History of the Jews in Russia in Recent Publications“, *The Jewish Quarterly Review*, Philadelphia, 1944-1945, Vol. XXXV.
- *World Almanac and Book of Facts*, New York, (různá čísla).
- *Zentralblatt des Reichskommissars für die Ukraine*, Rowno, No. 2, 2nd Year, 9.1.1943, Koblenz: Bundesarchiv, Bestand R 43 11/690c.
- *Zionist Year Book (The)*. London (různá čísla).
- Zoller, Henri. „Dunkelheit umgibt uns“, *Der Spiegel*, No. 20, 11.5.1981.
- -,,- „Israel – Ein Nachtasyl?“, *Der Spiegel*, No. 37, 8.9.1980.

DODATEK

Oběti holocaustu: statistické analýzy W. Benze a W. N. Sanninga – porovnání

GERMAR RUDOLF

1. Úvod

Diskuse o holocaustu často končí ve slepé uličce, když jedna ze stran přistoupí k argumentaci, že je přece nezpochybnitelné, že po druhé světové válce chybělo šest milionů Židů, takže vůbec nezáleží, *jak* byli tito lidé zabiti. Je však počet obětí skutečně nezpochybnitelný?

V tomto typu argumentace se obvykle přehlíží, že číslo „šest milionů" nebylo dlouho založeno na ničem jiném než na svědectvích z doslechu, poskytnutých dvěma důstojníky SS před Mezinárodním vojenským tribunálem (IMT). Konkrétně šlo o písemné (nikdy ne ústní) prohlášení Wilhelma Höttla[1] a ústní (ale nikdy nepodrobené křížovému výslechu) svědectví Dietera Wislicenyho.[2] Oba muži tvrdili, že o tomto čísle slyšeli od Eichmanna,[3] který to však později zpochybnil.[4] Na základě svých svědectví se v Norimberku oba přesunuli z lavice obžalovaných na lavici svědků – takový přesun obvykle znamenal záchranu života. Ačkoliv Wislicenyho i Eichmanna později odsoudili a pověsili, W. Höttel nikdy nebyl ani soudně stíhán, přestože jeho zapojení do deportací Židů nebylo o nic menší. Evidentně mu slíbili, že výměnou za svědectví nebude potrestán a na rozdíl od Wislicenyho měl to štěstí, že slib dodrželi.

Höttlova nedávná obhajoba jeho tehdejšího svědectví[5] dřívější tvrzení popírá, takže není příliš věrohodný.[6] K detailům ohledně toho, jakými metodami se během norimberských procesů z takovýchto nedobrovolných svědků dostávaly výpovědi, viz kapitola Manfreda Köhlera v této knize.*

---

[1] International Military Tribunal, *Trial of the Major War Criminals*, IMT, Nuremberg 1947, v. XXXI, str. 85ad., a v. XI, str. 228 ad., 256 ad.

[2] *Tamtéž*, v. IV, str. 371.

[3] Totéž tvrdí W. Benz (ed.), *Dimension des Völkermords*, Oldenbourg, Munich 1991, str. 1 ad.

[4] R. Aschenauer, *Ich, Adolf Eichmann*, Druffel, Leoni 1980, str. 460 ad., 473 ad., 494; ohledně hodnoty této Eichmannovy biografie coby zdrojového historického materiálu viz D. Kluge, *Deutschland in Geschichte und Gegenwart (DGG)* 29(2) (1981) str. 31-36. Viz také P. Rassinier, *Was ist Wahrheit?*, Druffel, Leoni 1982, str. 90, 134; R. Servatius, *Verteidigung Adolf Eichmann*, Bad Harrach, Kreuznach 1961, str. 62 ad.; U. Walendy, *Historische Tatsachen (HT)* no. 18, Verlag für Volkstum und Zeitgeschichte, Vlotho 1983; H. Arendt, *Eichmann in Jerusalem*, Reclam, Leipzig 1990, str. 331 ad.

[5] W. Höttl, *Einsatz für das Reich*, S. Bublies, Koblenz 1997, zejm. str. 77, 412 ad.

[6] Viz G. Rudolf, „Wilhelm Höttl – ein zeitgeschichtlich dilettantischer Zeitzeuge", *Vierteljahreshefte für freie Geschichtsforschung (VffG)*, 1(2) (1997) str. 116 ad. (vho.org/VffG/1997/2/Buecher2.html#Hoettl).

* V knize *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.

Britský historik David Irving se podivil, že již v červnu 1945, jinak řečeno hned po skončení války v Evropě někteří sionističtí vůdci dokázali přesně určit počet židovských obětí – samo sebou, že šest milionů –, ačkoliv chaos, který v Evropě tehdy panoval, vypracování jakékoliv demografické studie vylučoval![7] Německý historik Joachim Hoffmann nedávno upozornil, že přední sovětský propagandista Ilja Ehrenburg v sovětském zahraničním tisku zveřejnil šestimilionovou cifru již 4. ledna 1945, tj. plné čtyři měsíce před koncem války.[8] W. Höttl našel *v Readers's Digest* článek, který již v únoru 1943 hovořil o zavraždění minimálně poloviny ze šesti milionů Židů ohrožovaných Hitlerem.[9]

Chaim Weizmann měl v roce 1936 před Peelovou komisí prohlásit:[10]

> „Není nijak přehnané říct, že je šest milionů Židů odsouzeno k uvěznění v této části světa, kde jsou nechtění, a pro něž se země dělí na ty, v nichž jsou nechtění, a ty, do nichž nesmí."

Toto „magické" číslo však patrně sahá do ještě hlubší minulosti. O šesti milionech Židů zahynuvších během holocaustu ve východní Evropě se mluvilo už v sérii propagandistických článků, vydaných krátce po první (!) světové válce,[11] a Benjamin Blech popisuje dávné židovské proroctví, slibující jim návrat do zaslíbené země *po ztrátě šesti milionů*,[12] což nepochybně zavdává důvody ke spekulacím.

Původ šestimilionového čísla, které už i historici establishmentu uznali za „symbolické",[13] je tedy mnohem problematičtější a nepřekvapuje, že i světoznámí statistici dlouhodobě uznávají, že počet obětí rozhodně není jasně daný.[14]

Revizionističtí vědci čas od času zahajují diskuse o počtu obětí citací švýcarských novin *Baseler Nachrichten* ze 12. června 1946, jež stanovily maximální počet židovských obětí nacismu na 1,5 milionů a napsaly, že Mezinárodní červený kříž ve své poválečné zprávě ani slovem nezmínil jakékoliv systematické vyhlazování či plynové komory.[15] Benz po právu namítá, že citování různých nepodložených novinových článků a MČK, který kvůli nedostatku komplexních informací nikdy nevydal žádnou vlastní statistiku ohledně počtu obětí, je

---

[7] D. Irving, *Nuremberg. The Last Battle*, Focal Point, London 1996, str. 61 ad.

[8] J. Hoffmann, *Stalin's War of Extermination 1941-1945*, Theses & Dissertations Press, Capshaw, AL, 2001, str. 189 ad.

[9] W. Höttl, *op. cit.* (pozn. 5), str. 412, 515-519.

[10] Znovu přeloženo z předmluvy Waltera A. Berendsohna k Thomas Mann, *Sieben Manifeste zur jüdischen Frage*, Jos. Melzer Verlag, Darmstadt 1966, str. 18. Za upozornění na tuto věc vděčím R. H. Countessovi.

[11] Hlavně *The American Hebrew*, v. 105, no. 22, Oct. 31, 1919, str. 582 ad. *The New York Times* přinášely řadu „zpráv" o milionech Židů trpících a umírajících ve východní Evropě během i po první světové válce. Viz analýza Dona Heddesheimera, *The Barnes Review*, 3(2) (1997), str. 19-24 (online: vho.org/VffG/1999/2/Heddesheimer153-158.html).

[12] B. Blech, *The Secret of Hebrew Words*, Jason Aronson, Northvale, NJ, 1991, str. 214.

[13] Svědectví M. Broszata, znaleckého svědka před frankfurtským porotním soudem 3. května 1979, jednací číslo Js 12 828/78 919 Ls.

[14] Viz prof. F. H. Hankins, prozatímní prezident Americké demografické společnosti (American Association for Demography), citovaný v *The Journal of Historical Review (JHR)*, 4(1) (1983) str. 61-81 (online: ihr.org/jhr/v04/v04p-61_ Hankins.html).

[15] R. Harwood, *Did Six Million Really Die? Historical Fact No. 1*, Samisdat Publishers, Toronto, nedatováno, str. 26 ad. (online: www.zundelsite.org/english/harwood/Didsix01.html); viz také J. Rothkranz, *Die kommende Diktatur der Humanität*, v. 2, Pro Fide Catholica, Durach 1990, str. 91 ad.

velmi pochybné.[16] Od konce druhé světové války sice proběhlo několik pokusů určit počet obětí,[17] ale monografie odpovídající důležitosti tohoto tématu až do začátku 80. let chyběla. Teprve roku 1983 ve Spojených státech vyšla kniha – *Zánik východoevropského Židovstva* od W. N. Sanninga[18] –, snažící se na základě statistického materiálu z převážně židovských zdrojů zjistit počet židovských obětí holocaustu ve sféře vlivu Třetí říše. Když Sanning došel k závěru, že ve Třetí říši z neznámých příčin zahynulo nanejvýš několik set tisíc Židů,[19] dalo se čekat, že establishment přijde s odpovědí obsahující bohatý statistický materiál, mající znovu potvrdit „*symbolické číslo*" šest milionů židovských obětí. A skutečně, *Institut für Zeitgeschichte* (Institut pro soudobou historii) v roce 1991 přišel se studií *Dimension des Völkermords* (Rozměr genocidy) o 565 stranách.

> „Jako spodní hranice se ukazuje minimálně 5,29 a maximálně něco přes 6 milionů [židovských obětí holocaustu]."[20]

Takto editor W. Benz shrnuje statistická zjištění svých 17 spoluautorů, z nichž se každý zaměřil na jednu zemi buď okupovanou Třetí říší, nebo patřící mezi její spojence. Rovněž pokládal za nutné zdůraznit, že

> „samozřejmě cílem tohoto projektu také nebylo dokazovat jakékoliv předem určené číslo (‚šest milionů'),"[21]

i když se konečný výsledek s polooficiálním číslem shoduje. Během následující diskuse o jednotlivých příspěvcích v této knize se budeme odvolávat pouze na editora W. Benze místo na jednotlivé spoluautory, abychom čtenáře zbytečně nemátli velkým množstvím jmen.

Sanning svou knihu o 239 stranách shrnuje:

---

[16] W. Benz, *op. cit.* (pozn. 3), str. 9 ad., na základě H. Rothfels, *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte (VfZ)* 14 (1966) str. 244.

[17] J. Leszcinsky, „The Decline of European Jewry", *Congress Weekly*, New York, Sept. 24, 1951; L. Poliakov, *Breviaire de la haine*, Calmann-Lévy, Paris 1979; G. Reitlinger, *The Final Solution*, Mitchell, London 1953; německy: *Die Endlösung*, Colloquium, Berlin 1956; H. Krausnick, Aus Politik und Zeitgeschichte 4(32) (1954) str. 426; P. Rassinier, *Was nun, Odysseus?*, Priester, Wiesbaden 1960; A. Ehrhardt, zvláštní příloha pro *Nation Europa* 12 (1961); H. Krausnick, v *Dokumentation zur Massenvergasung*, Bundeszentrale für Heimatdienst, Bonn 1962, str. 16-22; P. Rassinier, *Deutsche Hochschullehrer-Zeitung* (DHZ) 1/2 (1963), str. 61; G. Wellers, *Aus Politik und Zeitgeschichte* 28(30) (1978) str. 22-39; R. Hilberg, *The Destruction of the European Jews*, Holmes & Meier, New York 1985, ch. VIII section 3.

[18] W. N. Sanning, *The Dissolution of the Eastern European Jewry*, Institute for Historical Review, Newport Beach, CA 1983; německy: *Die Auflösung des osteuropäischen Judentums*, Grabert, Tübingen 1983; viz Sanning, *DGG* 28(1-4) (1980) str. 12-15, 17-21, 17-21, 25-31 (online: vho.org/D/DGG & .../D/da), jakož i diskuse s představiteli opačného názorového proudu: W. D. Rubinstein, W. N. Sanning, A. R. Butz, *JHR* 5(2-4) (1984) str. 367-373; D. Desjardins and J. S. Conway, *JHR* 7(3) (1986) str. 375, 379 (online: ihr.org/jhr/v07/v07p375_Desjardins.html and .../v07p379_Conway.html).

[19] W. N. Sanning, *The Dissolution..., op. cit*. (pozn. 18), str. 14.

[20] W. Benz, *op. cit.* (pozn. 3), str. 17. Jelikož tématické příspěvky v této knize vždy začínají shrnutím historie Židů v příslušné zemi, včetně detailního popisu všech protižidovských zákonů, opatření a událostí, které se tam odehrály, člověk se napřed musí probrat horou s tématem nijak nesouvisejících věcí, které již byly popsány v nespočtu jiných knih, než z této informační omáčky extrahuje statisticky významná data. Rozsah Benzovy knihy tedy nic nevypovídá o jejím statisticky relevantním obsahu.

[21] *Tamtéž*, str. 20.

„Na začátku druhé světové války bylo na světě méně než 16 milionů Židů […]
Milion Židů zemřelo v boji v Rudé armádě nebo v sibiřských pracovních táborech […]
Válku přežilo zhruba 14 milionů Židů […][18]

Od chybějícího milionu Židů se musí odečíst civilní i vojenské ztráty, takže Sanning nakonec dochází jen k asi 300 000 Židů, kteří v německé sféře vlivu za druhé světové války přišli o život neobjasněným způsobem.

Vzhledem k zásadnímu rozporu mezi těmito dvěma pracemi nezaujatého čtenáře pochopitelně zajímá, který autor má pravdu. Jelikož má odpověď na tuto otázku zásadní význam a protože nejnovější vědecká a technická zjištění některé aspekty holocaustu nanejvýš zpochybnila, obě práce, jejich metodiku a závěry porovnáme.[22]

2. Metodika

Za tímto účelem naši analýzu rozčleníme podle zemí, které se za druhé světové války dostaly částečně nebo úplně pod německou nadvládu, a prozkoumáme výkyvy tamní židovské populace. Pořadí zemí celkově odpovídá tomu, jež použil Benz, který se zabývá pouze těmito zeměmi. Naopak Sanning uvádí mnohem rozsáhlejší demografické souvislosti a bere v úvahu i neevropské země, takže v jeho knize žádný striktně daný výčet zemí pod německou nadvládou není.

Státní hranice sledovaných zemí v letech 1933 až 1945 často podléhaly výrazným změnám. V Benzově práci o každé zemi pojednává jiný autor a ti samozřejmě vycházeli z různých stadií hranic, takže se v mnoha případech překrývají, což má nezřídka za následek dvojnásobné započítání příslušného obyvatelstva.[23] Tato zdvojení si budeme v jednotlivých případech ukazovat a na konci je ještě shrneme. Jelikož Sanning jako jediný autor své knihy problémy se stanovováním hranic neměl, budeme se v tomto ohledu držet jeho. Benzova kniha ohledně změn v územní svrchovanosti zachází do velkých podrobností, takže není problém provést příslušné korekce.

U každé země nebo skupiny zemí napřed musíme provést souhrnné tabulkové porovnání židovských populačních statistik, jak byly prezentovány v obou pracích. Spolehlivostí dat a jejich výpočtů se zabýváme pouze v případech, kdy se v obou knihách podstatně liší a rozhodujeme, čí argumenty jsou lepší. Hodnověrností citovaných zdrojů se rovněž zabýváme pouze v případě rozporů.

Poté následuje porovnání celkových židovských ztrát v Němci okupované Evropě, jakož i souhrnný posudek zabývající se také tím, kde a jak Benzem identifikované oběti údajně přišly o život; tak se odhalí některé evidentní rozpory.

---

[22] První kritika díla W. Benze se objevila již ve W. Hackert, *DGG* 40(2) (1992) str. 19-24 (online: vho.org/D/DGG/Hackert40_2.html) a U. Walendy, *HT* 52, Verlag für Volkstum und Zeitgeschichtsforschung, Vlotho 1992, str. 27-33.

[23] Na to také poukázal E. Jäckel, profesor soudobé historie ve Stuttgartu, v recenzi Benzovy knihy v německém týdeníku *Die Zeit* z 28. června 1991.

Dále přichází na řadu celkový počet židovských emigrantů z evropských zemí pod německou okupací spolu s přehledem změn ve světové židovské populaci před i po druhé světové válce. Těmito aspekty se zabývá pouze Sanning, takže porovnání s Benzovou knihou není možné – jelikož však Benzovo dílo vyšlo osm let po Sanningovi, nelze se ubránit dojmu, že tomu tak je proto, že se žádné skutečné protiargumenty vůči Sanningovi nenašly, minimálně pokud jde o emigraci.

A konečně je Sanningova práce ověřena statisticky; podobný test již před časem provedl jeden švédský statistik.

Abychom se vyhnuli neúnosnému množství poznámek pod čarou, zdroje budou v textu označovány vsuvkami s číslem dotyčné strany a iniciálou autora knihy (S nebo B) a v tabulkách buď sloupcem „str.“ nebo závorkami.* Jen výjimečně se budeme odkazovat přímo na zdroj citovaný samotnou knihou.

3. Země pod německým vlivem

3.1. Německo a Rakousko

Židovská emigrace z německé sféry vlivu, dříve silně podporovaná,[24] byla v říjnu 1941 omezena.[25] Poté postupně začaly deportace do pracovních, koncentračních a tzv. vyhlazovacích táborů. Pokud tedy bude řeč o židovských populačních statistikách před zahájením vyhlazování, jak ho popisují zastánci tvrzení o holocaustu, za časové rozhraní budeme brát právě toto přibližné datum.

BENZ	Židé 10/1941	Str.	Židé 1945	Str.			Oběti	Str.
Německo	164-235 000	34 ad.	20 000	52/64			139-174 000	52/53
Rakousko	60 000	68	5 000	71			48 767	74
CELKEM	**224-295 000**		**25 000**				**188-223 000**	
SANNING	**Židé 10/1941**	**Str.**	**Židé 1945**	**Str.**	**Mrtví**	**Str.**	**Pohřešovaní**	**Str.**
Německo	164 000	136	27 000	138	14 000	138	123 000	137
Rakousko	50 000	137	9 000	138	5 000	138	36 000	138
CELKEM	**214 000**		**36 000**		**19 000**		**159 000**	

* Germar Rudolf se samozřejmě odkazuje na čísla stránek v anglickém a německém vydání obou knih. Jelikož český překlad Benzovy knihy neexistuje a v elektronické verzi Sanningovy práce lze příslušné pasáže snadno vyhledat, ponechávám v textu originální Rudolfovy odkazy; pozn. překl.

[24] Ohledně tohoto vztahu mezi sionismem a nacismem viz A. Schölch, *VfZ* 30 (1982) str. 646-674; F. R. Nicosia, *Hitler und der Zionismus*, Druffel, Leoni 1989; Nicosia, *VfZ* 37 (1989) str. 367-400; Y. Bauer, *Jews for Sale?*, Yale University Press, New Haven 1994.

[25] Viz dopis šéfa gestapa Müllera zástupci SiPo a SD v Belgii a Francii z 23. října 1941, v P. Longerich (ed.), *Die Ermordung der europäischen Juden*, Piper, Munich 1990, str. 82.

Židovská populace v Německu je u Benze stejně nízká jako u Sanninga, protože oba vychází z měsíčních zpráv Říšského svazu německých Židů pro *Reichssicherheitshauptamt* [Hlavní říšský bezpečnostní úřad]. Jelikož byl tento svaz v nacionálně socialistickém státě rozšířený, jeho čísla jsou poměrně spolehlivá. Benz však předpokládá, že tato čísla zahrnovala jen „*čisté Židy*" a připočítává asi 43 % „*polovičních*" a „*čtvrtinových*" Židů, přestože se na tyto Židy opatření německých úřadů vztahovala jen částečně (poloviční) nebo vůbec (čtvrtinoví).[26]

Přesný počet Židů v Rakousku Benz nestanovuje, ale věří, že do začátku války dvě třetiny Židů (podle definice norimberských rasových zákonů), žijících tam v době sjednocení s Německem, uprchly (B 68). To znamená, že tam na začátku války z 206 000 (B 70) zbylo asi 70 000. Emigrace – činící tehdy v samotné Říši asi 15 % (B 35) – do října 1941 zapříčinila pokles o dalších zhruba 10 000.

Pokud jde o Německo, Sanning uvádí pouze čísla poskytnutá Říšským svazem. Ohledně Rakouska se odkazuje na současné židovské zdroje v Rakousku a USA.

U Židů nacházejících se v poválečném Německu Benz cituje pouze odhady a v případě Rakouska nabízí jen číslo „po osvobození". Tyto statistiky jsou ale vzhledem k tehdejšímu chaosu silně nespolehlivé. Sanning cituje údaje známého odborníka na holocaust Geralda Reitlingera a v případě Rakouska se jeho počty vztahují až k říjnu 1947, kdy už největší populační přesuny v Evropě začínaly slábnout.

Pro židovské obyvatelstvo Říše byla v letech 1941-1945 typická rostoucí úmrtnost způsobená emigrací převážně mladých lidí, jež měla za následek disproporčně vysoké procento starších Židů. Benz to ignoruje, ale Sanning nikoliv a tak se jeho počet pohřešovaných osob dále snižuje. To ilustruje naprosto odlišný přístup obou autorů: Benz vychází z předpokladu, že rozdíl v předválečné a poválečné židovské populaci musí být způsoben programem vyhlazování, takže mu jakékoliv kalkulace s přirozenou úmrtností připadají zbytečné. Naopak Sanning automaticky nepokládá rozdíl za důkaz smrti – pro něj jde jen o pohřešované. Další rozdíly v přístupu ke statistice vyplynou na povrch později a nakonec si je ještě shrneme.

Benzův počet obětí jsem u Německa snížil o 21 000 a u Rakouska o 16 962. To jsou oběti, které uprchly do evropských zemí nenacházejících se tehdy pod německou kontrolou, ale které se pod ni později dostaly a údajně byly vyhlazeny (Německo: B 64, Rakousko: B 74). Tito lidé jsou však počítáni jako součást židovského obyvatelstva jejich cílových zemí (hlavně Francie a Československa), takže je nutné je jednou odečíst. Pro tuto chvíli si všimněme **37 692 židovských obětí započtených dvakrát**, jež se od Benzova celkového součtu musí odečíst.

3.2. Francie, Benelux, Dánsko, Norsko a Itálie

Důvodem velkého rozdílu mezi počátečními čísly pro Francii a země Beneluxu je to, že ohledně Židů žijících zde před válkou máme k dispozici (kromě Nizozemí) pouze odhady, protože tam nikdy nebyli statisticky evidováni a přistěhovalci z Německa a Polska nebyli vždy registrováni. Zatímco Sanning svá čísla opírá o informace z *Americké židovské ročenky*

[26] Porovnej IMT Document PS-4055 (USA Exhibit 923), *IMT* v. XX, str. 330 ad., přetisk s předchozím komentářem ve *VffG*, 1(2) (1997), str. 60-68 (online: vho.org/VffG/1997/2/Xanten2.html).

1940 (New York) a Reitlingera,[27] jenž uvádí necelý půlmilion, Benz u Belgie a Francie využívá obvyklé odhady. Mezi zdroje oněch odhadů patří zprávy německých úřadů, které však z propagandistických důvodů počty Židů s největší pravděpodobností hrubě zveličují.[28]

BENZ	**Židé 10/1941**	**Str.**	**Židé 1945**	**Str.**	**Oběti**	**Str.**
Lucembursko	3 500-3 700	104	2 450	103	1 200	104
Belgie	52 000	109 ad.	? 23 482	(? je vy-	28 518	130
Francie	300 000	109	? 223 866	počtený	76 134	127
Nizozemí	161 000	144	? 59 000	údaj	102 000	165
Dánsko	6 000	175	? 5 884	z 10/1941 mínus	116	185
Norsko	1 800	187	? 1 042	počet	758	196
Itálie	34 000	201	? 28 086	obětí)	5 914	216
CELKEM	**558 400 ± 100**		**? 343 810**		**214 640**	
SANNING	**Židé 10/1941**	**Str.**	**Židé 1945**	**Str.**	**Pohřešovaní**	**Str.**
Lucembursko			500	133		
Belgie	Celkem	132	61 000	133	Celkem	133
Francie	460 000		238 000	133	124 000	
Nizozemí			36 500	133		
Dánsko a	Celkem		Celkem		Celkem	
Norsko	8 000	133	7 000*	133	1 000	133
Itálie	48 000	132	39 000	133	9 000	133
CELKEM	**516 000**		**382 000**		**134 000**	

* Uprchlí

Pokud jde o Benze, neodvozuje počet obětí z rozdílu mezi předválečnou a poválečnou židovskou populací, ale z počtu těch, kdo údajně přežili deportace (2 566 ze 75 720) a cituje v tomto smyslu Serge Klarsfelda.[29] Pro Klarsfelda představují důkaz přeživší deportovaní, kteří se po válce oficiálně vrátili do Francie, a náhodně objevení přeživší, jejichž návrat nebyl oficiálně zaznamenán.

Švédský demograf Carl O. Nordling správně podotýká, že přeživší z asi 52 000 nefrancouzských Židů, kteří před válkou uprchli do Francie a později byli deportováni do Osvětimi, by jen stěží byli evidováni jako poválečni navrátilci do Francie.[30] A nezanedbatelná část ze

[27] G. Reitlinger, *The Final Solution*, A. S. Barnes, New York 1961.

[28] W. N. Sanning nabízí několik ukázek takto zveličených údajů z německých zdrojů: Rumunsko 1,5 až 2 miliony (ve skutečnosti zhruba 700 000); Francie 1,2 milliony (reálně asi 300 000) (S 45).

[29] S. Klarsfeld, *Memorial to the Jews deported from France 1942-1944*, Beate Klarsfeld Foundation, New York 1983, str. xxvi.

[30] C. O. Nordling, „Was geschah den 75.000 aus Frankreich deportierten Juden?“, *VffG* 1(4) (1997), str. 248-251 (online: vho.org/VffG/1997/4/NorFra4.html); porovnej také analýzu osvětimských „Sterbebücher“ od E. Aynata, jenž podporuje Nordlingovy teze prezentované v článku „Datos estadísticos sobre la mortalidad de los judíos deportados de Francia a Auschwitz en 1942“, in J.-M. Boisdefeu, E. Aynat, *Estudios sobre Auschwitz*, publ. by E. Aynat, Valencia 1997; německy: „Die Sterbebücher von Auschwitz“, *VffG* 2(3) (1998), str. 188-197; online: .../1998/3/Aynat3.html; viz E. Aynat, „Consideraciones sobre la deportación de judíos de Francia y Bélgica al este de Europa en 1942“, in E. Aynat, *Estudios sobre el ‚Holocausto‘*, Graficas Hurtado, Valencia 1994.

zbylých cca 23 000 přeživších francouzských Židů, z nichž někteří ještě krátce před válkou neměli francouzské občanství, po válce emigrovala, aniž byli zaevidováni, přičemž si ve svých nových zemích mohli změnit jména,[31] čímž se stali velmi obtížně vystopovatelnými.

Takže Klarsfeldova metoda určování počtu obětí, přijatá Benzem, může sotva přinést správný výsledek. Prohlášení bývalých vězňů o jejich zmizelých příbuzných také nepřesvědčí; dodnes se vyskytlo mnoho případů náhodného setkání členů rodin, kteří byli celá desetiletí přesvědčeni, že ti druzí byli vyhlazeni.[32] Jelikož byly rodiny po svém uvěznění odloučené a roztroušené po celé Evropě, a hlavně Židé v chaosu poválečné Evropy neměli žádnou možnost pátrat po příbuzných, neexistence důkazů o přežití členů rodiny není důkazem jejich vyhlazení. Carl Nordling na základě zkoumání osudu židovských obyvatel polského města Kaszony demonstroval chybnost těchto nesprávných a unáhlených závěrů.[33]

Dalším příkladem chybné Klarsfeldovy a Benzovy metodologie je jejich přístup k vězňům, kteří byli po příjezdu do Osvětimi „selektováni“,[34] tj. nebyli do tábora formálně přijati a proto jim nevytetovali identifikační číslo. Ty všechny berou jako oběti plynování, protože byli coby práce neschopní údajně pokládáni za zbytečné. Nordling podotýká,[30] že první transporty mezi březnem a červencem 1942 byly do Osvětimi přijaty téměř kompletní, ale pozdější transporty tam už z větší míry registrovány nebyly.

Jestli někdo předpokládá, že nezaregistrování znamená smrt zplynováním, dalo by se čekat, že pokud Třetí říše skutečně vedla politiku vyhlazování, uvidíme opačný trend, protože roku 1943 byl v Německu podstatně výraznější nedostatek pracovních sil než v roce 1942 a tudíž by židovští dělníci s postupem války měli být cennější. Skutečný průběh registrování naznačuje, že se tábor Osvětim nejdřív naplnil dělníky a ostatní pak posílali do přidružených pracovních táborů kolem Osvětimi i do jiných táborů.

Tato teorie vysvětluje, proč byli lidé z jednoho transportu v roce 1942 zaregistrováni (tj. tetováni vězeňským číslem) v Osvětimi až v dubnu 1944.[35] Přestože v roce 1942 nebyli zaregistrováni, evidentně je nezabili, ale víc než rok zaměstnávali jinde mimo Osvětim. Je otázka, kde Klarsfeld a jeho kolegové berou takovou jistotu, že ostatní vězni nezaregistrovaní v Osvětimi také nebyli nasazeni na práci jinde, ale nutně byli zplynováni.[36]

---

[31] V Izraeli byl na přistěhovalce vyvíjen morální nátlak, aby se zbavili svých obvykle německy znějících jmen a přijali hebrejská; viz J. G. Burg, *Schuld und Schicksal*, Damm, Munich 1962.

[32] Různé zprávy v *St. Petersburg Times*, Oct. 30, 1992: „Miracles still coming out of Holocaust“; *Chicago Tribune*, June 29, 1987: „Piecing a family back together“; *State-Times* (Baton Rouge), Nov. 24, 1979, str. 8; *Jewish Chronicle*, May 6, 1994: „Miracle meeting as ‚dead‘ sister is discovered“; viz *San Francisco Chronicle*, Nov. 25, 1978, str. 6; *Northern California Jewish Bulletin*, Oct. 16, 1992; viz *JHR* 13(1) (1993) str. 45.

[33] C. O. Nordling, „Die Juden von Kaszony“, *VffG* 1(4) (1997), str. 251-254 (online: vho.org/VffG/1997/4/ Nor-Kas4.html).

[34] Němci tehdy používali slovo „sortieren“ [tříděni] a ne „selektieren“ [selektováni], používané dnes.

[35] S. Klarsfeld, *op. cit.* (pozn. 29), poznámky k tabulce III, str. xxvi.

[36] R. Faurisson uvádí (S. Thion, *Vérité Historique ou vérité politique?*, La Vielle Taupe, Paris 1980, str. 328, online: www.vho.org/aaargh/fran/histo/SF/SF1.html; Engl.: .../engl/SThtpt1.html), že podle D. Czechové (*Hefte von Auschwitz* 7 (1964), str. 88) ani jedna žena v transportu č. 71 z Francie do Osvětimi nedostala registrační číslo, jinak řečeno **všechny byly po příjezdu zplynovány**. To vyvrací S. Klarsfeld (*op. cit.* (pozn. 29), str. XXVII), jenž uvádí, že 70 žen z tohoto transportu přežilo, mezi jinými i Simone Jacobová (*tamtéž*, str. 519), která se později stala první prezidentkou Evropského parlamentu (pod jménem Simone Veilová). V revidovaném vydání *Auschwitz Chronicle, 1939-1945* od D. Czechové (Henry Holt, New York 1989, str. 612) se nyní uvádí, že 223 žen z tohoto transportu nakonec číslo dostalo (78560-78782) a – podle převládajícího názoru – tedy byly „vyselektovány“ jako práceschopné. Pokud víme, zůstává nerozhodné, zda mezi těmito 223 bylo i 70 přeživších zmiňovaných Klarsfeldem.

Je tedy jasné, že statistický materiál, na němž je Benzova kniha založena, přinejmenším zčásti spočívá na nezdravých, spekulativních základech.

Benz se ani nesnaží o jiné způsoby výpočtu obětí – zejména porovnávání předválečné a poválečné židovské populace. Poválečná čísla v tabulce, doplněná otazníky, tedy představují obyčejný odečet údajných obětí od předválečné populace.

Sanning se u svých poválečných čísel opět odvolává na Reitlingera. Při porovnání čísel Benze a spol. a Reitlingera – a to jsou oba holocaustoví badatelé z řad establishmentu – člověk vidí, že odhadnout počet pohřešovaných v těchto zemích je kvůli nedostatku údajů velmi obtížné. Benz proto prostě předpokládá, že většina Židů deportovaných z Francie a zemí Beneluxu (213 813, B 103; 127; 130; 165) byla zavražděna. Reitlingerovy údaje jsou s tímto tvrzením v evidentním nesouladu, protože prokazují jeho chybnost už jen tím, že stanovují pouze 134 000 pohřešovaných Židů. Otázku, kolik z těchto pohřešovaných bezprostředně po válce emigrovalo, aniž byli zaevidováni, Benz neřeší a my se jí budeme věnovat později.

I zde jsme Benzův počet obětí korigovali, protože souostroví Dodekany u tureckého pobřeží (Rhodos, Kos a další) bylo započítáno k Itálii a Řecku. Příslušných 1 641 obětí tedy bylo odečteno od původního italského čísla 7 555 (B 213; 216). Spolu s Německem a Rakouskem to dělá **39 333 obětí započtených dvakrát**.

3.3. Albánie

Benz předpokládá, že Albánie, kde bylo na začátku války pravděpodobně méně než 1 000 Židů, jich několik set ztratila, ale jde pouze o odhady (B 236; 238). Sanning tuto zemi vůbec neuvádí, protože k ní neexistují žádné statistiky ani relevantní studie.

3.4. Řecko a Jugoslávie

BENZ	**Židé 4/1941**	**Str.**	**Židé 1945**	**Str.**	**Oběti**	**Str.**
Řecko	70-71 500	272	12 726	272	58 885	272
Jugoslávie	80-82 000	312/3	16 000	329	60-65 000	330
CELKEM	**150-153 000**		**28 726**		**119-124 000**	
SANNING	**Židé 4/1941**	**Str.**	**Židé 1945**	**Str.**	**Pohřešovaní**	**Str.**
Řecko	65 000	134	12 000	135	53 000	136
Jugoslávie	68 000	136	12 000	136	56 000	136
CELKEM	**133 000**		**24 000**		**109 000**	

Pokud jde o Řecko, Benz má lepší zdrojový materiál, protože měl přístup k výsledkům řeckého sčítání těsně před vypuknutím války (B 247), zatímco Sanning musel použít to z roku 1931 (S 134). Sanning vzhledem k intenzivní emigraci předpokládá snížení populace, a proto mylně odhaduje počet židovských obyvatel na 65 000. Naopak Benz dochází k počtu mini-

málně 70 000 řeckých Židů včetně asi 2 000 židovských obyvatel souostroví Dodekany (především Rhodos a Kos).

Ohledně Jugoslávie oba autoři vychází z dat posledního sčítání z roku 1931 (asi 68 000 Židů). Benz rovněž započítává přírůstek asi 4 000, zhruba 5 000 uprchlíků ze zahraničí a asi 3 000-5 000 *faktických* Židů, kteří sice odpadli od víry, ale podle norimberských rasových zákonů byli bráni jako Židé. Oproti tomu Sanning souhlasí s Reitlingerem, že emigrace a imigrace byly v Jugoslávii vyvážené; země byla od roku 1939 stále protižidovštější (B 312). *Faktickými* Židy se Sanning nezabývá.

Rozdíl mezi údaji obou autorů u Řecka vyplývá ze Sanningova zastaralého předválečného čísla a 2 000 Židů z Dodekan, které možná opomněl.[37] V případě Jugoslávie se zase zdají příliš vysoké Benzovy odhady předválečných čísel. Skutečný počet pohřešovaných tedy zřejmě leží někde mezi oběma čísly, která se od sebe ale stejně nijak zásadně neliší.

3.5. Maďarsko

Nejprve je třeba definovat samotné Maďarsko. Jelikož mělo po válce stejné hranice jako před ní, ačkoliv v mezidobí nakrátko získalo rozsáhlá území, omezíme se zde na analýzu v rámci dnešních hranic (tzv. Trianonského Maďarska). Oba autoři vedli židovské statistiky na nově získaných a následně ztracených územích odděleně od statistik Trianonského Maďarska, takže aplikovat tuto definici na maďarské Židy by neměl být problém. Jeden zásadní problém tu ale je. Benzovo rozdělení Židů mezi Trianonské Maďarsko (cca 401 000) a získaná území (cca 324 000) vychází z celkem 725 000 Židů Velkého Maďarska (B 338), což je i Sanningovo výchozí číslo (S 138). Benz však připočítává zhruba 100 000 *faktických* Židů podle norimberských rasových zákonů, nikoliv podle víry, a asi 50 000 přistěhovalců z Polska (B 340). Tento nárůst o nějakých 20 % se musí aplikovat i na Trianonské Maďarsko, což ve výsledku dává 484 000 Židů. Následující statistiky (oběti na frontě v maďarské vojenské pracovní službě, sovětské deportace, jakož i počty přeživších a obětí) vyplývají z Benzova čísla uváděného pro Velké Maďarsko, pokud člověk vychází z toho, že 55 % Židů Velkého Maďarska žilo v Trianonském Maďarsku a předpokládá, že veškeré změny dopadly na všechny Židy rovnoměrně. To však ve skutečnosti reálně předpokládat nelze, protože *je mimo jakoukoliv diskusi, že se budapešťských Židů – asi 150 000 až 200 000 – deportace do údajných vyhlazovacích táborů vůbec nedotkly* (B 348 ad., S 143).

BENZ	Židé 1941 (340)	Zabití v boji a sovětské deportace	Porodnostní deficit (340)	Uprchlíci (340)	Židé 1945 (351)	Oběti (351)
Maďarsko	484 000	Celkem: 27 000	2 900	9 000	166 000	277 000*

* Nesrovnalosti ve výpočtu jsou výsledkem revize; viz text.

SANNING (144)	Židé 1941	Konverze	Zabití v boji	Sovětské deportace	Porodnostní deficit	Uprchlíci	Židé 1945	Pohřešovaní
Maďarsko	400 000	10 000	27 500	65 500	20 000	6 000	200 000	71 000

[37] Sanning neuvádí, jestli je například nezařadil pod Itálii. Jelikož jsou jeho čísla pro tuto zemi vyšší než Benzova (viz výše), je to možné.

Kdybychom pracovali s Velkým Maďarskem místo Trianonského, těmto problémům bychom se vyhnuli. To však udělat nemůžeme, protože veškeré maďarské územní zisky byly započteny v jiných částech Benzovy knihy. Konkrétně jde o: Bačku v Jugoslávii, rumunské severní Sedmihradsko a československé jižní Slovensko a Podkarpatskou Ukrajinu s celkem asi 324 000 denominačními Židy, tj. 391 000 *faktickými* Židy (+ 20 %). Benz při výpočtu celkového čísla počítá všechny tyto Židy dvakrát, až na ty z území získaných od Československa.[38] Jelikož 214 000 *faktických* Židů započtených dvakrát činilo asi 24,5 % Židovstva ve Velkém Maďarsku, odpovídá to dvojnásobnému započtení 122 500 židovských obětí z celkem 500 000, které měli zabít Němci (B 351). Pokud člověk uváží, že byl poměr obětí v pohraničních oblastech vyšší než v Trianonském Maďarsku, protože například všichni budapešťští Židé zůstali deportacemi nedotčeni, pak se jeví jako pravděpodobné dvojnásobné započtení až 150 000. **To zvyšuje počet Židů započtených dvakrát na nejméně 161 833.**

Bohužel ne všichni spoluautoři Benzovy knihy použili tytéž metody jako v případě Maďarska, kde bylo k počátečnímu počtu Židů odhadem připočteno 20 %. Výsledkem je to, že se územní překrytí a dvojnásobná započítání úplně vymykají kontrole. Každopádně se více zaměříme na aplikovanou metodologii než na samotná čísla. Maďarsko je k bližšímu přezkoumání metodologie obzvláště vhodné, protože jde o mimořádně třaskavou kapitolu v historii holocaustu. Obhájci doktríny holocaustu pokládají za samozřejmé, že Němci deportovali 400 000 až 500 000 maďarských Židů do Osvětimi, kde většinu zabili. Základem tohoto předpokladu jsou dokumenty Mezinárodního vojenského tribunálu (MVT), jež podle Benze dokazují, že na jaře a začátkem léta 1944 „bylo z Maďarska deportováno 444 152 Židů".

Sanning ve své knize cituje Arthura R. Butze, jenž poukázal na to, že se Mezinárodní červený kříž ve zprávě z roku 1948 nezmiňuje o žádných deportacích Židů do Osvětimi, ale jen o začátku jejich utrpení v říjnu 1944.[39] Namísto toho si všímá některých deportací, jejichž cílem však byla práce v Říši, ne Osvětim (B 348; S 139 ad.). Butz i Sanning proto předpokládají, že o maďarských Židech deportovaných do Osvětimi neexistuje žádný pádný důkaz.

Nicméně není sporu, že dosud žijí Židé, kteří byli na jaře 1944 skutečně deportováni do Osvětimi a kteří opakovaně svědčili u soudu.[40] Dále, Pressac uvádí, že 1/3 až 2/3 maďarských Židů deportovaných do Osvětimi, jejichž příjezd a selekci si SS fotografovali,[41] byly pokládány za práceschopné, tj. nebyly zabity.[42] A podle jeho slov lze rovněž dokázat, že na jaře bylo asi 50 000 těchto maďarských Židů přes Osvětim transportováno do tábora Stutthof.[43] V tom-

---

[38] Ohledně Bačky viz B 330, ohledně Sedmihradska viz B 409.

[39] A. R. Butz, *The Hoax of the Twentieth Century*, Institute for Historical Review, Newport Beach, CA 1992, str. 138.

[40] Např. svědci I. Lazar a L. Heuser u soudu s G. Weisem, porovnej R. Gerhard (ed.), *Der Fall Weise*, Türmer, Berg 1991, str. 28, 33.

[41] S. Klarsfeld, *The Auschwitz-Album*, Beate Klarsfeld Foundation, New York 1980.

[42] Jak uvádí G. Holming, poměr 1/3 až 2/3 se mohl týkat vězňů registrovaných v Březince i poslaných do jiných táborů, ne zabitých, „Wieviele Gefangene wurden nach Auschwitz gebracht?", *VffG*, 1(4) (1997), str. 255-258 (online: vho.org/VffG/1997/4/HolWie4.html).

[43] J. C. Pressac, *Les crématoires d'Auschwitz, la machinerie du meurtre de masse*, Édition du CNRS, Paris 1993, str. 147, cituje bez dalších údajů Yad Vashem; podle nálezů J. Grafa a C. Mattogna v archivech tábora Stutthof bylo deportováno jen 25 000 Židů (porovnej J. Graf, C. Mattogno, *Concentration Camp Stutthof and its Function in National Socialist Jewish Policy*, Theses & Dissertations Press, Chicago, IL, 2003; online: vho.org/GB/Books/ccs). Možná, že zbytek byl poslán do jiných pracovních táborů. Viz také zpráva o maďarských Židech jako nucených dělnících ve Volkswagenwerke ve Wolfsburgu: H. Mommsen, M. Grieger, *Das Volkswagenwerk und seine Arbeiter im Dritten Reich*, Econ, Düsseldorf 1996; P. Bölke, „Der Führer und sein Tüftler", *Der Spiegel* 45 (1996), str. 138 ad.

to ohledu tedy Sanningova teorie stojí na vratkých nohách[44] – to však platí i pro Benze, který tvrdí, že maďarští Židé byli zabíjeni okamžitě a prakticky bez výjimky.

Existují i další indicie, podle nichž je teorie o masové likvidaci maďarských Židů nesprávná: svědci unisono tvrdí, že omezená kapacita krematorií v Březince během údajného masového vyhlazování vedla k nutnosti vykopat obří jámy na spalování těl. Oblohu nad Březinkou podle nich tehdy halila černá mračna kouře. Naštěstí (nebo naneštěstí, záleží na úhlu pohledu) tehdy spojenci prováděli vzdušný průzkum a fotografie dokazují nejen to, že tábor Březinka nebyl zahalen mračny kouře, ale také tam nebyly otevřené ohně, obří jámy, hromady mrtvol, zásoby palivového dříví, ani nic podobného.[45] Polská historická společnost dochází k závěru, že ve světle těchto důkazů musí být počet obětí Osvětimi snížen o dalších 400 000 plus 74 000 (polští Židé ze zlikvidovaného lodžského ghetta, kteří měli být zhruba v této době také zplynováni), čímž by zbylo cca 500 000 obětí Osvětimi.[46]

Na tom nemohou nic změnit ani údajně průkazné dokumenty Norimberského tribunálu, protože takové dokumenty rozhodně nejsou vždy pravé nebo pravdivé, a pokud vůbec něco dokazují, tak pouze deportace, jejichž zpochybňování zde není na prvním místě – *nikdy nedokumentují vyhlazování*. Připomeňme si koncentrační tábor Dachau, kde byly podle MVT zplynovány statisíce lidí – což se nakonec ukázalo jako prachobyčejná propagandistická lež.[47] V diskusi o Sovětském svazu narazíme na další ukázky pochybných dokumentů MVT.

Benzova metodologie se ukazuje jako velmi ledabylá i pokud jde o ostatní faktory. Nabízí jen vágní odhady počtu Židů zahynuvších kvůli sovětským deportacím a v maďarské vojenské pracovní službě (B 339), kdežto Sanning cituje ověřitelná čísla ze židovských nebo alespoň prožidovských zdrojů (S 140; 142). Benz udržuje porodnostní deficit na předválečných hodnotách, zatímco Sanning zdůvodňuje, proč pracovní služba maďarských Židů i celkově špatné podmínky pro Židy za války způsobily, že se předválečná porodnost i nadále snižovala. Benz naprosto ignoruje počet Židů „přestoupivších" na křesťanství; Židé konvertující ke křesťanství už každopádně nebyli v žádných poválečných židovských statistikách zahrnuti, takže je Benz a jeho spoluautoři pokládají za „zplynované".

Zajímavé jsou vzájemně neslučitelné závěry obou autorů ohledně Židů, kteří v Maďarsku po válce zbyli. Zatímco Benz navrhuje celkem 300 000 pro Velké Maďarsko, Sanning uvádí, že zhruba 300 000 zůstalo jen v samotném centrálním (Trianonském) Maďarsku. Své tvrzení opírá za prvé o závěrečnou souhrnnou zprávu amerického Výboru pro válečné uprchlíky, která uvádí, že po jednáních s SS bylo z deportací vyňato 200 000 budapešťských Židů (S 143); za druhé ve výše citované zprávě Mezinárodního červeného kříže stojí, že se do Budapešti nahrnulo asi 100 000 Židů z provincií.[48] Navíc bylo roku 1946 v Trianonském Maďarsku napočítáno 200 000 Židů, přičemž podle Reitlingera lze předpokládat, že mezitím začal skuteč-

---

[44] W. N. Sanning tuto teorii později přehodnotil; osobní komunikace.

[45] Viz J. C. Ball, *Air Photo Evidence*, Ball Resource Services Ltd., Delta, BC, 1992; porovnej jeho kapitolu v této knize (myšleno *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.), jakož i J. Konieczny, *The Soviets, but not the Western Allies, should have bombed the Auschwitz camp*, Polish Historical Society, PO Box 8024, Stamford, CT 06905, April 1993.

[46] J. Konieczny, *op. cit.*, pozn. 45.

[47] Porovnej korekci, M. Broszat, Institut für Zeitgeschichte, *Die Zeit*, Aug. 19, 1960, jakož i dopis na papíře IfZ jednomu švédskému adresátovi, datovaný 17. července 1961; také H. Wendig, *Richtigstellungen zur Zeitgeschichte*, issue 5, Grabert, Tübingen 1993, str. 50; E. Kern, *Meineid gegen Deutschland*, Schütz, Göttingen 1968, str. 263 ad.; rozsáhlý zdrojový materiál v F. A. Leuchter, *The Second Leuchter Report*, Samisdat, Toronto 1989 (online: www.zundelsite.org/english/leuchter/report2/leucha.html).

[48] A. R. Butz, *op. cit.* (pozn. 39), str. 139.

ně masový exodus Židů na západ (S 143). Podle jeho slov člověk musí vzít do úvahy, že tato migrace nepochybně zahrnovala rovněž spoustu cizích, většinou polských Židů. Sanning tedy uvádí 200 000 jako minimální počet Židů v poválečném Trianonském Maďarsku. Pokud jde o Benze, počet přeživších získává téměř výhradně z počtu Židů před válkou mínus odhadované úbytky, jak jsou uvedeny výše, mínus skutečné či předpokládané deportace do koncentračních táborů, tj. (podle norimberských dokumentů) do táborů nucených prací. Nejsou použity naprosto žádné zdroje.

3.6. Československo

BENZ (379)	**Židé 1939**	**Emigrace**	**Židé 1945**	**Oběti**
Československo	251 745	33 000	40 000	164-168 000*

* Nesrovnalosti obsahuje originální text.

SANNING (146)	**Židé 1939**	**Emigrace**	**Zabití v boji**	**Porodnostní deficit**	**Židé 1945**	**Pohřešovaní**
Československo	254 288	52 300	3 000	5 000	82 000	112 000

Československo uvažujeme v rámci poválečných hranic (do roku 1992), tedy bez Podkarpatské Ukrajiny. Benz ho sice probírá v hranicích před prvním zhroucením 1938/1939, ale nezabývá se rozdělením podle jednotlivých územních celků.[49]

Benz předpokládá migrační bilanci čítající čistých 33 000 emigrantů do poloviny roku 1943, přičemž u Slovenska prý žádná čistá emigrace patrná nebyla (B 369). Ohledně emigrace z Protektorátu cituje oficiální statistiky současných židovských zdrojů, které však nezahrnují ilegální emigraci (B 358). Sanning uvádí přes 52 000 emigrantů, přičemž se odvolává na Anglo-americký výbor, podle kterého se židovská populace již koncem roku 1939 snížila o 40 000 (S 144). *Sanning je jediný, kdo bere do úvahy pokles porodnosti a ztráty v maďarské pracovní službě.*

Benz dochází k tomu, co nazývá přibližný počet přeživších v Protektorátu, součtem Židů, kteří byli oficiálně zaevidováni jako přeživší deportace, nebo kteří byli po válce v Československu objeveni jinak. Bohužel byla taková data jen málokdy shromažďována selektivně, s ohledem na konkrétní tábory nebo města, a nikdy celostátně v konkrétně daném časovém údobí, takže výsledky jsou nutně neúplné. V případě Slovenska Benz získává statistiku přeživších odečtem Židů, kteří se nevrátili z deportací, od úrovně populace před deportacemi. Veškerou migraci na západ ignoruje. Pokud jde o oblasti postoupené Maďarsku, předpokládá, že tamní Židy potkal stejný osud jako maďarské Židy. Kromě Podkarpatské Ukrajiny tím bylo dotčeno asi 45 000 Židů. O problémech spojených se studiem Židů na území Velkého Maďarska jsme již mluvili.

Sanning se odvolává na Reitlingera s tím, že v roce 1946, tedy již po vypuknutí migrace na západ, bylo jen na území samotného Protektorátu asi 32 000 Židů (S 145). Na Slovensku se po válce podle Reitlingera nacházelo 45 000 Židů – a podle jiných prožidovských zdrojů až

[49] Zatímco kapitola o Československu hovoří o 102 542 Židech na Podkarpatské Ukrajině (B 355), v kapitole o Maďarsku se uvádí pouze 72 000 Židů. Opět: nepřesnosti a rozpory v Benzově knize.

60 000 – (S 146), což samozřejmě ostře kontrastuje s Benzovými odhady, jenž pro Slovensko uvádí 20 000 židovských přeživších a toto tvrzení velkou měrou opírá o české publikace (B 374).

3.7. Rumunsko

BENZ	Židé 1941	Židé 1945 (407)	Oběti
Rumunsko (409)	466 418	356-430 000	107 295

SANNING	Židé 1941	Emigrace	Zabití v boji	Židé 1945	Pohřešovaní
Rumunsko (153)	465 242	20 000	11 500	430 000	3 742

Rumunsko uvažujeme v rámci poválečných hranic, včetně severního Sedmihradska a bez Besarábie a severní Bukoviny. Jediný rozpor těchto dvou autorů se týká Židů ze severního Sedmihradska, kteří se za války dostali pod maďarskou nadvládu (viz výše). Podle Benze byla většina „zplynována“ v Osvětimi, zatímco podle Sanninga většinu jejich ztrát zapříčinilo nasazení v maďarské pracovní službě. Jelikož počet přeživších – až 430 000, jak Benz i Sanning několikrát dokládají – vylučuje jakékoliv zásadnější ztráty Židů ze severního Sedmihradska, a protože tato zjištění souhlasí s výsledky moderních výzkumů, lze předpokládat, že Židé na území poválečného Rumunska neutrpěli téměř žádné ztráty. Benz svůj výpočet obětí jednoduše zakládá na nejnižším doloženém počtu přeživších, takže *ve svých odhadech ignoruje 430 000 přeživších, o nichž přitom sám mluví.*

3.8. Bulharsko

BENZ	Židé 1941	Židé 1945	Oběti
Bulharsko (308)	50 000	50 000	0

SANNING	Židé 1941	Židé 1945	Imigrace
Bulharsko (154)	48 400	56 000	7 600

Bulharsko uvažujeme v rámci jeho před a poválečných hranic, jinak řečeno bez řecké Thrákie, jugoslávské Makedonie a jihorumunské Dobruje s početně zanedbatelnou židovskou populací. Benz se rozhodl vybrat pro svou analýzu větší válečné území, přičemž neodečetl oblasti Jugoslávie ani Řecka. Z toho vyplývá dvojnásobné započtení 4 200 obětí u Řecka (B 272) a 7 160 u Jugoslávie (B 298), což zvyšuje **celkový duplicitní počet na nejméně 173 193**.

Celkově není pochyb, že Židům na bulharském území nehrozilo žádné nebezpečí a neutrpěli žádné ztráty.[50] Sanning dokonce stanovuje vyšší poválečnou než předválečnou populaci a vysvětluje, že Bulharsko sloužilo spoustě legálních i ilegálních emigrantů jako brána na Střední východ. Je podle něj pravděpodobné, že v Bulharsku bylo těsně po skončení války značné množství zahraničních Židů.

3.9. Polsko

BENZ	Židé 9/1939	Str.	Židé 1945	Str.	Oběti	Str.
Polsko	2 000 000	443	200 000	492 ad.	1 800 000	495

SANNING	Židé 1941	Str.	Židé 1945	Str.	Pohřešovaní	Str.
Polsko	757 000	44	240 489	45	516 511	45

Polsko uvažujeme v rámci poválečných hranic bez východoněmeckých oblastí. Ačkoliv Benz tvrdí, že k němu přičítá jen správní oblasti Bialystok a Halič, nakonec započítává oběti pro celé území, jež bylo mezi oběma světovými válkami polské, tj. části známé za druhé světové války jako Říšské komisariáty Ukrajina a Východní teritorium. Jelikož však v kapitole o Sovětském svazu odečítá pouze oběti z Haliče a Bialystoku, máme zde opět dvojnásobné započtení, které si podrobněji probereme v příslušné pasáži o Sovětském svazu.

3.9.1. Polská předválečná populace

Poslední polské sčítání odhalilo asi 3,1 milion Židů (B 416; S 20).

Sanning na základě podrobných studií ukazuje, že polští Židé i mezi oběma světovými válkami vykazovali extrémně nízký populační přírůstek (S 26 ad.). Institut pro soudobou historii podotýká, že od roku 1933 z radikálně antisemitského Polska odcházelo asi 100 000 Židů ročně do západní Evropy a zámoří (S 32).[51] Jelikož zemi opouštěli především mladí, počet Židů v Polsku se musel prudce snižovat nejen kvůli migraci, ale i kvůli stále většímu procentu starých lidí. Sanning stanovuje počet emigrantů v letech 1931 až 1939 na pouhých 500 000 a navzdory populačním faktorům přírůstek 0,2 %. Dochází tak k předválečnému počtu Židů 2 664 000 (S 32).

Toto téma, kterému Sanning věnuje zhruba 20 stran intenzivní a důkladné analýzy, Benz odbývá všehovšudy dvěma větami (B 417):

> „[…] pokud vyvodíme čísla ze sčítání [1931] s ohledem na přirozený přírůstek a emigraci, dojdeme v roce 1939 k celkem 35 100 000 obyvatel Polska, z nichž je židovská složka odhadována na 3 446 000. Opakujeme: tato čísla jsou nejistá […]“

[50] Podle tvrzení R. H. Countesse na stockholmském mezinárodním fóru o holocaustu (26.-28. ledna 2000) se Bulharsko jasně rozhodlo své Židy chránit. To znamená, že nebude muset platit žádné reparace – leda by došlo k nějakým „objevům“.

[51] H. Graml, *Die Auswanderung der Juden aus Deutschland zwischen 1933 und 1939*, in Institut für Zeitgeschichte (ed.), *Gutachten des Instituts für Zeitgeschichte*, v. 1, pub. by ed., Munich 1958, str. 80.

Benz tedy v první řadě předpokládá, že se počet Židů zvyšoval stejnou měrou jako počet Poláků. Jelikož Sanning tento předpoklad naprosto jasně vyvrací už osm let před vydáním Benzovy práce a ten se o jeho argumentech dodnes ani slovem nezmínil, existuje jen jedno vysvětlení, proč šíří evidentní lži: *aby maximalizoval počáteční počet polských Židů*.

Za druhé Benz předpokládá, že emigrace byla v zásadě zanedbatelná. Ale jelikož jeho knihu vydal Institut pro soudobou historii, tentýž Institut, který veřejně oznámil, že z Polska od roku 1933 ročně odcházelo 100 000 Židů, člověk se musí ptát sám sebe, jestli jde o situaci, kdy levá neví (nebo nechce vědět?), co dělá pravá.

Benz tedy své argumenty odvozuje z výchozího počtu 3 350 000 Židů nacházejících se v Polsku na začátku války (B 417), z nichž 2,3 miliony počítá do západních částí obsazených v roce 1939 Němci (B 418). *Takto statisticky falšuje pravděpodobně nejméně 700 000 Židů.* Máme snad věřit, že Benz o Sanningově analýze populačních trendů v předválečném Polsku nevěděl? To je vyloučené, vždyť Benzova kniha je odpovědí na tu Sanningovu. Podle mého názoru vše vysvětluje fakt, že Benz toto složité téma odbývá jedinou větou a omluvným komentářem („opakujeme: tato čísla jsou nejistá"): jde o ukázku statistiky nafouknuté daleko za hranici únosnosti!

3.9.2. Migrace uprchlíků během války v Polsku

Podle Benze před německou armádou uprchlo asi 300 000 z původních 2,3 milionů Židů ze západního Polska na východ, do Sověty okupovaných oblastí; z oněch 300 000 Sověti asi 250 000 deportovali na Sibiř. Benz podotýká, že jde o odhady, protože spolehlivá čísla neexistují (B 425 ad.; 443). Ve výsledku tedy prohlašuje, že se pod německou nadvládu v západním Polsku dostaly asi 2 miliony Židů (B 443). Pokud jde o doložení těchto statistik, odvolává se především na údaje pocházející z německých zdrojů, o jejichž pochybné hodnotě již byla řeč.[28] Sanning vysvětluje, že to jsou odhady, které německé úřady vypočítaly navýšením dat ze sčítání 1931 o populační přírůstek 10 % (S 44 ad.). Ale žádná spolehlivější čísla ani analýzy tehdy nebyly k dispozici a statistici dělali tutéž chybu, kterou ve své knize opakuje Benz.

Sanning cituje řadu sionistických, židovských a prožidovských zdrojů, které naznačují, že do Sověty okupované zóny během německo-polské války uprchlo 500 000 až 1 000 000 Židů (S 39-43). Opět, většina byla deportována na Sibiř. Mezi citovanými zdroji jsou pomocné židovské organizace, starající se o 600 000 polských Židů v sibiřských pracovních táborech. Jelikož značná část deportovaných zemřela již během nelidských transportů do táborů, Sanning předpokládá celkem 750 000 Židů uprchlých do sovětské zóny a dalších 100 000 uprchlíků do Rumunska (S 44).[52] Tak počet Židů v západním Polsku klesl z původních 1 607 000 (S 39) na 757 000 (S 44), zatímco ve východním Polsku zůstal počet nezměněn vzhledem k deportacím převážně západopolských uprchlíků (přibližně milion, Benz také, B 443).

Skutečnost, že taková migrace uprchlíků nebyla nijak neobvyklá, demonstruje příklad Belgie, kde před německou armádou na začátku války uprchly 1,5 až 2 miliony lidí, což účinně brzdilo veškeré strategické přesuny spojeneckých armád (S 43).

Benzovy a Sanningovy počty Židů *po válce* se od sebe příliš neliší. Nicméně je třeba dodat, že podle United Press Britský a americký vyšetřovací výbor pro evropský židovský pro-

[52] Viz také J. G. Burg, *op. cit.* (pozn. 31), str. 11 ad.

blém (British and American investigative committee for the European Jewish problem) na tiskové konferenci v únoru 1946 deklaroval, že je v poválečném Polsku stále odhadem 800 000 Židů, kteří chtějí emigrovat.[53]

3.9.3. Vyhlazení polských Židů

Sanning se metodou údajné masové vraždy nezabývá, zato Benz má na toto téma několik připomínek, jejichž některé aspekty zrekapitulujeme a v případě potřeby okomentujeme.

Za prvé opakovně rozvíjí teorie o údajném vraždění výfukovými plyny v nákladácích, které samozřejmě pokládá za nezvratně prokázané (Kalisz, B 431; Chelmno, B 447, 462; porovnej Jugoslávie, B 320). Čtenáře odkazuji na kapitolu I. Weckertové v této knize.*

Pokud jde o metody zabíjení v jiných táborech, popisuje používání lahví s cyklonem B v Belzecu (B 462). Ale cyklon B, tj. kyanovodík, se neplní a nikdy neplnil do lahví. Pro průmyslové využití se přepravuje v cisternách, ale nikdy v lahvích. Dále vypráví o používání dieselových motorů k masovému plynování (Belzec, B 462; Treblinka, B 463; viz SSSR, B 540). Ohledně plynování dieselovými výfukovými plyny porovnej kapitolu F. P. Berga a ohledně Treblinky studii A. Neumaiera, obojí v této knize.* Jakýkoliv další komentář by byl v tuto chvíli nadbytečný.

Je tu jedno Benzovo zajímavé přiznání:

> „Vzhledem k tomu, že o vyhlazovacích táborech existuje velmi málo použitelných dokumentárních pramenů, počet Židů zabitých na těchto místech je mimořádně obtížné určit a závisí primárně na odhadech svědků, na analýzách pravidelných transportů a jejich početní velikosti, a na obyvatelstvu oblastí, z nichž byla jednotlivá smrtící centra ‚zásobena' […]" (B 463 ad.)

Nevěrohodnost svědeckých výpovědí je v této knize* mnohonásobně doložena. Navíc by výpočty založené výhradně na před a poválečné populaci byly možné jedině v případě, kdyby neexistovala živelná emigrace a bylo jisté, že výchozí statistiky jsou správné. Je docela překvapivé, že Benz má drzost tuto metodu používat.

Benz ostatně připouští, že existence zdrojového materiálu má k ideálu daleko nejen, pokud jde o údajné vyhlazovací tábory, ale i ohledně organizace celého vyhlazování (B 463, poznámka pod čarou), a že neexistuje žádný písemný, tedy zdokumentovaný a tím pádem prokazatelný rozkaz vyhladit Židy (B 3; 458 ad.; 512).

---

[53] *Keesing's Archiv der Gegenwart*, 16th/17th year, Rheinisch-westfälisches Verlagskontor, Essen 1948, str. 651, Memo B of Feb. 15, 1946. Spojenecké okupační orgány po válce oficiálně registrovaly až 5 000 polsko-židovských emigrantů týdně (!) jen v samotných západních zónách (neznáme však počet týdnů); W. Jacobmeyer, *VfZ* 25 (1977) str. 120-135, zejm. str. 125. Navíc zde byla migrace přes ostatní země a také neregistrovaná emigrace.

* Myšleno *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.

3.10. Sovětský svaz

BENZ (560)	Židé 6/1941	Židé 1945	Oběti
SSSR	5 200 000	2 300 000	2 890 000

SANNING (109)	Židé 6/1941	Zabití v boji	Oběti deportací	Německé bojiště	Židé 1945	Pohřešovaní
SSSR	5 439 000	200 000	700 000	130 000	3,5-4,5 milionů	0-1 milion

Sovětský svaz uvažujeme v rámci poválečných hranic do začátku 90. let. Benz k určení počtu obětí pouze odečítá židovské občany přítomné po válce od předválečného čísla. Pak od výsledku odečítá oběti z Besarábie a severní Bukoviny neboli 100 000, které započítal do Rumunska (B 409), a dále oběti z Bialystoku a Haliče (600 000 zahrnutých do Polska, B 451). To zde opravovat nemusíme, protože jsme Rumunsko i Polsko probírali v jejich poválečných hranicích. *Benz se však dopouští dvou zásadních chyb:* za prvé zapomíná, že Sovětský svaz po válce anektoval Podkarpatskou Ukrajinu s předválečnou židovskou populací asi 100 000. Ačkoliv oběti z této oblasti byly započítány do Maďarska (B 338, asi 90 000 obětí), v jeho statistice se to nijak neprojevuje. My jsme však v naší analýze uvažovali Maďarsko a Československo v poválečných hranicích, a proto musíme podkarpatské Židy přičíst k sovětskému číslu. To tedy zvyšuje jak předválečnou židovskou populaci, tak počet obětí. Sanning ze 101 000 Židů z Podkarpatské Ukrajiny pokládá 15 000 za pohřešované a 86 000 za pohlcené SSSR (S 156).

Za druhé Benz přehlíží skutečnost, že navzdory svému tvrzení oblasti tvořící ŘK Východní teritorium a Ukrajina zahrnul do Polska. Jelikož předpokládá milion Židů na Sověty okupovaném území (B 443), z nichž je zhruba 600 000 zahrnuto v úpravách pro Bialystok a Halič (B 457), znamená to, že počítá asi 360 000 židovských obětí dvakrát (90 % obětí ze 400 000 tamních Židů). **To je celkem 533 193 židovských obětí, které Benz počítá dvakrát.**

3.10.1. Sovětské deportace

Sanningova kategorie „německé bojiště“ ve výše uvedené tabulce zahrnuje židovské ztráty utrpěné na územích pod německým vojenským vlivem v důsledku pogromů, jež nebyly provedeny ani vyvolány německou armádou; hladu, epidemií a poprav partyzánů (v souladu s mezinárodním právem), mezi nimiž bylo velké procento Židů. Tuto kategorii, stejně jako kategorie „ztráty z deportací“ a rudoarmějci „zabití v boji“ Benz záměrně vypouští:

> „Ten [počet obětí] zahrnuje také oběti z řad židovských vojáků a civilistů [partyzány] i ty, kteří podlehli vyčerpávajícímu útěku a hladu. Má to své opodstatnění. I to byly oběti brutální nacistické politiky.“ (B 560)

Benz tyto kategorie ani nekvantifikuje, ani toto všeobecné pojetí nijak nezdůvodňuje, protože jde o závěrečná slova jeho knihy. Nicméně ve věci společného postoje, zaujímaného autorským kolektivem, rozhodně lze najít některá vodítka.

Benz například hovoří o „útoku na Sovětský svaz“ (B 499) a tvrdí, že Stalin dělal všechno, co mohl, „aby Hitlerovi nedával žádnou záminku k protisovětským krokům a už vůbec ne k válce“ (B 507). Také věří, že Sovětský svaz praktikoval „politiku ústupků“ (B 508). Dnes se i v Rusku všeobecně uznává, že pohádka o německém útoku na mírumilovný Sovětský svaz skutečně patří do říše komunistické válečné propagandy.[54] Ztráty v důsledku války nejsou přičitatelné výlučně Německu a rozhodně nijak nesouvisí s holocaustem.

Benz prohlašuje, že neexistují žádné systematické záznamy o rozsahu a hloubce sovětských evakuací a deportací materiálních i lidských zdrojů. Tento nesmírně důležitý aspekt odbývá pouhými dvěma odstavci včetně komentáře, že Stalin nechtěl evakuacemi provokovat Hitlera (ne, to není vtip – vážně to tvrdí!) a že tedy neproběhly skoro žádné deportace, které by stály za řeč (B 507). Naopak Sanning se na stranách 53-109 věnuje výhradně této věci a využívá rozsáhlé židovské, spojenecké i sovětské statistiky, poskytující solidní data o sovětských deportacích a evakuacích na začátku války. Již to samo o sobě vyvrací Benzovo tvrzení, že na toto téma neexistují žádné systematické záznamy. Copak si Benz a jeho spoluautoři Sanningovu knihu ani nepřečetli? Ale museli, protože Benz jeho vysvětlení nepokládá za systematické záznamy:

> „[…] Autor [Sanning] se vyznačuje metodologicky chybným zacházením se statistickým materiálem i smělými a prokazatelně mylnými úvahami a závěry.“ (B 558, poznámka 396)

Jaké Sanningovy argumenty mají být mylné, to už svým čtenářům bohužel neříká. Zatímco Benz předpokládá, že se do sféry vlivu německé armády dostaly 3 až 3,2 miliony sovětských Židů (B 509), Sanning na základě spolehlivých zdrojů ukazuje, že toto číslo muselo být nižší než milion (S 103). Dokládá, že ve většině ruských měst byla značná část práceschopného obyvatelstva, hlavně inteligence, evakuována ještě před příchodem německé armády. Detailní rozebírání přehršle Sanningových dokumentů a důkazů přesahuje rámec této práce, ale jednomu argumentu se musíme věnovat podrobněji. Všeobecně se uznává, že uniformu Rudé armády obléklo zhruba 600 000 Židů. Pokud člověk uváží, že spousta Židů byla deportována do pracovních táborů za Ural, a že normální poměr vojenských rekrutů nepřesahoval 30 % mužského obyvatelstva u žádného národa zapojeného do druhé světové války (u všech to bylo zadokumentováno), tak podle Sanninga musely žít v neobsazených částech Sovětského svazu minimálně 4 miliony Židů.

Dalo by se argumentovat, že těchto 600 000 Židů bylo naverbováno již před válkou, protože jak víme, SSSR plánoval velkolepý útok na Evropu[54] a protože Sověti během německého postupu deportovali většinu mužských obyvatel schopných vojenské služby. To by *pro Benze* znamenalo, že by do rukou Němců mohlo padnout jen velmi málo mužů ve vojenském věku, takže by na obsazených územích muselo být vyhlazeno přes 90 % Židovek, zatímco deporto-

[54] Porovnej např. V. Suvorov, *Icebreaker: Who Started the Second World War?* Hamish Hamilton, London 1990; E. Topitsch, *Stalin's War: A Radical New Theory of the Origins of the Second World War*, Fourth Estate, London 1987; W. Post, *Unternehmen Barbarossa*, Mittler, Hamburg 1995; F. Becker, *Stalins Blutspur durch Europa*, Arndt Verlag, Kiel 1996; Becker, *Im Kampf um Europa*, 2nd ed., Leopold Stocker Verlag, Graz/Stuttgart 1993; W. Maser, *Der Wortbruch. Hitler, Stalin und der Zweite Weltkrieg*, Olzog Verlag, Munich 1994; J. Hoffmann, „Die Sowjetunion bis zum Vorabend des deutschen Angriffs“, in Horst Boog et al., *Das Deutsche Reich und der Zweite Weltkrieg*, vol. 4: *Der Angriff auf die Sowjetunion*, 2nd ed., Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart 1987; Hoffmann, „Die Angriffsvorbereitungen der Sowjetunion“, in B. Wegner (ed.), *Zwei Wege nach Moskau*, Piper, Munich 1991.

vaní a odvedení muži v zázemí a armádě by měli podstatně lepší šanci na přežití. Podle Benze by tak úmrtnost žen byla vyšší nebo přinejmenším stejná jako u mužů. Z toho vyplývá, že by demografické analýzy v dnešním Rusku měly vykazovat větší nebo stejné množství žen ve věkové skupině, která tehdy měla vojenský věk. Tak tomu však evidentně není. Rozdělení pohlaví odpovídá ostatním sovětským národům, jinak řečeno vykazuje stejný deficit mužů. To znamená buď že ženy i muži byli deportováni ve zhruba stejném počtu, takže do německých rukou padlo relativně málo sovětských Židů, nebo že Židovky, které padly do německých rukou, většinou *nebyly* zabity.

Co se týče počtu Židů v poválečném Sovětském svazu, Benz se odkazuje pouze na údaje ze sovětského sčítání. Prohlašuje, že „pochybnosti o spolehlivosti sovětského sčítání […] nejsou opodstatněné", protože tato data sloužila jako východisko a základ pro sovětské národní hospodářství (B 558).

Jenže dnes každé dítě ví, že právě ve službách národního hospodářství byla falšována všemožná data tak, aby dokazovala sovětskou nadřazenost v ekonomickém boji s kapitalistickým Západem. Na domácí scéně pak toto falšování sloužilo k zavírání očí, uší a úst Rusů před neúprosně se blížícím kolapsem. Ale pokud jde o počet Židů zjištěných sčítáním, neexistuje k padělání sebemenší důvod. Konec konců radikálně ateistický Sovětský svaz patřil mezi země, kde bylo pro Židy nesmírně složité vyznávat víru. Proto počet Židů, kteří se v letech 1959 a 1970 dobrovolně přihlásili ke svému náboženství (2,2 a 2,1 milion, B 559; S 117), nevypovídá o počtu přeživších v SSSR vůbec nic. Židovské odhady ze 70. let hovoří o 3 až 4 milionech sovětských Židů (S 117 ad.). Novodobější novinové články hovoří dokonce o 5 milionech a víc, ale to se vzhledem ke stagnujícím demografickým trendům jeví nepravděpodobné.[55] Jelikož sionistické kruhy po pádu Sovětského svazu usilují o emigraci ruských Židů do Izraele, je možné, že mají tendenci počet Židů v Rusku zveličovat s cílem vyzdvihnout jejich těžký úděl během 70 let stalinistického útlaku. Počty pravděpodobně žijících či pohřešovaných Židů tak slouží jako politicky strategický tmel i v jiných ohledech.

3.10.2. Masové vyhlazování v Sovětském svazu

Ve věci masového vraždění Židů na sovětském území Benz většinou opět cituje svědecké výpovědi.

Za frontovými liniemi v Sovětském svazu sloužily tzv. operační skupiny (*Sonderkommandos*), podle Benze bojující proti partyzánům (B 514 ad.; 518; 520; 528 ad.; 540). Krom toho prý měly mít na svědomí masové popravování židovských civilistů, jejichž počet je velmi obtížné zjistit (B 577). Podle Benze jsou statistiky šířené za války Židovským antifašistickým výborem v tomto směru podhodnocené, aby „[…] ukazovaly snahu Sovětů zachránit židovské obyvatelstvo v (nepřiměřeně) příznivém světle ve Spojených státech" (B 557, poznámka pod čarou). Jelikož však Spojené státy žádné židovské oběti nikdy netrápily a ve skutečnosti ve vlastní propagandě po roce 1933 počet obětí zveličovaly, není jasné, jak a koho v USA by mohl Židovský antifašistický výbor ohromit podhodnocenými statistikami. Benzův návrh, že by antifašisté trivializovali údajná fašistická zvěrstva z propagandistických důvodů, je něco úplně nového – pravděpodobnější je určitě pravý opak. Celou věc lze uzavřít jedině tak, že počet obětí, který Benz pokládá za podhodnocený antifašisty, je ve skutečnosti již nadhodnocený.

[55] *New York Post*, July 1, 1990.

Ohledně používání nákladďáků k masovému plynování v SSSR nám Benz nabízí jediný, mimořádně nevěrohodný zdroj: stalinistické loutkové procesy v Charkově a Krasnodaru (B 526 ad.; 540).[56] Vzhledem k takovému naprosto nekritickému, bezmyšlenkovitému citování se člověk skoro musí ptát sám sebe, jestli snad Benz a jeho spoluautoři také nesdílí stalinistické názory. Neznalost není pro kvalifikované vědce omluvou.

Masové popravy na východě jsou všeobecně považovány za dokázané, tj. zdokumentované tzv. *Ereignismeldungen* (hlášeními o vývoji situace), které prý operační skupiny pravidelně posílaly do Berlína a jež mimo jiné objasňují počty popravených. Všechny události tam však zaznamenány nebyly, takže je Benz nepovažuje za dostatečný základ k určení počtu obětí (B 542 ad.). Jednou výjimkou je prý typický příklad Babího Jaru (B 530; 534; 542). Dnes je však již nezvratně prokázáno, že údajný masakr v Babím Jaru je propagandistická lež bez pravdivého základu,[57] což jednoznačně zpochybňuje autentičnost nebo přinejmenším věrohodnost všech situačních zpráv MVT i ostatních dokumentů, a tím i *samotného* masového vraždění operačních skupin. Na tom nemůže nic změnit ani drzé Benzovo prohlášení, že „autentičnost těchto zpráv je mimo diskusi“ (B 541). H.-H. Wilhelm, jehož citováním Benz dokládá svá tvrzení, také uvádí, že spolehlivost čísel v těchto dokumentech je diskutabilní.[58] A Benzovo jednání popisuje následovně:[59]

> „Shodu ve výzkumu lze často vysvětlit jedině tak, že badatelé navzájem nekriticky kopírovali své práce.“

Benzova argumentace je typickým příkladem recipročního citování, charakterizujícího „standardní literaturu“ apologetů holocaustu, „v níž vzájemné citování vytváří dojem vědecky kvalitního řetězce argumentů […]“ (B 8, poznámka 24).

Také bychom neměli přehlédnout, jak Benz neustále zdůrazňuje, že Němci všechny důkazy o masovém vyhlazování zničili, většinou exhumací a kompletním zpopelněním těl, takže nemáme k dispozici žádná těla ani masové hroby (B 320; 469; 479; 489; 537 ad.) Miliony obětí údajně zmizely beze stopy. A v případě Babího Jaru naznačuje, že jsou dokonce určitým způsobem neviditelné pro vzdušný průzkum.

Gigantické masové hroby nelze učinit nezjistitelnými tím, že exhumujete a spálíte těla. Tak rozsáhlé zásahy do země a s nimi související narušení půdních vrstev, zarovnání terénu atd. by byly zřejmé nejen na tehdejších spojeneckých i německých leteckých fotografiích, ale i dnes, kdyby se někdo chtěl přesvědčit. Jelikož to podle Benze „bylo minimálně v několika případech provedeno nedostatečně“, mělo by být k dispozici mnohem víc důkazů: nespálená těla nebo jejich části, miliony kostí a zubů, i spousty popela.[60]

Kdyby se cokoliv takového našlo, komunisté – známí svou efektivní a účinnou propagandistickou mašinérií – by to zveřejnili, pochopitelně v přítomnosti mezinárodních vyšetřovacích výborů. Byla by to vítaná možnost pomstít se za potíže, které Němci Sovětům způsobili

---

[56] Viz kapitoly F. P. Berga a I. Weckertové v této knize (myšleno *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.).
[57] Viz kapitoly H. Tiedemanna a J. C. Balla v této knize (myšleno *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.).
[58] Viz komentáře v úvodní kapitole, pozn. 142-144.
[59] H.-H. Wilhelm, in U. Backes, E. Jesse, R. Zitelmann (eds.), *Die Schatten der Vergangenheit*, Propyläen, Berlin 1992, str. 403.
[60] Viz C. Loos, *RHR 5* (1991) str. 136-142 (online: www.lebensraum.org/french/rhr/Loos.pdf) a kapitolu A. Neumaiera v této knize (myšleno *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.).

ohledně Katyně, která byla právě tou dobou s pomocí mezinárodních vyšetřovacích orgánů odhalena jako sovětská masová vražda polských důstojníků.[61]

Ale ne, ten – ó, tak mírumilovný – Sovětský svaz na něco takového v životě ani nepomyslel... Ani dnes, kdy se objevují masové hroby statisíců Stalinových obětí, často po 50 nebo 60 letech a pouze náhodou, není ani stopy po německých masových hrobech nebo místech spalování, a ve skutečnosti se pečlivě potlačuje jakákoliv veřejná prezentace úvah o tom, zda by se nějaké nedaly najít pomocí moderních metod – ostatně všechna taková místa beze stopy zmizela díky podivuhodným metodám, které znali jen Němci.

Když německá armáda ustupovala, místo masových hrobů za ní zůstávaly desetitisíce žen, starých mužů a dětí. Generál Roman A. Ruděnko ve své norimberské obžalobě objasnil, že Němci během ústupu nechali statisíce dětí, žen a starých mužů, neschopných nuceně pracovat, v koncentračních táborech.[62] Advokát A. A. Smirnov předložil dokument nabízející množství detailů o těchto táborech v Bělorusku.[63] Bude nutné provést terénní výzkum, aby se zjistilo, zda tito práce neschopní mohli patřit mezi „vyselektované" v táborech na západě a ty, kteří byli podle teorie Steffena Wernera deportováni především do Běloruska.[64]

4. Oběti, pohřešovaní a nalezení

4.1. Počet obětí, tj. pohřešovaných

Benz na str. 15 ad. pro každou zemi uvádí počet obětí, na němž se spoluautoři jeho knihy shodli. V následující tabulce jsou pouze u Itálie a Řecka jiná čísla, stanovená samotnými autory, protože se od nich čísla v Benzově seznamu mírně liší a v příslušných kapitolách se neobjevují (Itálie 6 513, Řecko 59 185).

Rozdíl mezi Benzovým celkovým součtem a součtem sníženým o oběti započtené dvakrát činí 517 656. Kvůli statistickému zaokrouhlování vznikla malá odchylka od již stanovených 533 193 dvojnásobných započtení. **To dokazuje plný půlmilion „zdvojení" v Benzově opěvované „definitivní práci", čili zhruba 10 % zveličení.** K tomu by nedošlo, kdyby se obtěžoval zkoordinovat jednotlivé kapitoly. V úvodní kapitole však hovoří o celkem 5,3 až více než 6 milionech obětí holocaustu.[20] Proto to vypadá, jako by už toto dvojnásobné započtení vzal do úvahy, i když jeho výsledky nejsou ověřitelné, neboť své postupy nijak nevysvětluje.

Rozhodující rozdíl mezi Benzem a Sanningem spočívá v odlišném přístupu ke třem zemím: (Velkému) Maďarsku, Polsku a Sovětskému svazu. Na těchto příkladech jsme si ukázali (možná záměrně) *chybné* a *falzifikující* metody, které Benz a jeho spoluautoři použili k vytvoření svých statistik a dosažení požadovaných výsledků.

---

[61] F. Kadell, *Die Katyn-Lüge*, Herbig, Munich 1991.

[62] International Military Tribunal, *Trial of the Major War Criminals*, IMT, Nuremberg 1947, v. VII, str. 171, Feb. 8, 1946.

[63] *Tamtéž*, v. VII, str. 578 ad., Feb. 19, 1946; viz Document USSR-4, nezahrnutý do IMT Document Volumes.

[64] S. Werner, *Die 2. babylonische Gefangenschaft*, pub. by auth., Pfullingen 1990 (online: vho.org/D/d2bg/I_II.html; English: vho.org/GB/Books/tsbc); Werner, *DGG* 41(4) (1993) str. 13-17 (vho.org/D/DGG/Werner41_4.html).

Země	Oběti, Benz	Oběti, Benz – bez dvojnásobných započtení		Pohřešovaní, Sanning
Německo	160 000	139 000		123 000
Rakousko	65 459	48 767		36 000
Lucembursko	1 200		1 200	
Belgie	28 518	Celkem:	28 518	Celkem:
Francie	76 134	207 852	76 134	124 500
Nizozemí	102 000		102 000	
Dánsko	116		116	Celkem:
Norsko	758		758	1 000
Itálie	8 564		5 914	9 000
Albánie	? 200		? 200	0
Řecko	58 885		58 885	53 000
Jugoslávie	60 000		60 000	56 000
Maďarsko	**550 000**		**277 000**	**71 000**
Československo	143 000		164 000	112 000
Rumunsko	211 214		107 295	3 742
Bulharsko	11 393		0	– 7 600
Polsko	**2 700 000**		**1 800 000**	**516 511***
Sovětský svaz	**2 100 000**		**2 890 000**	**15 000****
CELKEM	**6 277 441**		**5 759 785**	**1 113 153**

* Bez obětí polské repatriace; ** 15 000 pohřešovaných z Podkarpatské Ukrajiny

4.2. Obecně uznávané rozdělení obětí

Počet obětí Osvětimi, stanovený polskými úřady po Norimberském procesu na 4 miliony, byl v roce 1990 oficiálně snížen na 1 milion.[65] Polská historická společnost začátkem roku 1993 doporučila snížení o dalších 400 000, protože snímky pořízené spojeneckými průzkumnými letouny dokázaly, že k vyhlazení maďarských Židů nedošlo.[45] Podle nich tedy údajné masové vyhlazování muselo skončit nejpozději v květnu 1944. Pressac začal v roce 1993 obhajovat teorii, že masové vyhlazování nastalo až v roce 1942, o půl roku později, než se doposud uvádělo, kvůli čemuž by měl být počet obětí včetně maďarských Židů snížen na 630 000 zplynovaných.[43] Pokud z těchto dvou tvrzení učiníme logický závěr – tedy pozdější začátek a dřívější konec zabíjení – tak musíme milion obětí snížit o 370 000 (podle Pressaca) a dalších 400 000 (podle Polské historické společnosti). Zbývá nám tak pouhých 230 000 údajných obětí „plynových komor“. Pressac v německém vydání své poslední knihy snižuje počet obětí plynových komor na zhruba 500 000.[66] V prvním vydání této knihy* jsem uvedl, že se zdá být

[65] Viz *Jüdische Allgemeine Wochenzeitung*, July 26, 1990; *Der Spiegel* 30/90, 111; *Süddeutsche Zeitung*, Sept. 21, 1990; *Die Tageszeitung*, July 18 and 19, 1990; porovnej také F. Piper, *Die Zahl der Opfer von Auschwitz*, Verlag Staatliches Museum in Oswiecim, Auschwitz 1993.

[66] J.-C. Pressac, *Die Krematorien von Auschwitz. Die Technik des Massenmordes*, Piper, Munich 1994, str. 202.

* Myšleno *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.

jen otázkou času, než dojde k další revizi tohoto trvale klesajícího čísla,[67] a v roce 2002 skutečně přišla: nyní se hovoří o „pouhých“ 510 000 obětí, z nichž mělo být 356 000 zplynováno.[68]

Například profesor Ernst Nolte považuje za oprávněnou kritiku poukazující na to, že zatímco počet obětí tohoto údajně největšího vyhlazovacího tábora trvale klesá, celkový počet obětí holocaustu zůstává neměnný.[69] Z celé věci se však stává vyložená tragikomedie, když se počet obětí Osvětimi sníží a izraelský památník Yad Vashem přesně v tu chvíli přispěchá se zprávou, že nový výzkum v sovětských archivech odhalil, že počet židovských obětí masových poprav za frontou byl ve skutečnosti o 250 000 vyšší, než se doposud soudilo, takže by se mělo počítat se 6,25 miliony místo 6 milionů,[70] nebo dokonce až 7 miliony.[71] Člověk může jen žasnout, na základě jakých statistických údajů a jakými metodami se k těmto revidovaným počtům došlo.

Nicméně pokud počet mrtvých v tomto konkrétním táboru neustále klesá a celkový počet zůstává stejný, nebo se dokonce zvyšuje, musíme se ptát, kde oběti zemřely, pokud ne v jeho údajných plynových komorách? Tento problém se řeší například zvyšováním počtu obětí v jiných táborech. Názorný příklad: pro Treblinku se doposud standardně uváděla čísla v rozmezí 700 000 až 900 000.[72] Benz nyní předpokládá 1 až 1,2 miliony (B 468), z nichž 974 000 měli tvořit polští Židé (B 495). Takže v Benzově analýze má Treblinka s více než milionem obětí větší váhu než Osvětim – to je ve studiu holocaustu úplně nový trend.

Když počet obětí Osvětimi klesl hluboko pod hranici jednoho milionu, zbylých 5 až 6 milionů obětí se musí rozdělit mezi ostatní smrtící centra. Tabulka na následující straně znázorňuje rozdělení obětí, které ještě donedávna zastával oficiální *Institut pro soudobou historii* (IpSH).[73] V první řadě je zajímavé, že IpSH zrevidoval tvrzení svého bývalého ředitele Martina Broszata, který řekl, že v koncentračních táborech na území Německa žádné plynování neprobíhalo.[47] Proč se v tomto seznamu opět objevují Dachau, Sachsenhausen, Ravensbrück atd.?[74] Institut si nepochybně uvědomil, že se lež nesmí přiznat ani částečně, jinak hrozí, že se provalí celá. Čísla v posledním sloupci jsou v Benzově knize a pochází z mnohem starší publikace IpSH.[75] Je s podivem, proč Benz nepoužil novější statistiky z téhož zdroje.

Také by bylo zajímavé vědět, jak by se historici snažili vysvětlit třímilionový rozpor mezi těmito 2 700 000, tj. 3 000 000 obětí a celkovými 6 (nebo dokonce 7) miliony obětí. Pokud člověk v souladu s nejnovějšími trendy snižuje počet obětí Osvětimi a zároveň zvyšuje celkový počet, znamená to, že tu máme 4 miliony obětí, které se musí přerozdělit. Benzovo bezvý-

---

[67] Ohledně celkové kritiky údajného počtu mrtvých v Osvětimi viz Robert Faurisson, „How many deaths at Auschwitz?“, *The Revisionist* 1(1) (2003), str. 17-23 (online: vho.org/tr/2003/1/Faurisson17-23.html); Werner Rademacher, „Die Wandlungen der Totenzahl von Auschwitz“, *tamtéž*., str. 256-267 (online: vho.org/VffG/1999/3/Rademacher256-267.html).

[68] F. Meyer, „Die Zahl der Opfer von Auschwitz“, *Osteuropa*, 52(5) (2002), str. 631-641.

[69] E. Nolte, *Streitpunkte*, Propyläen, Berlin 1993, str. 312.

[70] „Mehr Judenmorde als bisher bekannt“ [Víc vražd Židů, než se vědělo], *Süddeutsche Zeitung*, Dec. 17, 1991, str. 7; podobné zprávy se daly najít ve všech médiích.

[71] R. Breitman, „Holocaust Secrecy Now Abets More Genocide“, *New York Times*, November 29, 1996; D. David, „British Documents: 7 million died in Holocaust“, *Jerusalem Post*, May 20, 1997.

[72] Viz A. Neumaier a komentář Ingrid Weckertové o Yad Vashem, tato kniha (myšleno *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.).

[73] Zpráva Institutu pro soudobou historii, květen 1990.

[74] E. Kern, *op. cit.* (pozn. 47); viz také G. Schirmer, *Sachsenhausen-Workuta*, Grabert, Tübingen 1992, str. 10, 49 ad.

[75] I. Arndt, W. Scheffler, *VfZ* 24 (1976) str. 105.

znamné zvýšení počtu obětí Treblinky ze 700 000 na 1,2 miliony (B 468) k vyřešení tohoto problému nestačí a navíc popírá údaje *Institutu pro soudobou historii*. Zbylé 3 až 4 miliony Židů nelze uspokojivě vysvětlit ani jako oběti poprav *Einsatzkommandos*, zemřelé na nemoci, hladem, apod. Takové množství lidí – odpovídající počtu obyvatel Berlína – prostě nezmizí beze stopy. Proto nepřekvapuje, že se Benz ve své knize ani nepokouší vysvětlit, kam by se dal zbytek pohřešovaných zařadit.

Tábor	**Oběti podle IpSH**	**Metoda vraždy**	**Oběti, Benz, str. 17**
Chelmno	150 000	Plynovací náklaďáky (CO)	152 000
Belzec	600 000	Výfukové plyny (CO)	600 000
Sobibor	200 000	Výfukové plyny (CO)	250 000
Treblinka	700 000	Výfukové plyny (CO)	900 000
Majdanek	50 000	Střílení, výfukové plyny (CO), cyklon B	60-80 000
Osvětim-Březinka	Přes 1 000 000	Cyklon B	1 000 000
Mauthausen	4 000	Cyklon B, plynovací náklaďáky (CO)	
Neuengamme	450		
Natzweiler	Několik tisíc		
Stutthof	200		
Ravensbrück	Přes 1 000		
Dachau	Nejméně 2 300, experimentální plynování		
Celkem cca	2 710 000		3 000 000
Celkem obětí cca	6 000 000		6 000 000
Zbývá cca	3 290 000		3 000 000

4.3. Exodus – návrat pohřešovaných

Benz se ani v jediném odstavci nezabývá problémem poválečné židovské emigrace z Evropy. A kromě toho nezmiňuje ani to, že po válce probíhala rozsáhlá migrace obzvláště evropského obyvatelstva židovského vyznání, známá jako novodobý exodus. V prvních deseti kapitolách knihy není o poválečné emigraci ani slovo, zatímco jiné (Řecko a Jugoslávie) si nasazují fíkový list přiznáním alespoň pár set nebo tisíc, kteří ze země po skončení války odešli.

Jelikož Benz běžně počítá oběti odečtením poválečné populace od předválečné, výsledkem nemůže být nic jiného než velká tolerance chyb. Naopak Sanning prezentuje přehled židovského přistěhovalectví do neevropských zemí, znázorněný v následující tabulce (S 173). Tyto údaje nikdy nikdo nevyvrátil, ani Benz, takže lze předpokládat, že čísla jsou správná.

Vystěhovalectví evropských Židů před a po druhé světové válce		
Destinace	Po válce	Před válkou
Palestina	73 000 (1945-1948)	293 000 (1932-1944)
Izrael	585 000 (1948-1970)	
USA[76]	490 000	406 000 (1933-1943)
Latinská Amerika	150 000	180 000 (30. léta)
Kanada, Austrálie, Anglie, Jižní Afrika	250 000	90 000 (30. léta)
CELKEM	**1 548 000**	**969 000**

Sanning ukazuje, že v roce 1970 žilo na dříve Němci okupovaných evropských územích (kromě SSSR) asi 860 000 Židů (S 174). Židé v západní Evropě po válce nevykazovali téměř žádný populační přírůstek, takže vzhledem k poválečné emigraci (asi 1,548 milionů, viz tabulka výše) muselo po válce žít v Němci obsazených, nesovětských částech Evropy nejméně 2 408 000 Židů. Sanning uvádí, že bezprostředně po válce bylo v Němci obsazené, nesovětské Evropě statisticky lokalizováno jen 1 443 000 Židů (S 157), přičemž 1,1 milion byl považován za pohřešované (viz tabulka str. 187).

Benz dochází k 1,2 až 1,3 milionům statisticky započtených Židů v Němci obsazené, nesovětské Evropě bezprostředně po válce. Rozdíl mezi tím a 2,4 miliony, které eviduje Sanning, dává 1 až 1,2 miliony Židů, kteří po válce emigrovali, aniž byli zaevidováni. Pokud člověk tyto neevidované emigrace spojí s 1,1 milionem Židů, jež Sanning identifikuje jako pohřešované v Němci obsazených částech Evropy, tak podle něj vzhledem k velkému kolísání údajů nikdo nemůže statisticky spolehlivě určit, zda nebo kolik Židů za Třetí říše zahynulo z neznámých příčin. V tomto kontextu „statisticky spolehlivě“ znamená: protože údaje kolísají v rozmezí několika set tisíc, nelze s jistotou určit žádné ztráty v této řádové hodnotě. Každopádně to však naznačuje, že *židovské obyvatelstvo* v Němci obsazené, nesovětské Evropě *za války s největší pravděpodobností neutrpělo ztráty dosahující milionů*.

4.4. Oprava údajů Wolfganga Benze

Pokud člověk odečte asi 1 milion neevidovaných emigrantů od 5,3 až 6 milionů, které prý Benz zjistil, zůstanou 4,3 až 5 milionů obětí. Od toho se dále musí odečíst rozdíl mezi sovětskými Židy vedenými ve statistikách a jejich skutečným počtem (zhruba 1,5 milionů), Židé, kteří zahynuli v SSSR z jiných příčin (deportace, válka, partyzánský boj, minimálně 500 000), statisticky vykonstruovaní polští Židé (asi 700 000) i maďarští Židé, kteří nebyli masově zlikvidováni (300 000), tedy celkem zhruba 4 miliony. Tak by Benzovi zbyly maximálně 1,3 až 2 miliony nevyřešených případů.

[76] Protože Spojené státy neevidují náboženské vyznání imigrantů, jsou jejich oficiální statistiky ohledně židovského přistěhovalectví silně nespolehlivé; porovnej Sanning, *The Dissolution..., op. cit.* (pozn. 18), str. 160-166. Jak silně problematické jsou statistiky o Židech žijících v USA, vyplývá z článku v *National Observer* ze 2. července 1962, podle něhož počet Židů ve Státech nebyl 5 až 6 milionů, jak se oficiálně tvrdilo, ale 12 milionů – skutečně nepravděpodobně vysoký počet; porovnej L. Ehrlich, *Aus Politik und Zeitgeschichte* 38(16) (1988) str. 16-22; *DHZ* 4 (1962), str. 31 ad.

Původní Benzovo číslo	Mínus	Důvod
5,3 až 6 milionů	Minimálně 1 milion	Neevidovaná poválečná emigrace
	Minimálně 1,5 milionů	Židé statisticky neevidovaní v SSSR
	Minimálně 0,5 milionů	Oběti války, partyzánského boje a sovětských deportací
	0,7 milionů	Statisticky nadhodnocený počet Židů v předválečném Polsku
	Minimálně 0,3 miliony	Vyvrácená likvidace maďarských Židů
5,3 až 6 milionů mínus minimálně 4 miliony jsou maximálně 1,3 až 2 miliony pohřešovaných.		

5. Světová židovská populace

Benz se pečlivě vyhýbá i tomuto „horkému bramboru“. Sanning si naopak dává práci a zkoumá světový vývoj židovské populace z doby před druhou světovou válkou až do současnosti. Mimo jiné poukazuje na to, že oficiální poválečné statistiky zdánlivě odrážejí ztráty z holocaustu (S 181). Světová židovská populace mimo Sovětský svaz však v několika prvních desetiletích po válce zaznamenala nárůst, jaký je normálně k vidění jen v rozvojových zemích nebo na venkově (S 186 ad.). Jelikož Židé prakticky po celém světě žijí ve městech a většinou patří ke středním nebo vyšším vrstvám, člověk by na základě obou těchto faktorů čekal jen slabý přirozený přírůstek, což naznačuje, že je tu něco silně v nepořádku. Sanning na základě detailních demografických analýz dochází k závěrům, jež jsme si uvedli na začátku, ale které nebudeme dále rozebírat, protože na ně stejně evidentně neexistují protiargumenty.

6. Statistický přezkum

6.1. Osud židovských osobností

Švédský demograf Carl O. Nordling koncem 80. let zrekonstruoval osud Židovstva za druhé světové války statistickou studií[77] založenou na osobnostech uvedených v *Encyklo-*

[77] C. O. Nordling, *Revue d'Histoire révisionniste* (RHR) 2 (1990), str. 50-64; angl.: *JHR* 10(2) (1990) str. 195-209 (online: vho.org/GB/Journals/JHR/10/2/Nordling195-209.html). Za upozornění na tyto tiskoviny vděčím R. Faurissonovi.

paedia Judaica.[78] Vybral 722 Židů ze 12 evropských zemí,[79] které za války spadaly pod německou nadvládu nebo sféru vlivu. Svůj výběr založil na následujících kritériích:

- narození v letech 1860 až 1909;
- do 1. ledna 1938 neemigrovali;
- 1. ledna 1939 byli naživu.

Podle Nordlingovy studie 317 (44 %) emigrovalo do konce roku 1941 a 256 (35 %) bylo ušetřeno jakékoliv internace. Celkem 95 (13 %) těchto židovských osobností zemřelo, přičemž k 57 (8 %) případům došlo ve východních táborech nebo na neznámých místech a za neznámých okolností. Kromě obětí chorob, transportů a hladu tedy mezi těchto 8 % také musely patřit oběti údajného úmyslného vyhlazení.

V případě polských Židů se věci mají následovně:[80]

Ze 65 židovských osobností, uvedených v *Encyklopaedia Judaica*, k 1. lednu 1940 celkem 13 (20 %) emigrovalo, 14 (22 %) přežilo a 38 (58 %) zemřelo. Z těchto 38 však 23 (60 %) nezemřelo ve východních táborech, ale mimo – v ghettech, během převozů, v důsledku ozbrojeného konfliktu nebo represálií, a také hladem a na nemoci v západních táborech (Dachau, Nordhausen). Pouze v 15 případech neboli u 23 % polsko-židovských osobností došlo k úmrtí buď v jednom z východních táborů, nebo je místo smrti neznámé; opět se musí vzít v úvahu, že někteří z nich podlehli hladu, nemocem a transportům na konci války. I mezi polsko-židovskými osobnostmi by tedy zřejmě mohlo být méně než 15 % obětí hypotetického masového vyhlazení. Naproti tomu Benz předpokládá, že ze všech Židů nacházejících se roku 1940 v Polsku – podle něj 2 miliony – bylo 80-90 % zavražděno v plynových komorách (B 495).

V jiné studii Nordling porovnává svá statistická zjištění s W. N. Sanningem. Na toto porovnání se podíváme detailněji.[81]

Zjištěné procentuální poměry si jsou v mnoha ohledech nesmírně podobné, což znamená, že se Sanningova zjištění skutečně kryjí s osudy židovských osobností, jak je popisuje *Encyklopaedia Judaica*. Také není od věci poznamenat, že ochota nebo příležitosti k emigraci byly u židovských osobností menší než u průměrné židovské populace.

Než si však potvrdíme správnost Sanningových statistických zjištění, je nezbytné prozkoumat osudy ostatních židovských populačních skupin stejně, jako jsme to učinili u Židů nacházejících se v *Encyklopaedia Judaica*, abychom vyloučili potenciální zkreslení:

1) Rozhodnutí, které židovské osobnosti zahrnout do *Encyklopaedia Judaica* z roku 1972, ovlivňoval osud dotyčných Židů během války i po ní:
   a) Někteří Židé byli zařazeni *jen proto*, že zahynuli v důsledku německé perzekuce. Příklady: Janusz Korczak (1879-1942) byl zařazen, protože šel dobrovolně do Treblinky se skupinou dětí; řádová sestra Edith Steinová (1891-1942) byla zařazena, protože

[78] *Encyklopaedia Judaica*, Jerusalem 1972.

[79] 170 francouzských, 96 polských, 93 německých, 85 rakouských, 64 maďarských, 63 italských, 49 holandských, 42 českých, 29 rumunských, 13 dánských, 9 jugoslávských, 9 belgických.

[80] C. O. Nordling, *RHR* 4 (1991) str. 95-100 (online: online: www.lebensraum.org/french/rhr/Nordli4.pdf), s opravami v aktualizaci *op. cit.* (pozn. 79); zde uvedené údaje C. O. Nordling aktualizoval v souladu se svými nejnovějšími zjištěními.

[81] C. O. Nordling, *RHR* 5 (1991) str. 96-106 (online: www.lebensraum.org/french/rhr/Nordl.5.pdf); Angl.: *JHR* 11(3) (1991) str. 335-344 (online: vho.org/GB/Journals/JHR/11/3/Nordling335-344.html).

zemřela jako mučedník. Kdyby tito lidé přežili, nikdy by se v encyklopedii nemohli objevit.

b) Naopak někteří Židé byli zařazeni jen proto, že válku přežili a mohli se tak později proslavit. Například: Pierre Mendès-France (narozený 1907) byl před válkou jen málo známý státní tajemník.

2) Mezinárodní konexe nebo materiální zázemí mohly osobnostem v porovnání s průměrným židovským občanem emigraci usnadnit. Tato sorta Židů však většinou emigrovala ještě před začátkem války.
3) Židovské osobnosti nemohly změnit identitu, přejít do ilegality, utéct nebo ilegálně emigrovat, jako tomu bylo v případě neznámých lidí. Na rozdíl od průměrného občana se proto život a útrapy židovských osobností obvykle dají snáze zdokumentovat.
4) Je možné, že na židovské osobnosti díky větší společenské a politické angažovanosti dopadala – hlavně za války – silnější restriktivní opatření německých okupačních sil.

Porovnání statistické analýzy
ohledně Židů v německé sféře vlivu
a odpovídajících dat k židovským osobnostem z téže oblasti

Celková židovská populace			**Osobnosti**		
KATEGORIE	**V 1 000**	**%**	**%**	**POČET**	**KATEGORIE**
Přítomní 1939[18]	5 044	177	148	629	Přítomní v lednu 1939[77]
Emigrace 1939-1941[18]	– 2 197	77	48	– 206	Emigrace 1939-1941[77]
Přítomní 1941	= 2 487	100	100	= 423	Přítomní 1941
Židé registrovaní v Osvětimi (za předpokladu, že 60 % internovaných byli Židé)[77]	244	8,6	8,5	35	Deportovaní do Osvětimi[77]
Pohřešovaní, květen 1945[77]	– 207	7,3	7,6	– 32	Pohřešovaní, květen 1945[77]
Přeživší Osvětim	= 37	1,3	0,9	= 4	Přeživší Osvětim
Registrovaní v Terezíně[81]	141	5,0	5,0	= 21	Deportovaní do Terezína[77]
Deportovaní z Terezína[81]	88	3,1	1,2	– 5	Deportovaní z Terezína[77]
Zemřelí v Terezíně[81]	– 33,5	1,2	1,2	– 5	Zemřelí v Terezíně[77]
Přeživší Terezín	= 19,5	0,7	2,6	= 11	Přeživší Terezín
			17,0	= 72	Zmizelí v koncentračních táborech po deportaci[77]
Zmizelí z jiných příčin než emigrace a přirozené úmrtí[18]	304	10,7	12,3	52	Zmizelí z jiných příčin než přirozené úmrtí
Přeživší ve všech táborech, duben 1945[82]	275	9,6	5,7	24	Přeživší ve všech táborech, duben 1945

[82] H. G. Adler, *Theresienstadt 1941-1945*, Mohr, Tübingen 1955.

6.2. Korherrovy zprávy

Richard Korherr byl vedoucí statistik Třetí říše. Začátkem roku 1943 na základě Himmlerova pokynu vypracoval zprávu o trendech, jaké vykazují evropské židovské populační statistiky od nástupu nacistů k moci. Himmler chtěl tuto zprávu předložit Hitlerovi. Korherr po několika rozhovorech a dopisech s Himmlerem první zprávu upravil a zkrátil.[84] Obě zprávy i s nimi související korespondence se řadí mezi údajně klíčové důkazy holocaustu, na jejichž základě např. G. Wellers stanovuje počet obětí na zhruba 2 miliony jen do konce března 1943.[85]

Hned na úvod je třeba říct, že v Korherrově zprávě ani doprovodné korespondenci není vůbec nic, co by bylo určeno jen pro Hitlerovy a Himmlerovy oči, co by naznačovalo jakýkoliv úmysl vyhladit evropské Židy, nebo co by naznačovalo, že už vraždění probíhá – což je dost překvapivé, protože by asi stěží bylo potřeba před Hitlerem nebo Himmlerem takové aktivity tajit. Zpráva však prozrazuje, že bylo na východ evakuováno asi 2,5 milionů Židů. Korherr uvádí:[86]

> „Od roku 1937 do začátku 1943 počet Židů v Evropě klesl o zhruba 4 miliony zčásti díky emigraci, zčásti díky převaze úmrtí nad narozeními mezi Židy ve střední a západní Evropě, a zčásti díky evakuacím, zejména z nejlidnatějších východních oblastí, které tu jsou započteny jako součást úbytku."

Proč Korherr upozorňuje, že jsou evakuace započteny jako součást úbytku? To by dávalo smysl, jen kdyby nezmizeli z Evropy, ale přesto byli statisticky počítáni jako vystěhovalí. Takže možná nebyli mrtví? S. Challena zmátla nejen ona dodatečná poznámka a absence byť i jen sebenepatrnější narážky na masovou vraždu v těchto přísně tajných dokumentech, určených jen Himmlerovi a Hitlerovi, ale i skutečnost, že by statistik, pokládaný v Německu za nejlepšího, tak elegantně zakryl obří chyby ve své zprávě.[87]

Korherr například v závěru píše, že židovské populační ztráty v Evropě v letech 1933 až 1943 (nějakých 5 milionů) zhruba z 50 % způsobila emigrace na jiné kontinenty, ale jeho statistiky uvádí jen 1,5 milionů emigrantů. Milion jich tedy chybí. To vyvolává otázku: proč by přední německý statistik činil závěry popírající jeho vlastní údaje, navíc ve zprávě určené samotnému Hitlerovi? Krom toho, pokud člověk sečte jednotlivé Korherrovy počty Židů rozptýlených po celém světě, dospěje k nepatrně vyššímu číslu, než byl předválečný stav; již to samo nepřipouští žádné masové vyhlazování. Challen se proto pustil do zkoumání Korherrových tvrzení podrobněji. Nakonec dochází k závěru, že Korherr, jednající na Himmlerův rozkaz, zredukoval emigrační statistiky o milion a zároveň o milion navýšil počet Židů evakuovaných na východ. Himmler v jednom dopise píše, že zpráva dobře poslouží jako krytí.[88] Challen dochází k opodstatněnému závěru, že Himmler chtěl zabránit, aby si Hitler uvědomil, že se velká část polských a ruských Židů na východě díky útěku a sovětským evakuacím do-

[84] IMT Documents NO-5193 až 5198.
[85] G. Wellers, *op. cit.* (pozn. 17); porovnej kritku Wellerse od C. Mattogna „Sonderbehandlung. Georges Wellers und der Korherr-Bericht", *VffG* 1(2) (1997) str. 71-75 (online: vho.org/VffG/1997/2/Mattogno2.html).
[86] IMT Documents NO-5193.
[87] S. Challen, *Richard Korherr and his Reports*, Cromwell Press, London 1993.
[88] IMT Documents NO-5197.

stala pryč. A na základě Korherrových dat vypočítává, že Židé za druhé světové války utrpěli ztrátu asi 1,2 miliony, z toho cca 750 000 v německé sféře vlivu.[89]

Korherr v roce 1977 osobně potvrdil, že o žádném vyhlazování Židů za války nevěděl a nebyl si vědom, že by byl výraz „Sonderbehandlung“ (zvláštní zacházení) používán jako slovo maskující masovou vraždu.[90]

Korherrova zpráva tedy nakonec Sanningovy statistiky ohledně osudu východoevropských Židů potvrzuje a není ani vzdáleně vhodná jako důkaz hypotetické masové vraždy.

6.3. Odškodnění

Častá otázka zní, jestli by počet Židů přeživších Třetí říši nemohl odhalit počet židovských žádostí o odškodnění ze strany Německa. Taková snaha však naráží na nepřekonatelné problémy. Německé spolkové ministerstvo financí poskytuje podrobné informace o odškodném vyplaceném lidem pronásledovaným za Třetí říše. K 1. červenci 1979 byly podány zhruba 4,3 miliony žádostí o odškodné; 13 let poté ministerstvo uvádí asi 4,4 miliony jednotlivých žádostí.[91] Jenže toto číslo lze z několika důvodů jen těžko interpretovat. Za prvé, ministerstvo neeviduje víru žadatelů, takže nelze nijak určit, kolik z celkového počtu tvoří Židé. Za druhé, zhruba polovina žádostí byla odmítnuta, ale u jednotlivých rozhodnutí nejsou známy důvody; žadatel třeba nikdy nebyl v německé sféře vlivu, nebo navzdory své deklarované židovské víře neutrpěl žádnou škodu. Odmítnutí mohou, ale také nemusí být interpretována takto. Za třetí, statistiky ministerstva vypovídají o počtu žádostí, ne žadatelů. O každý typ odškodného (ztráta života, zdraví, nemovitosti, majetku, kariérního postupu atd.) se musí žádat zvlášť, takže každý žadatel může podat klidně několik žádostí. Na druhou stranu byla spousta žádostí podána hromadně, takže žádost zahrnuje celé rodiny nebo ještě větší skupiny osob a ve statistikách je vedena pouze jako jedna. Rovněž je třeba vzít do úvahy, že si Židé v SSSR až donedávna žádné odškodné vybrat nemohli, takže nejsou do statistiky zahrnuti.[92] A konečně jedny americké noviny oznámily, že Německo vyplácí reparace pouze každému druhému přeživší-

---

[89] Viz také Carlo Mattogno, „Sonderbehandlung. Georges Wellers und der Korherr-Bericht“, *VffG* 1(2)(1997), str. 71-75 (online: vho.org/VffG/1997/2/Mattogno2.html)

[90] Korherrův dopis vydavateli, *Der Spiegel*, no. 31 (1977), str. 12: „*Tvrzení, že jsem prohlásil, že v rámci zvláštního zacházení v táborech v Generálním gouvernementu a Povartí zemřelo přes milion Židů, je také nepravdivé. Musím protestovat proti slovu ‚zemřelo‘ v tomto kontextu. Bylo to právě slovo ‚Sonderbehandlung‘, kvůli kterému jsem volal na RSHA a ptal se, co to znamená. Dostal jsem odpověď, že to jsou Židé, kteří měli být usazeni do lublinského distriktu.*“ – V brožuře „Zemřelo skutečně šest milionů“ je poslední věta citována trochu jinak: *Odpověděli, že to jsou Židé, kteří byli přemístěni do lublinského distriktu.* Drobné odlišnosti patrně vznikají různými překlady německého originálu do angličtiny; pozn. překl.

[91] J. Fisch, *Reparationen*, C. H. Beck, Munich 1992; E. Rumpf, *Wiedergutmachung*, Kultur- und Zeitgeschichte - Archiv der Zeit, Rosenheim n.d. [1992]; porovnej M. Weber, *JHR* 8(2) (1988) str. 243-250 (online: vho.org/GB/Journals/JHR/8/2/Weber243-250.html); něm.: *DGG* 37(1) (1989) str. 10-13 (online: vho.org/D/DGG/Weber37_1.html).

[92] To platilo až do roku 1997, kdy s Německem na toto téma začaly jednat mezinárodní židovské organizace; porovnej The American Jewish Committee, „Holocaust survivors in Eastern Europe deserve pensions from the German Government“, Open Letter to the German Government, signed by 83 Senators, *New York Times*, August 17, 1997; Erik Kirschbaum, „Jewish leader urges Bonn to pay Holocaust claims“, *Reuter*, Bonn, August 19, 1997; „Jewish group rejects offer to Holocaust survivors“, *Reuter*, Bonn, August 24, 1997; „Jewish group to issue list of holocaust fund recipients“, *Reuter*, New York, September 17, 1997.

mu holocaust.[93] Takže dostupné statistiky ohledně žádostí o odškodnění v současné době neodpovídají na demografické otázky.

6.4. Přeživší holocaust

Podle informací oficiální izraelské organizace Amcha, plně se věnující péči o přeživší holocaust, jich v létě 1997 stále žilo 834 000 až 960 000. Podle této organizace je přeživší holocaust definován jako

> „každý Žid žijící v jakékoliv zemi v době, kdy byla: - pod nacistickým režimem; - pod nacistickou okupací; - pod režimem kolaborujícím s nacisty; i každý Žid, který kvůli výše uvedenému režimu či okupaci utekl.“[94]

Podle dopisu z německé pobočky této organizace tvoří asi 1/3 přeživších tzv. „dětští přeživší“,[95] což znamená, že na konci války nebyli starší 16 let.[96] Kdyby byla známa průměrná délka života všech věkových skupin těchto přeživších i rozdělení Židů v oněch skupinách v roce 1945, dalo by se přibližně spočítat, kolik přeživších holocaust bylo v roce 1945, tedy po válce, stále naživu. Taková data k dispozici bohužel nemáme, ale věkové rozložení můžeme odhadnout jeho odvozením od známého statistického rozložení Židů ze 20. a 30. let,[97] opraveným o údaj 1/3 „dětských přeživších“ od Amchy. Rovněž můžeme vycházet ze statistik průměrné délky života jiných národů, jejichž osud po roce 1945 byl přinejmenším podobný přeživším evropským Židům.

Protože německý národ v letech 1941-1948 procházel hroznými životními podmínkami, jeví se jako ideální vycházet z jeho statistik úmrtnosti.[98] Pro naše výpočty jsme předpokládali dvě různá věková rozdělení v roce 1945: první podle *Atlasu*[100] a u druhého jsme vycházeli z předpokladu, že 1/3 přeživších musela být roku 1945 ve věku 0-15 let.[99] Zbytek výpočtů vychází z německých „tabulek úmrtnosti“.

Kdybychom získali přesnější údaje o úmrtnosti židovských přeživších a jejich věkovém rozdělení tehdy a dnes, výsledky v následující tabulce by se zřejmě změnily. Naše výsledky se však pravděbě určitě alespoň blíží. Pokud člověk předpokládá těžší osud průměrného přeživšího

---

[93] *The Atlanta Journal and Constitution*, Georgia, March 31, 1985, str. A14 ad.

[94] Adina Mishkoff, Administrative Assistant *Amcha*, Jerusalem, E-mail <adina@amcha.org> from Wed, Aug. 13, 1997, 16:17:20 CDT, to Multiple recipients of list H-HOLOCAUST <H-HOLOCAUST@H-NET.MSU.EDU>; E. Spanic, H. Factor, V. Struminsky, ‚Number of Living Holocaust Survivors‘, Amcha Press Release, PO Box 2930, I-91029 Jerusalem, July 27, 1997.

[95] Amcha Germany, dopis ze 22. srpna 1996 všem německým starostům za účelem získat prostředky pro Amchu; faksimile ve *VffG*, 1(2), (1997), str. 70 (online: vho.org/VffG/1997/2/RudWie2.html).

[96] Dopis A. Mishkoffové, Amcha Israel, Jerusalem, May 17, 1998, kde potvrzuje rozdělení 1/3-2/3.

[97] E. Friesel, *Atlas of Modern Jewish History*, Oxford Univ. Press, Oxford 1990.

[98] Porovnej např. „tabulky úmrtnosti“ (Sterbetafeln) Němců v Lexikon Institut Bertelsmann (ed.), *Ich sag dir alles*, Bertelsmann, Gütersloh 1968.

[99] Ohledně dalších podrobností viz můj druhý článek (myšleno v *Dissecting the Holocaust*; pozn. překl.), pozn. 98. Jelikož jsme naše věkové rozdělení rozčlenili po 5 letech, nemohli jsme zakalkukovat „děti“ ve věku 16 let. Skutečná čísla tedy budou o něco nižší než v řadě 0-15. Opravu jsme neprovedli, protože základy, z nichž byla tato čísla vypočtena, stejně nejsou příliš spolehlivé, jak v e-mailu uvedl prof. Alan Glicksman, zodpovědný za zkompilování dat pro USA. Jde jen o to získat určité vodítko.

holocaust než průměrného Němce – což většina vědců dělá –, mělo by to za následek ještě vyšší počet přeživších v roce 1945.

Oběti holocaustu by měly představovat rozdíl mezi námi vypočteným počtem přeživších a počtem Židů, žijících v Evropě před nacistickým pronásledováním. Úkol nám však ztěžuje rozšířená definice „přeživšího holocaust“ podle Amchy. V rámci této definice například není jasné, jak se vypořádat se statisíci Židů, které Stalin deportoval do otrockých pracovních táborů, nebo kteří dobrovolně odešli s Rudou armádou na východ hned na začátku německo-ruské války.[100]

Židovští přeživší holocaust podle Amchy a na základě německých „tabulek úmrtnosti“

Věk 1945	Němečtí přeživší [%]			Věk 1997	Žijící přeživší holocaust 1945[101]					
					Rozdělení podle *Atlas*[96]			Rozdělení 1/3 „dětských přeživších“ 0-15 let		
	1945 z původního čísla [%]	1997 z původního čísla [%]	1997 z přeživších 1945 [%][102]		%	1997: 834 000	1997: 960 000	%	1997: 834 000	1997: 960 000
0-4	89,5	72,0	80,4	52-56	5,0	217 231	250 050	2,4	83 003	95 543
5-9	88,5	66,5	75,1	57-61	5,9	256 332	295 059	3,4	117 588	135 353
10-14	87,5	58,0	66,3	62-66	5,9	256 332	295 059	5,5	190 216	218 954
15-19	86,0	45,5	52,9	67-71	5,7	247 643	285 057	11,0	380 432	437 907
20-24	83,0	30,5	36,7	72-76	6,3	273 711	315 063	15,0	518 771	597 146
25-29	78,0	15,5	19,9	77-81	4,3	186 818	215 043	16,7	577 565	664 823
30-34	73,0	5,5	7,5	82-86	6,7	291 089	335 067	15,0	518 771	597 146
35-39	66,0	1,0	1,5	87-91	7,7	334 535	385 077	12,0	415 017	477 717
40-44	61,0	0,2	0,2	92-96	8,3	360 603	415 083	8,0	276 678	318 478
45-49	54,0	0	0	97-101	8,8	382 326	440 087	5,0	172 924	199 049
50-54	47,5	0	0	102-106	8,1	351 914	405 081	3,0	103 754	119 429
55-59	40,5	0	0	107-111	7,5	325 846	375 075	2,0	69 169	79 619
60-64	33,0	0	0	112-116	6,6	286 745	330 066	0,5	17 292	19 905
65-69	24,5	0	0	117-121	6,1	265 021	305 061	0,5	17 292	19 905
70-74	15,0	0	0	122-126	3,8	165 095	190 038	0,0	0	0
> 75	5,0	0	0	127-131	3,3	143 372	165 033	0,0	0	0
				Celkem:	**100,0**	**4 344 614**	**5 000 994**	**100,0**	**3 458 472**	**3 980 975**

Podle Sanninga a v souladu se závěry ostatních statistických studií žilo začátkem 20. a koncem 30. let v evropských zemích kromě SSSR, jež se později dostaly pod vliv nacismu, asi 6,1 milion Židů.[103] V předválečném Sovětském svazu žily asi 3 miliony Židů, z toho zhruba milion v oblastech nikdy neobsazených německou armádou. Tudíž v oblastech, které se dostaly do německé sféry vlivu, žilo koncem 20. a začátkem 30. let asi 8,1 milion Židů. Podle našich výpočtů 3,46 až 5 milionů „holocaust“ přežilo a 3,1 až 4,64 miliony nikoliv.

Slovo holocaust je v uvozovkách, protože toto číslo zahrnuje nejen oběti arbitrárního vraždění nacistického režimu (což je přesnější definice výrazu „oběti holocaustu“), ale také mnohé jiné kategorie, jako oběti stalinistických masových deportací a otrockých pracovních táborů, oběti armádních bojů (jako vojáci, pracovní síla nebo oběti náletů), mimoarmádních bojů (partyzáni), oběti pogromů nespáchaných Němci, přirozenou převahu úmrtí nad narozeními

[100] Porovnej W.N. Sanning, *Die Auflösung..., op. cit.* (pozn. 18), str. 53-136.

[101] Použitá rovnice: (rozdělení [%]) / Σ ((1997 z přeživších 1945) · (rozdělení [%])) · Σ (přeživší 1997); *např.* pro 0-4 roky v roce 1945: rozdělení [%] podle *Atlas* = 5,0 %; Σ ((1997 z přeživších 1945) · (rozdělení [%])) = 19,2 (tj.: 19,2 % všech přeživších z roku 1945 stále žilo v roce 1997); Σ (přeživší 1997) = 834 000, výsledek: 217 231 pro věk 0-4 v roce 1945; celkem přeživších v roce 1945: 4 344 614.

[102] Poměr přeživších v roce 1997 děleno poměr v roce 1945. Zaokrouhleno na jednu desetinu.

[103] *Tamtéž*, str. 243; hodnota pro Německo musí být zvýšena o 539 000 a Židé z Pobaltí musí být započteni do okupované Evropy.

atd. Všechny tyto příčiny, jež počet Židů oproti dobám před vládou nacistů jednoznačně zredukovaly, mohou dát v součtu milion nebo dokonce dva.[103] *Proto je počet potenciálně reálných obětí holocaustu – podle oficiálních dat poskytnutých Izraelem – pravděpodobně nižší než 3 nebo dokonce 2 miliony Židů.* To je pro začátek dobré přiznání.

Měli bychom si však uvědomit, že i udávaný počet přeživších holocaust bude nejspíš zmanipulovaný vzhledem k finančním dopadům na židovské organizace, které neustále požadují odškodné (porovnej pozn. 95). Proto příliš nepřekvapí, že R. Bloch, židovský šéf Swiss Holocaust fund, jehož úkolem je vybírat peníze pro židovské přeživší holocaust, začátkem roku 1998 prohlásil, že jich stále žije víc než milion.[104] Vypadá to na permanentní židovské zmrtvýchvstání...

7. Závěr

Pokud jde o rozbor středo a západoevropských zemí, Sanningova kniha spočívá na poněkud vratkých základech. Benz má v tomto případě lepší zdrojový materiál. Ani jedna z prací se pak dostatečně podrobně nevypořádala s problémem „faktických Židů"; Benzovi spoluautoři to řeší, jak kdo uzná za vhodné, a Sanning se této otázky dotýká jen okrajově.

Ovšem rozhodující význam při určování počtu obětí holocaustu má analýza Polska, Sovětského svazu a Maďarska, jakož i otázka poválečné emigrace. *Po této stránce Benzova práce hanebně propadla.* Obě knihy názorně shrnuje graf 1. Celková výška sloupců znázorňuje počet Židů žijících před druhou světovou válkou v oblastech, jež se později dostaly pod německou nadvládu. Zjednodušeně řečeno, Benz stanovuje počet obětí holocaustu odečtením zaevidovaných emigrantů během a po válce od předválečné populace. Svaluje na Němce židovské oběti sovětských deportací a věznění, stejně jako oběti pogromů, jichž se neúčastnily a dokonce je ani mlčky neschvalovaly německé jednotky, i oběti spojeneckého bombardování, ztráty v pracovní službě, židovské vojáky padlé v sovětské armádě a oběti partyzánské války. Jelikož žádná z těchto obětí nepřišla o život v důsledku úmyslu nebo zaviněného zanedbání, kroků či opatření ze strany Němců, tento způsob maximalizace počtu obětí nelze nazvat jinak než podvodným. Sanning tyto oběti ze své analýzy správně vyřazuje, samozřejmě s výjimkou obětí z řad partyzánů, jejichž počet se těžko odhaduje a kteří se nesmí házet do jednoho pytle s jakýmikoli potenciálními oběťmi neoprávněných poprav.

Benz také téměř ignoruje skutečné či domnělé ztráty způsobené nevojenskými vlivy, jako jsou přirozená převaha úmrtí nad narozeními, náboženské konverze, neevidovaná emigrace během a hlavně po válce, i fakt, že dnes Židé nejsou jako takoví statisticky evidováni. Zejména pak nezmiňuje do jisté míry živelnou a neevidovanou poválečnou masovou emigraci, známou jako „novodobý exodus"; dnes všeobecně uznávanou skutečnost, že sovětské statistiky odráží jen zlomek Židů skutečně žijících v Sovětském svazu; a skutečnost, že polští Židé v meziválečném období trpěli poklesem populace kvůli emigraci, disproporčnímu zastoupení starých lidí a převaze úmrtí nad narozeními.

---

[104] *Handelszeitung* (Switzerland), February 4, 1998. Také úřad izraelského premiéra nedávno prohlásil, že stále žije skoro milion přeživších, viz Norman Finkelstein, „How the Arab Israeli War of 1967 gave birth to a memorial industry", *London Review of Books*, January 6, 2000. Za tuto informaci vděčím Davidu Irvingovi.

Benz	Sanning	
Oběti holocaustu		Mrtví kvůli sovětským deportacím a věznění
		Mrtví kvůli pogromům bez německé spolupráce či schválení
		Mrtví vlivem války (pracovní služba, bombardování)
		Mrtví vojáci
		Mrtví partyzáni (v boji nebo popravení)
		Přirozená převaha úmrtí nad narozeními
		Náboženské konverze
		Neevidovaná emigrace během a po válce
		Židé, kteří dnes nejsou jako takoví evidováni či identifikováni
		Neobjasněné případy, většinou úmrtí z přirozených příčin v ghettech a táborech
Podle Sanninga		Evidovaná emigrace během a po válce
Podle Sanninga		Židé žijící dodnes

Graf 1: Grafické znázornění přístupu W. Benze a W. N. Sanninga k určování počtu obětí holocaustu. Velikost jednotlivých sloupců nevyjadřuje počet případů.

Benz zdůrazňuje, že pokud jde o sovětské evakuace, židovské populační trendy v Polsku a polskou migraci, neexistují přesná čísla a člověk se musí spoléhat jen na odhady.

V rámci několika vět dochází k naprosto chybným odhadům, postrádajícím jakoukoliv logickou argumentaci. Ačkoliv uznává, že tyto otázky naléhavě vyžadují další výzkum, sám se o nic takového ani nepokouší.

Jeho kniha místo toho nekonečnou slovní omáčkou omílá rané dějiny Židů a historii protižidovských opatření v každé zemi, věci, které už popsal nespočet jiných autorů (někteří mnohem lépe) a které k úkolu autorů nijak nepřispívají.

Moderní zjištění, jako například důkaz, který mohou poskytnout letecké snímky ohledně údajného vyhlazení maďarských Židů, se také pečlivě ignorují. A co je horší: pokud jde o údajné metody vraždění, Benz papouškuje stará, mnohokrát vyvrácená tvrzení a ignoruje fakt, že jedinými odborníky na tomto poli jsou inženýři a vědci.

Benz a jeho spoluautoři také naprosto nekriticky citují stalinistické a komunistické zdroje dokonce i tehdy, kdy evidentně pramení z loutkových procesů, a ležérně do svých argumentů přejímají stalinistickou terminologii, čímž se ukazují v pochybném a nevědeckém světle.

A konečně, čtrnáct v tomto oboru údajně nejlepších vědců na světě[105] nebylo schopných jednotně pracovat se státními hranicemi. Kdyby tomu věnovali pozornost, vyhnuli by se dvojnásobnému započtení půlmilionu obětí.

Tím pádem soud, který chtěli vynést nad jiným vědcem, vypovídá o nich samých:

> „[...] skoro všechny ostatní studie holocaustu působí dojmem, že počet obětí lze [...] určit přímo z retrospektivního počtu [sečtených] Židů." (B 408)
>
> „[...] Autor [v tomto případě Benz a spol.] se vyznačuje metodologicky chybným zacházením se statistickým materiálem i smělými a prokazatelně mylnými úvahami a závěry." (B 558, poznámka 396)

Stejně jako Benz se i Sanning dopouští té chyby, že až příliš spoléhá na dostupné statistiky. Výkyvy v datech ve skutečnosti vylučují jakoukoliv definitivní odpověď na otázku, kolik stovek tisíc Židů přišlo o život v německé sféře vlivu. Tyto počty se ztrácejí v rozpětí charakteristickém pro statistický materiál. Dodnes lze považovat za jistá pouze čísla Mezinárodního výboru Červeného kříže. Zvláštní úřad MVČK v Arolsenu sleduje všechna oficiálně zdokumentovaná úmrtí v německých koncentračních táborech za Třetí říše. K 1. lednu 1993 bylo zadokumentováno celkem 296 081 úmrtí. Rozdělení podle jednotlivých táborů znázorňuje tabulka na následující stránce.

Židé zřejmě tvoří zhruba polovinu. Je však třeba mít na paměti, že to nejsou všechny případy. V tabulce chybí tábory Chelmno, Belzec, Sobibor a Treblinka, stejně jako oběti v ghettech. A konečně se nesmí zapomínat, že jen do konce roku 1943 v Osvětimi podle úmrtních knih zemřelo asi 66 000 lidí,[106] a Američané uvádí 25 000 mrtvých v koncentračním táboru Dachau.[107] Reálný odhad skutečného počtu obětí tedy může být dvakrát vyšší než počet obětí jmenovitě registrovaných v archivech v Arolsenu. Počet jmenovitě registrovaných obětí má nyní činit asi 450 000.[108] Větší část nepochybně tvoří Židé, ale přesná čísla jsou doposud neznámá.

Smrt si vybírá svou daň i v tomto ohledu.

---

[105] Benz kromě spoluautorů děkuje také profesorům Yisraeli Gutmanovi, Otto D. Kulkovi, Yehudovi Bauerovi, Christopheru Browningovi, Czeslawu Madajczykovi, Helmutu Krausnickovi, H. D. Loockovi, Randolphu L. Brahamovi a Wolfgangu Schefflerovi, str. 20.

[106] Porovnej Staatliches Museum Auschwitz-Birkenau (ed.), *Die Sterbebücher von Auschwitz*, Saur, Munich 1995; Pressac pokládá za střízlivý odhad 130 000 za celou dobu trvání tábora: *op. cit.* (pozn. 43), str. 144 ad.

[107] Prosecution Exhibit no. 35, National Archives USA, May 13, 1945, ref. no. M-1174, roll 4, frame 54; porovnej. E. Gauss, *Vorlesungen über Zeitgeschichte*, Grabert, Tübingen 1993, str. 235 (online: vho.org/D/vuez/v4.html).

[108] W. Sofsky (*Die Ordnung des Terrors: Das Konzentrationslager*, Fischer, Frankfurt 1993, str. 331, poznámka 37) bez uvedení přesného zdroje cituje ohledně 450 000 jmenovitě registrovaných obětí Červený kříž.

Zdokumentovaná úmrtí v německých koncentračních táborech k 1. lednu 1993	
Celkem	**296 081**
Osvětim	60 056
Bergen-Belsen	6 853
Buchenwald	20 687
Dachau	18 456
Flossenbürg	18 334
Groß-Rosen	10 951
Majdanek	8 831
Mauthausen	78 859
Mittelbau	7 468
Natzweiler	4 431
Neuengamme	5 785
Ravensbrück	3 639
Sachsenhausen	5 014
Stutthof	12 634
Terezín	29 375
Ostatní tábory	4 704